

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ
Τ. ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΟΥ Μ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ 5' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1949

70

78

Παράρτημα 31
Π.Ε.Υ.
1966

Παράρτημα 31

Παράρτημα 31

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗΣ
ΑΝΑΓΚΗΣ

17329

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

17329

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ
Τ. ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΟΥ Μ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ 5' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1949

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

α) Τὸ δράμα.

Τὸ δράμα εἶναι καθόλου δημιούργημα τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος. Ἐγεννήθη δὲ καὶ ἀνεπτύχθη ἐν Ἀττικῇ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκ τῶν πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ Διονύσου τελουμένων ἐορτῶν, αἱ ὁποῖα παρεῖχον πλεῖστα δραματικὰ στοιχεῖα (τὰ δρώμενα).

Προῆλθε δὲ τὸ δράμα ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ ἄσματος, τοῦ ἄδομένου κατὰ τὴν λατρείαν τοῦ θεοῦ Διονύσου, ἐν συνοδείᾳ αὐλοῦ καὶ ὀρχηστικῶν ἢ μιμητικῶν κινήσεων, τοῦ ἀποκληθέντος **διθυράμβου**. Οὗτος, ἄρρυθμος ὢν ἐν ἀρχῇ, κατέστη τεχνικὸς ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Ἄριονος τοῦ Μηθυμναίου καί, τελειοποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ Λάσου τοῦ Ἐρμιονέως, εἰσῆχθη ὑπὸ τοῦ φιλομούσου ἄρχοντος τῶν Ἀθηνῶν Πεισιστράτου εἰς τὰς ὑπ' αὐτοῦ ὀρισθείσας μεγαλοπρεπεῖς ἐορτὰς, τὰ **μεγάλα Διονύσια**.

Καὶ ἐκ μὲν τοῦ σοβαροῦ διθυράμβου, ὅστις ἐψάλλετο κατὰ τὰ **Λήνια**, καθ' ἃ οἱ ἐορτασταὶ ὑπὸ πένθους κατεχόμενοι, διὰ τὸν μαρτυρῶν τῆς φύσεως καὶ τὰ παθήματα τοῦ θεοῦ, ἐθρήνον δι' αὐτά, ἐγεννήθη ἡ **τραγωδία** (τράγου ᾠδή, ἐπειδὴ οἱ χορευταὶ ἦσαν περιβεβλημένοι δέρματα τράγου, δι' ὃ καὶ τράγοι ἐκαλοῦντο, καὶ παρίστανον τοὺς Σατύρους, τοὺς ὄπαδους τοῦ Διονύσου)· ἐκ δὲ τοῦ **φαιδροῦ διθυράμβου**, ὅστις ἐψάλλετο κατὰ τὸν χρόνον τοῦ τρυγητοῦ καὶ τῆς συγκομιδῆς τοῦ οἴνου, ἐγεννήθη, λόγῳ τῆς ἐπικρατούσης ὑπερτάτης εὐθυμίας καὶ χαρᾶς διὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς φύσεως καὶ τὴν ἀνάστασιν τοῦ θεοῦ, ἡ **κωμῳδία**.

Πρῶτος, ὅστις προήγαγε τὴν τραγωδίαν εἰς **δράμα**, ἦτο ὁ ἐν τῷ ἀγροτικῷ δήμῳ τῆς Ἰκαρίας τῆς Ἀττικῆς γεννηθεὶς ποιητῆς **Θέσπις**, ὅστις εἰσήγαγε τὸν πρῶτον ὑποκριτὴν, ὑποκρινόμενον ἄλ-

ληλοδιαδόχως πολλά πρόσωπα διὰ τῆς ἀλλαγῆς προσωπείων καὶ ὁθόνης. Τοιουτοτρόπως ὁ μὲν ὑποκριτῆς, ἴδιον τώρα πλεον πρόσωπον ἀπὸ τὸν χορόν, ὠμίλει πρὸς αὐτόν (στοιχεῖον ἐπικόν), ὁ δὲ χορὸς ἀπεκρίνετο ἕδων καὶ χορεύων (στοιχεῖον λυρικόν), ἐκ τῆς ἐνώσεως δὲ τούτων προῆλθε τὸ δράμα.

Ἐνῶ δὲ ὁ Πεισίστρατος, ὡς εἵπομεν ἀνωτέρω, διὰ τὰ εὐχαριστήση τὸν λαόν του εἶχεν ἀναδείξει τὰ μεγάλα Διονύσια, λαμπροτάτην καὶ δημοκρατικοτάτην ἑορτήν, καὶ εἶχεν εἰσαγάγει τὸν διθύραμβον, οἱ υἱοὶ τοῦ Πεισιστράτου ἐκάλεσαν τὸν διαμορφωτὴν τοῦ δράματος Θέσπιν, ἵνα δώσῃ διαφόρους παραστάσεις μετὰ τοῦ θιάσου του εἰς τὰ διάφορα χωρία τῆς Ἀττικῆς καὶ τὰ περὶχωρα καὶ εἰς τὸ Ἄστυ.

Τὸ δράμα δέ, ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἦτο περιορισμένον εἰς ὑποθέσεις λαμβανομένας ἐκ τῶν μύθων καὶ εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Διονύσου, ἐλάμβανεν ἔπειτα χάριν ποικιλίας ὑποθέσεις, προκαλούσας ζωηρότατα συναισθήματα καὶ συγκινήσεις, ἀπὸ ὅλων τὸν μυθικὸν κόσμον τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ τὰ ἀθάνατα Ὀμηρικὰ ἔπη καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τοὺς κύκλους τῶν τριῶν φημισμένων μύθων, τοῦ Ἀργοναυτικοῦ, τοῦ Θηβαϊκοῦ καὶ τοῦ Τρωικοῦ πολέμου. Τοιουτοτρόπως ἠνοίχθη εἰς τὴν δραματικὴν ποίησιν πλατύτατον καὶ ἀπεριόριστον στάδιον καὶ ἀπέκτησεν αὕτη ποικιλίαν καὶ πολυμέρειαν.

Ἐμφανισθέντων δὲ μετὰ τὸν ποιητὴν Θέσπιν τῶν δραματικῶν ποιητῶν **Χοιρίλου τοῦ Ἀθηναίου**, μαθητοῦ τοῦ Θέσπιδος, ὅστις εἰσήγαγε τὰς προσωπίδας καὶ τὰς λαμπρὰς θεατρικὰς ἐνδυμασίας, καὶ τοῦ **Φρυγίχου τοῦ Ἀθηναίου**, ὅστις πρῶτος εἰσήγαγε καὶ τὰ γυναικεῖα πρόσωπα, τὸ δράμα ἐτελειοποιήθη μεγάλως, ἵνα μετὰ τοὺς προδρομοὺς τούτους ἐμφανισθῇ ἡ ἀκτινοβόλος τριάς τῶν μεγάλων τραγικῶν ποιητῶν **Αἰσχύλου**, εἰσαγαγόντος τὸν β' ὑποκριτὴν, **Σοφοκλέους** τὸν γ' καὶ τοῦ τραγικωτέρου πάντων **Εὐριπίδου**, ὃς ὄν τὸ δράμα ἀνήχθη εἰς τὴν ὑψίστην αὐτοῦ ἀκμὴν.

Εἰς τὴν ἀνάπτυξιν δὲ καὶ τελειοποίησιν τοῦ δράματος κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα συνετέλεσαν μεγάλως καὶ αἱ τότε ἐπικρατοῦσαι **θησκευτικαὶ ἀντιλήψεις καὶ δοξασίαι, αἱ ἠθικαὶ καὶ κοινωνικαὶ ἀρχαί**, ἰδίᾳ μετὰ τὴν πολιτικὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἐπικρατήσαν μετὰ τοὺς Περσικοὺς πολέμους, καθ' οὓς ἐσώθη ἡ Ἑλλὰς καὶ ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς.

Ἐν τῷ μέσῳ λοιπὸν τοιοῦτου κοινωνικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ περιβάλλοντος, ἐν τῷ μέσῳ τοιαύτης πνευματικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς ἀτμοσφαιρας, εἰς τὴν πανελληνίον αὐτὴν ἀνωτέραν πνευματικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν σχολὴν, ἐμφανισθέντες οἱ τρεῖς μουσολήπτοι τραγικοὶ ποιηταί, διὰ τὰ συμπληρώσωσιν ὅ,τι ἐκαλλιτέχνησαν ἐν λίθῳ, χαλκῷ καὶ χρυσῷ καὶ διὰ τῆς σμίλης καὶ τοῦ χρωστήρος οἱ μεγάλοι καλλιτέχνηται τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐφιλοτέχνησαν τὰς τραγωδίας αὐτῶν, αἵτινες ἀντανακλῶσι τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἰδέας, τὰ συναισθήματα καὶ τὰ πάθη καὶ τὴν ἰδεολογίαν γενικῶς τῆς προηγμένης τότε Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας καὶ ἀπεταμίευσαν τοὺς λογοτεχνικοὺς καὶ ἠθικοὺς καρποὺς ὅλης τῆς πνευματικῆς παραγωγῆς, οἵτινες τότε ἀπετέλουν τὸν πνευματικὸν καὶ ἠθικὸν θησαυρὸν ὀλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος.

Ὡστε τὸ δράμα δὲν ἦτο αὐθόρμητον δημιουργημα ὀλίγων ἀτόμων ἢ μόνον τῆς λαϊκῆς μορφῆς τῶν θρησκευτικῶν εορτῶν τοῦ Διονύσου, ἀλλὰ προῖδν τοῦ φυσικοῦ καὶ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος τῆς ἐξόχου ἐκείνης ἐποχῆς ὁμοῦ μετὰ τῆς τεχνικῆς ποιήσεως καὶ ἐπινοίας τῶν ἐμπνευσμένων ἐκείνων ποιητῶν, ἦτο δηλ. ἐν κατακλειδί τὸ προῖδν ἐνὸς προηγμένου πολιτισμοῦ.

Διὰ τοῦτο δὲ καὶ οἱ πρόγονοι ἡμῶν εἶχον ἀνοικοδομήσει εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις τῆς Ἑλλάδος παρὰ τοὺς ναοὺς τῶν καὶ μεγαλοπρεπῆ λίθινα θεάτρα καὶ μετ' ἰδιαζούσης τιμῆς περιέβαλλον τὰς θεατρικὰς παραστάσεις καὶ ἀθροοὶ προσήρχοντο εἰς αὐτάς, ὡς εἰς ἀρίστην καὶ φωτοπάροχον πνευματικὴν ἀγωγὴν, δι' ἃ καὶ αἱ δραματικαὶ παραστάσεις **διδασκαλαίαι** ἐλέγοντο, ὡς ἀποτελοῦσαι ἔθνηκον ἅμα καὶ θρησκευτικὸν θεσμόν, ἐξυψοῦντα καὶ σφυρηλατοῦντα τὰ πατριωτικὰ καὶ θρησκευτικὰ συναισθήματα αὐτῶν.

Τὸ γεγονός δὲ μόνον, ὅτι ὑπῆρξεν ἐπίσημος ἄρχων, καὶ δὴ ὁ μέγας Περικλῆς, ὅστις παρεῖχεν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου δωρεὰν τὸ εἰσιτήριον εἰς τοὺς ἀπόρους καὶ τοὺς ἐργάτας, εἶναι ἱκανὸν νὰ μᾶς πείσῃ, ὅτι τὸ θέατρον κατετάσσετο εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν μετὰξὺ τῶν μεγάλων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης πνευματικῶν ἐστιῶν.

β) Ὁ βίος τοῦ Σοφοκλέους.

Ὁ Σοφοκλῆς, υἱὸς τοῦ **Σοφίλλου**, ἐγεννήθη τῷ 496 π. Χ. ἐν **Ἰππίῳ Κολωνῷ**, ὅστις ἦτο θελκτικώτατον ἐπὶ λόφου προάστιον τῶν Ἀθηνῶν.

Ὦν ὁ Σοφοκλῆς υἱὸς πατρὸς εὐπόρου, ἔχοντας ἐργοστάσιον μαχαιοποιίας, ἔτυχεν ἐπιμελεημένης ἀγωγῆς καὶ παιδείας καὶ ἐδιδάχθη ἐπιμελῶς μουσικὴν καὶ γυμναστικὴν καὶ ἀνέπτυξεν ἁρμονικῶς τὰς σωματικὰς καὶ ψυχικὰς αὐτοῦ δυνάμεις. Τὸ σωματικόν του δὲ κάλλος, ἡ πρόθυμος χάρις καὶ ἡ ψυχικὴ εὐγένεια, ὡς καὶ αἱ μουσικαὶ του ἱκανότητες, τὰς ὁποίας ἀνέπτυξεν ὁ περίφημος διδάσκαλός του τῆς μουσικῆς Λάμπρος, κατέστησαν αὐτὸν ἀξιοπαρατήρητον. Διὰ τοῦτο, ὅτε μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν ἐωρτάσθησαν τὰ ἐπινίκια, ὁ Σοφοκλῆς ἐκλεχθεὶς ἐκ τῶν χιλιάδων ἄλλων ἐφήβων Ἀθηναίων ἐχόρευσεν ἐπὶ κεφαλῆς χοροῦ παίδων περὶ τὸ τρόπαιον. Ἡ φυσιογνωμία δὲ τοῦ Σοφοκλέους, τὸ μεγαλοπρεπὲς παράστημά του καὶ ἡ ἡρεμὸς ἔκφρασις τοῦ προσώπου του θαυμασίως ἀποτυπώνονται εἰς τὸν ἐπιβλητικώτατον ἀνδριάντα του, τὸν εὗρισκόμενον σήμερον εἰς τὸ Λατερανὸν Μουσεῖον τῆς Ρώμης.

Μελετῶν ἐκ νεότητός του τὸν ἀθάνατον Ὅμηρον καὶ θαυμάζων τὸν πρῶτον καὶ μεγαλοφάνταστον τραγικὸν ποιητὴν καὶ διδάσκαλόν του εἰς τὴν δραματικὴν τέχνην Αἰσχύλον, ἐτρόπη ἐνωρίς εἰς τὴν ποίησιν, καὶ δὴ τὴν τραγικὴν τοιαύτην, καὶ ἀφωσιώθη εἰς τὴν δραματικὴν τέχνην καθ' ὅλον τὸν βίον του.

Ἐν ἡλικίᾳ μόλις 28 ἐτῶν ὁ Σοφοκλῆς ἔχων πεποιθήσιν εἰς τὴν ποιητικὴν του ἀξίαν, κατῆλθε τὸ πρῶτον τῷ 468 εἰς τὸν δραματικὸν ἀγῶνα καὶ ἀντιμετρηθεὶς πρὸς τὸν παλαιμαχὸν τραγικὸν ποιητὴν Αἰσχύλον ἐνίκησεν αὐτόν. Κατὰ τὸν ἀγῶνα μάλιστα ἐκείνον, ἐνῶ οἱ μὲν τῶν θεατῶν ἐπευφήμουν τὸν Αἰσχύλον, οἱ δὲ τὸν Σοφοκλέα, εἰσῆλθεν εἰς τὸ θέατρον ὁ Κίμων, ἐπιστρέψας ἐκ τῆς ἐκστρατείας του. Παρακληθεὶς δὲ οὗτος νὰ χρησιμεύσῃ ὡς κριτῆς μετὰ τῶν συστρατῆγων του ἀπένειμε τὸν στέφανον τῆς νίκης εἰς τὸν Σοφοκλέα, λόγῳ τοῦ θάμβους καὶ τῆς ἐκπλήξεως, ἣν ἐνεποίησεν εἰς τοὺς συγχρόνους του ἡ ὑπεροχὴ καὶ ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ ποιητοῦ τούτου εὐθύς ἅμα τῇ πρώτῃ ἐμφανίσει αὐτοῦ. Ἐκτοτε ὑπερεῖχε σχεδὸν πάντοτε εἰς τοὺς δραματικὸς ἀγῶνας, τῷ δὲ 442 διδάξας τὴν Ἀντιγόνην τοσοῦτον ἠδδοκίμησεν εἰς αὐτήν, ὥστε ἐξελέγη τῷ 440 συστράτηγος τοῦ Περικλέους εἰς τὸν Σαμιανὸν πόλεμον. Καὶ γενικῶς ὁ Σοφοκλῆς ἀνεδείχθη ἀληθὴς καλλιτέχνης τῆς δραματικῆς τέχνης, γράφων ἐπὶ ἐξήκοντα ὁλόκληρα ἔτη ἀριστοτεχνικὰ δράματα μέχρι βαθέος γήρατός του καὶ τιμώμενος καὶ εὐνοούμενος συνεχῶς

ἀπὸ τὸ ἀθηναϊκὸν κοινόν, ἡ καλαισθησία τοῦ ὁποίου εὔρισκε πάντοτε εἰς τὰ ἔργα τοῦ Σοφοκλέους τὴν πληρεστέραν ἱκανοποίησιν αὐτοῦ.

Ὡς ἄνθρωπος ὁ Σοφοκλῆς ἦτο φαιδρός, εὐπροσήγορος καὶ πολὺ προσηγής, δὲν παρέλειπε δὲ νὰ διατηρῇ φιλικὰς σχέσεις μετ' ἐξεχόντων προσώπων τῆς ἐποχῆς του, τοῦ Περικλέους, Ἡροδότου κ. ἄ. Ἦτο ἐπίσης φιλόδησκος, τηρητὴς τῶν παραδόσεων καὶ θεοσεβής, ἀνευ ὑπερβολῶν καὶ στενότητος πνεύματος, ἀσκήσας μάλιστα καὶ ἱερατικὸν τι ἀξίωμα. Ἄξιον σημειώσεως ἐπίσης εἶναι, ὡς θὰ ἀντιληφθῶμεν καὶ ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῆς τραγῳδίας, ὅτι ὅλα τὰ ἀνθρώπινα συναισθήματα εἶχον τὴν ἀπήχησίν των εἰς τὴν βαθεῖαν ἐκείνην ψυχὴν, ἀντιλαμβανομένην μὲ θαυμαστὴν πείραν τῆς ζωῆς ὅλους τοὺς βαθμοὺς καὶ τὰς μορφὰς τοῦ πάθους, τὰ τρυφερὰ αἰσθήματα καὶ τὰς λεπτὰς καὶ ὑψηλὰς ἀφοσιώσεις.

Τέλος ὁ Σοφοκλῆς διεκρίνετο διὰ τὴν ἐξαιρετὸν ἀγάπην του πρὸς τὰς Ἀθήνας, τὰς ὁποίας οὐδέποτε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς του ἐγκατέλειπε, διὰ νὰ ἀποδημήσῃ, ὡς ἔπραξαν οἱ ἄλλοι δύο τραγικοὶ καὶ ἄλλοι διανοούμενοι τῆς ἐποχῆς του, εἰς ἄλλας χώρας, καίτοι εἶχε προσκληθῆ ὑπὸ διαφόρων φιλομούσων ἡγεμόνων, διὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς αὐτὰς αὐτῶν.

Τοιοῦτος ὢν ὁ μέγας τραγικὸς ἀπέθανε γαλήνιος φυσικὸν θάνατον τῷ 406 π. Χ. εἰς ἡλικίαν 90 ἐτῶν.

γ) Τὸ δραματικὸν ἔργον τοῦ Σοφοκλέους.

Ὁ Σοφοκλῆς ζῆσας εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν αἱ Ἀθήναι ἦσαν τὸ πνευματικὸν κέντρον ὅλης τῆς Ἑλλάδος (κοινὴ παιδείσις τῆς Ἑλλάδος, Ἑλλάς Ἑλλάδος, ὅπως ἐλέγοντο), καὶ ἔχων ὡς ἀνταγωνιστὰς του δύο μεγάλους ἐπίσης ὁμοτέχνους του, τὸν Αἰσχύλον καὶ τὸν Εὐριπίδην, κατώρθωσε νὰ καινοτομήσῃ εἰς τὴν δραματικὴν τέχνην καὶ νὰ ἐμφανίσῃ τοιαύτας ιδιότητες, αἵτινες κατέστησαν αὐτὸν ἀστέρα πρῶτου μεγέθους καὶ ἀνυπέροβλητον τραγικὸν ποιητὴν.

Ἐν πρώτοις ἡ σπουδαιότερα μεταβολὴ ἦτο, ὅτι ὁ Σοφοκλῆς ἐδίδασκε τρεῖς χωριστὰς τραγῳδίας, μὲ διάφορον δι' ἐκάστην ὑπόθεσιν ἀντὶ μιᾶς συνεχομένης τριλογίας μὲ κοινὴν ὑπόθεσιν, ὡς ἔπραττεν ὁ Αἰσχύλος. Ἠύξησεν ὁμοίως τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑποκειμένων ἀπὸ δύο (τὸν α' εἶχεν εἰσαγάγει ὁ Θέσπις, τὸν β' ὁ Αἰσχύλος) εἰς τρεῖς.

Ὅμοίως ηἵξησε τὸν ἀριθμὸν τῶν χορευτῶν δι' ἕκαστον δρᾶμα ἀπὸ 12 εἰς 15. Ὁσαύτως περιώρισε τὰ ἄσματα τοῦ χοροῦ, δώσας μεγαλύτεραν ἔκτασιν εἰς τὸν διάλογον.

Ἐξ ἄλλου ὁ Σοφοκλῆς εἶναι ἀπαράμιλλος καλλιτέχνης εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ δράματος. Ἔχει ἀρίστην ἠθοποιίαν ζωγραφίζων τελείως τοὺς χαρακτήρας τῶν προσώπων του. Ἐπίσης ἐπιτηδεύεται ἄριστα τὴν πλοκὴν τοῦ μύθου, παρεμβάλλων εἰς τὰ δράματά του περιπετείας καὶ ἀναγνωρίσεις, καὶ χρησιμοποιεῖ ἐν πᾶσι τὴν φυσικότητα καὶ τὴν ἁρμονίαν, πού πρέπει. Ἡ γλῶσσά του ἐπίσης εἶναι πλήρης λεπτότητος καὶ ἀνάλογος πρὸς τὴν ἁρμονικὴν καὶ σύμμετρον δραματικὴν του τέχνην, τὸν ἀπεκάλουν δὲ οἱ ἀρχαῖοι μέλιτταν, ὁ δὲ Ἀριστοφάνης ἔλεγεν, ὅτι τὸ στόμα του μέλιτι κεχοισμένον ἦν. Ἀλλὰ καὶ τὰ χορικά του ἄσματα εἶναι περίτεχνα καὶ ὡραῖα, μεστὰ μεγαλοπρεπειᾶς καὶ χάριτος.

Ἀφαιρέσας δὲ τὸν ὄγκον καὶ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ Αἰσχύλου, ὅστις παρίστανε τὰ πράγματα ἀνώτερα καὶ ὑπερφυσικότερα τοῦ πραγματικοῦ, καὶ ἀντιθέτως πρὸς τὸν Εὐριπίδην, ὅστις παρίστανεν αὐτά, ὅποια εἶναι ἐν τῇ πραγματικότητι, ὁ Σοφοκλῆς παρίστανεν αὐτά, ὅποια πρέπει νὰ εἶναι, ἀκολουθῶν τὸ μέτρον, ὅπερ εἶναι ἡ εὐγενεστάτη καὶ χαριεστάτη ἀρετὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος.

Ὅμοίως ἐνθ' εἰς τὸν Αἰσχύλον τὸ τραγικὸν πραγματοποιεῖται εἰς τὴν στάσιν τῆς Μοίρας ἢ τοῦ Θείου ἔναντι τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν ἀλήν αὐτῶν πρὸς ἐκεῖνα, εἰς τὸν Σοφοκλέα ἡ Μοῖρα ἢ ὁ θεὸς διευθύνουν μὲν μέχρις ἐνὸς σημείου τὰς τύχας τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἡ ἐσωτερικὴ δύναμις καὶ ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου εἶναι ἐκεῖνη, ἡ ὁποία παρορμᾷ αὐτὸ εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ σκοποῦ, ὃν θέτει πρὸ αὐτοῦ.

Διὰ τὰς ἀρετάς του δὲ αὐτὰς καὶ τὰς ἄλλας, ἃς ἡμεῖς θὰ ἐκτιμήσωμεν ἐν τῇ ἀναγνώσει τῶν ἔργων του, δικαίως ὁ μὲν Ξενοφῶν ἐθεώρει αὐτὸν ὡς τὸν τελειότατον τῶν τραγικῶν, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τοὺς κανόνας τῆς τραγικῆς τέχνης ἐκ τῶν τραγωδιῶν κυρίως τοῦ μεγάλου τούτου τραγικοῦ ἔλαβεν.

Ὁ Σοφοκλῆς, συγγράφων δι' ὄλου τοῦ βίου ἐποίησε περὶ τὰ 123 δράματα διαφόρων ὑποθέσεων καὶ ἔλαβε τὰς περισσοτέρας ἐξ ὄλων τῶν τραγικῶν νίκας, ἐκ τῶν δραμάτων του δὲ τούτων ἐσώθησαν μέχρι σήμερον ἑπτὰ:

Ἀντιγόνη, Ἡλέκτρα, Τραχίνιαι, Οἰδίπους τύραννος, Αἴας, Φιλοκλήτης καὶ Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῶ.

Αἱ τραγωδίαὶ δὲ αὐταὶ ἐπαίζοντο εἰς ἅλας τὰς Ἑλληνικὰς πόλεις, εἰκόνας καὶ προτομαὶ αὐτοῦ πολλαὶ ἐσώθησαν, καὶ σήμερον τιμῶνται ὑφ' ὀλοκλήρου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου τὰ ἔργα του, ἀπλήστως ἀναγιγνωσκόμενα καὶ ἐμφανιζόμενα εἰς τὴν σημερινήν.

δ) Οἰδίπους τύραννος.

Εἶναι γνωστὸς ὁ περὶ τοῦ Λαῖου, τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν, μῦθος, καθ' ὃν οὗτος ἔλαβε χρησμόν παρὰ τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν, ὅτι τὸ τέκνον, ποῦ θὰ ἀποκτήσῃ, θὰ φονεύσῃ τὸν πατέρα καὶ θὰ συζευχθῆ τὴν μητέρα του. Διὰ τοῦτο, γεννηθέντος ἄρρενος τέκνου, φοβηθέντες οἱ γονεῖς του (Λαῖος καὶ Ἰοκάστη) τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ χρημοῦ, ἀποῦ ἐτρούπησαν τὰ σφυρὰ τῶν ποδῶν του διὰ περόνης καὶ ἐξήρτησαν ἐκ σχοινίου, παρέδωσαν τοῦτο εἰς βασιλικὸν ποιμένα, ἵνα ἐκθέσῃ εἰς τὸν Κιθαιρῶνα, δ' ἂν γὰρ χαθῆ. Ἄλλ' ὁ ποιμὴν εὐσπλαγχνισθεὶς παρέδωκε τὸν παῖδα εἰς Κορίνθιον ποιμένα, ὁ ὁποῖος ἔσπευσε νὰ φέρῃ αὐτὸν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Κορίνθου Πόλυβον. Ὁ Πόλυβος μετὰ χαρᾶς ἐδέχθη καὶ υἱοθέτησεν αὐτόν, διότι ἔστερεῖτο τέκνων, καὶ ὀνόμασεν Οἰδίποδα λόγῳ τοῦ παθήματος (τοῦ οἰδήματος) τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ ὅμως ἀνδρωθεὶς ὁ Οἰδίπους ὑβρίσθη ὑπὸ συνδαιτυμόνος του ἐν συμποσίῳ, ὅτι εἶναι νόθος, μετέβη εἰς τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν, διὰ νὰ ζητήσῃ πληροφορίας περὶ τῆς γνησίας καταγωγῆς του, τὸ δὲ Μαντεῖον τῷ ἔδωκε τὴν ἐντολήν νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, διότι θὰ φονεύσῃ τὸν πατέρα του καὶ θὰ λάβῃ σύζυγον τὴν μητέρα του. Θεωρῶν ὁ Οἰδίπους τὴν Κόρινθον πατρίδα ἀπεφάσισε νὰ μὴ ἐπανέλθῃ πλέον εἰς αὐτήν, ἀλλ' ἀκολουθήσας ὁδὸν πρὸς τὴν Φοκίδα συναντᾷ τὸν πραγματικὸν του πατέρα Λαῖον καὶ φονεύει αὐτόν.

Ἀκολουθήσας μετὰ τοῦτο τὸν δρόμον του ὁ Οἰδίπους φθάνει εἰς τὰς Θήβας, καθ' ὃν χρόνον ἡ πόλις κατετρούχετο ὑπὸ τοῦ φοβεροῦ τέρατος, τῆς Σφιγγός, ἣτις ἐφθειρε πολλοὺς πολίτας, μὴ δυνάμενους νὰ λύσουν τὸ προβαλλόμενον αἶνιγμα ὑπ' αὐτῆς. Διὰ τοῦτο ὁ βασιλευὼν τῆς πόλεως, ἀδελφὸς τῆς βασιλείσσης Κρέων, προεκήρυξεν, ὅτι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἤθελε λύσει τὸ αἶνιγμα, θὰ ἐγίνετο βασιλεὺς καὶ θὰ ἐλάμβανε τὴν χήραν βασίλισσαν σύζυγον.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ

ὦ τέκνα, Κάδμου τοῦ πάλαι νέα τροφή,
τίνας ποθ' ἔδρας τάσδε μοι θαάζετε,
ἰκτηρίοις κλάδοισιν ἔξεστεμμένοι;
πόλις δ' ὁμοῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει,
ὁμοῦ δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων, 5
ἀγὼ δικαίων μὴ παρ' ἀγγέλων, τέκνα,
ἄλλων ἀκούειν, αὐτὸς ᾧδ' ἐλήλυθα.
ὁ πᾶσι κλεινὸς Οἰδίπους καλούμενος.
ἀλλ', ᾧ γεραιέ, φράζ', ἐπεὶ πρέπων ἔφρυς
πρὸ τῶνδε φωνεῖν, τίνι τρόπῳ καθέστατε, 10
δείσαντες ἢ στέρξαντες; ὡς θέλοντος ἂν
ἐμοῦ προσαρκεῖν πᾶν· δυσάλγητος γὰρ ἂν
εἶην, τοιάνδε μὴ οὐ κατοικτεῖρων ἔδραν.

ΙΕΡΕΥΣ

↑ ἀλλ', ᾧ κρατύνων Οἰδίπους χάρας ἐμῆς,
ὄρας μὲν ἡμᾶς ἡλίκοι προσήμεθα 15
βωμοῖσι τοῖς σοῖς· οἱ μὲν οὐδέπω μακρὰν
πίεσθαι σθένοντες, οἱ δὲ σὺν γῆρα βαρεῖς,
ἱερεῖς, ἐγὼ μὴν Ζηνός, οἶδε δ' ἠθέων
λεκτοί· τὸ δ' ἄλλο φῦλον ἔξεστεμμένον
ἀγοραῖσι θακεῖ πρὸς τε Παλλάδος διπλοῖς 20
ναοῖς ἐπ' Ἴσμηνοῦ τε μαντεία σποδῶ.
πόλις γάρ, ὥσπερ καὐτὸς εἰσορᾷς, ἄγαν

ἤδη σαλεύει κάνακουφίσαι κάρα
 βυθῶν ἔτ' οὐχ οἶα τε φοινίου σάλου,
 φθίνουσα μὲν κάλυξιν ἐγκάρποις χθονός, 25
 φθίνουσα δ' ἀγέλαις βουνόμοις, τόκοισί τε
 ἀγόνοις γυναικῶν· ἐν δ' ὁ προφόρος θεὸς
 σκήψας ἑλαύνει, λοιμὸς ἔχθιστος, πόλιν,
 ὑφ' οὗ κενοῦται δῶμα Καδμεῖον, μέλας δ'
 Ἄδης στεναγμοῖς καὶ γόοις πλουτίζεται. 30
 θεοῖσι μὲν νῦν οὐκ ἰσοῦμένον σ' ἐγὼ
 οὐδ' οἶδε παῖδες ἐζόμεσθ' ἐφέστιοι,
 ἀνδρῶν δὲ πρῶτον ἐν τε συμφοραῖς βίου
 κρίνοντες ἐν τε δαιμόνων συναλλαγαῖς· 35
 ὅς γ' ἐξέλυσας ἄστνυ Καδμεῖον μολών,
 σκληρᾶς ἀοιδοῦ δασμόν, ὃν παρείχομεν,
 καὶ ταῦθ' ὑφ' ἡμῶν οὐδὲν ἐξειδῶς πλέον
 οὐδ' ἐκδιδαχθεῖς· ἀλλὰ προσθήκη θεοῦ
 λέγει νομίζει θ' ἡμῖν ὀρθῶσαι βίον.
 νῦν τ', ὃ κράτιστον πᾶσιν Οἰδίου κάρα, 40
 ἱκετεύομέν σε πάντες οἶδε πρόστροποι,
 ἀλκὴν τιν' εὐρεῖν ἡμῖν, εἴτε του θεῶν
 φήμην ἀκούσας εἴτ' ἀπ' ἀνδρὸς οἴσθ' αὐτοῦ·
 ὡς τοῖσιν ἐμπείροισι καὶ τὰς ξυμφορὰς
 ζώσας ὀρῶ μάλιστα τῶν βουλευμάτων. 45
 εἴθ', ὃ βροτῶν ἄριστ', ἀνόρθωσον πόλιν,
 εἴθ', εὐλαβήθηθ', ὡς σε νῦν μὲν ἦδε γῆ
 σωτήρα κλήζει τῆς πάρος προθυμίας,
 ἀρχῆς δὲ τῆς σῆς μηδαμῶς μεμνώμεθα
 στάντες τ' ἐς ὀρθὸν καὶ περόντες ὕστερον· 50
 ἀλλ' ἀσφαλείᾳ τήνδ' ἀνόρθωσον πόλιν·
 ὄρνιθι γὰρ καὶ τὴν τότε αἰσῖφ τύχην
 παρέσχες ἡμῖν, καὶ τὰ νῦν ἴσος γενοῦ.

ὡς, εἶπεο ἄρξεις τῆσδε γῆς, ὥσπερ κρατεῖς,
 ξὺν ἀνδράσιν κάλλιον ἢ κενῆς κρατεῖν 55
 ὡς οὐδέν ἐστιν οὔτε πύργος οὔτε ναῦς
 ἔρημος ἀνδρῶν μὴ ξυνοικούντων ἔσω.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ

Δ ὦ παῖδες οἰκτροί, γνωτὰ κοῦκ ἄγνωτά μοι
 προσήλθεθ' ἱμείροντες, εὖ γὰρ οἶδ', ὅτι
 νοσεῖτε πάντες καὶ νοσοῦντες, ὡς ἐγὼ 60
 οὐκ ἔστιν ὑμῶν ὅστις ἔξ ἴσου νοσεῖ.

τὸ μὲν γὰρ ὑμῶν ἄλγος εἰς ἓν ἔρχεται
 μόνον καθ' αὐτὸν κοῦδέν' ἄλλον· ἢ δ' ἐμῇ
 ψυχῇ πόλιν τε κάμῃ καὶ σ' ὁμοῦ στένει.
 ὥστ' οὐχ ὕπνω γ' εὐδοντά μ' ἐξεγείρετε, 65

ἀλλ' ἴστε πολλὰ μὲν με δακρύσαντα δῆ,
 πολλὰς δ' ὁδοὺς ἐλθόντα φροντίδος πλάνοις,

ἦν δ' εὖ σκοπῶν εὕρισκον ἴασιν μόνην,
 ταύτην ἔπραξα· παῖδα γὰρ Μενεικέως
 Κρέοντ', ἐμαυτοῦ γαμβρόν, ἐς τὰ Πυθικά 70
 ἔπεμψα Φοῖβου δώμαθ', ὡς πύθοιθ', ὅ τι
 δρῶν ἢ τί φωνῶν τήνδε ἴουσαίμην πόλιν.

καὶ μ' ἤμαρ ἤδη ξυμμετρούμενον χρόνον
 λυπεῖ, τί πράσσει τοῦ γὰρ εἰκότος πέρα
 ἄπεστι, πλείω τοῦ καθήκοντος χρόνου. 75

ὅταν δ' ἴκηται, τηνικαῦτ' ἐγὼ κακὸς
 μὴ δρῶν ἂν εἶην πάνθ', ὅσ' ἂν δηλοῖ θεός.

ΙΕΡΕΥΣ

ἀλλ' εἰς καλὸν σύ τ' εἶπας οἶδε τ' ἀρτίως
 Κρέοντα προστείνοντα δημαίνουσί μοι.
 ΟΙ. ὄναξ Ἄπολλον, εἰ γὰρ ἐν τύχῃ γέ τοι 80

- σωτήρι βαίη, λαμπρός ὥσπερ ὄμματι.
 ΙΕ. ἀλλ' εἰκάσαι μὲν, ἠδύς· οὐ γὰρ ἂν κάρα
 πολυστεφῆς ὧδ' εἶρτε παγκάρπου δάφνης.
 ΟΙ. τάχ' εἰσόμυσθα· ξύμμετρος γὰρ ὡς κλύειν.
 ἄναξ, ἐμὸν κήδευμα, παῖ Μενοικέως, 85
 τίς ἡμῖν ἦρξες τοῦ θεοῦ φήμην φέρων;

ΚΡΕΩΝ

- ἐσθλὴν λέγω γὰρ καὶ τὰ δύσφορ', εἰ τύχοι
 κατ' ὄρθον ἐξελθόντα, πάντ' ἂν εὐτυχεῖν.
 ΟΙ. ἔστιν δὲ ποῖον τοῦπος; οὔτε γὰρ θρασὺς
 οὔτ' οὖν προδείσας εἰμὶ τῷ γε νῦν λόγῳ. 90
 ΚΡ. εἰ τῶνδε χρήσεις πλησιαζόντων κλύειν,
 ἔτοιμος εἶπεν, εἴτε καὶ στείχειν ἔσω.
 ΟΙ. ἐς πάντας αὐδα· τῶνδε γὰρ πλεόν φέρω
 τὸ πένθος ἢ καὶ τῆς ἐμῆς ψυχῆς πέρι.
 ΚΡ. λέγοιμ' ἂν, οἳ ἤκουσα τοῦ θεοῦ πάρα· 95
 ἄνωγεν ἡμᾶς Φοῖβος ἐμφανῶς ἄναξ
 μίασμα χώρας, ὡς τεθραμμένον χθονὶ
 ἐν τῆδ' ἐλαύνειν, μηδ' ἀνήκεστον τρέφειν.
 ΟΙ. ποῖω καθαρωῶ; τίς ὁ τρόπος τῆς ξυμφορᾶς;
 ΚΡ. ἀνδρηλατοῦντας ἢ φόνῳ φόνον πάλιν 100
 λύοντας, ὡς τόδ' αἶμα χειμάζον πόλιν.
 ΟΙ. ποίου γὰρ ἀνδρὸς τήνδε μηνύει τύχην;
 ΚΡ. ἦν ἡμῖν, ὄναξ, Λαΐός ποθ' ἠγεμὼν
 γῆς τῆσδε, πρὶν σὲ τήνδ' ἀπευθύνειν πόλιν.
 ΟΙ. ἔξειοιδ' ἀκούων οὐ γὰρ εἰσεῖδόν γέ πω. 105
 ΚΡ. τούτου θανόντος νῦν ἐπιστέλλει σαφῶς
 τοὺς αὐτοέντας χειρὶ τιμωρεῖν τινας.
 ΟΙ. οἱ δ' εἰσὶ ποῦ γῆς; ποῦ τόδ' εὐρεθήσεται
 ἴχνος παλαιᾶς δυστέκμαρτον αἰτίας;

- KP. ἐν τῆδ' ἔφασκε γῆ· τὸ δὲ ζητούμενον 110
 ἄλωτόν, ἐκφεύγει δὲ τὰμελούμενον.
- OI. πότερα δ' ἐν οἴκοις ἢ ἔν ἀγροῖς ὁ Λαῖος
 ἢ γῆς ἐπ' ἄλλης τῷδε συμπίπτει φόνος;
- KP. θεωρός, ὡς ἔφασκεν, ἐκδημῶν, πάλιν
 πρὸς οἶκον οὐκέθ' ἴκεθ', ὡς ἀπεστάλη. 115
- OI. οὐδ' ἄγγελός τις οὐδὲ συμπράκτωρ ὁδοῦ
 κατεῖδ', ὅτου τις ἐκμαθὼν ἐχρήσατ' ἄν;
- KP. θνήσκουσι γάρ, πλὴν εἰς τις, ὅς φόβῳ φυγῶν,
 ὧν εἶδε, πλὴν ἓν, οὐδὲν εἶχ' εἰδῶς φράσαι. X
- OI. τὸ ποῖον; ἐν γὰρ πόλλ' ἄν ἐξεύροι μαθεῖν, 120
 ἀρχὴν βραχεῖαν εἰ λάβοιμεν ἐλπίδος.
- KP. ληστὰς ἔφασκε συντυχόντας οὐ μιᾶ
 ῥώμῃ κτανεῖν-νιν, ἀλλὰ σὺν πλήθει χειρῶν.
- OI. πῶς οὖν ὁ ληστής, εἴ τι μὴ ξὺν ἀργύρῳ
 ἐπράσσει' ἐνθένδ', ἐς τόδ' ἄν τόλμης ἔβη; 125
- KP. δοκοῦντα ταῦτ' ἦν· Λαῖου δ' ὀλωλότος.
 οὐδεὶς ἀρωγὸς ἐν κακοῖς ἐγίγνετο.
- OI. κακὸν δὲ ποῖον ἐμποδῶν, τυραννίδος
 οὕτω πεσοῦσης, εἶγε τοῦτ' ἐξειδέναι; X
- KP. ἢ ποικιλοδὸς Σφίγξ τὸ πρὸς ποσὶν σκοπεῖν 130
 μεθέντας ἡμᾶς τὰφανῆ προσήγετό.
- OI. ἀλλ' ἐξ ὑπαρχῆς αὐθις αὐτ' ἐγὼ φανῶ·
 ἐπαξίως γὰρ Φοῖβος, ἀξίως δὲ σὺ
 πρὸς τοῦ θανόντος τήνδ' ἔθεσθ' ἐπιστροφῆν,
 ὥστ' ἐνδίκως ὄψεσθε κάμῃ σύμμαχον, 135
 γῆ τῆδε τιμωροῦντα τῷ θεῷ θ' ἅμα. X
- ὕπερ γὰρ οὐχὶ τῶν ἀπωτέρω φίλων,
 ἀλλ' αὐτὸς αὐτοῦ τοῦτ' ἀποσκεδῶ μύσος.
 ὅστις γὰρ ἦν ἐκεῖνον ὁ κτανῶν, τάχ' ἄν
 κάμ' ἄν τοιαύτῃ χειρὶ τιμωρεῖν θέλοι· 140

κείνῳ-προσαρκῶν οὖν ἑμαυτὸν ὠφελῶ.
 ἀλλ' ὡς τάχιστα, παῖδες, ὑμεῖς μὲν βάρθρων
 ἴστασθε, τοῦσδ' ἄραντες ἰκτῆρας κλάδους·
 ἄλλος δὲ Κάδμου λαὸν ὧδ' ἀθροίζετω,
 ὡς πᾶν ἑμοῦ δρασόντος· ἢ γὰρ εὐτυχεῖς 145
 σὺν τῷ θεῷ φανούμεθ' ἢ πεπτωκότες.

ΙΕ. ὦ παῖδες, ἰστώμεσθα· τῶνδε γὰρ χάριν
 καὶ δεῦρ' ἔβημεν, ὧν ὄδ' ἐξαγγέλλεται.
 Φοῖβος δ' ὁ πέμπας τάσδε μαντείας ἅμα
 σωτήρ θ' ἵκοιτο καὶ νόσου παυστήριος. 150

ΧΟΡΟΣ

στροφὴ α'. ὦ Διὸς ἀδυεπὲς φάτι, τίσιποτε τὰς πολυχρῆσου
 Πυθῶνος ἀγλαὰς ἔβας
 Θήβας; ἐκτέταμαι φοβερὰν φρενᾶ, δεῖματι πάλλων,
 ἰήε Δάλιε Παιάν,
 ἀμφὶ σοὶ ἀζόμενος, τί μοι ἢ νέον 155
 ἢ περιτελλομέναις ὥραις πάλιν
 ἐξανύσεις χρέος.

εἰπέ μοι, ὦ χρυσέας τέκνον ἐλπίδος, ἄμβροτε Φάμα.
 ἀντιστρ. α' πρῶτά σε κεκλόμενος, θύγατερ Διός, ἄμβροτ'
 [Ἄθᾶνα,
 γαῖαοχόν τ' ἀδελφεὰν 160
 Ἄρτεμιν, ἃ κυκλόνετ' ἀγορᾶς θρόνον εὐκλέα
 [θάσσει,

καὶ Φοῖβον ἑκαβόλον, ἰώ,
 τρισσοὶ ἀλεξιφόροι προφάνητέ μοι.
 εἴ ποτε καὶ προτέρας ἄτας ὑπερ
 ὀργυμένας πόλει 165
 ἦνύσατ' ἐκτοπίαν φλόγα πῆματος, ἔλθετε καὶ νῦν.

στροφὴ β'. ὦ πόποι· ἀνάριθμα γὰρ φέρω

- πήματα νοσεῖ δέ μοι πρόπας
 στόλος, οὐδ' ἐνὶ φροντίδος ἔγχος, 170
 ᾧ τις ἀλέξεται οὔτε γὰρ ἔκγονα
 κλυτὰς χθονὸς αὔξεται, οὔτε τόκοισιν
 ἰηῶν καμάτων ἀνέχουσι γυναῖκες·
 ἄλλον δ' ἂν ἄλλω προσίδοις, ἅπερ εὔπερον ὄρ-
 [νιν, 175
 κρεῖσσον ἀμαιμακέτου πυρός, ὄρμενον
 ἀκτὰν πρὸς ἐσπέρου θεοῦ·
 ἀντιστρ. β'. ὦν πόλις ἀνάριθμος ὄλλυται·
 νηλέα δὲ γένεθλὰ πρὸς πέδω 180
 θαναταφόρα κεῖται ἀνοίκτως·
 ἐν δ' ἄλοχοι πολιαὶ τ' ἐπὶ ματέρες
 ἀκτὰν παρὰ βώμιον ἄλλοθεν ἄλλαι 185
 λυγρῶν πόνων ἰκτῆρες ἐπιστενάχουσιν·
 παῖαν δὲ λάμπει στονόεσσά τε γῆρὺς ὄμμαυλος·
 ὦν ὑπερ, ᾧ χρυσέα θύγατερ Διός,
 εὐῶπα πέμπων ἀλκάν·
 στροφή γ'. Ἄρεά τε τὸν μαλερόν, ὅς νῦν ἄχαλκος ἀσπίδων 190
 φλέγει με περιβόητος ἀντιάζων,
 παλίσυτον δρᾶμημα νοτίσαι πάτρας
 ἄπουρον, εἴτ' ἐς μέγαν θάλαμον Ἀμφιτρίτας 195
 εἴτ' ἐς τὸν ἀπόξενον ὄρμον,
 Θρηῆκιον κλύδωνα·
 τέλει γὰρ εἴ τι νῦξ ἀφῆ,
 τοῦτ' ἐπ' ἤμαρ ἔρχεται·
 τόν, ᾧ τᾶν πυρφόρων 200
 ἀστραπᾶν κράτη νέμων,
 ᾧ Ζεῦ πάτερ, ὑπὸ σῶ φθίσον κεραυνῶ.
 ἀντιστρ. γ'. Λύκει' ἄναξ, τά τε σὰ χρυσοστρόφων ἀπ' ἀγκυλᾶν
 βέλεα θέλοιμ' ἂν ἀδάματ' ἐνδατεῖσθαι 205

ἄρωγὰ προσταθέντα, τὰς τε πυρφόρους
 Ἄρτεμιδος αἴγλας, ξὺν αἷς Λύκι' ὄρεα διάσσει·
 τὸν χρυσομίτραν τε κυκλήσκω, 210
 τᾶσδ' ἐπώνυμον γᾶς,
 οἰνώπα Βάχχον εὖιον,
 Μαινάδων ὀμόστολον,
 πελασθῆναι φλέγοντ'
 ἀγλαῶπι σύμμαχον
 πεύκα' πὶ τὸν ἀπότιμον ἐν θεοῖς θεόν. 215

- ΟΙ. αἰτεῖς· ἅ δ' αἰτεῖς, τᾶμ' ἐὰν θέλῃς ἔπι
 κλύων δέχεσθαι τῇ νόσφ' θ' ὑπηρετεῖν,
 ἀλκὴν λάβοις ἂν κἀνακούφισιν κακῶν·
 (7) ἀγὼ ξένος μὲν τοῦ λόγου τοῦδ' ἔξερῶ,
 ξένος δὲ τοῦ πραχθέντος· οὐ γὰρ ἂν μακρὰν 220
 ἴχνευον αὐτός, μὴ οὐκ ἔχων τι σύμβολον. ✓
 νῦν δ', ὅστερος γὰρ ἀστὸς εἰς ἀστοὺς τελῶ,
 ὑμῖν προφωνῶ πᾶσι Καδμείοις τάδε·
 ὅστις ποθ' ὑμῶν Λάιον τὸν Λαβδάκου
 κάτοιδεν, ἀνδρὸς ἐκ τίνος διώλετο, 225
 τοῦτον κελεύω πάντα σημαίνειν ἐμοί.
 κεῖ μὲν φοβεῖται, τοῦπίκλημ' ὑπεξελὼν
 αὐτὸς καθ' αὐτοῦ—πέισεται γὰρ ἄλλο μὲν
 ἀστεργὲς οὐδέν, γῆς δ' ἀπεισιν ἀσφαλῆς ✓
 εἰ δ' αὖ τις ἄλλον οἶδεν ἢ ἕξ ἄλλης χθονὸς 230
 τὸν αὐτόχειρα, μὴ σιωπάτω· τὸ γὰρ
 κέρδος τελῶ γὼ χῆ χάρις προσκείσεται.
 εἰ δ' αὖ σιωπήσεσθε, καὶ τις ἢ φίλου
 δεῖσας ἀπώσει τοῦπος ἢ χαυτοῦ τόδε,
 (9) ἅ' κ' τῶνδε δράσω, ταῦτα χροῖ' κλύειν ἐμοῦ. ✓ 235
 τὸν ἄνδρ' ἀπαυδῶ τοῦτον, ὅστις ἔστι, γῆς
 τῆσδ', ἧς ἐγὼ κράτη τε καὶ θρόνους νέμω,

μήτ' εἰσδέχεσθαι μήτε προσφρονεῖν τινα,
 μήτ' ἐν θεῶν εὐχαῖσι μήτε θύμασιν
 κοινὸν ποιεῖσθαι, μήτε χέρονιβας νέμειν, 240
 ὠθεῖν δ' ἀπ' οἴκων πάντας, ὡς μιάσματος
 τοῦδ' ἡμῖν ὄντος, ὡς τὸ Πυθικὸν θεοῦ
 μαντεῖον ἐξέφηεν ἀρτίως ἐμοί. X

9
 ἐγὼ μὲν οὖν τοιόσδε τῷ τε δαίμονι
 τῷ τ' ἀνδρὶ τῷ θανόντι σύμμαχος πέλω. X 245
 κατεύχομαι δὲ τὸν δεδρακότ', εἴτε τις
 εἰς ὄν-λέληθεν εἴτε πλειόνων μέτα,
 κακὸν κακῶς νιν ἄμορον ἐκτροῦψαι βίον. X

8
 10
 ἐπεύχομαι δ' οἴκοισιν εἰ ξυνέστιος
 ἐν τοῖς ἐμοῖς γένοιτ' ἐμοῦ ξυνειδότος, 250
 παθεῖν, ἄπερ τοῖσδ' ἀρτίως ἠρασάμην.
 ὑμῖν δὲ ταῦτα πάντ' ἐπισκήπτω τελεῖν, X

2
 ὑπερ τ' ἐμαυτοῦ τοῦ θεοῦ τε τῆσδέ τε
 γῆς ὧδ' ἀκάροπος καθέως ἐφθαρμένης. X
 οὐδ' εἰ γὰρ ἦν τὸ πρᾶγμα μὴ θεήλατον, X
 ἀκάθαρτον ὑμᾶς εἰκὸς ἦν οὕτως εἶναι. X

10
 ἀνδρὸς γ' ἀρίστου βασιλέως τ' ὀλωλότος,
 ἀλλ' ἐξερευνᾶν. νῦν δ' ἐπεὶ κυρῶ τ' ἐγὼ
 ἔχων μὲν ἀρχάς, ὡς ἐκεῖνος εἶχε πρῖν,
 ἔχων δὲ λέκτρα καὶ γυναῖχ' ὁμόσπορον, 260
 κοινῶν τε παίδων κοῖν' ἄν, εἰ κείνη γένος
 μὴ δυστύχησεν, ἦν ἂν ἐκπεφυκότε.

10
 νῦν δ' ἐς τὸ κείνου κοῦτ' ἐνήλαθ' ἢ τύχη
 ἀνθ' ὧν ἐγὼ τάδ' ὥσπερ εἰ τοῦμοῦ πατρὸς
 ὑπερομαχόμην καπὶ πάντ' ἀφίξομαι, 265
 ζητῶν τὸν αὐτόχειρα τοῦ φόνου λαβεῖν
 τῷ Λαβδακείῳ παιδὶ Πολυδώρου τε καὶ
 τοῦ πρόσθε Κάδμου τοῦ πάλαι τ' Ἀγήνορος. X

- καὶ ταῦτα τοῖς μὴ δρωσιν εὐχομαι θεοὺς
 μήτ' ἄροτον αὐτοῖς γῆς ἀνίεναι τινά, 270
 μήτ' οὖν γυναικῶν παῖδας, ἀλλὰ τῷ πότμῳ
 τῷ νῦν φθηρεῖσθαι κατὶ τοῦδ' ἐχθίονι.
 ὑμῖν δὲ τοῖς ἄλλοισι Καδμείοις, ὅσοις
 τάδ' ἔστ' ἀρέσκονθ', ἢ τε σύμμαχος Δίκη
 χοῖ πάντες εὖ ξυγεῖεν εἰσαεὶ θεοί. 275
- XO. ὥσπερ μ' ἀραῖον ἔλαβες, ὄδ', ἀναξ, ἐρῶ·
 οὔτ' ἕκταγον γὰρ οὔτε τὸν κτανόντ' ἔχω
 δεῖξαι. τὸ δὲ ζήτημα τοῦ πέμπαντος ἦν
 Φοίβου τόδ' εἰπεῖν, ὅστις εἰργασταί ποτε.
- OI. δίκαι' ἔλεξας· ἀλλ' ἀναγκάσαι θεοὺς, 280
 ἂν μὴ θέλωσιν, οὐδ' ἂν εἰς δύναιτ' ἀνήρ.
 XO. τὰ δεύτερ' ἐκ τῶνδ' ἂν λέγοιμ', ἃ μοι δοκεῖ.
 OI. εἰ καὶ τρίτ' ἔστι, μὴ παρῆς τὸ μὴ οὐ φράσαι.
 XO. ἀνακτ' ἀνακτι ταῦθ' ὀρῶντ' ἐπίσταμαι 285
 μάλιστα Φοῖβῳ Τειρεσίαν, παρ' οὗ τις ἂν
 σκοπῶν τάδ', ὄναξ, ἐκμάθοι σαφέστατα.
 OI. ἀλλ' οὐκ ἐν ἀργοῖς οὐδὲ τοῦτ' ἐπραξάμην·
 ἔπεμψα γάρ, Κρέοντος εἰπόντος, διπλοῦς
 πομπούς· πάλαι δὲ μὴ παρῶν θαυμάζεται.
- XO. καὶ μὴν τά γ' ἄλλα κωφὰ καὶ παλαί' ἔπη. 290
 OI. τὰ ποῖα ταῦτα; πάντα γὰρ σκοπῶ λόγον.
 XO. θανεῖν ἐλέχθη πρὸς τινῶν ὀδοιπόρων.
 OI. ἤκουσα κάγώ· τὸν δ' ἰδόντ' οὐδεὶς ὄρᾱ.
 XO. ἀλλ' εἴ τι μὲν δὴ δείματός γ' ἔχει μέρος,
 τὰς σὰς ἀκούων οὐ μενεῖ τοιάσδ' ἀράς. 295
- OI. ᾧ μὴ ἴστι δρωῶντι τάρβος, οὐδ' ἔπος φοβεῖ.
 XO. ἀλλ' οὐξελέγξων αὐτὸν ἔστιν· οἶδε γὰρ
 τὸν θεῖον ἤδη μάντιν ὄδ' ἄγουσιν, ᾧ
 τάληθές ἐμπέφυκεν ἀνθρώπων μόνῳ.

- 41 ΟΙ. ὦ πάντα νομῶν Τειρεσία, διδακτά τε
 ἄροητά τ', οὐράνιά τε καὶ χθονόστιβῃ,
 πόλιν μὲν, εἰ καὶ μὴ βλέπεις, φρονεῖς δ' ὅμως,
 οἷα νόσφ' σύνεστιν ἧς σὲ προστάτην
 σωτήρά τ', ὄναξ, μῦνον ἐξευρίσκομεν.
- Φοῖβος γάρ, εἰ καὶ μὴ κλύεις τῶν ἀγγέλων,
 πέμψασιν ἡμῖν ἀντέπεμψεν, ἔκλυσιν
 μόνην ἂν ἐλθεῖν τοῦδε τοῦ νοσήματος,
 εἰ τοὺς κτανόντας Λάϊον μαθόντες εὖ
 κτείναιμεν ἢ γῆς φυγάδας ἐκπεμψάμεθα.
- σύ νυν φθονήσας μήτ' ἀπ' οἴωνων φάτιν
 μήτ' εἴ τιν' ἄλλην μαντικῆς ἔχεις ὁδόν,
 ῥῦσαι σεαυτὸν καὶ πόλιν, ῥῦσαι δ' ἐμέ,
 ῥῦσαι δὲ πᾶν μίasma τοῦ τεθνηκότος.
 ἐν σοὶ γάρ ἐσμεν ἄνδρα δ' ὠφελεῖν, ἀφ' ὧν
 ἔχοι τε καὶ δύναιτο, κάλλιστος πόνος.
- ΤΕΙ. φεῦ φεῦ, φρονεῖν ὡς δεινόν, ἔνθα μὴ τέλη
 λῆ φρονοῦντι. ταῦτα γὰρ καλῶς ἐγὼ
 εἰδὼς διώλεσ'· οὐ γὰρ ἂν δεῦρ' ἰκόμην.
- ΟΙ. τί δ' ἔστιν; ὡς ἄθυμος εἰσελήλυθας.
- ΤΕΙ. ἄφες μ' ἐς οἴκου· ῥᾶστα γὰρ τὸ σὸν τε σὺ
 καὶ γὰρ διοίσω τοῦμόν, ἦν ἐμοὶ πίθη.
- ΟΙ. οὐτ' ἔννομ' εἶπας οὔτε προσφιλή πόλει
 τῆδ', ἢ σ' ἔθρεψε, τήνδ' ἀποστερῶν φάτιν.
- ΤΕΙ. ὀρῶ γὰρ οὐδὲ σοὶ τὸ σὸν φώνημ' ἰὸν
 πρὸς καιρόν· ὡς οὖν μῆδ' ἐγὼ ταῦτόν πάθω —
- ΟΙ. μὴ, πρὸς θεῶν, φρονῶν γ' ἀποστραφῆς, ἐπεὶ
 πάντες σε προσκυνούμεν οἷδ' ἰκτιήριοι.
- ΤΕΙ. πάντες γὰρ οὐ φρονεῖτ'· ἐγὼ δ' οὐ μῆποτε,
 τὰμ' ὡς ἂν εἶπω, μὴ τὰ σ' ἐκρήνω κακά.
- ΟΙ. τί φῆς; Ξυνειδὼς οὐ φράσεις, ἀλλ' ἔννοεῖς

- ἡμᾶς προδοῦναι καὶ καταφθεῖραι πόλιν;
- ΤΕΙ. ἐγὼ οὐτ' ἐμαυτόν, οὔτε σ' ἀλγυνῶ· τί ταῦτ'
ἄλλως ἐλέγχεις; οὐ γὰρ ἂν πύθοιο μόν.
- ΟΙ. οὐκ, ὦ κακῶν κάκιστε, καὶ γὰρ ἂν πέτρων
φύσιν σύ γ' ὀργάνειας, ἐξερεῖς ποτε, 335
ἀλλ' ὧδ' ἀτεγκτος ἀτελεύτητος φανεῖ;
- ΤΕΙ. ὀργὴν ἐμέμψω τὴν ἐμήν, τὴν σὴν δ' ὁμοῦ
ναίουσαν οὐ κατεῖδες, ἀλλ' ἐμὲ ψέγεις.
- ΟΙ. τίς γὰρ τοιαῦτ' ἂν οὐκ ἂν ὀργίζοιτ' ἔπη
κλύων, ἃ νῦν σὺ τήνδ' ἀτιμάζεις πόλιν; 340
- ΤΕΙ. ἤξει γὰρ αὐτά, κἂν ἐγὼ σιγῇ στέγω.
- ΟΙ. οὐκοῦν, ἃ γ' ἤξει, καὶ σὲ χρὴ λέγειν ἐμοί.
- ΤΕΙ. οὐκ ἂν πέρα φράσαιμι· πρὸς τὰδ', εἰ θέλεις,
θυμοῦ δι' ὀργῆς, ἣτις ἀγριωτάτη,
- ΟΙ. καὶ μὴν παρήσω γ' οὐδέν, ὡς ὀργῆς ἔχω, 345
ἄπερ ξυνήμ'· ἴσθι γὰρ δοκῶν ἐμοὶ
καὶ ξυμφυτεῦσαι τοῦργον εἰργάσθαι θ', ὅσον
μὴ χερσὶ καίνων· εἰ δ' ἐτύγχανες βλέπων,
καὶ τοῦργον ἂν σοῦ τοῦτ' ἔφην εἶναι μόνου.
- ΤΕΙ. ἄληθες; ἐνγέπω σὲ τῷ κηρύγματι, 350
ᾧπερ προσεῖπας, ἐμμένειν κάφ' ἡμέρας
τῆς νῦν προσαιδᾶν μήτε τούσδε μήτ' ἐμέ,
ὡς ὄντι γῆς τῆσδ' ἀνοσίφ μιᾶστορι.
- ΟΙ. οὕτως ἀναιδῶς ἐξεκίνησας τόδε
τὸ ῥῆμα; καὶ ποῦ τοῦτο φεύξεσθαι δοκεῖς; 355
- ΤΕΙ. πέφευγα· τᾶληθες γὰρ ἰσχύον τρέφω.
- ΟΙ. πρὸς τοῦ διδαχθεῖς; οὐ γὰρ ἔκ γε τῆς τέχνης.
- ΤΕΙ. πρὸς σοῦ· σὺ γὰρ μ' ἄκοντα προουτρέψω λέγειν.
- ΟΙ. ποῖον λόγον; λέγ' αὐθις, ὡς μᾶλλον μάθω.
- ΤΕΙ. οὐχὶ ξυνήκας πρόσθεν, ἢ κλειρᾶ-λόγων; 360
- ΟΙ. οὐχ' ὥστε γ' εἰπεῖν γνωστόν, ἀλλ' αὐθις φράσον.

- ΤΕΙ. φρονέα σέ φημι τάνδρός, οὔ ζητεῖς, κυρεῖν.
- ΟΙ. ἀλλ' οὔ τι χαίρων δὲς γε πημονὰς ἐρεῖς.
- ΤΕΙ. εἶπω τι δῆτα κάλλ', ἴν' ὀργίζῃ πλέον;
- ΟΙ. ὅσον γε χοήρεις· ὡς μάτην εἰρήσεται. 365
- ΤΕΙ. λεληθέναι σέ φημι σὺν τοῖς φιλτάτοις
αἴσχισθ' ὀμιλοῦντ', οὐδ' ὄραν, ἴν' εἰ κακοῦ.
- ΟΙ. ἢ καὶ γεγηθὼς ταῦτ' αἰεὶ λέξειν δοκεῖς;
- ΤΕΙ. εἶπερ τί γ' ἔστι τῆς ἀληθείας σθένος.
- ΟΙ. ἀλλ' ἔστι, πλὴν σοί· σοὶ δὲ τοῦτ' οὐκ' ἔστ', ἐπεὶ 370
τυφλὸς τὰ τ' ὄτα τὸν τε νοῦν τὰ τ' ὄμματ' εἶ.
- ΤΕΙ. σύ δ' ἄθλιός γε ταῦτ' ὀνειδίζων, ἂ σοὶ
οὐδεὶς ὅς οὐχὶ τῶνδ' ὀνειδιεῖ τάχα.
- ΟΙ. μιᾶς τρέφῃ πρὸς νυκτός, ὥστε μήτ' ἐμὲ
μήτ' ἄλλον, ὅστις φῶς ὄρα, βλάψαι ποτ' ἄν. 375
- ΤΕΙ. οὐ γάρ σε μοῖρα πρὸς γ' ἐμοῦ πεσεῖν, ἐπεὶ
ἱκανὸς Ἀπόλλων, ᾧ τάδ' ἐκπροᾶξαι μέλει.
- ΟΙ. Κρέοντος ἢ σοῦ ταῦτα τάξευρήματα;
- ΤΕΙ. Κρέων δέ σοι πῆμ' οὐδέν, ἀλλ' αὐτὸς σὺ σοί.
- ΟΙ. ὦ πλοῦτε καὶ τυραννὶ καὶ τέχνῃ τέχνης 380
ὑπερφέρουσα τῷ πολυζήλω βίῳ,
ὅσος παρ' ὑμῖν ὁ φθόνος φυλάσσεται,
εἰ τῆσδέ γ' ἀρχῆς οὔνεχ', ἦν ἐμοὶ πόλις
δωρητόν, οὐκ αἰτητόν, εἰσεχειρίσεν,
ταύτης Κρέων ὁ πιστός, οὐξ ἀρχῆς φίλος, 385
λάθρα μ' ὑπελθὼν ἐκβαλεῖν ἱμείρεται,
ὑφεῖς μάγον τοιόνδε μηχανορράφον,
δόλιον ἀγύρτην, ὅστις ἐν τοῖς κέρδεσιν
μόνον δέδορκε, τὴν τέχνην δ' ἔφω τυφλός.
ἐπεὶ, φέρ' εἶπέ, ποῦ σὺ μάντις εἶ σαφής; 390
πῶς οὐχ, ὅθ' ἢ ὄραφωδὸς ἐνθάδ' ἦν κύων,
ἠῦδας τι τοῖσδ' ἀστοῖσιν ἐκλυτήριον;

- καίτοι τό γ' αἶνιγμ' οὐχί (τούπιόντος) ἦν
 ἀνδρὸς διειπεῖν, ἀλλὰ μαντείας ἔδει,
 ἦν οὐτ' ἀπ' οἰωνῶν σὺ προουράνης ἔχων 395
 οὐτ' ἐκ θεῶν του γνωτόν· ἀλλ' ἐγὼ μολῶν,
 ὁ μὴδὲν εἰδῶς Οἰδίπους, ἔπαυσά νιν,
 γνώμη κυρήσας οὐδ' ἀπ' οἰωνῶν μαθῶν
 ὄν δὴ σὺ πειρᾶς ἐκβαλεῖν, δοκῶν θρόνοις
 παραστατήσιν τοῖς Κρεοντείοις πέλας. 400
 κλαίων δοκεῖς μοι καὶ σὺ χῶ συνθεῖς τάδε
 ἀγηλατήσιν· εἰ δὲ μὴ ἴδοκεις γέρον
 εἶναι, παθῶν ἔγνωσ ἄν οἶά περ φρονεῖς. X
- XO. ἡμῖν μὲν εἰκάζουσι καὶ τὰ τοῦδ' ἔπη
 ὀργῇ λελέχθαι καὶ τὰ σ', Οἰδίπου, δοκεῖ. 405
 δεῖ δ' οὐ τοιούτων, ἀλλ' ὅπως τὰ τοῦ θεοῦ
 μαντεῖ' ἄριστα λύσομεν, τόδε σκοπεῖν. X
- 1A
 TEI. εἰ καὶ τυραννεῖς, ἔξισωτέον τὸ γοῦν
 ἴσ' ἀντιλέξαι· τοῦδε γὰρ κἀγὼ κρατῶ.
 οὐ γάρ τι σοὶ ζῶ δοῦλος, ἀλλὰ Λοξίρα, 410
 ὥστ' οὐ Κρέοντος προστάτου γεγράφομαι.
 λέγω δ', ἐπειδὴ καὶ τυφλὸν μ' ὠνειδίσας
 σὺ καὶ δέδορκας, κοῦ βλέπεις, ἴν' εἴ κακοῦ,
 οὐδ' ἔνθα ναίεις, οὐδ' ὅτων οἰκεῖς μέτα.
 ἄρ' οἶσθ', ἀφ' ὧν εἶ; καὶ λέληθας ἐχθρὸς ὦν 415
 τοῖς σοῖσιν αὐτοῦ νέρθε κἀπὶ γῆς ἄνω,
 καὶ σ' ἀμφιπλήξ μητρός τε καὶ τοῦ σοῦ πατρὸς
 ἐλᾶ ποτ' ἐκ γῆς τῆσδε δεινόπους Ἄρα,
 βλέποντα νῦν μὲν ὄρθ', ἔπειτα δὲ σκότον. X
- βοῆς δὲ τῆς σῆς ποῖος οὐκ' ἔσται λιμῆν, 420
 ποῖος Κιθαιρῶν οὐχὶ σύμφωνος τάχα,
 ὅταν καταίσθῃ τὸν ὑμέναιον, ὃν δόμοις
 ἄνορμον εἰσέπλευσας εὐπλοίας τυχῶν;

- ἄλλων δὲ πλήθος οὐκ ἐπαισθάνη κακῶν,
 ἅ σ' ἐξισώσει σοί τε καὶ τοῖς σοῖς τέκνοις. 425
 πρὸς ταῦτα καὶ Κρέοντα καὶ τοῦμόν στόμα
 προπηλάκιζε· σοῦ γὰρ οὐκ ἔστιν βροτῶν
 κάκιον ὅστις ἐκτριβήσεται ποτε.
- ΟΙ. ἦ ταῦτα δητ' ἀνεκτὰ πρὸς τούτου κλύειν;
 οὐκ εἰς ὄλεθρον; οὐχὶ θάσσον; οὐ πάλιν 430
 ἄψορρος οἴκων τῶνδ' ἀποστραφεῖς ἄπει;
- ΤΕΙ. οὐδ' ἰκόμην ἔγωγ' ἄν, εἰ σὺ μὴ κάλεις.
- ΟΙ. οὐ γὰρ τί σ' ἤδη μῶρα φανήσont', ἐπεὶ
 σχολῇ σ' ἄν οἴκους τοὺς ἐμοὺς ἐστειλάμην.
- ΤΕΙ. ἡμεῖς τοιοῖδ' ἔφουμεν, ὥς μὲν σοὶ δοκεῖ, 435
 μῶροι, γονεῦσι δ', οἳ σ' ἔφυσαν, ἔμφρονες.
- ΟΙ. ποίοισι; μείνον' τίς δέ μ' ἐκφύει βροτῶν;
- ΤΕΙ. ἦδ' ἡμέρα φύσει σε καὶ διαφθερεῖ.
- ΟΙ. ὥς πάντ' ἄγαν αἰνικτὰ κάσαφῃ λέγεις.
- ΤΕΙ. οὐκουν σὺ ταῦτ' ἄριστος εὐρίσκειν ἔφυσ; 440
- ΟΙ. τοιαῦτ' ὀνειδίζ', οἷς ἔμ' εὐρήσεις μέγαν.
- ΤΕΙ. αὐτὴ γε μέντοι σ' ἡ τύχη διώλεσεν.
- ΟΙ. ἀλλ' εἰ πόλιν τήνδ' ἐξέσωσ', οὐ μοι μέλει.
- ΤΕΙ. ἄπειμι τοίνυν· καὶ σὺ, παῖ, κόμιζέ με.
- ΟΙ. κομιζέτω δηθ', ὥς παρῶν σὺ γ' ἐμποδὼν 445
 ὀχλεῖς· συθείς τ' ἄν οὐκ ἄν ἀλγύναις πλέον.
- 15 ΤΕΙ. εἰπὼν ἄπειμ', ὧν οὐνεκ' ἦλθον, οὐ τὸ σὸν
 δεύσας πρόσωπον· οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπου μ' ὀλεῖς.
 λέγω δέ σοι· τὸν ἄνδρα τοῦτον, ὃν πάλαι
 ζητεῖς ἀπειλῶν ἀναναηρῶσσαν φόνον 450
 τὸν Λαίειον, οὗτός ἐστιν ἐνθάδε,
 ξένος, λόγῳ μέτοικος, εἶτα δ' ἐγγενὴς
 φανήσεται Θηβαῖος· οὐδ' ἠσθήσεται
 τῇ ξυμφορᾷ· τυφλὸς γὰρ ἐκ δεδορκότος

καὶ πτωχὸς ἀντὶ πλουσίου ξένην ἔπι 455
 σκήπτρῳ προδεικνύς γαίαν ἐμπορεύσεται.
 φανήσεται δὲ παισὶ τοῖς αὐτοῦ ξυνῶν
 ἀδελφὸς αὐτὸς καὶ πατήρ, κάξ ἥς ἔφν
 γυναικὸς υἱὸς καὶ πόσις, καὶ τοῦ πατρὸς
 ὁμοσπόρος τε καὶ φονεύς. καὶ ταῦτ', ἰὼν 460
 εἴσω, λογίζου· κἂν λάβῃς ἐψευσμένον,
 φάσκειν ἔμ' ἤδη μαντικῇ μηδὲν φρονεῖν.

ΧΟΡΟΣ

στροφὴ α'. τίς, ὄντιν' ἄ θεσπιέλεια Δελφίς εἶπε πέτρα
 ἄρορητ' ἄρορήτων τελέσαντα φοινίαισι χερσίν; 465
 ὥρα νιν ἀελλάδων
 ἵππων σθεναρώτερον
 φυγᾶ πόδα νομᾶν.
 ἔνοπλος γὰρ ἐπ' αὐτὸν ἐπενθρόσκει
 πυρὶ καὶ στεροπαῖς ὁ Διὸς γενέτας· 470
 δειναὶ δ' ἅμ' ἔπονται
 Κῆρες ἀναπλάκητοι.

ἀντιστρ. α' ἔλαμψε γὰρ τοῦ νιφόντος ἀρτίως φανεῖσα
 φάμα Παρνασοῦ τὸν ἄδηλον ἄνδρα πάντ' ἰ-
 [χρεύειν· 475
 φοιτᾶ γὰρ ὑπ' ἀγρίαν
 ὕλαν ἀνά τ' ἄντρα καὶ
 πέτρας, ὡς ταῦρος,
 μέλεος μελέφ ποδὶ χηρεύων,
 τὰ μεσόμφαλα γὰς ἀπονοσφίζων 480
 μαντεῖα· τὰ δ' αἰεὶ
 ζῶντα περιποτᾶται.

στροφὴ β'. δεινὰ μὲν οὖν, δεινὰ ταράσσει σοφὸς οἰωνοθέ-
 [τας 485

οὔτε δοκοῦντ' οὔτ' ἀποφάσκονθ' ὅτι λέξω δ' ἀπορῶ.
πέτομαι δ' ἐλπίσιν, οὔτ' ἐνθάδ' ὄρῶν οὔτ' ὀπίσω.
τί γὰρ ἢ Λαβδακίδαίς,

ἢ τῷ Πολύβου νεῖκος ἔκειτ', οὔτε πάροισθ' 490

ποτ' ἔγωγ' οὔτε τανῦν πο

ἔμαθον, πρὸς οἴτου δῆ, βασάνῳ πίστιν ἔχων,

ἐπὶ τὰν ἐπίδαμον φάτιν εἴμ' Οἰδιπόδα, 495

Λαβδακίδαίς ἐπίκουρος ἀδήλων θανάτων.

ἀντιστο. β'. ἀλλ' ὁ μὲν οὖν Ζεὺς ὅ τ' Ἀπόλλων ξυνετοὶ καὶ

[τὰ βροτῶν

εἰδότες ἀνδρῶν δ' ὅτι μάντις πλέον ἢ γὰρ φέρε

[ταὶ 500

κρίσις οὐκ' ἔστιν ἀληθῆς· σοφία δ' ἂν σοφίαν

παραμεΐψειεν ἀνήρ.

ἀλλ' οὔποτ' ἔγωγ' ἄν, πρὶν ἴδοιμ' ὀρθὸν ἔπος 505

μεμφομένων, ἂν καταφαίην.

φανερὰ γὰρ ἐπ' αὐτῷ περὶ ἔσοσ' ἦλθε κόρα

ποτέ, καὶ σοφὸς ᾤφθη βασάνῳ θ' ἠθύπολις. 510

τῷ ἀπ' ἐμᾶς φρενὸς οὔποτ' ὀφλήσει κακίαν.

16 ΚΡ. ἄνδρες πῶλῖται, δεῖν' ἔπη πελυσμένους

κατηγορεῖν μου τὸν τύραννον Οἰδίπου,

πάρειμ' ἀθλητῶν. εἰ γὰρ ἐν ταῖς ξυμφοραῖς 515

ταῖς νῦν νομίζει πρὸς γ' ἐμοῦ πεπονθέναι

λόγοισιν εἴτ' ἔργοισιν εἰς βλάβην φέρον,

οὔτοι βίου μοι τοῦ μακροαἰῶνος πόθος

φέρωντι τήνδε βᾶξιν. οὐ γὰρ εἰς ἀπλοῦν

ἢ ζημία μοι τοῦ λόγου τούτου φέρει, 520

ἀλλ' ἔς μέγιστον, εἰ κακὸς μὲν ἐν πόλει,

κακὸς δὲ πρὸς σοῦ καὶ φίλων κεκλήσομαι.

XO. ἀλλ' ἦλθε μὲν δὴ τοῦτο τοῦνειδος τάχ' ἂν

ὄργῃ βιασθὲν μᾶλλον ἢ γνώμῃ φρενῶν.

- ΚΡ. τοῦπος δ' ἐφάνθη, ταῖς ἐμαῖς γνώμαις ὅτι 525
 πεισθεῖς ὁ μάντις τοὺς λόγους ψευδεῖς λέγοι;
- ΧΟ. ἠὺδᾶτο μὲν τὰδ' οἶδα δ' οὐ γνώμη τίμη. 526
- ΚΡ. ἐξ ὀμμάτων δ' ὀρθῶν τε καὶ ὀρθῆς φρονέος 527
 κατηγορεῖτο τοῦπίκλημα τοῦτό μου;
- ΧΟ. οὐκ' οἶδ' ἃ γὰρ δρωσ' οἱ κρατοῦντες, οὐχ' ὀρώ. 530
 αὐτὸς δ' ὅδ' ἤδη δωμάτων ἔξω περᾶ.
- ΟΙ. οὗτος σύ, πῶς δεῦρ' ἤλθες; ἢ τοσονδ' ἔχεις 532
 τόλμης πρόσωπον, ὥστε τὰς ἐμὰς στέγας
 ἴκου, φονεὺς ὦν τοῦδε τάνδρὸς ἐμφανῶς
 ληστής τ' ἐναργῆς τῆς ἐμῆς τυραννίδος; 535
 φέρ' εἰπέ πρὸς θεῶν, δειλίαν ἢ μωρίαν
 ἰδὼν τιν' ἐμοὶ ταῦτ' ἐβουλεύσω ποιεῖν;
 ἢ τοῦργον ὡς οὐ γνωριῶμί σου τόδε
 δόλω προσέρπον, ἢ οὐκ ἀλεξοίμην μαθῶν;
 ἄρ' οὐχὶ μῶρόν ἐστι τοῦγχείρημά σου, 540
 ἄνευ τε πλήθους καὶ φίλων τυραννίδα
 θηρᾶν, ὃ πλήθει χρήμασιν θ' ἀλίσκεται;
- ΚΡ. οἶσθ' ὡς ποίησον; ἀντὶ τῶν εἰρημένων 541
 ἴσ' ἀντάκουσον, κατὰ κρῖν' αὐτὸς μαθῶν.
- ΟΙ. λέγειν σὺ δεινός, μανθάνειν δ' ἐγὼ κακός 545
 σοῦ δυσμενῆ γὰρ καὶ βαρύν σ' εὖρηκ' ἐμοί.
- ΚΡ. τοῦτ' αὐτὸ νῦν μου πρῶτ' ἄκουσον, ὡς ἐρῶ.
- ΟΙ. τοῦτ' αὐτὸ μή μοι φράζ', ὅπως οὐκ εἶ κακός.
- ΚΡ. εἴ τοι νομίζεις κτήμα τὴν αὐθαδῖαν 550
 εἶναί τι τοῦ νοῦ χωρὶς, οὐκ ὀρθῶς φρονεῖς.
- ΟΙ. εἴ τοι νομίζεις ἄνδρα συγγενῆ κακῶς 551
 δρῶν οὐχ ὑφέξειν τὴν δίκην, οὐκ εὖ φρονεῖς.
- ΚΡ. ξύμφημί σοι ταῦτ' ἔνδικ' εἰρησθαι· τὸ δὲ 552
 πάθημ' ὁποῖον φῆς παθεῖν, δίδασκέ με.
- ΟΙ. ἔπειθεσ ἢ οὐκ ἔπειθεσ, ὡς χρεῖή μ' ἐπὶ 555

τὸν σεμνόμαντιν ἄνδρα πέμψασθαί τινα;

KP. καὶ νῦν ἔθ' αὐτός εἰμι τῷ βουλευμάτι

OI. πόσον τιν' ἤδη δῆθ' ὁ Λαίος χρόνον—

KP. δέδρακε ποῖον ἔργον; οὐ γὰρ ἐννοῶ.

OI. ἄφαντος ἔρρει θανασίμφ χειρώματι; 560

KP. μακροὶ παλαιοὶ τ' ἂν μετρηθεῖεν χρόνοι.

OI. τότ' οὖν ὁ μάντις οὗτος ἦν ἐν τῇ τέχνῃ;

KP. σοφός γ' ὁμοίως κἀξ ἴσου τιμώμενος.

OI. ἐμνήσατ' οὖν ἐμοῦ τι τῷ τότ' ἐν χρόνῳ

KP. οὐκ οὖν ἐμοῦ γ' ἐστῶτος οὐδαμοῦ πέλας. 565

OI. ἀλλ' οὐκ ἔρευναν τοῦ θανόντος ἔσχετε;

KP. παρέσχομεν, πῶς δ' οὐχί; κοῦκ ἠκούσαμεν.

OI. πῶς οὖν τόθ' οὗτος ὁ σοφός οὐκ ἠῦδα τάδε;

KP. οὐκ οἶδ' ἐφ' οἷς γὰρ μὴ φρονῶ, σιγᾶν φιλῶ.

OI. τόσον δέ γ' οἶσθα καὶ λέγοις ἂν εὐ φρονῶν. 570

KP. ποῖον τόδ'; εἰ γὰρ οἶδά γ', οὐκ ἀρνήσομαι.

OI. ὀθούνεκ', εἰ μὴ σοὶ ξυνῆλθε, τὰς ἐμὰς

οὐκ ἂν ποτ' εἶπεν Λαῖου διαφθοράς.

KP. εἰ μὲν λέγει τάδ', αὐτὸς οἶσθ' ἐγὼ δὲ σοῦ
μαθεῖν δικαίῳ ταῦθ', ἄπερ κάμοῦ σὺ νῦν. 575

OI. ἐκμάνθαν· οὐ γὰρ δὴ φονεὺς ἀλώσομαι.

KP. τί δῆτ'; ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν γήμας ἔχεις;

OI. ἀρνησις οὐκ ἔνεστιν ὧν ἀνιστορεῖς.

KP. ἄρχεις δ' ἐκείνη ταυτά, γῆς ἴσον νέμων;

OIΔ. ἂν ἦ θέλουσα, πάντ' ἐμοῦ κομίζεται. 580

KP. οὐκ οὐν ἴσοῦμαι σαφῶν ἐγὼ δυοῖν τρίτος;

OIΔ. ἐνταῦθα γὰρ δὴ καὶ κακὸς φαίνει φίλος.

KP. οὐκ, εἰ διδοίης γ', ὡς ἐγώ, σαυτῷ λόγον.

σκέψαι δὲ τοῦτο πρῶτον, εἴ τιν' ἂν δοκεῖς

ἄρχειν ἐλέσθαι ξὺν φόβοισι μᾶλλον ἢ 585

ἄτρεστον εὐδοντ', εἰ τὰ γ' αὐθ' ἔξει κράτη.

- ἐγὼ μὲν οὖν οὐτ' αὐτὸς ἰμείρων ἔφην
 τύραννος εἶναι μᾶλλον ἢ τύραννα δοῶν,
 οὐτ' ἄλλος, ὅστις σωφρονεῖν ἐπίσταται.
 γῦν μὲν γὰρ ἐκ σοῦ πάντ' ἄνευ φόβου φέρω· 590
 εἰ δ' αὐτὸς ἦρχον, πολλὰ κ' ἂν ἄκων ἔδρω.
 πῶς δῆτ' ἐμοὶ τυραννὶς ἠδίων ἔχειν
 ἀρχῆς ἀλύπου καὶ δυναστείας ἔφην;
 οὐτῶ τοσοῦτον ἠπατημένος κυρῶ,
 ὥστ' ἄλλα χρῆζειν ἢ τὰ σὺν κέρδει καλά. 595
 νῦν πᾶσι χαίρω, νῦν με πᾶς ἀσπάζεται,
 νῦν οἱ σέθεν χρῆζοντες ἐκκαλοῦσί με·
 τὸ γὰρ τυχεῖν αὐτοὺς ἅπαν ἐνταῦθ' ἐνι. 18
 πῶς δῆτ' ἐγὼ κ' εἶν' ἂν λάβοιμ' ἀφείς τάδε;
 οὐκ ἂν γένοιτο νοῦς κακὸς καλῶς φρονῶν 600
 ἀλλ' οὐτ' ἐραστὴς τῆσδε τῆς γνώμης ἔφην,
 οὐτ' ἂν μετ' ἄλλου δρωῶντος ἂν τλαίην ποτέ
 καὶ τῶνδ' ἔλεγχον, τοῦτο μὲν Πυθῶδ' ἰὼν
 πεύθου, τὰ χρησθέντ' εἰ σαφῶς ἠγγειλά σου·
 τοῦτ' ἄλλ', εἰάν με τῷ τερασκόπῳ λάβῃς
 κοινῇ τι βουλευσάντα, μή μ' ἀπλῆ κτάνης 605
 ψήφῳ, διπλῆ δέ, τῆ τ' ἐμῆ καὶ σῆ, λαβῶν
 γνώμῃ δ' ἀδήλω μή με χωρὶς αἰτιῶ·
 οὐ γὰρ δίκαιον οὔτε τοὺς κακοὺς μάτην
 χρηστοὺς νομίζειν, οὔτε τοὺς χρηστοὺς κακοὺς. 610
 φίλον γὰρ ἐσθλὸν ἐκβαλεῖν ἴσον λέγω
 καὶ τὸν παρ' αὐτῷ βίοντον, ὃν πλεῖστον φιλεῖ.
 ἀλλ' ἐν χρόνῳ γνώσει τάδ' ἀσφαλῶς· ἐπεὶ
 χρόνος δίκαιον ἄνδρα δείκνυσιν μόνος, 615
 κακὸν δὲ κ' ἂν ἐν ἡμέρᾳ γνοίης μᾶ. 19
 καλῶς ἔλεξεν εὐλαβουμένῳ πεσεῖν,
 ἀναξ' φρονεῖν γὰρ οἱ ταχεῖς οὐκ ἀσφαλεῖς.

XO.

ΟΙ. ὅταν ταχύς τις οὐπιβουλεύων λάθρα
χωρῆ, ταχὺν δεῖ κάμει βουλεύειν πάναν·
εἰ δ' ἠσυχάζων προσμενῶ, τὰ τοῦδε μὲν 620
πεπραγμέν' ἔσται, τὰ μὰ δ' ἡμαρτημένα.

ΚΡ. τί δῆτα χρήξεις; ἢ με γῆς ἔξω βαλεῖν;
ΟΙ. ἦκιστα· θνήσκειν, οὐ φυγεῖν σε βούλομαι.

ΚΡ. ὅταν προδείξῃς, οἷόν ἐστι τὸ φθονεῖν.

ΟΙ. ὡς οὐχ ὑπείξων οὐδὲ πιστεύσων λέγεις. 625

ΚΡ. οὐ γὰρ φρονοῦντά σ' εὖ βλέπω.

ΟΙ. τὸ γοῦν ἐμόν.

ΚΡ. ἀλλ' ἐξ ἴσου δεῖ κάμόν.

ΟΙ. ἀλλ' ἔφυς κακός.

ΚΡ. εἰ δὲ ξυνίης μηδέν;

ΟΙ. ἀρκτέον γ' ἄρα.

ΚΡ. οὗτοι κακῶς γ' ἄρχοντες.

ΟΙ. ὦ πόλις, πόλις.

ΚΡ. κάμοι πόλεως μέτεστιν, οὐχί σοι μόνῳ. 630

ΧΟ. παύσασθ', ἀνακτες· καιρίαν δ' ὑμῖν ὀρθὴν
τήνδ' ἐκ δόμων στείχουσαν Ἰοκάστην, μεθ' ἧς
τὸ νῦν παρεστῶς νεῖκος εὖ θέσθαι χρεόν.

ΙΟΚΑΣΤΗ

20 τί τὴν ἄβουλον, ὦ ταλαίπωροι, στάσιν
γλώσσης ἐπήρασθ' οὐδ' ἐπαισχύνεσθε, γῆς 635
οὕτω νοσοῦσης, ἴδια κινουῦντες κακά;

οὐκ εἶ σύ τ' οἴκους, σύ τε, Κρέων, κατὰ στέγας,
καὶ μὴ τὸ μηδὲν ἄλγος εἰς μέγ' οἴσετε;

ΚΡ. ὄμαιμε, δεινά μ' Οιδίπους, ὁ σὸς πόσις,
δρᾶσαι δικαιοῖ, δυοῖν ἀποκρίνας κακοῖν, 640
ἢ γῆς ἀπῶσαι πατρίδος ἢ κτείνειν λαβόν.

ΟΙ. ξύμφημι· δρῶντα γὰρ νιν, ὦ γύναι, κακῶς

- εἴληφα τοῦμόν σῶμα σὺν τέχνῃ κακῇ.
 ΚΡ. μὴ νῦν ὀναίμην, ἀλλ' ἀραῖος, εἴ σέ τι
 δέδρακ', ὀλοίμην, ὧν ἐπαιτιᾶ με δρᾶν. 645
 ΙΟ. ὦ πρὸς θεῶν, πίστευσον, Οἰδίπου, τάδε,
 μάλιστα μὲν τόνδ' ὄρκον αἰδεσθεῖς θεῶν,
 ἔπειτα καμὲ τούσδε θ', οἱ πάρεσι σοι. ~~Φ~~

ΧΟΡΟΣ

- στροφή α'. πιθοῦ θελήσας φρονήσας τ', ἀναξ, λίσσομαι. 650
 ΟΙ. τί σοι θέλεις δήτ' εἰκάθω; ~~καὶ σοὶ~~
 ΧΟ. τὸν οὔτε πρὶν νήπιον νῦν τ' ἐν ὄρκῳ μέγαν καταΐδεσαι.
 ΟΙ. οἴσθ' οὖν, ἃ χρῆζεις;

ΧΟ. οἶδα.

- ΟΙ. φράζε δή, τί φῆς. 655
 ΧΟ. τὸν ἐναγῆ φίλον μὴ ποτ' ἐν αἰτία
 σύ γ' ἀφανεῖ λόγων ἄτιμον βαλεῖν. ~~Θ~~
 ΟΙ. εὔ νῦν ἐπίστω, ταῦθ' ὅταν ζητῆς, ἐμοὶ
 ζητῶν ὄλεθρον ἢ φυγὴν ἐκ τῆσδε γῆς.

ΧΟΡΟΣ

- στροφή β'. οὐ τὸν πάντων θεῶν θεὸν πρόμον 660
 Ἄλιον' ἐπεὶ ἄθεος, ἄφιλος, ὅτι πύματον
 ὀλοίμαν, φρόνησιν εἰ τάνδ' ἔχω.
 ἀλλά μοι δυσμῶρ γὰ φθίνουσα 665
 τρῶχει ψυχάν, τάδ' εἰ κακοῖς κακὰ
 προσάψει τοῖς πάλαι τὰ πρὸς σφῶν.)
 ΟΙ. ὄδ' οὖν ἴτω, κεῖ χρὴ με παντελῶς θανεῖν
 ἢ γῆς ἄτιμον τῆσδ' ἀπωσθῆναι βία. 670
 τὸ γὰρ σόν, οὐ τὸ τοῦδ' ἐποικτίρω στόμα
 ἐλεινόν· οὔτος δ', ἔνθ' ἂν ἦ, στυγήσεται.
 ΚΡ. στυγνὸς μὲν εἶκων δῆλος εἶ, βαρὺς δ', ὅταν

θυμοῦ περάσῃς· αἱ δὲ τοιαῦται φύσεις
αὐταῖς δικαίως εἰσὶν ἄλγισταί φέρειν. 675

ΟΙ. οὐκ οὖν μ' ἐάσεις κάκτος εἶ;

ΚΡ. πορεύσομαι,

σοῦ μὲν τυχῶν ἀγνώτος, ἐν δὲ τοῖσδ' ἴσος. ~~ΚΡ.~~

ΧΟΡΟΣ

ἀντιστρ. α'. γύναι, τί μέλλεις κομίζειν δόμων τόνδ' ἔσω;

ΙΟ. μαθοῦσά γ', ἣτις ἡ τύχη. 680

ΧΟ. δόκησις ἀγνώως λόγων ἤλθε· δάπτει δὲ καὶ
τὸ μὴ ἴνδικον.

ΙΟ. ἀμφοῖν ἀπ' αὐτοῖν;

ΧΟ. νῆχι.

ΙΟ. καὶ τίς ἦν λόγος;

ΧΟ. ἄλις ἔμοιγ', ἄλις γὰς προπονουμένας,
φαίνεται, ἔνθ' ἔληξεν, αὐτοῦ μένειν. 685

ΟΙ. ὄρῳς ἴν' ἦρεις, ἀγαθὸς ὢν γνώμην ἀνῆρ,
τοῦμὸν παριεῖς καὶ καταμβλύνων κέου; ~~ΚΡ.~~

ΧΟ. ἀναξ, εἶπον μὲν οὐχ ἄπαξ μόνον,
ἴσθι δὲ παραφρόνιμον, ἄπορον ἐπὶ φρόνιμα 690

πεφάνθαι μ' ἄν, εἴ σε νοσφίζομαι,
ὅς τ' ἐμὰν γὰν φίλαν ἐν πόνοισιν
ἀλύουσαν κατ' ὄρθον οὔρισας· 695

ΙΟ. πρὸς θεῶν δίδαξον καμ', ἀναξ, ὅτου ποτὲ
μῆνιν τοσήνδε πράγματος στήσας ἔχεις.

ΟΙ. ἐρῶ (σὲ γὰρ τῶνδ' ἐς πλεόν, γύναι, σέβω)
Κρέοντος, οἷά μοι βεβουλευκῶς ἔχει. 700

ΙΟ. λέγ', εἰ σαφῶς τὸ νεῖκος ἐγκαλῶν ἔρεις.

ΟΙ. φονέα μέ φησι Λαῖτου καθεστάναι.

ΙΟ. αὐτὸς ξυνειδῶς ἢ μαθῶν ἄλλου πάρα;

- ΟΙ. μάντιν μὲν οὖν κακοῦργον εἰσπέμψας, ἐπεὶ 705
 τό γ' εἰς ἑαυτὸν πᾶν ἔλευθεροῖ στόμα.]
- ΙΟ. ² σὺ νῦν ἀφεις σεαυτὸν ὧν λέγεις πέρι,
 ἔμοῦ πάκουσον καὶ μάθ' οὐνεκ' ἐστί σοι
 βρότειον οὐδὲν μαντικῆς ἔχον τέχνης.
 φανῶ δέ σοι σημεῖα τῶνδε σύντομα: 710
- ^{ωγ} χρησιμὸς γὰρ ἦλθε Λαίῳ ποτ', οὐκ ἐρῶ
 Φοίβου γ' ἀπ' αὐτοῦ, τῶν δ' ὑπηρετῶν ἄπο,
 ὡς αὐτὸν ἦξοι μοῖρα πρὸς παιδὸς θανεῖν,
 ὅστις γένοιτ' ἐμοῦ τε κάκεινου πάρα. 715
 καὶ τὸν μὲν, ὥσπερ γ' ἠ φράτις, ξένοι ποτὲ
 λησταὶ φονεύουσ' ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς. ~~Θ~~
 παιδὸς δὲ βλάστας οὐ διέσχον ἡμέραι
 τρεῖς, καὶ νιν ἄρθρα κείνος ἐνξυύξας ποδοῖν ^{καὶ ἄνθ' ἑνὸς}
 ἔρριψεν ἄλλων χερσὶν εἰς ἄβατον ὄρος.
 κἀνταῦθ' Ἀπόλλων οὔτ' ἐκείνον ἦνυσε 720
 φονέα γενέσθαι πατρός, οὔτε Λάιον,
 τὸ δεινόν, οὐφοβεῖτο, πρὸς παιδὸς παθεῖν.
 τοιαῦτα φῆμαι μαντικαὶ διώρισαν.]
 ὧν ἐντρέπου σὺ μηδέν· ὧν γὰρ ἂν θεὸς
 χρεῖαν ἐρευνᾷ, ῥαδίως αὐτὸς φανεῖ. 725
- ΟΙ. οἷόν μ' ἀκούσαντ' ἀρτίως ἔχει, γύναι,
 ψυχῆς πλάνημα κἀνακίνησις φρενῶν.
- ΙΟ. ποίας μερίμνης τοῦθ' ὑπο στραφεῖς λέγεις;
- ΟΙ. ἔδοξ' ἀκούσαι σου τόδ', ὡς ὁ Λάιος
 κατασφαγεῖ πρὸς τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς. 730
- ΙΟ. ἠὲ δᾶτο γὰρ ταῦτ', οὐδέ πω λήξαντ' ἔχει.
- ΟΙ. καὶ ποῦ ἔσθ' ὁ χῶρος οὗτος, οὔ τόδ' ἦν πάθος;
- ΙΟ. Φωκίς μὲν ἢ γῆ κλήζεται, σχιστὴ δ' ὁδὸς
 ἐς ταῦτὸ Δελφῶν κάπὸ Δαυλείας ἄγει. ~~Θ~~
- ΟΙ. καὶ τίς χρόνος τοῖσδ' ἐστὶν οὕξεληλυθώς; 735

- ΙΟ. σχεδόν τι πρόσθεν ἢ σὺ τῆσδ' ἔχων χθονὸς
ἀρχὴν ἐφαίνου, τοῦτ' ἐκηρύχθη πόλει.
- ΟΙ. ὦ Ζεῦ, τί μου δοῦσαι βεβούλευσαι πέρι;
- ΙΟ. τί δ' ἔστι σοι τοῦτ', Οιδίπους, ἐνθύμιον;
- ΟΙ. μήπω μ' ἐρώτα. τὸν δὲ Λάιον, φύσιν 740
τίν' εἶχε, φράζε, τίνα δ' ἀκμὴν ἤβης ἔχων.
- ΙΟ. μέγας, χνοάζων ἄρτι λευκανθὲς κάρα
μορφῆς δὲ τῆς σῆς οὐκ ἀπεστάτει πολύ.
- ΟΙ. οἴμοι τάλας· ἔοικ' ἐμαυτὸν εἰς ἀράς
δεινὰς προβάλλον ἀρτίως οὐκ εἰδέναι. 745
- ΙΟ. πῶς φῆς; ὀκνῶ τοι πρὸς σ' ἀποσκοποῦσ', ἀναξ.
- ΟΙ. δεινῶς ἀθυμῶ, μὴ βλέπων ὁ μάντις ἧ'
δείξεις δὲ μᾶλλον, ἦν ἐν ἐξείπῃς ἔτι.
- ΙΟ. καὶ μὴν ὀκνῶ μὲν, ἅ δ' ἂν ἔρη μαθοῦσ' ἐρῶ.
- ΟΙ. πότερον ἐχώρει βαιός, ἢ πολλοὺς ἔχων 750
ἄνδρας λοχίτας, οἷ' ἀνὴρ ἀρχηγέτης;
- ΙΟ. πέντ' ἦσαν οἱ ξύμπαντες, ἐν δ' αὐτοῖσιν ἦν
κῆρυξ· ἀπήνη δ' ἦγε Λάιον μία.
- ΟΙ. αἰαῖ, τάδ' ἤδη διαφανῆ. τίς ἦν ποτε
ὁ τούσδε λέξας τοὺς λόγους ὑμῖν, γύναι; 755
- ΙΟ. οἰκεύς τις, ὅσπερ ἴκετ' ἐκσωθεὶς μόνος.
- ΟΙ. ἦ κὰν δόμοισι τυγχάνει τὰ νῦν παρών;
- ΙΟ. οὐ δῆτ'· ἀφ' οὔ γὰρ κεῖθεν ἦλθε καὶ κράτη
σέ τ' εἶδ' ἔχοντα Λάιον τ' ὀλωλότα,
ἐξικέτευσε τῆς ἐμῆς χειρὸς θιγόν,
ἀγρούς σφεπέμψαι κἀπὶ ποιμινίων νομάς,
ὡς πλεῖστον εἶη τοῦδ' ἀποπτος ἄστεως.
κᾶπεμψ' ἐγὼ νιν. ἄξιός γάρ, οἷ' ἀνὴρ
δοῦλος, φέρειν ἦν τῆσδε καὶ μειζω χάριν. 760
- ΟΙ. πῶς ἂν μόλοι δῆθ' ἡμῖν ἐν τάχει πάλιν;
- ΙΟ. πάρεστιν· ἀλλὰ πρὸς τί τοῦτ' ἐρίεσαι; 765

- 24) Cστείχων δ' ἰννοῦμαι τούσδε τοὺς χώρους, ἐν οἷς
 σὺ τὸν τύραννον τοῦτον ὄλλυσθαι λέγεις.
 καὶ σοί, γύναι, τάληθές ἐξερω' τριπλῆς 800
 ὅτ' ἦν κελεύθου τῆσδ' ὀδοιπορῶν πέλας,
 ἐνταῦθά μοι κήρυξ τε κἀπὶ πωλικῆς
 ἀνήρ ἀπήνης ἐμβεβώς, οἷον σὺ φῆς,
 ξυνηντίαζον· κἀξ ὁδοῦ μ' ὁ θ' ἠγεμὼν
 αὐτός θ' ὁ πρέσβυς πρὸς βίαν ἠλανυέτην. 805
 κἀγὼ τὸν ἐκτρέποντα, τὸν τροχηλάτην, θ
 παῖω δι' ὀργῆς· καὶ μ' ὁ πρέσβυς ὡς ὄρα
 ὄχους παραστείχοντα, τηρήσας μέσον
 κάρα διπλοῖς κέντροισί μου καθίκετο. ~~+~~
 25) # οὐ μὴν ἴσην γ' ἔτισεν, ἀλλὰ συντόμως 810
 σκήπτρω τυπεὶς ἐκ τῆσδε χειρὸς ὕπτιος
 μέσης ἀπήνης εὐθύς ἐκκυλίνδεται·
 κτείνω δὲ τοὺς ξύμπαντας. εἰ δὲ τῷ ξένῳ
 τούτῳ προσήκει Λαίῳ τι συγγενές,
τίς τοῦδ' γ' ἀνδρὸς νῦν ἂν ἀθλιώτερος, 815
 τίς ἐχθροδαίμων μᾶλλον ἂν γένοιτ' ἀνῆρ; J
ὄν μὴ ξένων ἕξεστι μηδ' ἀστῶν τι, Sul. w. w. w.
 δόμοις δέχεσθαι μηδὲ προσφωνεῖν τινα,
 ὠθεῖν δ' ἀπ' οἴκων· καὶ τάδ' οὔτις ἄλλος ἦν 5614
 ἢ γὰρ ἄπ' ἐμαυτῷ τάσδ' ἀράς ὁ προστιθείς. 820
- 26) λέγει δὲ τοῦ θανόντος ἐν χειροῖν ἐμαῖν
 χροαίνω, δι' ὧν περ ὦλετ'. ἄρ' ἔφυν κακός,
 ἄρ' οὐχὶ πᾶς ἀναγνος, εἴ με χοῖη φυγεῖν,
 καὶ μοι φυγόντι μῆστι τοὺς ἐμοὺς ἰδεῖν, θ
 μὴ μ' ἐμβατεύειν πατρίδος, ἢ γάμοις με δεῖ 825
 μητρὸς ζυγῆναι καὶ πατέρα κατακτανεῖν,
 Πόλυβον, ὃς ἐξέφυσε κἀξέθρεψέ με;
 ἄρ' οὐκ ἀπ' ὁμοῦ ταῦτα δαίμονός τις ἂν

- κρίνων ἐπ' ἀνδρὶ τῷδ' ἄν ὀρθοίῃ λόγον ;
 μὴ δῆτα, μὴ δῆτ', ὃ θεῶν ἀγνὸν σέβας, 830
 ἴδοιμι ταύτην ἡμέραν· ἄλλ' ἐκ βροτῶν
 βαίην ἄφαντος πρόσθεν ἢ τοιάνδ' ἰδεῖν
 κηλῖδ' ἐμαυτῷ ξυμφορᾶς ἀφιγμένην.
- ΧΟ. ἡμῖν μὲν, ὦναξ, ταῦτ' ὀκνήρ'· ἕως δ' ἄν οὔν
 πρὸς τοῦ παρόντος ἐκμάθῃς, ἔχ' ἐλπίδα. 835
- ΟΙ. καὶ μὴν τοσοῦτόν ἐστί μοι τῆς ἐλπίδος
 τὸν ἄνδρα, τὸν βοτῆρα, προσμεῖναι μόνον.
- ΙΟ. πεφασμένον δὲ τίς ποθ' ἢ προθυμία ;
- ΟΙ. ἐγὼ διδάξω σ' ἦν γὰρ εὐρεθῆ ἔλεγον
 σοὶ ταῦτ', ἔγωγ' ἄν ἐκπεφευγοίην πάθος. 840
- ΙΟ. ποῖον δέ μου περισσὸν ἤκουσας λόγον ;
- ΟΙ. ληστὰς ἔφασκες αὐτὸν ἄνδρας ἐννέπειν,
 ὡς νιν κατακτείνειαν. εἰ μὲν οὔν ἔτι
 λέξει τὸν αὐτὸν ἀριθμόν, οὐκ ἐγὼ ἔκτανον·
 οὐ γὰρ γένοιτ' ἄν εἷς γε τοῖς πολλοῖς ἴσος. 845
 εἰ δ' ἄνδρ' ἐν' οἰόζωνον ἀυδήσει, σαφῶς
 τοῦτ' ἐστὶν ἤδη τοῦργον εἰς ἐμὲ ὄρεπον.
- ΙΟ. ἄλλ' ὡς φανέν γε τοῦπος ὧδ' ἐπίστασο,
 οὐκ ἔστιν αὐτῷ τοῦτό γ' ἐχβαλεῖν πάλιν·
 πόλις γὰρ ἤκουσ', οὐκ ἐγὼ μόνη τάδε. 850
 εἰ δ' οὔν τι κάκτιρέποιτο τοῦ πρόσθεν λόγου
 οὔτοι ποτ', ὦναξ, τόν γε Λαΐου φόνον
 φανεῖ δικαίως ὀρθόν, ὃν γε Λοξίας
 διεῖπε χοῖναι παιδὸς ἐξ ἐμοῦ θανεῖν.
 καίτοι νιν οὐ κείνός γ' ὁ δύστηνός ποτε
 κατέκταν', ἄλλ' αὐτὸς πάροιθεν ὄλετο·
 ὥστ' οὐχὶ μαντείας γ' ἄν οὔτε τῆδ' ἐγὼ
 βλέψαιμ' ἄν οὔνεκ' οὔτε τῆδ' ἄν ὕστερον. 855
- ΟΙ. καλῶς νομίζεις· ἄλλ' ὅμως τὸν ἐργάτην

πέμψον τινὰ στελοῦντα, μηδὲ ταῦτ' ἀφῆς. 860
 ΙΟ. πέμψω ταχύνασ· ἀλλ' ἴωμεν ἐς δόμους·
 οὐδὲν γὰρ ἂν πράξαμι' ἂν ὦν οὐ σοὶ φίλον.

ΧΟΡΟΣ

στροφή α'. εἴ μοι ξυνεΐη φέροντι
 μοῖρα τὰν εὖσεπτον ἀγνεΐαν λόγων
 ἔργων τε πάντων, ὧν νόμοι πρόκεινται 865
 ὑπίποδες, οὐρανίαν
 δι' αἰθέρα τεκνωθέντες, ὧν Ὀλυμπος
 πατήρ μόνος, οὐδέ νιν
 θνατὰ φύσις ἀνέρων
 ἔτιζεν οὐδὲ μὴ ποτε λάθρα κατακοιμάση. 870
 μέγας ἐν τούτοις θεός,
 οὐδὲ γηράσκει.

ἀντιστρ. α'. ὕβρις φυτεύει τύραννον.
 ὕβρις, εἰ πολλῶν ὑπερπλησθῆ μάταν, ~~μεγαλῶς~~
 ἃ μὴ ἴπικαιρα μηδὲ συμφέροντα, 875
 ἀκροτάταν εἰσαναβᾶσ' ἄκραν
 ἀπότομον ὄρουσέν νιν εἰς ἀνάγκαν,
 ἔνθ' οὐ ποδὶ χρησίμῳ
 χοῆται το καλῶς δ' ἔχον
 πόλει πάλαισμα μὴ ποτε λῦσαι θεὸν αἰτοῦμαι 880
 θεὸν οὐ λήξω ποτὲ
 προστάταν ἴσχων. ~~##~~

στροφή β'. εἰ δέ τις ὑπέροπτα χερσίν
 ἢ λόγῳ πορεύεται,
 Δίκας ἀφόβητος οὐδὲ 885
 δαιμόνων ἔδη σέβων,
 κακὰ νιν ἔλοιτο μοῖρα,
 δυσπότημου χάριν γλιδᾶς,

- εἰ μὴ τὸ κέρδος κερδανεῖ δικαίως
 καὶ τῶν ἀσέπτων ἔρξεται, 890
 ἢ τῶν ἀθίκτων ἕξεται ματᾶζων.
 τίς ἔτι ποτ' ἐν τοῖσδ' ἀνήρ
 θυμοῦ βέλη ἔρξεται
 ψυχᾶς ἀμύνειν; εἰ γὰρ αἰ
 τοιαῖδε πράξεις τίμαι, 895
 τί δεῖ με χορεύειν;
- ἀντιστρ. β'. οὐκέτι τὸν ἄθικτον εἶμι
 γᾶς ἐπ' ὀμφαλὸν σέβων
 οὐδ' ἐς τὸν Ἄβαισι ναὸν
 οὐδὲ τὰν Ὀλυμπίαν 900
 εἰ μὴ τάδε χειρόδεικτα
 πᾶσιν ἀρμόσει βροτοῖς.
 ἀλλ' ὃ κρατύνων, εἴπερ ὄρθ' ἀκούεις,
 Ζεῦ, πάντ' ἀνάσσων, μὴ λάθοι
 σὲ τὰν τε σὰν ἀθάνατον αἰὲν ἀρχάν. 905
 φθίνοντα γὰρ Λαῖτον
 πυθόχρηστα θέσφατ' ἐξ-
 αιροῦσιν ἤδη, κούδαμοῦ
 τιμαῖς Ἀπόλλων ἐμφανής·
 ἔρρει δὲ τὰ θεῖα. 910
- 93
 ΙΟ. [ζώρας ἀνακτες, δόξα μοι παρεστάθῃ
 ναοὺς ἰκέσθαι δαιμόνων, τὰδ' ἐν χερσῖν
 στέφη λαβούσῃ κάπιθυμιάματα.
 ὑψοῦ γὰρ αἶρει θυμὸν Οἰδίπους ἄγαν
 λύπαισι παντοίαισιν, οὐδ' ὅποι' ἀνήρ 915
 ἔννουσ τὰ καινὰ τοῖς πάλαι τεκμαίρεται,
 ἀλλ' ἔστι τοῦ λέγοντος, εἰ φόβους λέγοι.
 ὅτ' οὖν παραινοῦσ' οὐδὲν ἐς πλέον ποιῶ,
 πρὸς σ', ὃ Λύκει' Ἀπολλων, ἀγχιστος γὰρ εἶ,

ἰκέτις ἀφίγμαι τοῖσδε σὺν κατεύγμασιν, 920
 ὅπως λύσιν τιν' ἡμῖν εὐαγῆ πόρῃς·
 ὡς νῦν ὀκνοῦμεν πάντες ἐκπεπληγμένον
 κείνον βλέποντες ὡς κυβερνήτην νεῶς.]

ΑΓΓΕΛΟΣ

- ἄρ' ἂν παρ' ὑμῶν, ὦ ξένοι, μάθοιμ', ὅπου 925
 τὰ τοῦ τυράννου δώματ' ἐστὶν Οἰδίου;
 μάλιστα δ' αὐτὸν εἶπατ', εἰ κάτισθ', ὅπου.
 ΧΟ. στέγαι μὲν αἶδε, καὐτὸς ἔνδον, ὦ ξένε·
 γυνὴ δὲ μήτηρ ἦδε τῶν κείνου τέκνων.
 ΑΓ. ἀλλ' ὀλβία τε καὶ ξὺν ὀλβίοις αἰεὶ
 γένοι', ἐκείνου γ' οὔσα παντελῆς δάμαρ. 930
 ΙΟ. αὐτὼς δὲ καὶ σύ γ', ὦ ξέν'· ἄξιός γάρ εἰ
 τῆς εὐεπείας οὔνεκ'. ἀλλὰ φράζ', ὅτου
 χρῆζων ἀφίξει χῶτι σημῆναι θέλων.
 ΑΓ. ἀγαθὰ δόμοις τε καὶ πόσει τῷ σῶ, γύναι.
 ΙΟ. τὰ ποῖα ταῦτα, πρὸς τίνοσ' δ' ἀφιγμένος; 935
 ΑΓ. ἐκ τῆς Κορίνθου· τὸ δ' ἔπος, οὔξερῶ τάχα,
 ἦδοιο μὲν, πῶσ' δ' οὐκ ἄν; ἀσφάλλοισ' δ' ἴσως.
 ΙΟ. τί δ' ἔστι; ποῖαν δύναμιν ᾧδ' ἔχει διπλῆν;
 ΑΓ. τύραννον αὐτὸν οὐπιχώριοι χιθονὸς
 τῆς Ἰσθμίας στήσουσιν, ὡς ἠδῶτ' ἐκεῖ. 940
 ΙΟ. τί δ'; οὐχ ὁ πρέσβυς Πόλυβος ἐγκρατῆς ἔτι;
 ΑΓ. οὐ δῆτ', ἐπεὶ νιν θάνατος ἐν τάφοις ἔχει.
 ΙΟ. πῶσ' εἶπας; ἢ τέθνηκε Πόλυβος, ὦ γέρον;
 ΑΓ. εἰ μὴ λέγω τάληθές, ἀξιῶ θανεῖν.
 ΙΟ. ὦ πρόσπολ', οὐχὶ δεσπότη τὰδ' ὡς τάχος 945
 μολοῦσα λέξεις; ὦ θεῶν μαντεύματα,
 ἴν' ἐστέ. τοῦτον Οἰδίπους πάλαι τρέμων
 τὸν ἄνδρ' ἔφευγε μὴ κτάνοι, καὶ νῦν ὅδε

- πρὸς τῆς τύχης ὄλωλεν, οὐδὲ τοῦδ' ὑπο. ~~θ~~
- ΟΙ. ὦ φίλτατον γυναικὸς Ἰοκάστης χάρα. 950
- τί μ' ἐξεπέμφω δεῦρο τῶνδε δωμάτων;
- ΙΟ. ἄκουε τάνδρὸς τοῦδε, καὶ σκόπει κλύων,
τὰ σέμν' ἴν' ἦκει τοῦ θεοῦ μαντεύματα.
- ΟΙ. οὔτος δέ τίς ποτ' ἐστί, καὶ τί μοι λέγει;
- ΙΟ. ἐκ τῆς Κορίνθου, πατέρα τὸν σὸν ἀγγελῶν 955
ὡς οὐκέτ' ὄντα Πόλυβον, ἀλλ' ὄλωλότα.
- ΟΙ. τί φῆς, ξέν'; αὐτός μοι σὺ σημήνας γενοῦ.
- ΑΓ. εἰ τοῦτο πρῶτον δεῖ μ' ἀπαγγεῖλαι σαφῶς,
εὔϊσθ' ἐκείνον θανάσιμον βεβηκότα.
- ΟΙ. πότερα δόλοισιν, ἢ νόσου ξυναλλαγῆ; 960
- ΑΓ. μικρὰ παλαιὰ σώματ' εὐνάξει ῥοπή.
- ΟΙ. νόσοις ὁ τλήμων, ὡς ἔοικεν, ἔφθιτο.
- ΑΓ. καὶ τῷ μακρῷ γε συμμετρούμενος χρόνῳ.
- ΟΙ. φεῦ φεῦ, τί δῆτ' ἄν, ὦ γύναι, σκοποῖτό τις 965
τὴν πυθόμαντιν ἐστίαν ἢ τοὺς ἄνω
κλάζοντας ὄρνεις, ὧν ὑφηγητῶν ἐγὼ
κτανεῖν ἐμελλον πατέρα τὸν ἐμόν; ὁ δὲ θανὼν
κεύθει κάτω δὴ γῆς, ἐγὼ δ' ὄδ' ἐνθάδε
ἄψαυστος ἔγχους· εἴ τι μὴ τώμῳ πόθῳ
κατέφθιθ', οὔτω δ' ἄν θανὼν εἶη ἕξ ἐμοῦ. 970
τὰ δ' οὖν παρόντα συλλαβὼν θεσπίσματα
κεῖται παρ' Αἰδη Πόλυβος ἄξι' οὐδενός.
- ΙΟ. οὐκ οὖν ἐγὼ σοι ταῦτα προύλεγον πάλαι;
- ΟΙ. ἠὔδασ· ἐγὼ δὲ τῷ φόβῳ παρηγόμην.
- ΙΟ. μὴ νῦν ἔτ' αὐτῶν μηδὲν ἐς θυμὸν βάλῃς. 975
- ΟΙ. καὶ πῶς τὸ μητρὸς λέκτρον οὐκ ὀκνεῖν με δεῖ;
- ΙΟ. τί δ' ἄν φοβοῖτ' ἄνθρωπος, ὃ τὰ τῆς τύχης
κρατεῖ, πρόνοια δ' ἐστὶν οὐδενὸς σαφῆς;
εἰκῆ κράτιστον ζῆν, ὅπως δύναίτο τις.

- σὺ δ' εἰς τὰ μητρὸς μὴ φοβοῦ νυμφεύματα· 980
πολλοὶ γὰρ ἤδη κὰν ὀνειράσιν βροτῶν
μητρὶ ξυνηνάσθησαν. ἀλλὰ ταῦθ' ὄτρ
παρ' οὐδέν ἐστι, ῥᾶστα τὸν βίον φέρει.
ΟΙ. καλῶς ἅπαντα ταῦτ' ἂν ἐξείρητό σοι,
εἰ μὴ ῥύρει ζῶσ' ἢ τεκοῦσα· νῦν δ' ἐπεὶ 985
ζῆ, πᾶσ' ἀνάγκη, κεῖ καλῶς λέγεις, ὀκνεῖν.
ΙΟ. καὶ μὴν μέγας γ' ὀφθαλμὸς οἱ πατρὸς τάφοι.
ΟΙ. μέγας, ξυνήμ'· ἀλλὰ τῆς ζώσης φόβος.
ΑΓ. ποίας δὲ καὶ γυναικὸς ἐκφοβεῖσθ' ὕπερ;
ΟΙ. Μερόπης, γηραιέ, Πόλυβος ἧς ὄκει μέτα. 990
ΑΓ. τί δ' ἔστ' ἐκείνης ὑμῖν ἐς φόβον φέρον;
ΟΙ. θεήλατον μάντευμα δεινόν, ὃ ξένε.
ΑΓ. ἦ ῥητόν, ἦ οὐχὶ θεμιτὸν ἄλλον εἰδέναί;
ΟΙ. μάλιστα γ'· εἶπε γάρ με Λοξίας ποτὲ 995
χοῖναι μιγῆναι μητρὶ τῆμαιτοῦ τό τε
πατρῶον αἷμα χερσὶ ταῖς ἐμαῖς ἐλεῖν.
ὦν οὐνεχ' ἢ Κόρινθος ἐξ ἐμοῦ πάλαι
μακρὰν ἀπφοκεῖτ' εὐτυχῶς μὲν, ἀλλ' ὅμως
τὰ τῶν τεκόντων ὄμμαθ' ἠδιστον βλέπειν.
ΑΓ. ἦ γὰρ τάδ' ὀκνῶν κείθεν ἦσθ' ἀπόπτολις; 1000
ΟΙ. πατρὸς τε χρηζῶν μὴ φονεὺς εἶναι, γέρον.
ΑΓ. τί δητ' ἐγὼ οὐχὶ τοῦδε τοῦ φόβου σ', ἄναξ,
ἐπειπερ εὐνοὺς ἦλθον, ἐξελυσάμην;
ΟΙ. καὶ μὴν χάριν γ' ἂν ἀξίαν λάβοις ἐμοῦ.
ΑΓ. καὶ μὴν μάλιστα τοῦτ' ἀφικόμην, ὅπως 1005
σοῦ πρὸς δόμους ἐλθόντος εὖ πράξαιμι τι.
ΟΙ. ἀλλ' οὐ ποτ' εἴμι τοῖς φυτεύσασίν γ' ὀμοῦ.
ΑΓ. ὦ παῖ, καλῶς εἰ δήλος οὐκ εἰδῶς, τί δρᾶς.
ΟΙ. πῶς, ὦ γηραιέ; πρὸς θεῶν, δίδασκέ με,
ΑΓ. εἰ τῶνδε φεύγεις οὐνεκ' εἰς οἴκους μολεῖν. 1010

- ΟΙ. ταρβῶν γε, μή μοι Φοῖβος ἐξέλθῃ σαφής.
 ΑΓ. ἢ μὴ μίασμα τῶν φυτευσάντων λάβῃς;
 ΟΙ. τοῦτ' αὐτό, πρέσβυ, τοῦτό μ' εἰσαεὶ φοβεῖ.
 ΑΓ. ἄρ' οἴσθα δῆτα πρὸς δίκης οὐδὲν τρέμων;
 ΟΙ. πῶς δ' οὐχί, παῖς γ' εἰ τῶνδε γεννητῶν ἔφυν; 1015
 ΑΓ. ὀθούνεκ' ἦν σοι Πόλυβος οὐδὲν ἐν γένει.
 ΟΙ. πῶς εἶπας; οὐ γὰρ Πόλυβος ἐξέφυσέ με;
 ΑΓ. οὐ μᾶλλον οὐδὲν τοῦδε τάνδρός, ἀλλ' ἴσον.
 ΟΙ. καὶ πῶς ὁ φύσας ἐξ ἴσου τῷ μηδενί;
 ΑΓ. ἀλλ' οὐ σ' ἐγείνατ' οὔτ' ἐκείνος οὔτ' ἐγώ. 1020
 ΟΙ. ἀλλ' ἀντὶ τοῦ δὴ παῖδά μ' ὠνομάζετο;
 ΑΓ. δῶρόν ποτ', ἴσθι, τῶν ἐμῶν χειρῶν λαβῶν.
 ΟΙ. καὶ θ' ὧδ' ἀπ' ἄλλης χειρὸς ἔστερεξεν μέγα;
 ΑΓ. ἢ γὰρ πρὶν αὐτὸν ἐξέπεισ' ἀπαιδία.
 ΟΙ. σὺ δ' ἐμπολήσας ἢ τυχῶν μ' αὐτῷ δίδως; 1025
 ΑΓ. εὐρῶν ναπαῖαις ἐν Κιθαιρῶνος πτυχαῖς.
 ΟΙ. ὠδοιπόροις δὲ πρὸς τί τούσδε τοὺς τόπους;
 ΑΓ. ἐνταῦθ' ὀρεῖοις ποιμνίαις ἐπεστάουν.
 ΟΙ. ποιμὴν γὰρ ἦσθα κάπι θητεία πλάνης;
 ΑΓ. σοῦ δ', ὦ τέκνον, σωτήρ γε τῷ τότ' ἐν χρόνῳ. 1030
 ΟΙ. τί δ'; ἄλλος ἴσχοντ' ἐν κακοῖς με λαμβάνεις;
 ΑΓ. ποδῶν ἂν ἄρθρα μαρτυρήσειεν τὰ σά.
 ΟΙ. οἴμοι τί τοῦτ' ἀρχαῖον ἐννέπεις κακόν;
 ΑΓ. λύω σ' ἔχοντα διατόρους ποδοῖν ἀκμάς.
 ΟΙ. δεινόν γ' ὄνειδος σπαργάνων ἀνελόμην. 1035
 ΑΓ. ὥστ' ὠνομάσθης ἐκ τύχης ταύτης, ὅς εἰ.
 ΟΙ. ὦ πρὸς θεῶν, πρὸς μητρὸς ἢ πατρὸς; φράσον.
 ΑΓ. οὐκ οἶδ' ὁ δούς δὲ τοῦτ' ἐμοῦ λῶον φρονεῖ.
 ΟΙ. ἢ γὰρ παρ' ἄλλου μ' ἔλαβες οὐδ' αὐτὸς τυχῶν;
 ΑΓ. οὐκ, ἀλλὰ ποιμὴν ἄλλος ἐκδίδωσί μοι. 1040
 ΟΙ. τίς οὗτος; ἢ κάτοισθα δηλῶσαι λόγῳ;

- ΑΓ. τῶν Λαΐου δήπου τις ὠνομάζετο.
 ΟΙ. ἦ τοῦ τυράννου τῆσδε γῆς πάλαι ποτέ;
 ΑΓ. μάλιστα· τούτου τάνδρὸς οὔτος ἦν βοτήρ.
 ΟΙ. ἦ κάστ' ἔτι ζῶν οὔτος ὥστ' ἰδεῖν ἐμέ; 1045
 ΑΓ. ὑμεῖς γ' ἄριστ' εἶδεῖτ' ἂν οὐπιχώριοι.
 ΟΙ. ἔστιν τις ὑμῶν τῶν παρεστώτων πέλας,
 ὅστις κάτοιδε τὸν βοτήρ', ὃν ἐννέπει,
 εἶτ' οὖν ἐπ' ἀγρῶν εἶτε κἀνθάδ' εἰσιδῶν;
 σημήναθ', ὥς ὁ καιρὸς ἠύρησθαι τάδε. 1050
 ΧΟ. οἶμαι μὲν οὐδέν' ἄλλον ἢ τὸν ἐξ ἀγρῶν,
 ὃν κἀμάτερες πρόσθεν εἰσιδεῖν· ἀτὰρ
 ἦδ' ἂν τάδ' οὐχ ἦκιστ' ἂν Ἰοκάστη λέγοι.
 ΟΙ. γύναι, νοεῖς ἐκεῖνον, ὄντιν' ἀρτίως
 μολεῖν ἐφιέμεσθα τόν θ' οὔτος λέγει; 1055
 ΙΟ. τί δ', ὄντιν' εἶπε; μηδὲν ἐντραπῆς· τὰ δὲ
 ἠθέντα βούλου μηδὲ μεμνήσθαι μάτην.
 ΟΙ. οὐκ ἂν γένοιτο τοῦθ', ὅπως ἐγώ, λαβῶν
 σημεῖα τοιαῦτ', οὐ φανῶ τοῦμόν γένος.
 ΙΟ. μὴ πρὸς θεῶν, εἶπερ τι τοῦ σαυτοῦ βίου 1060
 κήδη, ματεύσης τοῦθ'· ἄλις νοσοῦσ' ἐγώ.
 ΟΙ. θάρσει· σὺ μὲν γάρ, οὐδ' ἐὰν τρίτης ἐγὼ
 μητρὸς φανῶ τρίδουλος, ἐκφανῆ κακίη.
 ΙΟ. ὅμως πιθοῦ μοι, λίσσομαι· μὴ δρᾶ τάδε.
 ΟΙ. οὐκ ἂν πιθοίμην μὴ οὐ τάδ' ἐκμαθεῖν σαφῶς. 1065
 ΙΟ. καὶ μὴν φρονουῖσά γ' εὖ τὰ λῶστά σοι λέγω.
 ΟΙ. τὰ λῶστα τοίνυν ταῦτά μ' ἀλγύνει πάλαι.
 ΙΟ. ὦ δύσποτμ', εἶθε μήποτε γνοίης, ὅς εἰ.
 ΟΙ. ἄξει τις ἐλθὼν δεῦρο τὸν βοτήρᾶ μοι;
 ταύτην δ' ἔατε πλουσίῳ χαίρειν γένει. 1070
 ΙΟ. ἰοῦ ἰοῦ, δύστηνε. τοῦτο γάρ σ' ἔχω
 μόνον προσελεῖν, ἄλλο δ' οὐ ποθ' ὕστερον.

- ΧΟ. τί ποτε βέβηκεν, Οιδίπους, ὑπ' ἀγρίας
 ἄξασα λύπης ἢ γυνή; δέδοιχ' ὅπως
 μὴ ἔκ τῆς σιωπῆς τῆσδ' ἀναρρήξει κακά 1075
- ΟΙ. ὅποια χολήξει ῥηγνύτω· τοῦμόν δ' ἐγώ,
 κεῖ σμικρόν ἐστι, σπέρμ' ἰδεῖν βουλήσομαι.
 αὕτη δ' ἴσως, φρονεῖ γὰρ ὡς γυνὴ μέγα,
 τὴν δυσγένειαν τὴν ἐμὴν αἰσχύνεται.
 ἐγὼ δ' ἑμαυτὸν παιδα τῆς Τύχης νέμων 1080
 τῆς εὖ διδούσης, οὐκ ἀτιμασθήσομαι.
 τῆς γὰρ πέφυκα μητρός, οἱ δὲ συγγενεῖς
 μῆνές με μικρὸν καὶ μέγαν διώρισαν.
 τοιόσδε δ' ἐκφυῖς οὐκ ἂν ἐξέλθοιμ' ἔτι
 ποτ' ἄλλος, ὥστε μὴ ἔκμαθῆναι τοῦμόν γένος. 1085

ΧΟΡΟΣ

- στροφή. εἴπερ ἐγὼ μάντις εἰμί
 καὶ κατὰ γνώμαν ἴδρις,
 οὐ τὸν Ὀλυμπον ἀπέιρων,
 ᾧ Κιθαιρών, οὐκ ἔσει
 τὰν αὖριον πανσέληνον, 1090
 μὴ οὐ σέ γε καὶ πατριώταν Οιδίπου
 καὶ τροφὸν καὶ ματέρ' αὔξειν,
 καὶ χορευέσθαι πρὸς ἡμῶν,
 ὡς ἐπήρα φέροντα
 τοῖς ἐμοῖς τυράννοις. 1095
 ἴηε Φοῖβε, σοὶ
 δὲ ταῦτ' ἀρέστ' εἶη.
- ἀντιστρ. τίς σε, τέκνον, τίς σ' ἔτικτε
 τὰν μακραίωνων; ἄρα Πανὸς ὀρεσσιβάτα πατρὸς
 πελασθεῖσ', 1100
 ἢ σέ γ' εὐνάτειρά τις

Λοξίου; τῷ γὰρ πλάκες ἀγρόνομοι πᾶσαι φίλαι
 εἴθ' ὁ Κυλλάνας ἀνάσσων,
 εἴθ' ὁ Βακχεῖος θεὸς ναί-
 ων ἐπ' ἄκρων ὀρέων σ'
 εὖρημα δέξατ' ἔκ του
 Νυμφᾶν Ἐλικωνιάδων,
 αἷς πλεῖστα συμπαίζει.

1105

ΟΙ. εἰ χρή τι κάμέ, μὴ συναλλάξαντά πω,
 πρέσβεις, σταθμᾶσθαι, τὸν βοτῆρ' ὄραν δοκῶ,

1110

ὄνπερ πάλαι ζητοῦμεν· ἔν τε γὰρ μακροῦ
 γήρα ξυνάδει τῷδε τάνδρῳ σύμμετρος,
 ἄλλως τε τοὺς ἄγοντας ὥσπερ οἰκέτας
 ἔγνωκ' ἔμαντοῦ, τῇ δ' ἐπιστήμῃ σύ μου
 προύχοις τάχ' ἄν που, τὸν βοτῆρ' ἰδὼν πάρος.

1115

ΧΟ. ἔγνωκα γάρ, σάφ' ἴσθι· Λαΐου γὰρ ἦν,
 εἶπερ τις ἄλλος, πιστὸς ὡς νομεὺς ἀνῆρ.

ΟΙ. σέ πρῶτ' ἐρωτῶ τὸν Κορίνθιον ξένον,
 ἦ τόνδε φράζεις;

ΑΓ. τοῦτον, ὄνπερ εἰσορᾷς.

1120

ΟΙ. οὗτος σύ, πρέσβυ, δευρό μοι φώνει βλέπων,
 ὅσ' ἄν σ' ἐρωτῶ. Λαΐου πότ' ἦσθα σύ;

ΘΕΡΑΠΩΝ

ἦ δοῦλος, οὐκ ὠνητός, ἀλλ' οἴκοι τραφεῖς.

ΟΙ. ἔργον μεριμνῶν ποῖον ἢ βίον τίνα;

ΘΕ. ποιμνίαις τὰ πλεῖστα τοῦ βίου συνειπόμην.

1125

ΟΙ. χώροις μάλιστα πρὸς τίσιν ξύναυλος ὦν;

ΘΕ. ἦν μὲν Κιθαιρών, ἦν δὲ πρόσχωρος τόπος.

ΟΙ. τὸν ἄνδρα τόνδ' οὖν οἶσθα, τῆδέ που μαθὼν;

ΘΕ. τί χρῆμα δρῶντα; ποῖον ἄνδρα καὶ λέγεις;

ΟΙ. τόνδ', ὃς πάρεστιν· ἢ ξυναλλάξας τί πως;

1150

- ΘΕ. οὐχ ὥστε γ' εἰπεῖν ἐν τάχει μνήμης ἄπο.
 ΑΓ. κούδέν γε θαῦμα, δέσποτ'· ἀλλ' ἐγὼ σαφῶς
 ἀγνώτ' ἀναμνήσω νιν· εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι
 κάτοιδεν, ἦμος τὸν Κιθαιρῶνος τόπον
 ὁ μὲν διπλοῖσι ποιμνίοις, ἐγὼ δ' ἐνὶ 1135
 ἐπλησίαζον τῷδε τάνδρῳ τρεῖς ὅλους
 ἐξ ἦρος εἰς ἀρκοῦρον ἐκμήνους χρόνους·
 χειμῶνι δ' ἤδη τὰμά τ' εἰς ἔπαυλ' ἐγὼ
 ἤλαυνον, οὗτός τ' εἰς τὰ Λαΐου σταθμά.
 λέγω τι τούτων ἢ οὐ λέγω πεπραγμένον; 1140
- ΘΕ. λέγεις ἀληθῆ καίπερ ἐκ μακροῦ χρόνου.
 ΑΓ. φέρ' εἰπέ νῦν, τότε οἴσθα παιδά μοί τινα
 δούς, ὡς ἐμαυτῷ θρέμμα θρεψαίμην ἐγώ;
 ΘΕ. τί δ' ἔστι; πρὸς τί τοῦτο τοῦπος ἱστορεῖς;
 ΑΓ. ὅδ' ἐστίν, ὃ τᾶν, κείνος, ὅς τότε ἦν νέος. 1145
- ΘΕ. οὐκ εἰς ὄλεθρον, οὐ σιωπήσας ἔσει;
 ΟΙ. ἄ, μὴ κόλαζε, πρέσβυ, τόνδ', ἐπεὶ τὰ σά
 δεῖται κολαστοῦ μᾶλλον ἢ τὰ τοῦδ' ἔπη.
 ΘΕ. τί δ', ὃ φέριστε δεσποτῶν, ἀμαρτάνω;
 ΟΙ. οὐκ ἐννέπων τὸν παῖδ', ὃν οὗτος ἱστορεῖ. 1150
- ΘΕ. λέγει γὰρ εἰδῶς οὐδέν, ἀλλ' ἄλλως πονεῖ.
 ΟΙ. σὺ πρὸς χάριν μὲν οὐκ ἐρεῖς, κλαίων δ' ἐρεῖς.
 ΘΕ. μὴ δῆτα, πρὸς θεῶν, τὸν γέροντά μ' αἰκίση.
 ΟΙ. οὐχ ὡς τάχος τις τοῦδ' ἀποστρέψει χέρας;
 ΘΕ. δύστηνος· ἀντὶ τοῦ; τί προσχρήζων μαθεῖν; 1155
 ΟΙ. τὸν παῖδ' ἔδωκας τῷδ', ὃν οὗτος ἱστορεῖ;
 ΘΕ. ἔδωκ' ὀλέσθαι δ' ὄφελον τῆδ' ἡμέρα.
 ΟΙ. ἀλλ' εἰς τόδ' ἤξεῖς μὴ λέγων γε τοῦνδικον.
 ΘΕ. πολλῷ γε μᾶλλον, ἦν φράσω, διόλλυμαι.
 ΟΙ. ἀνὴρ ὅδ', ὡς ἔοικεν, ἐς τριβᾶς ἐλά.
 ΘΕ. οὐ δῆτ' ἔγωγ', ἀλλ' εἶπον, ὡς δοίην, πάλαι. 1160

- ΟΙ. πόθεν λαβίων; οἰκειὸν ἢ ἕ ἄλλου τινός ;
 ΘΕ. ἐμὸν μὲν οὐκ ἔγωγ', ἐδεξάμην δέ του.
 ΟΙ. τίνος πολιτῶν τῶνδε κάκ ποίας στέγης;
 ΘΕ. μὴ πρὸς θεῶν, μὴ, δέσποθ', ἰστόρει πλέον. 1165
 ΟΙ. ὄλωλας, εἴ σε ταῦτ' ἐρήσομαι πάλιν.
 ΘΕ. τῶν Λαῶου τοίνυν τις ἦν γεννημάτων.
 ΟΙ. ἢ δοῦλος ἢ κείνου τις ἐγγενῆς γεγώς ;
 ΘΕ. οἴμοι, πρὸς αὐτῷ γ' εἰμὶ τῷ δεινῷ λέγειν.
 ΟΙ. κάγωγ' ἀκούειν· ἀλλ' ὅμως ἀκουστέον. 1170
 ΘΕ. κείνου γέ τοι δὴ παῖς ἐκλήζεθ'· ἢ δ' ἔσω
 κάλλιστ' ἂν εἴποι, σὴ γυνή, τάδ' ὡς ἔχει.
 ΟΙ. ἦ γὰρ δίδωσιν ἦδε σοι;
 ΘΕ. μάλιστ', ἀναξ.
 ΟΙ. ὡς πρὸς τί χρείας;
 ΘΕ. ὡς ἀναλώσαιμί νιν.
 ΟΙ. τεκοῦσα τλήμων;
 ΘΕ. θεσφάτων γ' ὄκνη κακῶν. 1175
 ΟΙ. ποίων;
 ΘΕ. κτενεῖν νιν τοὺς τεκόντας ἦν λόγος.
 ΟΙ. πῶς δῆτ' ἀφῆκας τῷ γέροντι τῷδε σύ;
 ΘΕ. κατοικτίσας, ὦ δέσποθ', ὡς ἄλλην χθόνα
 δοκῶν ἀποίσειν, αὐτὸς ἔνθεν ἦν· ὁ δὲ
 κάκ' εἰς μέγιστ' ἔσωσεν. εἰ γὰρ οὗτος εἶ, 1180
 ὄν φησιν οὗτος, ἴσθι δύσποτμος γεγώς.
 ΟΙ. ἰοὺ ἰοῦ, τὰ πάντ' ἂν ἐξήκοι σαφῆ.
 ὦ φῶς, τελευταῖόν σε προσβλέψαμι νῦν,
 ὅστις πέφασμαι φύς τ' ἀφ' ὧν οὐ χρῆν, ξύν οἷς τ'
 οὐ χρῆν ὀμιλῶν, οὓς τέ μ' οὐκ ἔδει κτανῶν. 1185

ΧΟΡΟΣ

στροφή α'. ἰὼ γενεαὶ βροτῶν,

- ὡς ὑμᾶς ἴσα καὶ τὸ μη-
 δὲν ζώσας ἑναριθμῶ,
 τίς γάρ, τίς ἀνὴρ πλέον
 τᾶς εὐδαιμονίας φέρει
 ἢ τοσοῦτον, ὅσον δοκεῖν
 καὶ δόξαντ' ἀποκλίνει;
- 1190
- τὸ σὸν τοι παράδειγμ' ἔχων,
 τὸν σὸν δαίμονα, τὸν σὸν, ὦ
 τλαῖμον Οἰδιπόδα, βροτῶν
 οὐδένα μακαρίζω·
- 1195
- ἀντιστρ. α'. ὅστις καθ' ὑπερβολὴν
 τοξεύσας ἐκράτησας τοῦ
 πάντ' εὐδαίμονος ὄλβου,
 ὦ Ζεῦ, κατὰ μὲν φθίσας
 τὰν γαμφώνυχα παρθένον
 χρησιμοφδόν, θανάτων δ' ἐμᾶ
 χῶρα πύργος ἀνέστας.
 ἐξ οὗ καὶ βασιλεὺς καλῇ
 ἐμός, καὶ τὰ μέγιστ' ἐτι-
 μάθης, ταῖς μεγάλαισιν
 ἐν Θήβαισιν ἀνάσσων.
- 1200
- στροφή β'. τὰ νῦν δ' ἀκούειν τίς ἀθλιώτερος;
 τίς ἄταις ἀγρίαις, τίς ἐν πόνοις
 ξύνοικος ἀλλαγᾶ βίου;
 ἰὼ κλεινὸν Οἰδίπου κάρα,
 ὦ μέγας λιμὴν αὐτὸς ἤρκεσεν
 παιδί καὶ πατρὶ θαλαμηπόλῳ πεσεῖν.
 πῶς ποτε, πῶς ποθ' αἱ πατρῶ-
 αὶ σ' ἄλοκες φέρειν, τάλας,
 σίγ' ἐδυνάσθησαν ἐς τοσόνδε;
- 1205
- 1210
- 1215
- ἀντιστρ. β'. ἐφευρέ σ' ἄκονθ' ὁ πάνθ' ὄρων χρόνος,

δικάζει τὸν ἄγαμον γάμον πάλαι
 τεκνοῦντα καὶ τεκνούμενον.
 ἰώ, Λαίειον ὦ τέκνον, 1220
 εἴθε σ', εἴθε σε μήποτ' εἰδόμαν
 δύρομαι γὰρ ὡς περιάλλ' ἰαχέων
 ἐκ στομάτων. τὸ δ' ὀρθὸν εἰ-
 πεῖν, ἀνέπνευσά τ' ἐκ σέθεν
 καὶ κατεκοίμασα τοῦμόν ὄμμα. 1225

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ

- ὦ γῆς μέγιστα τῆσδ' ἀεὶ τιμώμενοι,
 οἳ' ἔργ' ἀκούσεσθ', οἷα δ' εἰσόψεσθ', ὅσον δ'
 ἀρεῖσθε πένθος, εἴπερ ἐγγενῶς ἔτι
 τῶν Λαβδακείων ἐντρέπεσθε δωμάτων.
 οἶμαι γὰρ οὔτ' ἂν Ἴστρον οὔτε Φᾶσιν ἂν 1230
 νίψαι καθαρθῶ τήνδε τὴν στέγην, ὅσα
 κεύθει, τὰ δ' αὐτίκ' εἰς τὸ φῶς φανεῖ, κακὰ
 ἐκόντα κούκ ἄκοντα. τῶν δὲ πημονῶν
 μάλιστα λυποῦσ', αἶ φανῶσ' αὐθαίρετοι.
 ΧΟ. λείπει μὲν οὐδ' ἂ πρόσθεν ἤδειμεν, τὸ μὴ οὐ 1235
 βαρύστον' εἶναι πρὸς δ' ἐκείνοισιν τί φῆς;
 ΕΞ. ὁ μὲν τάχιστος τῶν λόγων εἰπεῖν τε καὶ
 μαθεῖν, τέθνηκε θεῖον Ἰοκάστης κᾶρα.
 ΧΟ. ὦ δυστάλαινα, πρὸς τίνας ποτ' αἰτίας;
 ΕΞ. αὐτὴ πρὸς αὐτῆς. τῶν δὲπραχθέντων τὰ μὲν 1240
 ἄλγιστ' ἄπεστιν· ἢ γὰρ ὄψις οὐ πάρα·
 ὅμως δ', ὅσον γε κἂν ἐμοὶ μνήμης ἔνι,
 πεύση τὰ κείνης ἀθλίας παθήματα.
 ὅπως γὰρ ὀργῇ χρωμένη παρῆλθ' ἔσω
 θυρῶνος, ἴετ' εὐθὺς πρὸς τὰ νυμφικὰ 1245
 λέχη, κόμην σπῶσ' ἀμφιδεξίους ἀκμαῖς.

- πύλας δ' ὅπως εἰσῆλθ', ἐπιρράξασ', ἔσω
 κάλει τὸν ἦδη Λάιον πάλαι νεκρόν,
 μνήμην παλαιῶν σπερμάτων ἔχουσ', ὑφ' ὧν
 θάνοι μὲν αὐτός, τὴν δὲ τίττουσαν λίποι 1250
 τοῖς οἷσιν αὐτοῦ δύστεκτον παιδουργίαν·
 γοᾶτο δ' εὐνάς, ἔνθα δύστηνος διπλοῦς
 ἐξ ἀνδρὸς ἄνδρα καὶ τέκν' ἐκ τέκνων τέκοι.
 χῶπως μὲν ἐκ τῶνδ' οὐκέτ' οἶδ' ἀπόλλυται.
 βοῶν γὰρ εἰσέπαισεν Οἰδίπους, ὑφ' οὗ 1255
 οὐκ ἦν τὸ κείνης ἐκθεάσασθαι κακόν·
 ἀλλ' εἰς ἐκεῖνον περιπολοῦντ' ἐλεύσομεν.
 φοιτᾷ γὰρ ἡμᾶς ἔγχος ἔξαιτῶν πορεῖν,
 γυναϊκά τ', οὐ γυναῖκα, μητρῶαν δ' ὅπου
 κίχοι διπλῆν ἄρουραν οὗ τε καὶ τέκνων. 1260
 λυσσῶντι δ' αὐτῷ δαιμόνων δείκνυσί τις·
 οὐδεὶς γὰρ ἀνδρῶν, οἱ παρῆμεν ἐγγύθεν.
 δεινὸν δ' ἄσπας, ὡς ὑφηγητοῦ τινος,
 πύλαις διπλαῖς ἐνήλατ', ἐκ δὲ πυθμένων
 ἔκλινε κοῖλα κληῖθρα κάμπιπτει στέγη, 1265
 οὗ δὴ κρεμαστὴν τὴν γυναῖκ' ἐσεῖδομεν,
 πλεκταῖς ἐώραις ἐμπεπλεγμένην. ὁ δέ,
 ὅπως ὄρα νιν, δεινὰ βρυχηθεὶς τάλας
 χαλᾷ κρεμαστὴν ἀρτάνην· ἐπεὶ δὲ γῆ
 ἔκειτο τλήμων, δεινὰ δ' ἦν τάνθενδ' ὄραν. 1270
 ἀποσπάσας γὰρ εἰμάτων χροσηλάτους
 περόνας ἀπ' αὐτῆς, αἷσιν ἐξεστέλλετο,
 ἄρας ἔπαισεν ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων,
 αὐδῶν τοιαῦθ', ὀθούνεκ' οὐκ ὄψοιτό νιν,
 οὔθ' οἷ' ἔπασχεν οὔθ' ὀποῖ' ἔδρα κακά. 1275
 ἀλλ' ἐν σκότῳ τὸ λοιπὸν οὐς μὲν οὐκ ἔδει
 ὀφιοῖαθ', οὐς δ' ἔχρηξεν οὐ γνωσοῖατο.

- τοιαῦτ' ἐφυμνῶν, πολλάκις τε κοῦχ' ἄπαξ
 ἦρασσ' ἐπαίρων βλέφαρα· φοίνια δ' ὀμοῦ
 γλῆναι γένει' ἔτεγγον, οὐδ' ἀνίσταν
 φόνου μυδώσας σταγόνας, ἀλλ' ὀμοῦ μέλας 1280
 ὄμβρος χαλάζης αἵματοῦς ἐτέγγετο.
 τὰδ' ἐκ δυοῖν ἔρρωγεν οὐ μόνου κάτα,
 ἀλλ' ἀνδρῖ καὶ γυναικὶ συμμιγῆ κακά.
 ὁ πρὶν παλαιὸς δ' ὄλβος ἦν πάροιθε μὲν 1285
 ὄλβος δικαίως· νῦν δὲ τῆδε θῆμέρα
 στεναγμός, ἄτη, θάνατος, αἰσχύνη, κακῶν
 ὅσ' ἔστι πάντων ὀνόματ', οὐδὲν ἔστ' ἀπόν.
 ΧΟ. νῦν δ' ἔσθ' ὁ τλήμων ἐν τίνι σχολῇ κακοῦ ;
 ΕΞ. βοᾷ διοίγειν κληῖθρα, καὶ δηλοῦν τινα 1290
 τοῖς πᾶσι Καδμείοισι τὸν πατροκτόνον,
 τὸν μητρὸς — αὐδῶν ἀνόσι' οὐδὲ ῥητά μοι,
 ὡς ἐκ χθονὸς ῥίψων ἑαυτὸν οὐδ' ἔτι
 μενῶν δόμοις ἀραῖος, ὡς ἠράσατο.
 ῥώμης γε μέντοι καὶ προηγητοῦ τινος 1295
 δεῖται· τὸ γὰρ νόσημα μεῖζον ἢ φέρειν.
 δείξει δὲ καὶ σοί· κληῖθρα γὰρ πυλῶν τάδε
 διοίγεται· θέαμα δ' εἰσόψει τάχα
 τοιοῦτον, οἷον καὶ στυγοῦντ' ἐποικτίσαι.
 ΧΟ. ὦ δεινὸν ἰδεῖν πάθος ἀνθρώποις, 1300
 ὦ δεινότατον πάντων, ὅσ' ἐγὼ
 προσέκυρσ' ἤδη. τίς σ', ὦ τλήμων,
 προσέβη μανία ; τίς ὁ πηδήσας
 μεῖζονα δαίμων τῶν μακίστων
 πρὸς σῆ δυσδαίμονι μοίρα ; 1305
 φεῦ φεῦ, δύσταν'. ἀλλ' οὐδ' ἐσιδεῖν
 δύναμαί σε, θέλων πόλλ' ἀνερέσθαι,
 πολλὰ πυθέσθαι, πολλὰ δ' ἀθρῆσαι·

- τοίαν φρίκην παρέχεις μοι.
 ΟΙ. αἰαῖ, φεῦ φεῦ, δύστανος ἐγώ. 1310
 ποῖ γὰς φέρομαι τλάμων; πᾶ μοι
 φθογγὰ διαπεπόταται φοράδην;
 ἰὼ δαῖμον, ἴν' ἐνήλω.
 ΧΟ. ἐς δεινὸν οὐδ' ἀκουστὸν οὐδ' ἐπόψιμον.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ

- στροφὴ α'. ἰὼ σκότου 1315
 νέφος ἐμὸν ἀπότροπον, ἐπιπλόμενον ἄφατον
 ἀδάματόν τε καὶ δυσούριστον ὄν. οἴμοι
 οἴμοι μάλ' αὔθις, οἶον εἰσέδου μ' ἅμα.
 κέντρων τε τῶνδ' οἴσθημα καὶ μνήμη κακῶν.
 ΧΟ. καὶ θαυμά γ' οὐδὲν ἐν τοσοῖσδε πήμασιν 1320
 διπλᾶ σε πενθεῖν καὶ διπλᾶ φορεῖν κακά.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ

- ἀντιστρ. α'. ἰὼ φίλος,
 σὺ μὲν ἐμὸς ἐπίτολος ἔτι μόνιμος· ἔτι γὰρ
 ὑπομένεις με τὸν τυφλὸν κηδεύων. φεῦ φεῦ.
 οὐ γάρ με λήθεις, ἀλλὰ γινώσκω σαφῶς, 1325
 καίπερ σκοτεινός, τήν γε σὴν αὐδὴν ὅμως.
 ΧΟ. ὦ δεινὰ δράσας, πῶς ἔτλης τοιαῦτα σὰς
 ὄψεις μαρᾶναι; τίς σ' ἐπῆρε δαιμόνων;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ

- στροφὴ β'. Ἀπόλλων τάδ' ἦν, Ἀπόλλων φίλοι,
 ὁ κακὰ τελῶν ἐμὰ τάδ' ἐμὰ πάθεα· 1330
 ἔπαισε δ' αὐτόχειρ νιν οὔτις,
 ἀλλ' ἐγὼ τλάμων.
 τί γὰρ ἔδει μ' ὄρᾶν,
 ὅτφ γ' ὄρωντι μηδὲν
 ἦν ἰδεῖν γλυκύ; 1335

- ΧΟ. ἦν ταῦθ', ὅπωςπερ καὶ σὺ φής.
 ΟΙ. τί δῆτ' ἐμοὶ βλεπτόν, ἢ
 στεροχτόν, ἢ προσήγορον
 ἔτ' ἔστ' ἀκούειν ἡδονᾶ, φίλοι;
 ἀπάγετ' ἐκτόπιον ὅτι τάχιστα με, 1340
 ἀπάγετ', ὦ φίλοι, τὸν μέγ' ὀλέθριον,
 τὸν καταρατότατον, ἔτι δὲ καὶ θεοῖς
 ἐχθρότατον βροτῶν.
 ΧΟ. δεῖλαιε τοῦ νοῦ τῆς τε συμφορᾶς ἴσον,
 ὡς σ' ἠθέλησα μηδ' ἂν γνῶναί ποτ' ἄν. 1345

ΟΙΔΙΠΟΥΣ

- ἀντιστρ. β'. ὄλοιθ' ὅστις ἦν,
 ὅς ἀπ' ἀγρίας πέδας
 νομάδος ἐπιποδίας
 ἔλαβέ μ', ἀπό τε φόνου
 ἔρυστο κἀνέσωσεν, 1350
 οὐδὲν εἰς χάριν πράσσων.
 τότε γὰρ ἂν θανῶν
 οὐκ ἦν φίλοισιν
 οὐδ' ἐμοὶ τοσονδ' ἄχος.
 ΧΟ. θέλοντι κάμοι τοῦτ' ἂν ἦν. 1355
 ΟΙ. οὐκ οὐν πατρός γ' ἂν φονεὺς
 ἦλθον, οὐδὲ νυμφίος
 βροστοῖς ἐκλήθην
 ὃν ἔφυν ἄπο.
 νῦν δ' ἄθλιος μὲν εἰμ', 1360
 ἀνοσίων δὲ παῖς,
 ὁμογενῆς τ' ἀφ' ὧν
 αὐτὸς ἔφυν τάλας.
 εἰ δέ τι πρεσβύτερον

- ἔφν κακοῦ κακόν,
τοῦτ' ἔλαχ' Οἰδίπους. 1365
- ΧΟ. οὐκ οἶδ' ὅπως σε φῶ βεβουλεῦσθαι καλῶς·
κρείσων γὰρ ἦσθα μηκέτ' ὢν ἢ ζῶν τυφλός.
- ΟΙ. ὡς μὲν τάδ' οὐχ ᾧδ' ἔστ' ἄριστ' εἰργασμένα,
μή μ' ἐκδίδασκε, μηδὲ συμβούλευ' ἔτι. 1370
- ἐγὼ γὰρ οὐκ οἶδ', ὄμμασιν ποίοις βλέπων
πατέρα ποτ' ἂν προσεῖδον εἰς Ἄιδου μολῶν,
οὐδ' αἶ τάλαιναν μητέρ', οἷν ἐμοὶ δυοῖν
ἔργ' ἐστὶ κρείσσον' ἀγχόνης εἰργασμένα.
ἀλλ' ἢ τέκνων δῆτ' ὄψις ἦν ἐφίμερος, 1375
- βλαστοῦσ' ὅπως ἔβλαστε, προσλεύσσειν ἐμοί;
οὐ δῆτα τοῖς γ' ἐμοῖσιν ὀφθαλμοῖς ποτε,
οὐδ' ἄστν γ' οὐδὲ πύργος οὐδὲ δαιμόνων
ἀγάλαθ' ἱερά θ', τῶν ὁ παντλήμων ἐγὼ,
κάλλιστ' ἀνήρ εἷς ἔν γε ταῖς Θήβαις τραφεῖς, 1380
- ἀπεστέρησ' ἐμαυτόν, αὐτὸς ἐννέπων
ὠθεῖν ἅπαντας τὸν ἀσεβῆ, τὸν ἐκ θεῶν
φανέντ' ἀναγνον καὶ γένους τοῦ Λαΐου.
τοιάνδ' ἐγὼ κηλῖδα μηνύσας ἐμὴν
ὀρθοῖς ἔμελλον ὄμμασιν τούτους ὀρᾶν; 1385
- ἤκιστά γ'· ἀλλ' εἰ τῆς ἀκουούσης ἔτ' ἦν
πηγῆς δι' ὧτων φραγμός, οὐκ ἂν ἐσχόμην
τὸ μὴ ποκλῆσαι τοῦμὸν ἄθλιον δέμας,
ἴν' ἦν τυφλός τε καὶ κλύων μηδέν· τὸ γὰρ
τὴν φροντίδ' ἔξω τῶν κακῶν οἰκεῖν γλυκύ. 1390
- ἰὼ Κιθαιρών, τί μ' ἐδέχου; τί μ' οὐ λαβὼν
ἔκτεινας εὐθύς, ὡς ἔδειξα μήποτε
ἐμαυτὸν ἀνθρώποισιν, ἔνθεν ἦν γεγώς;
ὦ Πόλυβε καὶ Κόρινθε καὶ τὰ πάτρια
λόγφ παλαιὰ δώμαθ', οἷον ἄρά με 1395

- κάλλος κακῶν ὑπουλον ἐξεθρέψατε·
 νῦν γὰρ κακός τ' ὢν κάκ κακῶν εὐρίσκομαι.
 ὦ τρεῖς κέλευθοι καὶ κεκρυμμένη νάπη,
 δρυμός τε καὶ στενωπὸς ἐν τριπλαῖς ὁδοῖς,
 αἶ τοῦμόν αἷμα τῶν ἐμῶν χειρῶν ἄπο 400
 ἐπίετε πατρός, ἄρᾳ μου μέμνησθ' ἔτι,
 οἷ' ἔργα δράσας ὑμῖν, εἶτα δεῦρ' ἰὼν
 ὁποῖ' ἔπρασσον αὐθις; ὦ γάμοι γάμοι,
 ἐφύσαθ' ἡμᾶς, καὶ φυτεύσαντες πάλιν
 ἀνεῖτε ταῦτόν σπέρμα, κάπεδειξατε 1405
 πατέρας, ἀδελφούς, παῖδας, αἶμ' ἐμφύλιον,
 νύμφας, γυναῖκας, μητέρας τε χλόπῳσα
 αἴσχιστ' ἐν ἀνθρώποισιν ἔργα γίνεταί.
 ἀλλ' οὐ γὰρ αὐδᾶν ἔσθ', ἅ μηδὲ δρᾶν καλόν,
 ὅπως τάχιστα, πρὸς θεῶν, ἔξω μέ που 1410
 καλύψατ' ἢ φονεύσατ' ἢ θαλάσσιον
 ἐκρίψατ', ἔνθα μήποτ' εἰσόψεσθ' ἔτι.
 ἴτ', ἀξιώσατ' ἀνδρὸς ἀθλίου θιγεῖν.
 πίθεσθε, μὴ δείσητε, τὰμὰ γὰρ κακὰ
 οὐδεὶς οἶός τε πλὴν ἐμοῦ φέρειν βροτῶν. 1415
- ΧΟ. ἀλλ' ὦν ἐπαιτεῖς εἰς δέον ἀράρεσθ' ὅδε
 Κρέων τὸ πράσσειν καὶ τὸ βουλευεῖν, ἐπεὶ
 χώρας λέλειπται μόνος ἀντὶ σοῦ φύλαξ.
- ΟΙ. οἴμοι, τί δῆτα λέξομεν πρὸς τόνδ' ἔπος;
 τίς μοι φανεῖται πίστις ἔνδικος; τὰ γὰρ 1420
 πάρος πρὸς αὐτὸν πάντ' ἐφεύρημαι κακός.
- ΚΡ. οὐθ' ὡς γελαστής, Οιδίπους, ἐλήλυθα
 οὐθ' ὡς ὄνειδιῶν τι τῶν πάρος κακῶν.
 ἀλλ' εἰ τὰ θνητῶν μὴ καταισχύνεσθ' ἔτι
 γένεθλα, τὴν γοῦν πάντα βόσκουσιν φλόγα 1425
 αἰδεῖσθ' ἀνακτος Ἥλιου, τοιονδ' ἄγος

- ἀκάλυπτον οὕτω δεικνύναι, τὸ μήτε γῆ
 μήτ' ὄμβρος ἱερὸς μήτε φῶς προσδέξεται.
 ἀλλ' ὡς τάχιστ' ἐς οἶκον ἐσκομίζετε·
 τοῖς ἐν γένει γὰρ τάγγενῃ μάλισθ' ὄραν 1430
 μόνοις τ' ἀκούειν εὐσεβῶς ἔχει κακά.
- ΟΙ. πρὸς θεῶν, ἐλείπερ ἐλπίδος μ' ἀπέσπασας,
 ἄριστος ἐλθὼν πρὸς κάκιστον ἄνδρ' ἐμέ,
 πιθοῦ τί μοι πρὸς σοῦ γὰρ οὐδ' ἐμοῦ φράσω.
- ΚΡ. καὶ τοῦ με χρεῖας ὧδε λιπαρεῖς τυχεῖν; 1435
- ΟΙ. ῥιψὸν με γῆς ἐκ τῆσδ' ὅσον τάχισθ', ὅπου
 θνητῶν φανοῦμαι μηδενὸς προσήγορος.
- ΚΡ. ἔδρασ' ἄν, εὖ τοῦτ' ἴσθ', ἄν, εἰ μὴ τοῦ θεοῦ
 πρῶτιστ' ἔχρηξον ἐκμαθεῖν, τί πρακτέον.
- ΟΙ. ἀλλ' ἦ γ' ἐκείνου πᾶσ' ἐδηλώθη φάτις, 1440
 τὸν πατροφόντην, τὸν ἀσεβῆ μ' ἀπολλύναι.
- ΚΡ. οὕτως ἐλέχθη ταῦθ'· ὅμως δ' ἴν' ἔσταμεν
 χρεῖας, ἄμεινον ἐκμαθεῖν, τί δραστέον.
- ΟΙ. οὕτως ἄρ' ἀνδρὸς ἀθλίου πεύσεσθ' ὕπερ;
- ΚΡ. καὶ γὰρ σὺ νῦν τᾶν τῷ θεῷ πίστιν φέροις. 1445
- ΟΙ. καὶ σὶ γ' ἐπισκήπτω τε καὶ προστρέψομαι·
 τῆς μὲν κατ' οἴκουσ ἀυτὸς ὃν θέλεις τάφον
 θοῦ· καὶ γὰρ ὀρθῶς τῶν γε σῶν τελεεῖς ὕπερ.
 ἐμοῦ δὲ μήποτ' ἀξιωθήτω τόδε
 πατρῶν ἄστου ζῶντος οἰκητοῦ τυχεῖν. 1450
 ἀλλ' ἔα με ναίειν ὄρεσιν, ἔνθα κλήζεται
 οὐμὸς Κιθαιρῶν οὗτος, ὃν μήτηρ τέ μοι
 πατήρ τ' ἐθέσθην ζῶντε κύριον τάφον,
 ἴν' ἐξ ἐκείνων, οἳ μ' ἀπολλύτην, θάνω.
 καίτοι τοσοῦτόν γ' οἶδα, μήτε μ' ἄν νόσον 1455
 μήτ' ἄλλο πέρσαι μηδέν· οὐ γὰρ ἄν ποτε
 θνήσκων ἐσώθην, μὴ 'πί τῷ δεινῷ κακῷ.

- ἀλλ' ἢ μὲν ἡμῶν μοῖρ', ὅποιπερ εἶσ', ἴτω·
 παίδων δὲ τῶν μὲν ἀρσένων μὴ μοι, Κρέων,
 προσθῆ μέριμναν' ἄνδρες εἰσίν, ὥστε μὴ 1460
 σπάνιν ποτὲ σχεῖν, ἔνθ' ἂν ὄσι, τοῦ βίου.
 ταῖν δ' ἀθλίαιν οἰκτραῖν τε παρθένοιον ἐμαῖν,
 αἶν οὔποθ' ἡμῆ χωρὶς ἐστάθη βορᾶς
 τράπεζ' ἄνευ τοῦδ' ἀνδρός, ἀλλ' ὅσων ἐγὼ
 ψαῦοιμι, πάντων τῶνδ' αἰὲ μετειχέτην 1465
 ταῖν μοι μέλεσθαι καὶ μάλιστα μὲν χερσῖν
 ψαῦσαι μ' ἕασον ἀποκλαύσασθαι κακά.
 ἴθ' ὄναξ,
 ἴθ' ὃ γονῆ γενναῖε. χερσῖν τᾶν θιγῶν
 δοκοῖμ' ἔχειν σφᾶς, ὥσπερ ἡνίκ' ἔβλεπον. 1470
 τί φημι;
 οὐ κλύω που, πρὸς θεῶν, τοῖν μοι φίλοι
 δακρυρροούντοι, καὶ μ' ἐποικτείρας Κρέων
 ἔπεμφέ μοι τὰ φίλτατ' ἐγγόνων ἐμῶν;
 λέγω τι; 1475
- ΚΡ. λέγεις· ἐγὼ γάρ εἰμ' ὁ πορσύνας τάδε,
 γνοὺς τὴν παροῦσαν τέρψιν, ἣ σ' εἶχεν πάλαι.
- ΟΙ. ἀλλ' εὐτυχοίης, καὶ σε τῆσδε τῆς ὁδοῦ
 δαίμων ἄμεινον ἢ μὲ φρουρήσας τύχοι.
 ὃ τέκνα, ποῦ ποτ' ἐστέ; δεῦρ' ἴτ', ἔλθετε 1480
 ὡς τὰς ἀδελφὰς τάσδε τὰς ἐμὰς χέρας,
 αἶ τοῦ φυτουργοῦ πατρὸς ὑμῖν ὄδ' ὄρα
 τὰ πρόσθε λαμπρὰ προυξένησαν ὄμματα,
 ὅς ὑμῖν, ὃ τέκνα, οὔθ' ὄρων οὔθ' ἰστορῶν
 πατήρ ἐφάνθη, ἔνθεν αὐτὸς ἤρσθη. 1485
 καὶ σφῶ δακρύω, προσβλέπειν γὰρ οὐ σθένω,
 νοούμενος τὰ λοιπὰ τοῦ πικροῦ βίου,
 οἷον βιῶναι σφῶ πρὸς ἀνθρώπων χρεῶν.

- ποίας γὰρ ἀστῶν ἤξειτ' εἰς ὀμιλίας,
 ποίας δ' ἑορτάς, ἔνθεν οὐ κεκλαυμέναι 1490
 πρὸς οἶκον ἴξεσθ' ἀντὶ τῆς θεωρίας;
 ἀλλ' ἠνίκ' ἂν δὴ πρὸς γάμον ἦκητ' ἀκμάς,
 τίς οὗτος ἔσται, τίς παραρρήψει, τέκνα,
 τοιαῦτ' ὀνειδίη λαμβάνων, ἅ ταῖς ἐμαῖς
 γοναῖσιν ἔσται σφῶν θ' ὁμοῦ δηλήματα; 1495
 τί γὰρ κακῶν ἄπεστι; τὸν πατέρα πατῆρ
 ὑμῶν ἔπεφνε, τὴν τεκοῦσαν ἤροσεν,
 ὅθεν περ αὐτὸς ἐσπάρη, κάκ τῶν ἴσων
 ἐκτήσαθ' ὑμᾶς, ὧν περ αὐτὸς ἐξέφυ.
 τοιαῦτ' ὀνειδιεῖσθε· κᾶτα τίς γαμεῖ; 1500
 οὐκ ἔστιν οὐδεὶς, ὦ τέκν', ἀλλὰ δηλαδὴ
 χέρσους φθαρῆναι ἀγάμους ὑμᾶς χρεῶν.
 ὦ παῖ Μενοικέως, ἀλλ' ἐπεὶ μόνος πατῆρ
 ταύταιν λέλειπαι, νῶ γάρ, ὦ φυτεύσαμεν,
 ὀλώλαμεν δὴ ὄντε, μὴ σφε περιίδης 1505
 πτωχὰς ἀνάδρους ἐγγενεῖς ἀλωμένας,
 μηδ' ἐξισώσης τάσδε τοῖς ἐμοῖς κακοῖς,
 ἀλλ' οἴκτισόν σφας, ὧδε τηλικάσδ' ὀρῶν
 πάντων ἐρήμους, πλὴν ὅσον τὸ σὸν μέρος.
 ξέννευσον, ὦ γενναῖε, σῆ ψαύσας χερί. 1510
 σφῶν δ', ὦ τέκν', εἰ μὲν εἰχέτην ἦδη φρένας,
 πόλλ' ἂν παρήνουν· νῦν δὲ τοῦτ' εὐχῆ 'στ' ἐμοί,
 οὗ καιρὸς ἐγὼ, ζῆν, τοῦ βίου δὲ λήονος
 ὑμᾶς κυρῆσαι τοῦ φυτεύσαντος πατρὸς.
- ΚΡ. ἄλις, ἴν' ἐξήκεις δακρύων· ἀλλ' ἴθι στέγης ἔσω. 1515
 ΟΙ. πειστέον, κεῖ μηδὲν ἠδύ.
- ΚΡ. πάντα γὰρ καιρῶ καλά.
- ΟΙ. οἴσθ' ἐφ' οἷς οὖν εἶμι;
- ΚΡ. λέξεις, καὶ τότε εἶσομαι κλύων.

ΟΙ. γῆς μ' ὅπως πέμψεις ἄποικον.

ΚΡ. τοῦ θεοῦ μ' αἰτεῖς δόσιν.

ΟΙ. ἀλλὰ θεοῖς γ' ἔχθιστος ἦκω.

ΚΡ. τοιγαροῦν τεύξῃ τάχα.

ΟΙ. φῆς τάδ' οὖν;

ΚΡ. ἂ μὴ φρονῶ γάρ, οὐ φιλῶ λέγειν

ΟΙ. ἄπαγέ νυν μ' ἐντεῦθεν ἤδη.

[μάτην. 1520

ΚΡ. στείχε νῦν, τέκνων δ' ἀφοῦ.

ΟΙ. μηδαμῶς ταύτας γ' ἔλλῃ μου.

ΚΡ. πάντα μὴ βούλου κρατεῖν

καὶ γὰρ ἀκράτησας, οὐ σοι τῷ βίῳ ξυνέσπετο.

ΧΟ. ὦ πάτρας Θήβης ἔνοικοι, λεύσσετ', Οιδίπους ὄδε,

ὅς τὰ κλείν' αἰνίγματ' ἤδει καὶ κράτιστος ἦν ἀνὴρ, 1525

οὗ τίς οὐ ζήλω πολιτῶν ταῖς τύχαις ἐπέβλεπεν,

εἰς ὅσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς ἐλήλυθεν.

ἔσπετο θνητὸν ὄντ' ἐκείνην τὴν τελευταίαν ἰδεῖν

ἡμέραν ἐπισκοποῦντα μηδέν' ὀλβίζειν, πρὶν ἂν

τέρμα τοῦ βίου περάσῃ, μηδὲν ἀλγεινὸν παθῶν. 1530

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Στίχ. 1—13. **Λεξιλογικαί**: νέα τροφή=νέα θρέμματα, νέα γενεά (ἐτέθη τὸ ἀφηρημ. τροφή ἀντι τοῦ συγκεκριμ.). **πάλαι-νέα**, ἀντίθεσις: ἡ λέξις **νέα** δὲν σημαίνει νέαν ἡλικίαν, ἀλλὰ νέαν ἐποχὴν κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν παλαιὰν τοῦ Κάδμου. **θοάξω** ἐκ ρίζης **θε** τοῦ τίθημι, συγγενὲς πρὸς τὸ **θάσσω**=κάθημαι· ὑπάρχει καὶ ἄλλο **θοάξω** συγγενὲς πρὸς τὸ **θέω**, **θεὸς** καὶ **σημ.** κινουμαι ταχέως. **ἔδρα**, ἡ πράξις τοῦ **θοάξειν**=κάθησθαι. **τίνας ποθ' ἔδρας...** **θοάξετε** εἶναι σύμπτυξις δύο προτάσεων, ἤτοι **τίνες εἰσὶν αἶδε αἱ ἔδραι**, ἃς **θοάξετε**; τὸ **μοι** εἶναι **δοτ.** ἡθικῆ. **ικτήριος**=ἰκετευτικός. **ἐκστέφω**=περικοσμῶ διὰ στεφάνου· **ἔδῳ ἰκτηρίοις κλάδοις** ἐξεστεμμένοι=κρατοῦντες (ἔχοντες) ἰκετευτικούς κλάδους ἐστεφανωμένους (διὰ νημάτων ἐρίου). **παιάν**, ἐν ἀρχῇ ἦτο ἄσμα ἄδόμενον πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος πρὸς εὐχαριστίαν, ἔπειτα ἦτο ἐπινίκιον ἄσμα ἄδόμενον καὶ πρὸς ἄλλους θεούς. **γέμει** ἔρμηνεύεται ὡς πρὸς μὲν τὸ θυμιαμάτων=εἶναι πλήρης· ὡς πρὸς δὲ τὸ παιάνων καὶ στεναγμάτων κατὰ ζεῦγμα=ἀντηχεῖ. **ὁμοῦ μὲν, ὁμοῦ δὲ σχῆμα** ἀναφορᾶς. **ἄγῳ**=ἃ ἐγὼ=τούτων δὲ ἐγὼ τὴν αἰτίαν. **δικαιῶ**=κρίνω ὀρθὸν (σωστόν). **πᾶσι καλούμενος**· ἐτέθη πρὸς μετριάσμον τῆς περιαιτολογίας. **γεραιῆ**=πρεσβῦτα (ἐνν. τὸν ἱερέα τοῦ Διός). **πρέπων ἔφυς** ἀντι τῆς ἀπροσ. συντάξ. **πρέπον σοι ἔφω**. =ἐκ φύσεως εἶσαι ἀρμόδιος. **πρὸ τῶνδε**=ἐπ' ὀνόματι τούτων ἔδῳ. **τίνι τρόπῳ**=πῶς διακείμενοι. **στέργω**=ἐπιθυμῶ, ποθῶ. **δείσαντες ἢ στέρξαντες** αἰτιολογ. μετχ. **προσαρκῶ**=παρέχω βοήθειαν. **δυσάλγητος**=ἀναίσθητος. **κατοικτεῖρων**, ὑποθετ. μετχ. **μὴ οὐ** τίθενται ἀμφοτέρω τὰ ἀρνητικὰ μόρια, ὅταν προσηγῆται ἀρνητικὴ κυρία πρότασις (ἐνταῦθα ποῦ ὑπάρχει ἡ ἀρνησις;). **κατοικτεῖρω**=αἰσθάνομαι μέγαν οἶκτον ἢ συμπάθειαν μετὰ λύπης. **ἔδρα**=ἰκεσία.

II. N. Δημοπούλου

Πραγματικά: Οιδίπους· ἐκ τοῦ οἰδάω, οἰδέω καὶ ποὺς καὶ σιμη. φουσκοπόδης. Τὸ δράμα ὑπὸ τοῦ Σοφοκλέους πιθανῶς ὀνομάσθη **Οιδίπους**, ἢ δὲ προσθήκη τοῦ ἐπιθέτου **τύραννος** ἐτέθη ὑπὸ μεταγενεστέρων ἀφ' ἐνὸς μὲν πρὸς διαστολήν ἀπὸ τοῦ Οιδίποδος ἐπὶ Κολωνῷ, ἀφ' ἑτέρου δὲ πρὸς δῆλωσιν, ὅτι πρόκειται περὶ ἐξόχου δράματος. **τέκνα**· ὁ Οιδίπους ἐξεληθὼν ἐκ τῆς μεσαίας πύλης τῶν ἀνακτόρων προσφωνεῖ τοὺς ἱκέτας, ἀποκαλῶν αὐτοὺς τέκνα, διότι ὁ ἡγεμὼν ἐθεωρεῖτο πατὴρ πάντων τῶν ὑπηκόων του. **τροφή** = θρόγματα· πολλάκις οἱ λαοὶ λέγονται τέκνα τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς πόλεως, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι ἐλέγοντο Κεκροπίδαι, Θησεῖδαι κτλ. **Κάδμου** οὗτος ἦτο υἱὸς τοῦ Ἀγήνορος, βασιλέως τῆς Φοινίκης, ζητῶν δὲ νὰ εὔρη τὴν ἀδελφὴν του Εὐρώπην, ἀρπασθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Διὸς, καὶ φθάσας εἰς Θήβας καὶ μὴ εὐρῶν αὐτὴν δὲν ἐπανήλθεν εἰς τὴν πατρίδα του, ἀλλ' ἔκτισεν ἐν Θήβαις τὴν Καδμείαν, τὴν ἀκρόπολιν αὐτῶν. **ἰκτηρίους κλάδοισιν ἐξεστεμμένοι**· οἱ ἱκέται ἐκράτουν κλάδους δάφνης ἢ ἐλαίας, ἐστεφανωμένους διὰ λευκῶν νημάτων ἑοῦ, τοὺς ὁποίους κατέθετον ἐπὶ τῶν βωμῶν καὶ τοὺς ἐλάμβανον πάλιν μετὰ τὸ πέρας τῆς δεήσεώς των. **παιάνων, θυμιαμάτων καὶ στεναγμάτων**· οἱ ἀρχαῖοι, ὡς καὶ ἡμεῖς σήμερον, ἔκαμον δεήσεις, ἐπίσης ἔκαιον θυμιάματα ἐπὶ τῶν βωμῶν, ὅπως ἡμεῖς λιβανωτῶν κτλ. **κλεινός**· ἐθεωρεῖτο τοιοῦτος, διότι εἶχε λύσει τὸ αἶνγμα τῆς Σφιγγὸς καὶ ἀπῆλλαξεν αὐτῆς τὴν πόλιν. **δυσάλγητος** κτλ. ποῖα αἰσθήματα τοῦ Οιδίποδος διακρίνομεν εἰς τοὺς στίχους αὐτοὺς;

Στίχ. 14 - 57. **κρατύνω καὶ κρατῶ τινος** = ἐξουσιάζω, εἶμαι ἄρχων τινός. **προσῆμαι** = κἀθημαι πλησίον· **ἠλίκοι προσήμεθα** πλαγ. ἔρωτ. πρότ. **ἡμᾶς** κατὰ πρόληψιν. **οἱ μὲν, οἱ δὲ** ἐπεξηγεῖ τὸ ἠλίκοι. **πέτομαι** = πετῶ, βαδίζω ταχέως (μεταφορὰ ἐκ τῶν νεοσσῶν). **ἦῃθει** ἐλέγοντο οἱ ἄγαμοι νεανῖαι. **σποδός** = τέφρα (μαντικὴ ἐστία). **σαλεύω** = κλυδωνίζομαι, ταράσσομαι (ὅπως ἡ θάλασσα ἐκ τρικυμίας). **ἀνακουφίζω** = ἀνασηκώνω· συντάσ. μετὰ γεν. ἀφαιρετ. ὡς χωρισμοῦ σημαντικόν. **φοίνιος** (φόνος) = θανατηφόρος. **φθίνω** = μαραινόμεαι, καταστρέφομαι. **κάλυξ** = περικάρπιον ἐν χρήσει ἐπ' ἀνθέων καὶ καρπῶν. **ἔγκαρπος** = καρποφόρος (ἐννοεῖ ἔδω τοὺς πλήρεις κόκκων στάχυς). **ἀγέλη βουνόμος** = ἀγέλη βοῶν νεμομένων (βοσκόντων) ἐνῷ **βούνομος** = ὁ ὑπὸ τῶν βοῶν νεμόμενος. **τόκος** = τοκετός.

ἄγονος: ἐπίθετον δηλοῦν ἐδῶ τὴν συνέπειαν=ὁ φέρων εἰς τὴν ζώην τέκνα μὴ ὄντα βιώσιμα, ἀλλὰ θνησιγενῆ. **ἐν δὲ σκήψας** τμησίς: **ἐνσκήπτω** λέγεται. ἰδίᾳ ἐπὶ κεραυνοῦ. **ἐλαύνω**=μαστίζω, πλῆττω. **πλουτίζεται**: ἀντίθεσις πρὸς τὸ **κενοῦται** καὶ λέγεται κατὰ παιδιὰν πρὸς τὸν Πλούτωνα, θεὸν τοῦ Ἄδου. **νῦν**=λοιπόν, ὅθεν. **ἐφέστιος**=ὁ (παρὰ τὴν ἐστίαν) ἰκέτης. **συμφοραὶ βίου**=αἱ συνήθειες περιπέτειαι τῆς ζωῆς. **συναλλαγαι**=σχέσεις. **συναλλαγαι δαιμόνων**=αἱ ἐπίτηδες ὑπὸ τῶν θεῶν ἀποστελλόμενα δυστυχία, αἱ ἔκτακτοι θεομηνίαι· ἢ συντακτ. σειρὰ τῶν λέξεων εἶναι: ἐγὼ καὶ οἶδε παῖδες ἐζόμεσθ' ἐφέστιοι, οὐ κρίνοντες μὲν σε ἰσούμενον θεοῖς, πρῶτον δὲ κρίνοντες ἀνδρῶν. **ἐκλύω**=ἀπαλλάσσω, ἐλευθερώνω· συντάσ. ὡς στερητικὸν πρὸς διπλῆν αἰτιατικήν. **ὅς ἐξέλυσας**: ἀναφ. αἰτιολ. πρότ., αἰτιολογοῦσα τὸ ἐζόμεσθ' ἐφέστιοι. **μολῶν** (βλώσκω)=ἐλθῶν (μετχ. ἐναντιωματ.). **ἀοιδός**: ἀποκαλεῖται οὕτως ἡ Σφίγξ, διότι τὸ αἰνίγμα αὐτῆς ἦτο ἔμμετρον. **δασμός** εἶναι τὰ καταβροχθιζόμενα θύματα. **καὶ ταῦτα**=καὶ μάλιστα. **ἔξιθδα**=γνωρίζω ἀκριβῶς. **ἐκδιδάσκομαι**=διδάσκομαι ἀκριβῶς· καὶ αἱ δύο μετχ. ἔξειδῶς καὶ ἐκδιδαχθεῖς ἐναντιομ.: διὰ τῆς πρώτης θέλει νὰ σημάνη ὅτι δὲν ἔλαβε παρὰ τῶν Θηβαίων γνῶσιν τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος, διὰ δὲ τῆς δευτέρας, ὅτι δὲν ἐφρόντισεν ὁ ἴδιος δι' ατομικῶν του πληροφοριῶν νὰ διαφωτισθῆ, ἀλλ' ὅτι ἡ ἐρμηνεία τοῦ αἰνίγματος ἦτο στιγμιαία ἔμπνευσις του. **προσθήκη**=συνδρομή, συμβουλή. **λέγει νομίζει τε**: προσοπ. σύντ. ἀντὶ ἀπροσώπου. **ὀρθῶ**=ἀνορθῶ, σφάζω. **νῦν τε** σχετικῶς πρὸς τὸ προηγούμενον **πάλαι**. **πᾶσιν**: δοτ. τῆς κρίσεως. **Οἰδίπου κάρα**: περιφρασις εἰς δήλωσιν ἀγάπης ἢ τιμῆς. **πρόστροπος** (προστρέπω)=ἰκέτης γονυκλινής. **ἀλκή**=μέσον πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ κακοῦ. **φήμη** (φημί)=μαντεία. **ἀκούσας** ἔνν. τὸ οἶσθα. **ξυμφορὰ** (ἄχι ἐπὶ κακῆς σημασίας)=ἀπόβασις, ἔκβασις. **ζώσας**=εὐδοκιμούσας, ἐπιτυχεῖς (μετοχ. κατηγορημ.). **ἔμπειρος**=ὁ δεδοκιμασμένος ἐκ πείρας, ὁ συνετός. **εὐλαβοῦμαι**=φροντίζω, προνοῶ. **ὡς**: αἰτιολ. **τῆς πάρος προθυμίας** (γεν. αἰτ.)=διὰ τὴν προηγούμενην καλὴν σου πρόθεσιν, ζῆλον· ἢ θελε δὲ νὰ προσθέσῃ: εἶτα δὲ ψέξουσιν ὡς ὀλετήρα, ἀλλ' ἀπέφυγε τοῦτο ἐκ σεβασμοῦ. **μηδὰ μῶς μεμνώμεθα** (ρ. μέμνημαι)=οὐδόλως ἄς ἔχωμεν τοιαύτην ἐνθύμησιν τῆς βασιλείας σου. **στάντες ἐς ὀρθόν**=ὄτι ἐσώθημεν. **πεσόντες ὕστερον**=ὅτι ἠφανίσθημεν, κατεστράφημεν· ἐκ τοῦ ὕστε-

ρον θὰ ἐννοήσωμεν τὸ πρότερον εἰς τὸ στάντες· τίους εἶδους μετοχαί εἶναι ἀμφοτέραι; ὄρνις=οἰωνός. τύχη μέση λέξι. (ἔδῳ)=εὐτυχία. ἴσος=ὅμοιος. καί—καί ὁμοιωματ. ἡ σύνταξι.: ὥσπερ γὰρ τὴν τότε τύχην ὄρνιθι αἰσίῳ παρέσχες ἡμῖν, αὐτως καὶ νῦν ἴσος γενοῦ. εἴπερ ἄρξεις = ἂν θέλης καὶ ἐν τῷ μέλλοντι νὰ ἄρχῃς. κενῆς (ἐνν. ἀνδρῶν). πύργος, ναῦς (περιλαμβ. τὴν χερσαίαν καὶ θαλασσίαν δύναμιν). μὴ συνοικούντων ἐπεξηγ. κατὰ πλεονασμὸν τοῦ ἔρημος. ὡς οὐδὲν ἐστίν. . . (γνωμικὸν ἔχον καθολ. ἀξιωμα).

Πραγματικά: βωμοῖσι τοῖς σοῖς· ἐννοεῖ τὸν βωμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἴσως δὲ καὶ τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τῆς Παλλάδος, εὐρισκομένους πρὸ τῶν ἀνακτόρων τοῦ Οἰδίποδος. ἀγοραῖσι· ἐν Θήβαις ὑπῆρχον δύο ἀγοραί, ἐν αἷς ἦσαν διάφοροι ναοὶ καὶ βωμοί, ἐλατρεύετο δὲ ἰδιαζόντως καὶ ἡ Ἀθηνᾶ, τῆς ὁποίας ὑπῆρχον δύο ναοί, ἀναφέρει δὲ τὴν Παλλάδα Ἀθηνᾶν, διότι τὸ δράμα ἐπαίξετο ἐνώπιον Ἀθηναίων. Ἰσμηγός· ποταμὸς ῥέων παρὰ τὰς Θήβας. σποδῶ· ὄνομάσθη οὕτως, ἐπειδὴ ἡ τέφρα τῶν θυμάτων ἀνυψοῦτο ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ ἐξησμοποιεῖτο ὡς βωμός. σαλεύει... κἀνακουφίσαι κἀρα κτλ. ἡ μεταφορὰ ἐκ τοῦ ναυαγοῦ. φθίνουσα κάλυξιν, ἀγέλαις, τόκοισι· ἡ θεομηγία ἐξετάθη εἰς πάσας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ἥτοι εἰς τὴν ἀφορίαν τῆς γῆς καὶ τὸ ἄγονον γυναικῶν καὶ ζῶων. δῶμα Καδμείον ἡ ὅλη πόλις τῶν Θηβῶν παρίσταται ἐν τῷ πνεύματι τοῦ ποιητοῦ ὡς ἐν δῶμα. μέλας Ἀδης· ὁ Ἀδης λέγεται μέλας ἢ ἐκ τοῦ ἐπικρατοῦντος ἐν τῷ βασιλείῳ αὐτοῦ σκότους, ἢ διότι φέρει εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸ πένθος, τὰ δὲ πένθη εἶναι μέλανα. στεναγμοῖς καὶ γόοις· αἱ ψυχαὶ ἀπερχόμεναι εἰς τὸν Ἀδην θρηνοῦν διὰ τὴν μοῖραν τῶν ὄρνιθι αἰσίῳ· ἢ οἰωνοσκοπία ἢ ὄρνεοσκοπία ἥτοι ἡ παρατήρησις, ἢ ὁποία ἐγίνετο κατὰ τὴν πτῆσιν ἢ τὸ λάλημα καὶ κατὰ τὰς ἄλλας κινήσεις τῶν πτηνῶν. Ἐκ τούτου καὶ πᾶσαν μαντείαν καὶ οἰωνὸν ἀπεκάλουν ὄρνιν, ὡς ἔδῳ λέγεται.

Στίχ. 58-86. **Λεξιλογικά:** οἰκτρὸς = ἄξιος οἴκτου. γνωτὰ κοῦκ ἄγνωτα· ἡ αὐτὴ ἐννοία ἐκφέρεται θετικῶς καὶ ἀρνητικῶς· θεωρητέον ὡς σύστοιχον ἀντικείμενον τοῦ ἰμείροντες. ἰμείρω = ἐπιθυμῶ. νοσῶ = πάσχω, ὑποφέρω (ὁ ποιητὴς ἀφήνει νὰ νοσηθῇ καὶ ἡ ἄλλη σημασία διὰ τὸν Οἰδίποδα, πάσχω ἐξ ἠθικοῦ μολύσματος). οὐκ ἔστιν ὅστις = οὐδεὶς. νοσοῦντες· μετὰ τὴν μετοχὴν αὐτὴν, ἥτις

εἶναι ἐναντιωματική, ἔπρεπε γὰρ τεθῆ: οὐ νοσεῖτε ἐξ Ἰσου ὡς ἐγώ, ἢ
 ἢ μετοχ. νοσοῦντες ἔδει γὰρ τεθῆ κατὰ γεν. ἦτοι καὶ ὑμῶν νοσούντων
 οὐκ ἔστιν, ὅστις ἐξ Ἰσου νοσεῖ, ὡς ἐγώ. **καθ' αὐτόν** = χωριστά εἰς
 τὸν ἑαυτὸν του (ἢ κατὰ σημ. μερισμόν). **πόλιν κάμει καὶ σέ**· σημ.
 τὴν αἰτίαν. **ὑπνω εὐδοντα** (πλεον.) = βαθέως κοιμώμενον, τ. ἔ. ἀδρα-
 νοῦντα. **ὁδὸς** = μέθοδος, σχέδιον. **ὁ πλάνος** = ἡ πλάνη· ἐκ τούτου
 ἔξαρι. ἢ γεν. **φροντίδος** = σκέψεως. ἦν' καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ κατη-
 γορ. ἴασιν, ἀντὶ ὅ, ὁμοίως ταύτην ἀντὶ τούτου. γὰρ ἐπεξηγημ. γαμ-
 βρὸς = κηδεστής, (ὁ γυναικάδελφός του). Πυθικά, πύθειτο, παρή-
 χησις. ὅ,τι ῥυσαίμην, πλαγία ἐρώτησις. ῥύομαι = σφῶω. **συμμε-
 τρούμαι** = μετρῶ ἐν συγκρίσει. **ἡμαρ** = τότε ἡμαρ, δηλ. τὸν ἀπὸ
 τῆς ἀναχωρήσεώς του μέχρι τῆς σημερινῆς ἡμέρας διανυθέντα χρόνον.
χρόνω = πρὸς τὸν ἀπαιτούμενον διὰ τὸ ταξιδίον του. **λυπεῖ**· βραχυ-
 λογία ἀντὶ τοῦ: με λυπεῖ (ὑποκ. ὁ Κρέων,) ὅστε ἐρωτῶ, τί κάμνει.
πλείω (χρόνον). **τοῦ εἰκότος** = τοῦ πρέποντος. **καθήκων** = ἀναγα-
 καῖος. **τηνικαῦτα** = τότε. **κακός, μὴ δρῶν** κτλ.· τίνος εἶδους ὑπο-
 θετικὸς λόγος εἶναι, τὸ δὲ ὑπερβατὸν σχῆμα, ὡς καὶ ἡ ἐπισώρευσις
 συνωνύμων φράσεων, τίνα ψυχικὴν κατάστασιν τοῦ Οἰδίποδος δη-
 λοῦσιν; **εἰς καλὸν** (φράσις ἐπιρρηματικῶς προσδιορίζουσα τὸ εἶπας)
 = εἰς καλὴν ὥραν, εὐκαιρως. **οἶδε**· εἶναι οἱ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῶν ἱε-
 τῶν παῖδες, οἵτινες πρῶτοι λόγῳ τῆς θέσεώς των εἶδον ἐρχόμενον
 ἐκ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου τὸν Κρέοντα καὶ ἔδειξαν τοῦτον διὰ τινος
 χειρονομίας, ἀφ' οὗ ἄλλως τε αὐτοὶ μὲν ἦσαν δῆυδερκέστεροι, ὁ δὲ
 ἱερεὺς προσεῖχεν εἰς τὸν Οἰδίποδα ὁμιλοῦντα. **προστεῖχω** = προσέρ-
 χομαι. **εἰ γὰρ** = εἴθε. **σωτήρι** = σωτήριον. ὥσπερ ἐνν. βαίνει. **λαμ-
 πρὸς** = φαιδρός. **εἰκάσαι** τίθεται ἀπολύτως τὸ ἀπαρέμφατον, ἐνίοτε
 ὁμως λαμβάνει τό: ὡς ἔστιν (εἰκάσαι) = ὅπως δύναται γὰρ συμπερά-
 νη τις. **μὲν** τοῦλάχιστον. **ἡδύς** ἔχει ἐνεργ. σημ. = ὁ ἐμποῶν χαράν,
 ἀλλὰ σημ. καὶ ὁ χαρούμενος, ὅπως ἐδῶ. **ἡδύς** (ἐνν. βαίνει). **ἔρωπα** =
 ἔρχομαι. **πολυστεφής** = διὰ πολλῶν στεφάνων κεκοσμημένος· δέχε-
 ται δὲ ἀντικείμενον κατὰ γενικὴν, ὡς πλησμονῆς σημαντικόν. **πάγ-
 καρπος** = πολύκαρπος. **οὐ γὰρ ἂν εἶρπε**· ἀπόδοσ. τῆς ἐννοουμ.
 ὑποθέσεως: εἰ μὴ ἔβαινε ἡδύς. **τάχα** = ταχέως. **εἰσόμειθα** (ρ. οἶδα).
ἔυμμετρος = εὐρίσκειται εἰς σύμμετρον (ἀνάλογον) ἀπόστασιν. **κλύω**
 = ἀκούω. **κῆδευμα** = ἀφῆρ. ἀντὶ συγκεκρ. = κηδεστής.

Πραγματικά : πολυστεφής· οἱ ἐκ Δελφῶν φέροντες αἰσίους χρησμούς ἐπανήρχοντο ἐστεφάνωμένοι μὲν δάφνην, ἥτις ἦτο ἱερὸν φυτὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. **παγκάρπου δάφνης :** δὲν ἐννοεῖται ἡ μικροδάφνη, ἀλλ' ἡ δάφνη, ἡ δνομαζομένη βαΐα. **ἄναξ, ἐμὸν κήδευμα,** κτλ. πολλαὶ προσφώνησεις; δηλοῦσαι τὴν ἐξαιρετικὴν συγκίνησιν τοῦ προσφωνοῦντος. **ἄναξ :** ἄνακτας ἐκάλουν οὐ μόνον τοὺς βασιλεῖς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπισήμους καὶ εὐγενεῖς πολίτας.

Στίχ. 87-131. **Ἑρμηνευτικά :** ἐσθλός=αἴσιος. δύσφορος =δύσκολος, πολύμοχος· **κατ' ὄρθον ἐξέρχεσθαι**=κατορθοῦσθαι, λαμβάνειν εὐτυχή ἔκβασιν. **καὶ ἐπιδοτ.**=καὶ αὐτὰ τὰ δύσφορα. **πάντα**=καθ' ὅλα, ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις. **ἂν εὐτυχεῖν**=ἀπόδοσις τῆς ὑποθέσεως. **εἰ τύχοι.** ἔπος=ὁ χρησμός. **θρασὺς εἰμι**=ἔχω θάρρος. **προδείσας εἰμι**=(πρὶν ἀκούσω τὸν χρησμόν), περιφραστ. παρακ.=ἔχω φοβηθῆ, πρὶν μάθω τὸν χρησμόν. **χρηζέω**=ἐπιθυμῶ. **εἴτε καὶ στείχειν ἔσω** (ἐνν. εἴτε χρῆσεις στείχειν ἔσω, ἔτοιμός εἰμι καὶ στείχειν ἔσω). **αὐδάω-ῶ**=λέγω. **τῶνδε** ἐνν. ἡ περὶ. **πλέον** (κατηγορ. τοῦ πένθος). **λέγοιμ' ἂν**=ἠμποροῦ νὰ εἶπω, θὰ εἶπω (ἡ εὐκτική μετὰ τοῦ ἂν εἶναι πολλῶν ἡπιωτέρα ἔκφρασις ἀντὶ μέλλοντος). **ἄνωγα**=τροτρέπω. **ἐμφανῶς**=σαφῶς. **ἐλαύνω**=ἀπομακρύνω. **ὡς τετραμμένον**=διότι ἔχει τραφή καὶ ἀξιοθῆ. **ἀνήκεστον** (ἀ στερητ. καὶ ρ. ἀκόμαι=θεραπεύω)· κατηγορ. κατὰ πρόληψιν=ὥστε ἀνήκεστον (=ἀθεράπευτον)γενέσθαι. **καθαρισμός**=ἐξαγνισμός. **ποιῶ καθαριῶ** (ἐνν. ἄνωγεν ἡμᾶς ἐλαύνειν). **ξυμφορὰ**=δυστυχία, τὸ μῖασμα. **ὁ τρόπος**=ἡ φύσις, τὸ εἶδος. **ἀνδρηλατῶ**=(ἄνδρα ἐλαύνω)=ἐκδιώκω ἄνδρα. **λύω φόνον**=ἐπανορθῶ, πληρῶνω καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἐξαγνίζω· ἐννοητέα ἡ φράσις πρὸ τῶν μετοχῶν: **ἄνωγεν ἡμᾶς ἐλαύνειν.** **χειμάζω**=κατατρούχω διὰ θυέλλης, καὶ εἶτα ἀπλῶς κατατρούχω. **τόδ' αἶμα** ἐνν. τὸ ὑπὸ τοῦ θεοῦ νοούμενον. **ὡς χειμάζον αἰτιατ.** ἀπόλυτος (αἰτιολ.). **ὡς ὑποκειμενικ.** (ἐνν. κατὰ τὸν χρησμόν τοῦ Ἀπόλλωνος). **ποίου γὰρ ἀνδρὸς τήνδε μηνύει τύχην;** βραχυλογία ἀντὶ τοῦ: ποίου γὰρ ἀνδρὸς ἐστὶν ἥδε ἡ τύχη, ἣν μηνύει (ὁ Ἀπόλλων); **μηνύω**=δηλῶ, καταγγέλλω. **ἀπευθύνω**=κυβερνῶ. **ἔξοιδ' ἀκούων**=γνωρίζω ἐξ ἀκοῆς (δὲν ἐτέθη ἀκούσας, διότι ἐννοεῖ τὸ κατ' ἐπανάληψιν ἀκούειν μέχρι τοῦδε). **ἐπιστέλλω**=παραγγέλλω. **αὐτοέντης**=ὁ πράττων τι διὰ τῆς ἰδίας χει-

ρός του, ὁ αὐτουργός· τοῦτο προσδιορίζεται κατὰ πλεον. ὑπὸ τοῦ·
χειρί. **τινάς** ἀορίστως=οιοιδήποτε καὶ ἂν εἶναι **τιμωρεῖν** ἰσοδύνα-
μον τῷ τιμωρεῖσθαι. **δυστέκμαρτος**=δυσσευρέτος· μεταφορὰ ἀπὸ
τῶν κυνῶν ζητούντων τὰ ἴχνη. **τόδ' ἴχνος**=τὸ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὑπο-
δεικνυόμενον, ἀλλὰ μὴ καθοριζόμενον· **τὸ τότε** ἀναφέρ. εἰς τὸ
ἴχνος ἀντὶ ν° ἀναφέρεται εἰς τὸ τῆς αἰτίας. **αἰτία**=ἀμάροημα,
ἔγκλημα. **ἔφασκε** ἔνν. εὐρεθῆσεσθαι. **ζητούμενον**· τίνα σημασίαν
ἔχει τὸ ζητῶ καὶ τί διαφέρει τοῦ αἰτῶ; (πρβλ. τὸ τοῦ Εὐαγγελίου·
ζητεῖτε καὶ εὐρήσετε, αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν). **άλωτός**=ὁ δυ-
νάμενος νὰ εὐρεθῇ. **συμπίπτω φόνῳ**=πίπτω θῦμα φόνου· τίνα
ἔννοιαν ἔχει ὁ ἱστορικὸς ἐνεστώς, ὁ ὁποῖος καὶ παρὰ τοῖς τραγικοῖς
συχνάκις ἀπαντᾷ; **θεωρός** (θεὸς - ὥρα)=ὁ πορευόμενος πρὸς θεοῦς
διὰ χρησιμὸν ἢ νὰ προσφέρῃ ἀνάθημα ἢ εἰς ἀγῶνας· ἐδῶ σημ. τὸ α'
ὅταν δὲ παράγεται ἐκ τοῦ θεῶμαι, σημαίνει θεατῆς. **ἔφασκεν**· ὁ
Λάιος (ὅτε ἀνεχώρει). **ἀπεστάλη** (ἔνν. σῶος καὶ ὑγιής)=ἀπῆλθεν.
συμπράκτωρ ὁδοῦ=συννοδοιπόρος, ἀκόλουθος. **κατεῖψ'**=κατεῖπε
=εἶπεν ἀκριβῶς. **ὅτου**=παρὰ τοῦ ὁποῖου. **ἐκμανθάνω**=μανθάνω
καλῶς, λαμβάνω ἀκριβεῖς πληροφορίες. **ἐχρήσατο** μετεχειρ. ἀόριστον,
διότι ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ φόνου. **γὰρ** αἰτιολ. τὴν φράσιν·
οὐδεὶς συμπράκτωρ κατεῖπέ τι, ὅπερ ὑπεδήλωσε δι' ἀνανεύσεως
τῆς κεφαλῆς του. **εἷς τις** ἀορίστως καὶ μετὰ τινος περιφρονήσεως
ὁμίλησε περὶ τοῦ φυγόντος ὁ Κρέων, ἵνα μὴ ἀποδώσῃ σημασίαν ὁ
Οἰδίπους, ὅπερ ἀπῆτει ἡ πορεία τοῦ δράματος· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων·
ὅς φυγὼν φόβῳ οὐδὲν εἶχεν εἰδῶς φράσαι, ὧν εἶδε, πλὴν ἔν.
εἰδῶς=ἐν συνειδήσει, σαφῶς. **ἔχω**=δύναμαι. **τὸ ποῖον**; ἀναφερ.
εἰς τὸ πλὴν καὶ ἔν καὶ σημ. ποῖον ἄρα γε εἶναι τοῦτο; **ἔν γὰρ**
ἐξέυροι (τὸ ἐν προσωποεῖται)=διότι ἐν δύναται νὰ ὀδηγήσῃ. **συν-**
τυγχάνω=συναντῶ. **νῖν** εἶναι παντὸς γένους ἀντίστοιχον πρὸς τὸ
μῖν τῶν πεζῶν. **σὺν πλήθει χειρῶν**=τῇ συμπράξει πολλῶν. **δο-**
κοῦντα ταῦτ' ἦν=ἐπιστεῦοντο ταῦτα. **Λαῖου** γεν. ἀντικειμεν. εἰς
τὸ ἄρωγός=βοηθός, ἐκδικητής. **ἐν κακοῖς**=ἐν μέσῳ τῶν δεινῶν.
κακὸν δὲ ποῖον ἐμποδῶν εἶργε=ἀλλὰ ποῖον δεινὸν ὡς ἐμπόδιον
ἠμπόδιζε; **ἐμποδῶν εἶργε** πλοῦτος ἐκφράσεως. **τυραννίς** ἀντὶ τύ-
ραννος. **ποικιλωδός**=ἡ αἰνιγματώδη ἄδουσα, ἡ αἰνιγματώδης. **προσ-**
άγομαι=ἀναγκάζω· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων· ἡ **ποικιλωδός Σφιγξ**
προσήγετο ἡμᾶς, μεθέντας τ' ἀφανῆ, σκοπεῖν τὸ πρὸς ποσίην.

τ' ἀφανῆ ἔνν. τὰ κατὰ τὸν φόνον τοῦ βασιλέως. **μεθίημι**=ἀφίνω κατὰ μέρος.

Πραγματικά: ἐσθλήν· ἀντὶ ὃ Κρέων ν' ἀναφέρῃ τὸν χρησιμὸν, συμφώνως πρὸς τὴν ἐρώτησιν τοῦ Οἰδίποδος, ἐκφέρει τὴν κρίσιν τοῦ περὶ αὐτοῦ ὡς καλοῦ, τὸ μὲν διὰ τὸ νὰ ἀρχίσῃ ἐκ τῶν εὐφύμων, τὸ δὲ διότι ἐνόμιζεν ὀρθότερον ν' ἀνακοινώσῃ ἰδιαιτέρως τὸ περιεχόμενον τοῦ χρησιμοῦ εἰς τὸν Οἰδίποδα, διὰ τὸ νὰ μὴ μάθῃ ὁ ἔνοχος καὶ τεχνασθῆ ἔμμεσα διαφυγῆς. **ἐς πάντας αὖδα**· ὁ δυστυχῆς Οἰδίπους, ὅστις θεωρεῖ τὴν συνείδησίν του καθαρὰν, θέλει δημοσίᾳ ν' ἀναγγεῖλῃ ὃ Κρέων τὸν χρησιμὸν, διὰ τοῦ τρόπου δὲ τούτου ἐπιτυγχάνει τὸν ἔλεον τῶν θεατῶν, ὅστις εἶναι εἰς τῶν σκοπῶν τοῦ δράματος. **ἐμφανῶς**· θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν σαφήνειαν τοῦ χρησιμοῦ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς συνήθεις χρησιμοὺς τοῦ μαντείου, οἱ ὅποιοι ἦσαν δίσημοι καὶ σκοτεινοί. **μίασμα**· οἱ ἀρχαῖοι ἐφρόνουν, ὅτι ὁ μισθὸς μετέδιδε τὸ μίasma εἰς ὅλους τοὺς ἀναστρεφόμενους αὐτῷ, καὶ διὰ τοῦτο διὰ καθαρισμοῦ ἠδύνατο οὗτος νὰ ἐξαγισθῆ, ὅτε δὲ ἦτο φονεὺς, πρὸς ἐξαγισμὸν ὅλης τῆς πόλεως ἀπῆτειτο ἡ τιμωρία αὐτοῦ. **πότερα δ' ἐν οἴκοις...** τοῦτο φαίνεται ἀπίθανον εἰς τὸν θεατὴν, ὅτι δηλ. ὁ σύζυγος τῆς Ἰοκάστης, ὁ ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη βασιλεὺς τῶν Θηβῶν Οἰδίπους, ἐμφανίζεται ἀγνοῶν τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν Λαίον. Ἄλλὰ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην πᾶν ἀπίθανον ἐπιτρέπεται, ἂν εἶναι ἐκτὸς τῆς ὑποθέσεως τῆς τραγωδίας. Ἄλλως τε ἀφ' οὗ παρῆλθε τοσοῦτος χρόνος, ὁ Οἰδίπους ἀμυδρῶς πῶς ἐνεθυμεῖτο τὰ κατὰ Λαίον, τώρα δέ, πὸς ἐκτελεῖ ἀνακριτικὸν τρόπον τινὰ ἔργον καὶ εἶναι ἀνάγκη, προσπαθεῖ νὰ ἐξιχνιάσῃ αὐτά. **θεωρὸς** δὲν λέγει, διὰ τίνα λόγον μετέβαινεν εἰς Δελφοὺς ὁ Λαῖος, ἀλλ' ἐκ τῶν Φοινισσῶν τοῦ Εὐριπίδου 36 εἰκάζομεν, ὅτι οὗτος μετέβαινεν ἐκεῖ, ἵνα ζητήσῃ πληροφορίας περὶ τῆς τύχης τοῦ ἐκτεθέντος τέκνου του. **οὐδὲν εἶχ' εἰδὼς φράσαι**· ὁ ἀκόλουθος οὗτος ἔπαθε τοιαύτην ψυχικὴν διαταραχὴν κατὰ τὴν ὥραν τοῦ φόνου τοῦ Λαίου, ὥστε, ὡς φαίνεται, δὲν ἀντελήφθη ἀκριβῶς τὰ κατ' αὐτόν, ἔπρεπε δ' ἄλλως τε νὰ δικαιολογήσῃ τὴν φυγὴν του, διὰ τὸ νὰ μὴ θεωρηθῆ δειλὸς καὶ τιμωρηθῆ, καὶ διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι λησταὶ καὶ ὄχι ληστής συνήντησαν αὐτόν. Τοῦτο δὲ ἦτο ἀναγκαῖον καὶ εἰς τὸν ποιητὴν, διὰ τὸ νὰ μὴ σχηματίσῃ τὴν ὑπόνοιαν ὃ Οἰδίπους, ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ φονεὺς, ὅτε

δὲν ἦτο δυνατὴ ἢ γενομένη ἀριστοτεχνικὴ πλοκὴ τοῦ μύθου. εἰ μὴ σὺν ἀργύρῳ ἐπράσσειτο, τί ὑποπιεύονται πάντοτε οἱ τύραννοι;

Στίχ. 132-150. **Λεξιλογικαί**: φαίνω=φέρω εἰς φῶς. αὐτ' = αὐτά. ἐπαξίως—ἀξίως' ἀναφορά, τιθεμένων συνωνύμων λέξεων. πρὸ τ. θ.=χάριν, πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἀποθανόντος. ἐπιστροφὴν τίθεμαι πρὸς τινος=στρέφω τὴν προσοχὴν μου πρὸς τι, φροντίζω περὶ τινος. ἐνδίκως=ὀπως εἶναι δίκαιον, πρεπόντως. τιμωρῶ τινι=προσφέρω τὴν βοήθειάν μου ὑπὲρ τινος. ἀπωτέρω' ἔνν. ἑμαυτοῦ' οἱ ἀπωτέρω φίλοι=οἱ μακρνοὶ φίλοι. ἀποσκευδάννυμι=ἀπομακρύνω. αὐτοῦ ἀντὶ τῆς αὐτοπαθοῦς ἑμαυτοῦ, διότι οἱ ἀρχαῖοι καὶ μάλιστα οἱ τραγικοὶ, μετεχειρίζοντο συνήθως τὸ γ' πρόσωπον τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας ἀντὶ τοῦ α' ἢ β'. (τὸ) μύσος=μίασμα. τάχα=ἴσως. προσαρκῶ τινι=προσφέρω ἱκανοποίησιν εἰς τινα. ἴσταμαι=ἀνίσταμαι. ἄραντες (ἀπὸ τῶν βοῶντων). ἄλλος δὲ (ἐκ τῶν θεραπεύοντων, τῶν δορυφόρων). πεπτωκότες=δυστυχεῖς. ὦν, ἔλξεις ἀντὶ τοῦ ἄ. ἐξαγγέλλομαι=ὑπόσχομαι. ἅμα, ὅπως ἔστειλε τὰςμαντείας, οὕτως ἄς ἔλθῃ καὶ σωτὴρ. ἴκοιτο, ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ γένοιτο. παυστήριος=παυστήρ.

Πραγματικαί: ὑπὲρ τῶν οὐχὶ ἀπωτέρω φίλων' ἔνν. τὸν Λαίον. ἄραντες ἀφ' οὗ εἰσηκούσθη ἢ ἰκεσία, ἐλήφθησαν οἱ κλάδοι πάλιν. ἄλλος (ἐκ τῶν θεραπεύοντων, ὅστις ἀπέροχεται δεξιὰ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἐντολῆς). σωτὴρ ὁ Ἀπόλλων ἐπιματο πάντοτε ὡς σωτὴρ, ἐπικούριος, καθάρσιος, ἀκέστωρ κλπ. σφῶν τὸν ἄνθρωπον ἰδίᾳ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν. σωτὴρ θ' ἴκοιτο κλπ. μετὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς ἀπέροχεται ὁ ἱερεὺς μετὰ τῶν παίδων διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου εἰς τὴν πόλιν, κενωθείσης δὲ τῆς σκηνῆς; εἰσέρχονται γέροντες Θηβαῖοι, ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ. Ἐδῶ λήγει ὁ πρόλογος τοῦ δράματος, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὴν πρότασιν αὐτοῦ.

Στίχ. 151—215. Α' στάσιμον Στρο. α' φάτις (φημί) σημ. τὸν χρησμόν' ἐδῶ προσωποποιεῖται ἡ φάτις. ἀδυεπῆς=ἠδυεπῆς=γλυκύλογος' τὸ ἠδυεπῆς πλεοναστικῶς ἀντὶ ἠδεῖα. τίς = τί δηλοῦσα. ἀγλαδός=λαμπρός. ἔβας δωρικὴ κατάληξις=ἦλθες. ἔβας Πυθῶνος Θήβας συντετάχθη μετὰ γενικῆς ἀπὸ τόπου καὶ αἰτ. εἰς τόπον κινήσεως. ἐκτέταμαι=ἐκπέπληγμαί=διατελῶ ἐν ἀγωνίᾳ. φοβερός'

ἄλλοτε ἔμην μεταβ. = ἐμπνέων φόβον, ἄλλοτε δὲ ἀμεταβ. ὅπως ἐδῶ = πλήρης φόβου, αἰσθανόμενος φόβον. **φρένα** = αἷτ. τοῦ κατὰ τι. **πάλλων** ἀμετ. = παλλόμενος. **δειμα** = φόβος. **ίηος** ἴσως ἐκ τῆς λυπηρᾶς ἐπιφωνήσεως ἰή, ἰή. **παιάν** δωρικός τύπος τῆς λέξεως **παιών**, ὅστις ἦτο ὁ ἱατρὸς τῶν θεῶν· ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀπόλλων ἐκαλεῖτο τοιουτοτρόπως, ὡς ἱατρικός θεός. **ἀμφὶ σοί** προσδιορ. τῆς ἀναφορᾶς = περὶ σοῦ. **ἄζομαι** = ἐδλαβοῦμαι, φοβοῦμαι. **τί μοι** πλαγία ἐρωτ. πρότ. ἐξαερτ. ἐκ τοῦ ἐννοουμ. μετὰ τὸ ἐξόμενος, ἐρωτῶ. **ἐξάνυτο** = ἐκτελῶ. **τί χρέος ἐξάνυσεις μοι** = τί καθῆκον (πρὸς ἐξίλασμον) θὰ μοῦ ἐπιβάλῃς νὰ ἐκτελέσω. ἢ **περιτελλομέναις ὥραις πάλιν** = ἢ μετὰ παρέλευσιν χρόνου ἐπαναλαμβανομένου πάλιν. **εἰπέ μοι** (ἀντικ. τὸ χρέος αὐτό). **φάμα**, λέγει ἀθάνατον τὸν χρησιμὸν, ὡς ἀνίκοντα εἰς θεὸν (τὸν Ἀπόλλωνα)· διατὶ λέγεται τέκνον ἐλπίδος ὁ χρησιμός;

Ἀντιστρ. α' **κεκλόμενος** ἀορ. β' τοῦ κέλομαι μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ, ἐτέθη δὲ ἀνακολούθως μετοχὴ κατ' ὄνομαστ. ἀντὶ νὰ τεθῆ κατὰ δοτ. διὰ νὰ συμφωνήσῃ πρὸς τὸ **μοί**, ὅπερ εἶναι δοτ. προσωπ. εἰς τὸ προφάνητε· πῶς δικαιολογεῖται ἐνταῦθα ἡ ὄνομαστ. ἀπόλυτος; **θάσσω** συγγ. τοῦ θακέω, θῶκος = κάθημαι. **εὐκλεᾶ** ἐκ τοῦ εὐκλεᾶ. **κυκλόεντα θρόνον** ἀντὶ θρόνον τῆς κυκλοέσεως ἀγορᾶς = τῆς ἐχούσης πολλοὺς κύκλους (ἢ ιδιότης δηλ. τοῦ κυκλοτεροῦς μετηνέχθη ἐκ τῆς ἀγορᾶς εἰς τὸν θρόνον). **ἐκάβολος** (ἐκάς-βάλλω) = ὁ μακρὰν βάλλον. **ἰώ**· ἐπιφών. τιθέμενον μόνον ἢ διπλοῦν, ἰδίᾳ ἐπὶ ἐπικλήσεως βοηθείας = ἔ ἢ ἄχ. **τρισοῖ** = τρεῖς. **ἀλεξίμοροι** (οἱ ἀλέξοντες τὸν μόνον = τὸν θάνατον) = διώκται τοῦ θανάτου. **μοί** = παρακαλῶ. **ἄτα** = ἄτη = συμφορὰ προσελθοῦσα ἐκ διαστρεβλώσεως τοῦ νοῦ, λόγῳ θεϊκῆς ἐπεμβάσεως. **προτέραν ἄταν**· ἐδῶ ἐνν. τὴν ἐκ τῆς Σφιγγὸς προσελθοῦσαν. **ὑπερόρνυμαι** = ὀρθοῦμαι ὑπεράνω. **άνύω** = κατορθώνω. **ἐκτόπιος** εἶναι προληπτ. κατηγορ., δηλ. κατορθώσατε, ὥστε νὰ ἐκτοπισθῆ ἢ φλόξ. **καὶ νῦν** (ἐνν. ὅπως ἄλλοτε οὕτω καὶ νῦν).

Στρ. β' ὧ **πόποι**· ἀρχαιοτάτη κλητικὴ περιπεσοῦσα εἰς χοῦσιν ἐπιφωνήματος = φεῦ. **στόλος** = λαός. **πρόπας** = ὄλος ἐν γένει. **ἐνι** = ἐνεσι = ὑπάρχει. **ἐγχος** (τὸ) = ὄπλον, δύναμις. **ἐγχος φροντίδος** = δύναμις ἐπινοίας. **ἀλέξω καὶ ἀλέξομαι** = ἀπομακρύνω. **ῶ τις ἀλέξεται** χρόν. μέλ., ἀναφ. τελ. πρότασις· γὰρ αἰτιολ. τό: νο-

σεῖ πρόπας στόλος. ἔκγονα = προϊόντα. κλυτός=ἔξοχος, ἔξαιρετος. τόκοισιν = ἐν καιρῷ τῶν τοκετῶν. ἰήιος (ἐκ τοῦ ἐπιφων. ἰή) = θρηνητικός. κάματοι (κάμνω) = οἱ πόνοι τῶν τοκετῶν. ἀνέχω (ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν κολυμβῶντων, οἱ ὁποῖοι κρατοῦσι τὴν κεφαλὴν ὑπὲρ τὴν θάλασσαν) = σηκώνω τὴν κεφαλὴν, ἐλευθεροῦμαι. ἄλλον δ' ἂν ἄλλῳ προσίδοις = ἄλλον δὲ κατόπιν ἄλλον δύνασαι νὰ ἴδῃς. ὄρμενον μεσ. ἄορ. τοῦ ὄρνημαι = τρέχω, πετῶ. εὐπτερος = καλλίπτερος. ὄρνης (ὄ) = πτηνόν, τίθ. περιληπτικῶς. κρεῖσσον = ταχύτερον, ὀρμητικώτερον. ἀμαιμάκετος πιθανώτερα ἐτυμολογία αὐτοῦ εἶναι ἐκ τοῦ ἄμαχος, ἀμάχετος διὰ τινος ἀναδιπλασιασμοῦ. ἄπερ=ὄσπερ ἢ σειρὰ τῶν λέξε: προσίδοις δ' ἂν ἄλλον ἄλλῳ ὄρμενον πρὸς ἀκτὰν ἐσπέρου θεοῦ ἄπερ εὐπτερον ὄρνην κρεῖσσον ἀμαιμάκετου πυρός.

Ἀντιστρ. β' ἀνάριθμος=μὴ ἔχουσα ἀριθμόν· συντάσ. μετὰ γεν. ὦν (πημάτων). ὄλλυμαι=χάνομαι, ἀφανίζομαι. νηλεῆς (νή-ἔλεος) ἐνεργ.=ὁ μὴ αἰσθανόμενος ἔλεον, παθητ. ὅπως ἔδῶ=ὁ μὴ τυχὼν ἐλέου. γένεθλον=τέκνον, γόνος. θανατηφόρος=φέρων τὸν θάνατον διὰ τῆς μολύνσεως. ἀνοίκτως=ἀνοικτιρμόνος. ἐν δὲ ἐπιρρηματ.=ἐν τῷ μέσῳ δὲ (τῶν ἄλλων κακῶν). ἄλοχος (α ἀθροιστ. καὶ λέχος) (ἦ)=σύζυγος. ἐπὶ=ἐπὶ ταύταις ταῖς συζύγοις. ἀκτὰν παρὰ βώμιον=παρὰ τὰς βαθμίδας τῶν βωμῶν. ἄλλοθεν ἀντὶ ἄλλοθι. λυγρὸς=θλιβερός, λυπηρός. ἰκτῆρες (θηλ.)=ικετεύουσαι. λυγρῶν πόνων γεν. αἰτίας εἰς τὸ ἰκτῆρες=ἐνεκα τῶν λυπηρῶν πόνων. λάμπει (μεταφορ. ὅπως παρ' ἡμῖν: ἀναψε τὸ γλέντι)=ζωηρῶς ἀντηχεῖ, καὶ τοιοιτοτρόπως ἔγινε μετάβασις ἀπὸ τῆς αἰσθήσεως τῆς ὁράσεως εἰς τὴν αἰσθησιν τῆς ἀκοῆς. στονόεις (στονός=στεναγμός)=τεθλιμμένος, πλήρης στεναγμῶν. γῆρυς, υος (ἦ)=φωνή (περιλ.). ὄμαυλος=σύμφωνος, ὁμοῦ ἡχῶν. ὦν ὕπερ, τελ. αἵτ.=πρὸς ἀπόκρουσιν δὲ τούτων τῶν κακῶν. εὐώψ, ὦπος (εὔ-ὠψ)=ὡραίος τὴν ὄψιν (προσωποπ.), φαιδρός· τίθεται καθ' ὑπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς Ἀθηνᾶς εἰς τὴν ἀλκάν. ἀλκὰ=βοήθεια.

Στρ. γ' μαλερός (μάλα)=καυστικός (κυρ. ἐπίθ. τοῦ πυρός) ὡς μεταφορ.=φλογερός, ὀρμητικός. ἄχαλκος ἀσπίδων ἀντὶ τοῦ=ἀνευ χαλκῶν ἀσπίδων. φλέγει=καίω βασιανίζει (ὕπαινίσσεται τὸν πυρετὸν τῆς νόσου). περιβόητος=περιβαλλόμενος ὑπὸ τῶν φωνῶν

τῶν γύρω του θυμάτων. **ἀντιάζω**—ἔρχομαι εἰς ἐχθρικήν συνάντησιν, προσβάλλω. **παλίσσυτος** (πάλιν—σεύομαι)—ὁ μετὰ ταχύτητος ὁρμώμενος πρὸς τὰ ὀπίσω. **νωτίζω**—στρέφω τὰ νῶτα, γυρίζω πρὸς τὰ ὀπίσω, τρέπομαι εἰς φυγὴν· τὸ ἀπαρέμφ. ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ πέμψον ἢ κατὰ ζευγμα ἐκ τοῦ ποιήσον ἢ δός. **δράμημα**—τρέξιμον, ἀντικ. τοῦ νωτίσαι, προσδιορίζεται δὲ ὑπὸ τοῦ παλίσσυτον. **ἄπουρος** (ἐκ τοῦ ἀπὸ ὄρος) μακρὰν τῶν ὀρίων ὄν, προληπτ. κατηγορ. Ἄρεα—ὥστε ν' ἀπέλθῃ μακρὰν τῶν ὀρίων τῆς πατρίδος (πάτρας) ἡμῶν. **ἀπόξενος**—ἄξενος, ἀφιλόξενος. **ὄρμος**—πόντος. **κλύδων**—θαλασσοταραχή. **Θρηκ.** **κλύδωνα**—Εὐξείνιον πόντον. **τέλει**—κατὰ τὸ τέλος αὐτῆς. **ἀφήμι**—καταλείπω τι σῶον. **τοῦτ' ἐπ' ἡμαρ ἔρχεται** (τιμῆσις, ἀντὶ ἐπερχεται)—τοῦτο ἐπερχομένη ἡ ἡμέρα καταστρέφει. **τὸν**—τοῦτον (τὸν Ἄρην). **κράτη νέμω**, ἄρχω. **φθίνω**· ὡς ἐνεργ. μεταβ.—καταστρέφω, μετὰ παθητ. διαθ.—μαραίνομαι, χάνομαι· ἐδῶ τὸ α'.

Ἀντιστρ. γ' **χρυσόστροφος**—χρυσόπλεκτος. **ἀγκύλη** (ἄγκος)—νευρὰ τοῦ τόξου, πληθ. ἀντὶ ἐνικοῦ. **ἀδάματος**—ἀκαταδάμαστος, ἀήττητος. **ἐνδατέομαι** ἐδῶ, ὡς παθητ.—διασκορπίζομαι, διαμοιράζομαι.—**προσταθέντα** (τοῦ ῥήμ. προΐσταμαι) **προστάντα**· **πρὸς βοήθειαν προσταθέντα**—πρὸς βοήθειαν ταχθέντα. **ἀρωγὰ** κατηγορ. ἢ σειρά τῶν λέξε· θέλομ' ἂν τὰ σὰ βέλεα ἀδάματα ἀπὸ χρυσοστροφῶν ἀγκυλᾶν ἐνδατεῖσθαι προσταθέντα ἀρωγὰ.—**διάσσω** (διαΐσσω)—διατρέχω, περιτρέχω. **χρυσομίτρας** ὁ ἔχων ἀναδεδεμένην τὴν κόμην διὰ χρυσοῦς μίτρας, ταινίας, ὁ ἔχων χρυσοῦν διάδημα. **κικλήσκω**—ἐπικαλοῦμαι. **οἰνώψ**, ὄψος—ὁ ἔχων τὸ χροῖμα τοῦ οἴνου. **εὔσιος** (ἐκ τοῦ εὐοῖ, ὅπως ἰήσιος ἐκ τοῦ ἰή)—ἐνθουσιαστικός. **ὀμόστολος**—ὀμοδίαιτος, συνοδοιπόρος. **πελάζω** καὶ **πελάζομαι** ὡς ἀμετάβ.—πλησιάζω, ἔρχομαι πλησίον. **ἀγλαώψ**, ὄψος—φωτεινός, λαμπρός. **φλέγοντα**—πᾶλλοντα. **ἀπότιμος**—ἐστερημένος τιμῆς, προσδιορ. τοῦ πελασθῆναι.

Πραγματ. ὀλοκλήρου τοῦ στασίμου. Κενωθείσης τῆς σκηνῆς εἰσέρχεται εἰς τὴν ὀρχήστραν διὰ τῆς δεξιᾶς, ὡς πρὸς τοὺς θεατάς, παρόδου χορὸς ἐκ 15 εὐγενῶν Θηβαίων ἐκπροσωπῶν τὸν λαὸν τῆς πόλεως. **Διὸς φάτι**, ὁ χορησμός λέγεται τοῦ Διὸς καὶ ὄχι τοῦ Ἀπόλλωνος, διότι ὁ Ἀπόλλων ἔδιδε τὰς μαντείας κατ' ἐντολήν τοῦ Διὸς,

ὡς διερμηνεύς τῶν βουλῶν τούτου. Λέγει δὲ ὁ χορός τὸν χρησμὸν ἠδυσεπῆ ἢ χάριν εὐφημίας ἢ διότι φαντάζεται ὅτι θὰ εἶναι χαρμόσυτος, περιέχων ὁδηγίαν τινὰ πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς νόσου.

Πυθῶνος Πυθῶν καὶ Πυθῶ λέγεται ὁ τόπος, ἐν τῷ ὁποίῳ ἦτο τὸ μαντεῖον τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος. **τῆς πολυχρύσου**, διατί ἀποκαλεῖται οὕτω; **Δάλιε** ἐπειδὴ ἐν Δήλῳ ἐγεννήθη ὁ Ἀπόλλων. **Παιᾶν** κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ὁμήρου καὶ Ἡσιόδου ἐκαλεῖτο Παιήων ὁ ἱατρός τῶν θεῶν, ἄλλος ἀπὸ τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐπειτα ὠνομάσθη ὡς τοιοῦτος δωριστὶ **Παιᾶν** ὁ Ἀπόλλων, ὡς ἱατρικὸς καὶ οὗτος θεός. **γαίηχος** τοιοῦτοτρόπως λέγεται ἢ Ἄρτεμις, ὡς προστάτις καὶ πολιοῦχος τῶν Θηβῶν, συνήθως δὲ ἐλέγετο τοιοῦτος ὁ Ποσειδῶν, ὡς περιβάλλον τὴν γῆν. **προτέρας ἄτας** ἐνν. τῆς Σφιγγός, τῆς βλαπτούσης τοὺς Θηβαίους. **ᾧ τις ἀλέξεται** ἐπειδὴ ὁ λοιμὸς παρίσταται ὡς κακὸς δαίμων καὶ ὀλεθρὸς, εἶναι ἀνάγκη ἀλεξιτηρίου ὄπλου. **κλυτᾶς** ἐννοεῖ τὴν γῆν τῶν Θηβῶν, ἐξαιρέτων ὡς πρὸς τὴν εὐφορίαν, καὶ τοιοῦτοτρόπως δηλοῦται ἡ ἀντίθεσις: καίπερ τῆς γῆς ἐξαιρέτου οὔσης, τὰ προϊόντα ὅμως δὲν αὐξάνουσι. **ἄλλον δ' ἂν ἄλλῳ προσίδοις** κτλ. εἰκὼν ἀποδίδουσα τὸν ταχὺν ἐξαφανισμὸν τῶν ἀποθνησκόντων. **πρὸς ἀκτὰν ἐσπέρου θεοῦ** ὁ Ἄδης ὀνομάζεται ἔσπερος θεός, διότι κατὰ τὸν Ὁμηρον κατόφκει ἐν τῇ ἐσχατιᾷ τοῦ δυτικοῦ μέρους; τῆς γῆς, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ Πλούτων καλεῖται καὶ ἄλλως ἔσπερος θεός. **θανατηφόρα κεῖται ἀνοίκτως**, διότι φοβούμενοι, μὴ μολυνθῶσιν, ἀπέφευγον νὰ ἐγγίσουν καὶ νὰ θάψουν τοὺς νεκρούς, διὰ δὲ τοῦ ἀνοίκτως θέλει κυρίως νὰ δηλώσῃ ὅτι καὶ ἄκλαυτοι ἀπέθνησκον, ἐνῶ ὁ θρηῆνος ἦτο ἀπαραίτητον καθήκον τῶν οἰκείων πρὸς τὸν νεκρὸν. **θύγατερ Διὸς** ἐπικαλεῖται τὴν Ἀθηναῖαν πρῶτην καὶ τελευταίαν. **Ἄρεά τε** οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον, ὅτι οὐ μόνον οἱ πόλεμοι, ἀλλὰ καὶ ἄλλαι συμφοραὶ καὶ νόσοι ὀφείλοντο εἰς τὸν Ἄρην, χαίροντα καὶ διὰ πάντα βίαιον θάνατον, καὶ διὰ τοῦτο, διὰ νὰ δηλώσῃ ὅτι δὲν πρόκειται περὶ πολέμου, προσέθηκε τὴν φράσιν ἄχαλκος ἀσπίδων· ἐπικαλεῖται δὲ τὴν Ἀθηναῖαν κατ' αὐτοῦ, διότι αὕτη κατέβαλεν αὐτὸν δις (Ἰλιάδ. Ὀμ. Ε. 856, Φ. 406). **εἴτ' εἰς μέγαν θάλαμον** κτλ. λέγει, ὅτι ἡ θάλασσα ἐκπλύνει καὶ καταπίνει πᾶν κακόν, διὸ καὶ ἡ ρῆσις: **θάλασσα κλύζει τάνθρῶπων κακά**. Ἀναφέρει δὲ δύο θαλάσσας κειμένας εἰς τὰς ἄκρας τῆς γῆς, τὴν Ἀτλαντίδα ἢ Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν εὐρισκόμενον πέραν

τῶν Ἡρακλείων στηλῶν, καὶ τὸν Εὐξείνιον Πόντον, δηλ. τὴν ἄκραν δύσιν καὶ ἀνατολήν. Λέγει δὲ **Θρηῆκιον**, διότι ἡ Θράκη ἐθεωροῦτο ὡς πατρίς τοῦ Ἄρεως, ὅπως ἦτο καὶ τοῦ Βορέου. Ἐπομένως ὑπαινίσσεται ἐδῶ, ὅτι πρέπει νὰ ἐπανέλθῃ τὸ ταχύτερον εἰς τὴν πατρίδα του. **κεραυνῶ** ἦτο οὗτος, ὡς γνωστόν, σύμβολον τῆς δυνάμεως τοῦ Διός. **Λύκειε** ὁ Σοφοκλῆς τὸ ἐπίθετον τοῦτο τοῦ Ἀπόλλωνος ἄλλοτε μὲν παρᾶγει ἐκ τῆς ῥίξ. λυκ—, ἐξ ἧς λυκόφως, ἀμφιλύκη κτλ., ἐπειδὴ ἦτο θεὸς τοῦ φωτός,—ἄλλοτε δέ, ὡς ἐνταῦθα, σχετίζει αὐτὸ πρὸς τὴν Λυκίαν, ἡ ὁποία ἦτο τὸ κέντρον τῆς λατρείας τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ κατὰ τινα μῦθον ἦτο ὁ τόπος τῆς γεννήσεώς του ὑπὸ τῆς Λητοῦς. Διὰ τοῦτο δὲ λέγει κατωτέρω, ὅτι περιτρέχει τὰ ὄρη τῆς Λυκίας. **Ἀρτέμιδος αἴγλας** ἡ φωσφόρος ἢ σελασφόρος Ἄρτεμις εἰκονίζετο ἔχουσα λαμπάδας εἰς ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας. **χρυσομίτραν**, μίτρα ἦτο πλατὺς κεφαλόδεσμος, καταλήγων εἰς στενότερα καὶ πλαγίως αἰωρούμενα ἄκρα. **ὀμόστολος** εἰς πολλὰ ἔργα τέχνης, ἀγγεῖα κτλ., εἰκονίζεται ὁ Βάκχος ἀκολογηθούμενος ὑπὸ σατύρων καὶ νυμφῶν. **φλέγοντα** ὁ Βάκχος ἔπαλλε λαμπάδα πεύκης, διότι κατὰ τὸν μῦθον αἱ ἀνά τὸν Παργασσὸν νυκτεριναὶ περιπολίαι αὐτοῦ ἐγίνοντο ὑπὸ τὸ φῶς λαμπάδων. **ἀπότιμον** λέγει τοιουτοτρόπως τὸν Ἄρην, διότι ἐθεωροῦτο, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, παντοίων κακῶν πρόξενος, ἐνῶ οἱ θεοὶ ἐθεωροῦντο πάντοτε εὐεργετικοὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, λεγόμενοι καὶ **δωτήρες ἐάων** (=ἀγαθῶν).

Στιχ. 216-275. Ἑρμηνευτικαί: ὑπηρετῶ τῇ νόσῳ=λαμβάνω τὰ ἀναγκαῖα μέτρα κατὰ τῆς νόσου. ἀλικήν=ὑπεράσπισιν, βοήθειαν· ἔθρηκε τοῦτο ἀντικεῖμ. τοῦ λάβοις ἄν, ὡς ἐπεξήγησιν τοῦ: ἂ δ' αἰτεῖς, ὅπερ ἔπρεπε κυρίως νὰ εἶναι ἀντικείμενον τοῦ λάβοις ἄν, ἀλλὰ λόγῳ τῆς ἀπομακρύνσεως ἐτέθη ἀντ' αὐτοῦ τό: ἀλικήν κἀνακούφισιν... ἀγῶ=ἂ (ἔπη) ἐγώ. ἐξαγορεύω=δημοσίᾳ ἀνακοινώνω. ξένος μὲν (μετὰ γεν. ἐπειδὴ σημαίνει ἄπειρος)=μὴ ἔχων μὲν σχέσιν. τοῦ πραχθέντος=τοῦ γενομένου φόνου. αὐτὸς=μόνος μου. μὴ οὐκ ἔχων, ὑποθ. μετ. τίνα ἔχει ἀπόδοσιν; οὐκ ἄν ἔχενον μακρὰν (ὀδόν)· μεταφορὰ ἐκ τοῦ τόπου εἰς τὸν χρόνον... διὰ τὰς δύο ἀρνήσεις μὴ οὐκ ἴδε στίχ. 13. σύμβολον (ἐκ τοῦ συμβάλλω=εἰκάζω, συμπεραίνω)=σημεῖον, ἔνδειξις, τεκμήριον. νῦν δέ· ἀγτίθ. πρὸς τὸ μὴ πραγματικόν. ὕστερος ἔνν. τοῦ πραχθέντος.

τελῶ=πληρῶνω φόρον. **τελῶ εἰς ἀστούς**=ἀνήγω εἰς τὴν τάξιν τῶν πολιτῶν (ἐπειδὴ οἱ πολῖται εἰς πολλὰς τῶν ἀρχ. Ἑλλην. πόλεων διηροῦντο εἰς τάξεις, ἀναλόγως τῆς φορολογησίμου περιουσίας αὐτῶν). **προσφωνῶ** (ἐπανάληψις τοῦ προηγ. ρ. ἔξερῶ δι' ἄλλου ῥήματος)=διακηρύττω. **Λάιον** κατὰ πρόληψιν. **τούτίκιλημα**=τὴν κατηγορίαν. **ὑπεξαίρω** κυρίως σημαίνει=ἀπὸ κάτω ἔξω ἔξάγω, εἶτα =βγάζω ἀπὸ τὸ βάθος, καὶ ἔδῶ=βγάζω ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδιάς μου· μετ' αὐτὸ ἐννοεῖται τὸ παραλειπόμενον μὴ φοβεῖσθω, ὅπερ θὰ ὑπεδήλωσε διὰ σημείου τινὸς (σχῆμα ἀποσιωπήσεως). **πείσεται** (ρ. πάσχω). **γὰρ** αἰτιολογεῖ τὸ ἀποσιωπηθῆναι: μὴ φοβεῖσθω. **ἀστεργῆς**=δυσάρεστος, φοβερός. **εἰ δ' αὖ** ἐὰν δὲ ἀφ' ἐτέρου. **τὸ κέρδος**=τὴν πρόεπουσαν ἀμοιβήν. **τελῶ μέλ.**=θὰ πληρῶσω. **χῆ**(=καὶ ἠ) **χάρις προσκίεσται**=καὶ προσέτι θὰ τοῦ ὀφείλεται εὐγνωμοσύνη. **δεῖσας**=ἐνδιαφεροθεῖς (ἐκ φόβου μήπως πάθῃ). **ἀπωθῶ**=ἀψηφῶ, περιφρονῶ. **τοῦπος**=τὸ κήρυγμα, τὴν διαταγὴν μου. **ἃ ἔκ τῶνδε**=ὅσα μετὰ ταῦτα. **ἀπαυδῶ**=ἀπαγορεύω. **τὸν ἄνδρα τοῦτον** (τὸν φονέα) ἀντικ. τοῦ ἐσδέχεσθαι καὶ προσφωνεῖν. γῆς ἔξαρτ. ἐκ τοῦ τινὰ (κάτοικον)· ἠ σειρά τῶν λέξεων: **ἀπαυδῶ μήτε τινὰ γῆς τῆσδε εἰσδέχεσθαι μήτε προσφωνεῖν τὸν ἄνδρα τοῦτον** (τὸν φονέα) ὅστις ἐστί. **εἰσδέχεσθαι**, ἐνν. εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. **κράτη τε καὶ θρόνους** (σχ. ἐν διὰ δροῖν)=τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν. **κοινὸν**=κοινωνόν, συμμετόχον. **θύματα**=θύσῃαι. **χέρνιψ**, ἴβος=καθάρσιον, ἡγιασμένον ὕδωρ. **ώθειν** τὸ ἀπαρέμφατον ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἐκ τοῦ προηγ. **ἀπαυδῶ κατὰ ζεῦγμα**=κελεύω ἢ παραγγέλλω. **τοῦδε** (ἐνν. τοῦ φονέως) **τοιοῦδε σύμμαχος πέλω**=τοιαύτην συμμαχίαν παρέχω. **δαίμονι**=τῷ θεῷ Ἀπόλλωνι. **κατεύχομαι**=καταρῶμαι. **τις εἰς** διὰ τούτων καθιστᾶ ἀοριστότερον. **ἐκτριβῶ βίον**=ἐξοφλῶ τὴν ζωὴν. **κακὸν** (ἐνν. ὄντα). **νῖν**=αὐτόν, ὑποκ. τοῦ ἐκτριβῆαι. **ἄμορος**=ἐν κακῇ μοίρῃ, δυστυχῆς. **ἐπεύχομαι**=καταρῶμαι προσέτι. **ξυνέστιος**=σύνοικος ἐμοῦ. **ξυνειδότος**=ἐν γνώσει ἐμοῦ. **τοιοῦδε**=τῷ φονεῖ καὶ τοῖς γνωρίζουσι καὶ ἀποκρύπτουσι αὐτόν. **ἀράομαι -ῶμαι** (ἐκ τοῦ ἀρά=κατάρα)=καταρῶμαι. **ἐπισκήπτω**=παραγγέλλω, διατάσσω. **ὑπὲρ τ' ἑμαυτοῦ**, σχ. ὑπερβατόν, ἀντὶ ὑπὲρ ἑμαυτοῦ τε. **θεοῦ**, τοῦ Ἀπόλλωνος. **ἀκάρπως—ἀθέως**=ἐν ἀφορίᾳ καὶ ἐν ἐγκαταλείψει ὑπὸ τῶν θεῶν. **θεήλατος**=θεόπεμπτος, διατεταγμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ. **τὸ πρᾶγμα**=ἡ ἔρευνα τοῦ φό-

νου· ἐν δὲ τῷ ἐπομ. στίχῳ **ἀκάθαρτον ἔαν...** ἔνν. αὐτὸν (τὸν φόνον)· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: **εἰ γὰρ μὴ ἦν τὸ πρᾶγμα θεήλατον, οὐκ (ἄν) εἰκὸς ἦν οὕτως** (ὡς μέχρου τοῦδε) **ἔαν ἀκάθαρτον** (ἄνευ καθαρμοῦ, ἄνευ ἔξαγνισμοῦ). **ἔξερευνᾶν** ἐκ τοῦ εἰκὸς ἦν. **νῦν δὲ ἀντίθ.** πρὸς τὸ προηγ· ἤθελε νὰ εἶπῃ: **νῦν δ' ἔπει τὸ πρᾶγμα θεήλατόν ἐστι, ἀλλ'** ἔσπευσε νὰ ἐκθέσῃ τὰ αἷτια, διὰ τὰ ὁποῖα ἔχει ὑποχρεωτικὸν καθῆκον νὰ ἐνεργήσῃ διὰ τὴν τιμωρίαν τοῦ φωνέως. **κυρῶ**=τυγχάνω. (τὸ) **λέκτρον**=συζυγικὴ κλίνη. **ὀμόσπορος** παθητ. σημασίας: ὁμοῦ σπαρεῖσα, τὸ ἐνεργ. **ὀμοσπόρος**=ὁμοῦ σπείρασα. **τὰ κοινὰ κοινῶν**=κοινότης κοινῶν (ἦτοι τὰ τέκνα τοῦ Οιδίποδος θὰ ἦσαν ἀδελφοὶ τῶν τέκνων ἐκείνου, ἂν κατέλειπε τέκνα). **νῦν**, νέα ἀντίθεσις λόγῳ τοῦ προηγηθ. **εἰ μὴ ἐδυτύχησεν** δηλ. ἀλλ' ἡ τύχη τὸν ὠδήγησεν εἰς τὸν θάνατον· ἡ ὄλη πρότασις **ἀνθ' ὧν... τύχη** κεῖται παρενθετικῶς ἐν τῷ λόγῳ. **κράτα** (αἰτιατικὴ τοῦ κράα=κεφαλή). **ἐνάλλομαι**=πηδῶ ἐναντίον, ἐνσκήπτω. **ἀνθ' ὧν**=διὰ ταῦτα (διὰ τὰς ἀνωτέρω μνημονευθείσας αἰτίας). **τάδε** συστ. ἀντικ. εἰς τὸ ὑπερμαχοῦμαι=θὰ καταβάλω αὐτὰς τὰς προσπαθείας ὑπέρ... **ἀφικνοῦμαι ἐπὶ πᾶν**=τὸ πᾶν πράττω, τὸ πᾶν ἐπινοῶ. **Λαβδακείῳ** ἀντὶ Λαβδάκου. **παιδὶ δοτ. χαριστ. καὶ ταῦτα τοῖς μὴ δρῶσι**=καὶ τοῖς μὴ ταῦτα δρῶσι. Ὁ Οιδίπους μετὰ τὴν συνδρομὴν τῶν ἀνθρώπων ἐπικαλεῖται τὴν τῶν θεῶν καὶ ζητεῖ τρία τινά, δηλούμενα διὰ τῶν τριῶν ρημάτων, **εὐχομαι, κατεύχομαι, ἐπεύχομαι. μήτ' ἀνιέναι**=μήτε νὰ ἐπιτρέψουν νὰ γίνῃ. **ἄροτος** σημ. τὸν χρόνον, καθ' ὃν γίνεται ἡ ἄροσις, καὶ τὸν καρπὸν, ὅπως ἐδῶ. **παῖδας** ἔνν. ἀνιέναι, διότι ἡ γυνή, ὅπως ἡ γῆ, ἀποδίδει ὡς καρποὺς τέκνα. **φθηρεῖσθαι**=φθαρήσεσθαι. **κάτι τοῦδ' ἐχθίονι**=καὶ δι' ἔτι χειροτέρας ἀπὸ τὴν παρούσαν. **ἄμορος** (ἄμοιρος)=ἐλεεινός, ἄθλιος. **ἐπεύχομαι**=εὐχομαι προσέτι. **τοῖσδ'** ἔννοεῖ ἐκείνους, ἐναντίον τῶν ὁποίων εἶπε τὰ ἀνωτέρω. **ὅμῖν δὲ ἀντίθεσις** εἰς τὸ ἀνωτέρω **τοῖς μὴ δρῶσιν...** **σύμμαχος** κατηγορ. προληπτικόν=ὡς σύμμαχος. **ξυνεῖεν** (ξύνειμι)=εἶθε νὰ εἶναι μαζί μου, μὲ τὸ μέρος μου (νὰ εἶναι βοήθειά μου).

Πραγματικά: αἰτεῖς ὁ Οιδίπους, ὅτε ἤδετο ἡ τελευταία ἀντιστροφὴ τοῦ χοροῦ, ἤκουσε τὰ λεγόμενα. **πᾶσι Καδμείοις** ὁ χορὸς ἀντιπροσωπεύει τὸν ὅλον λαὸν τῶν Θηβῶν. **χέρνιψ** εἶναι τὸ

ἡγιασμένον ὕδωρ, ὅπερ καθηγιαζέτο δι' ἐμβαπτιζομένου ἐν αὐτῷ δαυλοῦ, ὃν ἐλάμβανον ἐκ τῆς ἐν τῷ βομῷ πυρᾶς. Διὰ τοῦ ἡγιασμένου δὲ αὐτοῦ ὕδατος περιέρραινον τοὺς παρευρισκομένους ἐν τῇ θυσίᾳ καὶ ἐξήγνιζον αὐτούς. **Δίκη**· θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θέμιδος, μιᾶς τῶν Ὠρῶν· πάρεδρος τοῦ πατρὸς τῆς οὔσα καὶ καταγγέλλουσα εἰς αὐτὸν πάντα ἄδικον δικαστήν, εἶναι προσωποποιήσις τῆς δικαιοσύνης. **εὖ ξυνεῖεν** ὁ λόγος τοῦ βασιλέως προκαλεῖ, ὡς εἶναι φυσικόν, πολλήν συμπάθειαν τῶν θεατῶν, ἐπειδὴ γνωρίζουσιν ὅτι τὸ ἔγκλημα, διὰ τὸ ὅποιον ἐκφέρει ἄρας, εἶναι ἰδικόν του ἔγκλημα καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἀπευθύνει αὐτὰς εἰς τὸν ἑαυτὸν του ἐν ἀγνοίᾳ τῆς καταστάσεώς του.

Στίχ. 276 - 299. **Ἑρμηνευτικά:** **ἀραῖος** (ἀρά) = κατηραμένος, μεστὸς ἀράς. **ἀραῖον μ' ἔλαβες** = με ἐδέσμευες διὰ τῶν ἀρῶν σου. **ᾧδε** = τοιουτοτρόπως, ὑπὸ τὸ βάρος αὐτῶν (τῶν καταρῶν σου). **γὰρ** = δηλαδή. **τὸ ζήτημα** εἶναι ἀντικ. τοῦ πέμψαντος καὶ τοῦ εἰπεῖν. **ὅστις εἴργασται ποτε πλαγ.** ἐρωτ. πρότ. ἀντικείμεν. δὲ τοῦ **εἴργασται** ἐνν. τὸν φόνον. **δίκαια** = ὀρθά. **ἐκ τῶνδε** = μετὰ ταῦτα. εἰ καὶ **τρίτα ἐστί**, τοῦτο δεικνύει τὴν μεγάλην προθυμίαν τοῦ Οἰδίποδος, διὰ νὰ ἀνακαλύψῃ τὸν φονέα. **παρήμι** = ἀφήνω· τοῦ ῥήματος τούτου, ὡς κωλυτικοῦ, τίθεται συμπλήρωμα τὸ μὴ μετ' ἀπαρεμφάτου, ἐὰν δὲ εἶναι ἀρνητικόν, τίθ. τὸ μὴ οὐ μετ' ἀπαρεμφάτου. **ταῦθ' ὀρῶντα** = ταυτὰ εἰδόντα. **μάλιστα** = κατ' ἐξοχὴν (ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους μάντις)· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων εἶναι: **ἐπίσταμαι ἀνακτα Τειρεσίαν μάλιστα ὀρῶντα ταυτὰ ἀνακτι Φοίβω. οὐκ ἐν ἀργοῖς** = οὐχὶ μεταξὺ τῶν ἀμεληθέντων καὶ μὴ ἐκτελεσθέντων. **ἐπραξάμην** = ἐπραξα καὶ χάριν τοῦ ἰδίου συμφέροντός μου (ὡς μέσον). **διπλοῦς** = τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον (σπουδῆ τοῦ Οἰδίποδος). **θαυμάζεται μὴ παρῶν** προσωπ. σύνταξις ἀντι ἀπροσώπ.: θαυμαστόν ἐστι μὴ παρεῖναι αὐτόν. **καὶ μὴν** = καὶ βεβαίως. **κωφὸς** ὁ μὴ δυνάμενος ν' ἀκούσῃ, ἀλλὰ καὶ ὁ μὴ ἀκουόμενος, ὁ ἀόριστος, ὁ ἀσαφής. **τὰ ποῖα** = ; (ἴδ. στίχ. 120). **ὀδοιπορῶν** ἀνωτέρω ἐλέχθη (στ. 122) ὅτι ὑπὸ ληστῶν ἐφονεύθη, τώρα λέγεται ὅτι ὑπὸ ὀδοιπόρων, ὅπερ ἐγγίζει περισσότερον πρὸς τὴν ἀλήθειαν. **τὸν δ' ἰδόντα** = τὸν δὲ αὐτόπτην μάρτυρα. **εἰ δείματός γ' ἔχει μέρος** = ἐὰν βέβαια τὸν κατέχη καὶ μικρὸς φόβος. **οὐ μενεῖ** = δὲν θὰ ἀντιμετωπίσῃ, δὲν θὰ ἀνα-

μείνη νά εκπληρωθῶσι (νά ξεσπάσουν κατὰ τῆς κεφαλῆς του (ἐνν. : ἀλλὰ θά ἐμφανισθῆ)). **τάρβος** (τὸ)=φόβος. **δρῶντι τάρβος ἐστί**· τί διαφέρει τοῦ **τάρβος ἐστί δρᾶν**; **οὐδ' ἔπος**=οὔτε καὶ ὁ λόγος (ἢ κατάρα). **γάρ**=δηλαδή. **οἶδε**· οἱ ἀποσταλέντες ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος πομποὶ καὶ ὁ ὀδηγῶν τὸν τυφλὸν παῖς, οἵτινες ἄγουσι τὸν διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου εἰσερχόμενον Τειρεσίαν. **ἐμπέφυκε τάληθες**=εἶναι ἔμφυτος ἢ ἀλήθεια.

Πραγματικά : **ἀλλ' ἀναγκάσαι θεοὺς οὐδ' ἂν εἷς...** πῶς χαρακτηρίζεται ἐνταῦθα ὁ Οἰδίπους ἔναντι τῶν θεῶν; **ἀναγκα** ἀποκαλεῖ **ἀναγκα** τὸν Τειρεσίαν, διότι συγκατελέγετο εἰς τοὺς εὐγενεῖς Θηβίαιους. **Κρέοντος εἰπόντος** τὴν συμβουλὴν αὐτὴν ἔδωκεν ὁ Κρέων εἰς τὸν Οἰδίποδα οὐχὶ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἀλλ' ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων. Πάντως διὰ τῆς συμβουλῆς αὐτῆς προπαρασκευάζεται ἡ κατωτέρω σχηματισθισμένη ὑπόνοια τοῦ Οἰδίποδος, ὅτι ὁ Τειρεσίας ἐπέισθη ὑπὸ τοῦ Κρέοντος, διὰ νὰ μὴ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν.

Στίχ. 300 - 315. Ἑρμηνευτικά : **νομάω - ὦ** (νέμω) (ἐνν. ἐν φρεσὶ)=ἀνακινῶ ἐν τῇ ψυχῇ μου, ἐξετάζω καὶ κρίνω. **πάντα** ἐπεξηγείται ἀπὸ τῶν : διδακτὰ τε ἄρρητὰ τε, ἅπερ ἐπίσης ἐπεξηγ. ὑπὸ τῶν : οὐράνιά τε καὶ χθονοστιβῆ κατὰ σχῆμα χιαστόν. **ἄρρητα** μεταφορᾶ ἀπὸ τῶν ἱερῶν, τῶν μὴ μεταδιδομένων εὐκόλως εἰς τοὺς μὴ μεμνημένους. **χθονοστιβῆς**=ὁ πατῶν τὴν γῆν, ὁ ἐπίγειος. **τὴν πόλιν** κατὰ πρόληψιν ἀντί : φρονεῖς δ' ὅμως, οἶα νόσφ' πόλιν σύνεστιν. **νόσφ'** προσωποποιᾶ· τὰ ρήματα **ἐξευρίσκομεν** καὶ **κλύεις** μὲ σημασι. παρακει. **πέμψασιν** ἡμῖν (ἀγγέλους, θεωροὺς). **ἀντέπεμψεν**=ἀνταπέστειλεν ἀπόκρισιν. **ἐκλυσις**=ἀπολύτρωσις. **ἂν ἐλθεῖν** ἀποδ. τῆς ὑποθέσεως : εἰ ἐκπεψαίμεθα. **νὺν**=κατὰ ταῦτα. **φθονῶ**=ἀγροῦμαι. **φάτιν ἀπ' οἰωνῶν**=μαντεῖαν ἀπὸ οἰωνοσκοπίας. **ὀδδὸν**=τρόπον. **ῥύομαι**=ὑπερασπίζομαι, σφίζω, ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ ῥῦσαι ἐνυπάρχει ἡ ἔννοια τῆς ἀποκρούσεως, ὥστε : **ῥῦσαι δὲ πᾶν μίasma τοῦ τεθνηκότος**=σῶσον δὲ ἡμᾶς ἀποκρούων (διόκων μακρὰν) πᾶν μίσμα προερχόμενον ἀπὸ τοῦ ἀποθανόντος. **ἐν σοὶ γάρ ἐσμεν**=διότι ἀπὸ σοῦ ἐξαορτᾶται ἡ ὑπαρξίς μας, ἡ σωτηρία μας. **ἄνδρα**=ἕκαστον (ὑποκ. τοῦ ὠφελεῖν)· ἡ σειρά τῶν λέξων : **κάλλιστος** δὲ **πόνος** (ἐστί) **ὠφελεῖν ἄνδρα, ἀφ' ὧν ἔχοι τε καὶ δύναιτο.**

Πραγματικά: διδακτά τε, ἄρρητά τε κτλ., διὰ τούτων θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν μεγάλην μαντικὴν δύναμιν τοῦ Τειρεσίου, ἣν ἔλαβεν οὗτος ἄνθρωπος μὲ τὴν μακροβιότητα, ζήσας ἐπὶ ἑπτὰ ἢ ἑννέα γενεάς, εἰς ἀντάλλαγμα τῆς γενομένης ὑπὸ τῶν θεῶν τυφλώσεώς του. ῥῦσαι ἢ ἐπανάληψις τοῦ αὐτοῦ ῥήματος φανερώνει τὸ μέγα ἐνδιαφέρον τοῦ βασιλέως καὶ ἐξαιρεῖ τὴν θεομὴν παράκλησιν αὐτοῦ πρὸς τὸν Τειρεσίαν. ἄλλην μαντικῆς ὁδὸν ἐννοεῖ ἄλλον τρόπον μαντικῆς ἐκτὸς τῆς οἰωνοσκοπίας, εἰς ἣν κυρίως διεκρίνετο ὁ μάντις, ἦτοι τὴν δι' ἐμπύρων μαντικὴν.

Στίχ. 316-403. Ἑρμηνευτικά: φρονῶ=φρονῶ ὀρθῶς, γνωρίζω τὴν ἀλήθειαν. τέλη λύω=λυσίτελῶ, ὠφελῶ. ταῦτα (δηλ. ὅτι δεινόν ἐστι φρονεῖν ἔνθα). γὰρ. . . αἰτιολογεῖ τὸ ἐπιφώνημα φεῦ. διόλλυμι=λησιμονῶ. οὐκ ἂν ἰκόμην, ἀπόδοσις τίνος ἐννοουμένης ὑποθέσεως; ἄθυμος=δύσθυμος. ἄφες μ' ἐς οἴκουσ, ἐνν. ἰέναι. ῥῆστα=εὐκολώτατα. διαφέρω=ὑποφέρω μέχρι τέλους. τὸ σὸν—τοῦμόν=τὴν μοῖραν σου—τὴν ἰδικήν μου. τὸ σὸν τε σὺ κἀγὼ τοῦμόν, εἶδος χιαστοῦ σχήματος. ἦν ἐμοὶ πίθη (δηλ. με ἀφήσῃς νὰ ἀπέλθω). ἐννομα=σύμφωνα πρὸς τὸν νόμον (τ. ἔ. πρὸς τὸ κήρυγμα τοῦ Οἰδίποδος). τήνδε φάτιν τὸν ἀναμενόμενον αὐτὸν λόγον σου. ἀποστερῶ=ἀποκρύπτω. γὰρ αἰτιολογεῖ τὴν παραλειφθεῖσαν πρότασιν: οὐ λέγω ἐννομα οὔτε προσφιλῆ. οὐδὲ τὸ σὸν φώνημα ἰὸν πρὸς καιρὸν σοὶ=οὔτε καὶ ὅτι οἱ ἰδικοὶ σου λόγοι ἀποβαίνουσι πρὸς ἀγαθόν σου. φώνημα ἐννοεῖ γενικῶς τὸ διάταγμα καὶ τοὺς τελευταίους τούτους λόγους τοῦ Οἰδίποδος. ὡς οὖν μηδ' ἐγὼ ταῦτὸν πάθω, ἐπρόκειτο νὰ εἶπῃ τὴν λέξιν σιγήσομαι ἢ μᾶλλον ἄπειμι, ὅπερ δηλοῦται ἐκ τοῦ ἐπομένου στίχου, ὅπου φαίνεται ὅτι ὁ μάντις κινεῖται, διὰ νὰ φύγῃ. φρονῶν γε=ἐνφ βέβαια ἠξεύρεις. ἀποστραφῆς=ἀπέλθῃς. προσκυννοῦμεν ἰκτῆριοι (τυπικὴ φράσις πρὸς δῆλωσιν ἰσχυρᾶς παρακλήσεως)=εὐσεβῶς σὲ θεομοπαρακαλοῦμεν. τὰ=ῥα. μῶμαι (μάομαι)=σφόδρα ἐπιθυμῶ, ἐπιζητῶ. οὐ μήποτε, τὸ οὐ μὴ μεθ' ὑποτ. ἄορ. σημ. ἐντονον ἄρρησιν. μὴ ἐκφῆνω=διὰ νὰ μὴ φανερώσω. τί φῆς; ἐντεῦθεν ἄρχεται ὀργιζόμενος. ἄλλως=μάτην, ἀνοφελῶς. ἐλέγχω=ἐρωτῶ νὰ μάθω. ὀργαίνω, ἔχει μεταβατ. σημασ. ὡς ἐδῶ=εἰς ὀργὴν κινῶ ἢ φράσις μετριάζει τὴν κακὴν ἐντύπωσιν ἐκ τῆς ὕβρεως: ὦ κακῶν, κάκιστε, ἀφ' οὗ ἄλλωστε ἐλπίζει

ὅτι θά λύσῃ τὴν σιωπὴν τοῦ ὁ μάντις. **ἔξερεῖς** τοῦ ἐξαγορεύω = λέγω φανερά. **ἄτεγκτος** (ἄ-τέγω=βρέχω)=ἄδάκρυτος, ἀσυγκίνητος. **ἀτελεύτητος**=ὁ μὴ δίδων τέλος εἰς πρᾶγμα τι, ὁ ἰσχυρογνώμων. **ὀργή** σημαίνει γενικῶς ἦθος, χαρακτήρ, ἐδῶ δὲ διὰ μὲν τὸν Τειρεσίαν ἔννοεῖ ἰσχυρογνωμοσύνην, διὰ δὲ τὸν Οἰδίποδα δέξυθυμίαν. **τὴν σοὶ ναίουσαν** ὑπαινίσσεται κεκαλυμμένως τὴν σύζυγόν τοῦ Ἰοκάστην. **ψέγεις** ἐπανάληψις μομφῆς μετὰ τὸ ἐμέμφω, χάριν ἐμφάσεως. **γὰρ** αἰτιολογ. τὸ ἐννοοῦμι. ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἔχω βεβαίως δογῆν. **ἂ ἀτιμάξεις πόλιν** τὸ ἀτιμάζω ὡς στερητ. συντάσσεται μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς. ἦξει γὰρ αὐτά, (σιωπῶ) διότι τὰ πράγματα μόνων θά φανερωθῶσιν. **πέρα**=περισσότερον. **πρὸς τάδε** τοῦτο τιθέμενον μετὰ προστακτικῆς σημαίνει ἀμετάτρεπτον ἀπόφασιν=ἐναντι τούτων. **θυμόομαι -οῦμαι**=δριγίζομαι. **καὶ μὴν παρήσω** (παρήμι) γ' **οὐδὲν**=καὶ ὅμως τίποτε βεβαίως δὲν θά παραλείψω. **ἄπερ**=ἐκείνων ἄ. **ξυμφυτεύω**=συμπράττω. **καὶ ἐπιδοτ.**=ὄχι μόνον ὅτι γνωρίζεις, ἀλλὰ καί... **ὅσον μὴ χερσὶ καίνων** (περιορίζει τὴν ἔννοιαν τοῦ εἰργάσθαι)=ἐκτὸς μόνον πού δὲν τὸν ἐφόνευσες μετὰ τὰ ἴδια σου τὰ χέρια. **ἄληθες**=ἀλήθεια; ἀναβιβάζεται ὁ τόνος ἐπὶ ἐρωτηματ. εἰρωνείας. **ἔπερ** (ἀντὶ τοῦ ὄπερ) κατ' ἔλξιν πρὸς τὸ κηρύγματι. **προσαυδῶ**=προσφώνῶ. **ὡς ὄντι**, ἔθηκε δοτ. ἀντὶ αἰτιατ. ὄντα πρὸς τὸ σέ, διὰ τὰ ἀποφευχθῆ ἢ παρανόησις πρὸς τὸ ἐμέ. **κάφ'**=καὶ ἀπό. **τοῦτο** ἔνν. τὸ ἐκκινήσαι τὸδε τὸ δῆμα, ἦτοι τὰ ἐπακολουθήματα τῆς πράξεώς σου αὐτῆς. **ποῦ**=πῶς. **πέφευγα**=ἔχω ἦδη διαφύγει (διὰ τοῦ παρακ. δηλοῦται τὸ τετελεσμένον). **ἰσχύον** κατηγορ. διὰ τῶν κατωτέρω ὁ Οἰδίπους προσπαθεῖ οἰονεῖ ἀνακρίνων γ' ἀποκαλύψῃ συνωμοσίαν, ἣν ὑποπτέεται. **ἐκπειρῶμαί τινος**=ὑποβάλλω τι εἰς δοκιμασίαν ἢ ἔννοια ἐδῶ εἶναι: ὑποβάλλεις τοὺς λόγους μου εἰς δοκιμασίαν, ἂν δηλαδὴ θά ἐμμένω εἰς αὐτοὺς ἢ θά περιπέσω εἰς ἀντιφάσεις. **οὐχ ὥστε γ' εἰπεῖν γνωτὸν**=οὐχὶ ξυνῆκα οὕτως, ὥστε εἰπεῖν ἐγνωσμένον=δὲν ἐνόησα τόσον πολὺ, ὥστε νὰ εἶπω ὅτι τὸ ἔχω κατανοήσει. **φονέα σε φημί** κτλ. ἢ κανον. σειρὰ τῶν λέξεων εἶναι: **φημί φονέα σε κυρεῖν τάνδρός, οὗ τὸν φονέα ζητεῖς. οὗτοι χαίρων**=οὐχὶ ἀτιμωρητῆ. **πημονάς**=ἄβροις. **ὅσον γε χαρίζεις** ἔνν. λέγε. **αἰσχισθ' ὀμίλω**=ἔχω αἰσχροτάτας (ἔνν. συζυγιάς) σχέσεις. **τοῖς φιλάτοις** ἔνν. τῇ μητροί. **ἴν' εἰ κακοῦ** πλαγ. ἐρωτ. τρότ.. **κακοῦ** γεν. μεριστ. ἦ=ἀλήθεια.

γέγηθα παρακ. τοῦ **γηθέω**=χαίρω, ἀγάλλομαι. **γεγηθὼς ἀεὶ**=πάντοτε ἀτιμώρητος. **ἀλλ' ἔστι** ἔνν. τῆς ἀληθείας σθένος. **σοί... σοὶ** δοτ. τῆς ἀναφορᾶς. **τυφλὸς τὰ τ' ὄτα...** ἢ παρήχησις τοῦ **τ** ἐπαυξάνει τοὺς πειρακτικούς λόγους τοῦ Οἰδίποδος, εἶναι δὲ πολὺ πειρακτικοὶ οἱ λόγοι του καὶ διότι ἀναφέρονται εἰς φυσικὸν ἐλάττωμα τοῦ μάντεως· τὸ **τυφλὸς** ἀνήκει μόνον εἰς τὰ ὄμματα, ἐνῶ εἰς τὰ ὄτα καὶ τὸν νοῦν ἐννοεῖται κατὰ ζεῦγμα τὸ ἐπίθετον ἀμβλὺς ἢ ἄλλο συναφὲς αὐτοῖς. **ταῦτα ὄνειδίζων**=αὐτὰς τὰς ὕβρεις (τὴν ἀμβλύτητα τοῦ νοῦ καὶ τὴν τυφλότητα). **πρὸς μῖα** **νυκτὸς**=ὑπὸ μῖα συνεχοῦς τυφλώσεως (σκότους). **γάρ**, αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμ. οὐκ ἂν βλάψαιμι σε. **ᾧ τάδε** (δηλ. πεσεῖν σε) **ἐκπράξει μέλει**=ὁ ὁποῖος ἐνδιαφέρεται νὰ κατορθώσῃ αὐτὰ ἐδῶ (δηλ. νὰ πέσῃς). **ἐξευρήματα**=ἐπινοήματα. **Κρέων δέ σοι πῆμα οὐδὲν**=ἀλλ' ὁ Κρέων οὐδεμίαν βλάβην σοῦ παρέχει. **ὑπερφέρω**=ὑπερτεροῶ, ὑπερέχω. **πολύζηλος βίος**=ὁ πλήρης φθόνου καὶ ἀμίλλης βίος. **δωρητὸν οὐκ αἰτητὸν**=δωρηθεῖσαν καὶ οὐχὶ ζητηθεῖσαν. **πιστὸς** εἰρων. **ὑπελθὼν...** ὑφείς (ἢ πρόθ. ὑπὸ σημαίνει τὸ λαθραῖον, τὸ ὑπουλον)=λαθραῖως ὑπεσελθὼν... ὑποβαλὼν ὡς ὄργανον· μεταφορὰ ἐκ τῶν παλαιόντων. **μάγος**=ἀπατεών. **ἀγύρτης** (ἀγείρω), ὅπως καὶ παρ' ἡμῖν=ὁ πλάνος. **δέδορκε** τοῦ δέρομαι (=βλέπω)=ἔχει τὰ βλέμματά του, τὸν νοῦν του. **τὴν τέχνην** ἔνν. τὴν μαντικὴν τέχνην. **ποῦ**; εἰς ποίας περιπτώσεις; **σαφῆς**=ἀψευδῆς. **κύων**=σκύλα, τέρας. **ῥαψφῶδς**=αἰνιγματοπλόκος. **ἐκλυτήριος**=ἀπαλλακτικός, ἀπολυτρωτικός. **τούπιόντος**=τοῦ τυχόντος (γεν. κατηγορ.) ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: **καίτοι διειπεῖν** (ὑποκ.) τὸ αἰνίγμα οὐκ ἦν **τούπιόντος**. **προὔφανης**=ἐφανερῶθης· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: ἦν σὺ προὔφανης οὐκ ἔχων γνωτὸν, οὐτ' ἀπ' οἰωνῶν οὐτ' ἐκ θεῶν του. **νῖν**=τὴν Σφίγγα. **κυρήσας**=ἐπιτυχὼν τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος. **γνώμη**=διὰ τῆς ἐπινοίας μου. **ἐκβαλεῖν** ἔνν. θρόνων. **παραστατῶ**=ἵσταμαι πλησίον. **πέλας**=πλέον. **χῶ συνθεῖς**=καὶ ὁ σκευωρήσας. **ἀγηλατέω -ῶ**=τὸν ἐναγῆ ἀπομακρύνω. **παθῶν** (ἔνν. τοιαῦτα) **οἰά περ φρονεῖς, ἔγνωσ ἄν**=θὰ ἔβαζες μυαλό, θὰ ἐνουθετεῖσο, θὰ ἐσυνετίζεσο.

Πραγματικά: φρονεῖν, ὁ Τειρεσίας ἐγνώριζε τὸν φόνεα τοῦ Λαῖου, ἀλλὰ σεβόμενος τὸν σωτήρα τῆς πόλεως δὲν ἤθελε νὰ μαρ-

τηρήσει, διὰ νὰ μὴ τὸν ἐκθέσῃ. Προσκληθεὶς δὲ ἤδη ὑπὸ τοῦ Οἰδί-
ποδος εἶχε μὲν ἀπόφασιν ἐν ἀρχῇ νὰ εἶπῃ τὸ μυστικόν, ἀλλὰ κατε-
λήφθη ὑπὸ δισταγμοῦ, λόγῳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ τοῦ βασιλέως.
ῥᾶστα γὰρ τὸ σόν... αἱ φράσεις τοῦ μάντεως εἶναι σκοτειναί, ὡς
συνήθως. **πλοῦτος καὶ τυραννίς**, ταῦτα ἐθεωροῦντο ὡς ὑψίστα
ἀγαθὰ καὶ διὰ τοῦτο προεκάλουν εὐκόλως τὸν φθόνον τῶν ἄλλων.
ἀγύρτης, ἀγύρται παρ' ἀρχαίους ἐλέγοντο κυρίως πλανόδιοι τινες
ἱερεῖς ἀσχολούμενοι εἰς τὸ ἔργον μαγείας καὶ διὰ τοῦτο ἡ λέξις ἀγύρ-
της συνδέεται μὲ τὴν λέξιν μάντις καὶ χρησιμεύει ὡς ὕβρις ἐναντίον
αὐτοῦ. **ἐκ θεῶν γνωτόν...** ἐκ τῶν μάντεων ἄλλοι μὲν ἐνεπνέοντο
ὑπὸ τινος θεοῦ, ἄλλοι δὲ παρατηροῦντες ἠρμήνευον τοὺς οἰωνούς.
παθῶν ἔγνωσ ἄν κατὰ τὸ παροιμιώδες «παθόντα μαθεῖν» (πρβλ.
τὸ παρ' ἡμῖν «ὁ παθὸς μαθὸς»).

Στίχ. 404-462. **ἡμῖν μὲν εἰκάζουσι** = εἰς ἡμᾶς τοῦλάχιστον,
καθὼς δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν. **δεῖ**, συντάσσ. μετὰ τῆς γενικῆς
τοιούτων καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου σκοπεῖν. **ὅπως λύσομεν** πλαγ. ἔρωτ.
πρότασις, χρησιμεύουσα καὶ ὡς ἐπεξηγ. τοῦ τόδε. **ἐξισωτέον (σοι)** =
πρέπει νὰ ἐξισωθῶ πρὸς σέ. **γούν** = τοῦλάχιστον. **τὸ ἀντιλέξει**
(προσδιορισμὸς ἀναφορᾶς) = εἰς τὸ νὰ δώσω ἴσην ἀπάντησιν. **τοῦδε**
δηλ. τοῦ ἴσα ἀντιλέξει. **προστάτου γράφομαι** = γράφομαι ἔχων τὴν
προστασίαν τινός. **Κρέοντος** γεν. κατηγορηματικῆ. **δέρομαι** (ἐξ οὗ
δράκων) = βλέπω καθαρῶς, ἔχω τὴν δύναμιν τῆς δράσεως. **καί... καὶ**
ἐτέθησαν δύο προτάσεις κατὰ παράταξιν, ἀντὶ νὰ τεθοῦν καθ' ὑπό-
ταξιν = εἰ καὶ δέδορκα, οὐ βλέπεις. **ἴν' εἰ κακοῦ** πλαγ. ἔρωτ. πρότ.,
ὅπως καὶ αἱ εἰσαγόμεναι διὰ τοῦ ἔνθα καὶ ὅτων. **ἐνθα** ἐννοεῖ τὸν
πατρικὸν οἶκον, τὸ δὲ ὅτων μετὰ ἐννοεῖ τὴν μητέρα. **τοῖς σοῖσιν**
αὐτοῦ... ἀκολουθεῖ κανονικῶς καὶ τοῖς νέροισι (ἐνν. τὸν πατέρα)
καὶ τοῖς ἐπὶ γῆς ἄνω (ἐνν. τὴν μητέρα). **ἀμφιπλήξ** (ἀμφι-πλήττω)
= ἐκατέρωθεν πλήττουσα, κτυπῶσα καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, δηλ. καὶ
ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ ἀπὸ τῆς μητρός. **δεινόπους** = ἔχουσα φοβεροὺς
πόδας, φοβερὰ διώκτρια. **ὄρθα** = τὰ πράγματα ὑπὸ τὴν ἀληθῆ αὐτῶν
ὄψιν. **σκότος** = διαρκὲς σκότος. **λιμὴν** = θάλασσα. **Κιθαιρῶν** = ὄρος
(ἔθηκε τὴν συγκεκριμένην καὶ ἀτομ. ἐννοίαν Κιθαιρῶν, ἀντὶ τῆς γε-
νικῆς ὄρος, ἴσως διότι ἐν Κιθαιρῶνι ἐξετέθη ὁ Οἰδῖπος ὡς βορέφορ).
σύμφωνος = συμφωνῶν, ἀντηχῶν συντάσσ. μετὰ γενικῆς **βοῆς** = θὰ

ἀντηχίση τοὺς θρήνους σου. **καταισθάνομαι**=αἰσθάνομαι καλά, κατανοῶ. **ὕμέναιος**=τὸ γαμήλιον ζῆσμα, εἶτα δὲ μετωνυμικῶς σημητὸν γάμον. **δόμοις**=ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ. **ἄνορμος**=ἄνευ ἀσφαλοῦς λιμένος (κατηγορ.)· **ἄνορμος ὑμέναιος** δὲ εἶναι ὁ ἀλίμενος γάμος· ἢ μετοχὴ **τυχῶν** εἶναι ἐνδοτικὴ. **εὐπλοίας** ἔνν. τὴν εὐνοικίην λύσιν τοῦ αἰνίγματος. **ἄλλων κακῶν**=τῶν ἄλλων βδελυρῶν σχέσεών σου (μετὰ τῆς μητρὸς). **ἅ σ' ἐξισώσει σοί τε...** παρήχησις τοῦ σ, λόγῳ δξύτητος τοῦ λόγου. **πρὸς ταῦτα**=ἐναντι αὐτῶν, ποῦ σοῦ λέγω. **τοῦμόν στόμα**=τάς προφητείας μου, ἐμέ. **προπηλακίζω** κυρίως σημη. χροίω διὰ πηλοῦ, ρίπτω εἰς τὴν λάσπην, ἐδῶ μεταφορικῶς: ὑβριστικῶς μεταχειρίζομαί τινα, διασύρω· ἢ σειρά τῶν λέξεων: **οὐ γὰρ ἔστι βροτῶν, ὅστις ἐκτριβήσεται ποτε κάκιον σοῦ. ἐκτριβομαι**=φθειρομαι, καταστρέφομαι ἐξ ὀλοκλήρου. **οὐκ εἰς ὄλεθρον** ἔνν. ἄπει=δὲν πᾶς νὰ χαθῆς· τὸ αὐτὸ ρῆμα ἐννοητέον εἰς τὸ οὐχὶ θάσσον. **ἄφορρος** ἐκ τοῦ ἄψ(=ὀπίσω) καὶ ῥέω=ὀπίσω πορευόμενος· ἐδῶ σημαίνει ὀπίσω. **ἀποστρέφομαι**=στρέφομαι πρὸς τὰ ὀπίσω· **τά: πάλιν, ἄφορρος, ἀποστραφεῖς ἄπει**, ἔχουσι τὴν αὐτὴν περιῶπον σημασίαν καὶ ἀποτελοῦσι πλοῦτον ἐκφράσεως, γίνεται δὲ τοῦτο συνήθως, ὅταν ὁ λέγων κατέχεται ὑπὸ μεγάλης συγκινήσεως ἢ ὀργῆς. **οὐδ' ἰκόμην** κτλ. ἐννοεῖται: οὐ μόνον ἄπειμι θάσσον, ἀλλ' οὐδ' ἄν... **φωνήσοντα** τίνος εἶδους μετοχὴ εἶναι; **σχολῆ** κυρίως=δυσκόλως, καὶ ἐκ τῆς σημασίας αὐτῆς=οὐδέποτε. **ἔστειλάμην**=μετεπεμφάμην· **ἔστειλάμην ἄν ἀπόδ.** τίνος ὑποθέσεως; **γονεῦσι** δοτ. τῆς κρίσεως. **ῶροι-ἔμφρονες** ἐπεξήγουν καὶ ἀναπτύσσουσι τὸ τοιοῦδε. **ποίοισι** ἔνν. γονεῦσι. **μείνον**, εἰπὼν τὰ προηγούμενα ὁ Τειρεσίας ἔδοκίμασε νὰ φύγη, ἀλλὰ ἐπειδὴ ὑπεδήλωσεν, ὅτι γνωρίζει τοὺς ἀληθεῖς γονεῖς, ἐνεθυμήθη ὁ Οἰδίπους τὰ ἐν Κορίνθῳ λεχθέντα περὶ αὐτοῦ καὶ τὸν δοθέντα χρῆσμον τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ διὰ τοῦτο, θέλων νὰ μάθῃ τὴν ἀληθῆ καταγωγὴν του, τὸν προτρέπει νὰ μείνῃ, ἐνῶ πρότερον τὸν ἔστειλεν εἰς ὄλεθρον. **ἐκφύει** ἴστορ. ἐνεστ.=ἔχει γεννήσει, εἶναι πατήρ μου. **φύσει** ἐδῶ σημη.=ἀποκαλύψει τὴν γέννησίν σου, τοὺς γεννήτοράς σου. **διαφθείρω**=καταστρέφω (ἔνν. τὰ μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν παθήματά του). **αἰνικτὰ**=αἰνιγματώδη. **ἄριστος** εἰρων. **μέγαν** ἔνν. τὴν δόξαν του ἐπὶ τῇ λύσει τοῦ αἰνίγματος καὶ τῇ ἀναλήψει τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος· ὑπόθεσις τοῦ **εὐρήσεις** εἶναι: ἐὰν σκέψῃ καλῶς. **ἢ τύχη**=ἢ τυχαία σύμπτωσις τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος· διατί

κατέστρεψεν αὐτόν; οὐ μοι μέλει—δὲν μὲ ἐνδιαφέρει (ἐνν. ὅτι μὲ κατέστρεψεν ἢ τύχη). εἰ τὴν πόλιν τήνδ' ἔξεσσωσα—ἀρκεῖ, ποῦ ἔσωσα αὐτὴν ἐδῶ τὴν πόλιν (πῶς χαρακτηρίζομεν πάλιν ἐνταῦθα τὸν Οἰδίποδα;). κομιζέτω δῆτα ἄς τὸν ὀδηγήσῃ λοιπὸν (ἀπ' ἐδῶ). ὄχλω—ἐνοχλῶ. ἐμποδῶν—παρέχων ἐμπόδια διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ χρησμοῦ. συνθεις (παθ. ἀόριστος τοῦ σεύομαι—κινούμαι ταχέως)—ἐὰν ἀπέλθῃς ἀμέσως. τᾶν—τοὶ ἄν. ὧν οὐνεκ' ἤλθον (προσδιορ. τελ. αἰτίου). ὅπου ἀντὶ ὅπως. οὐκ ἔσθ' ὅπου δὲν ὑπάρχει τρόπος ὅπως. τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐπέθη κατ' αἰτιατ. καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ ἐπὶ. ὄν. ἀνακηρύσσων φόνον—κάμνων προκηρύξεις διὰ τὸν φόνον τοῦ Λαίου. λόγῳ, ὁ λόγος θὰ ἦτο πλήρης: ξένος μὲν λόγῳ μέτοικος ὄν. εἶτα δὲ φανήσεται (ἀντὶ φανησόμενος σχετικῶς πρὸς τὴν μετ. ὄν). ξυμφορὰ—συντυχία, καλὴ τύχη (διὰ τὸ ὅτι θὰ ἀποκαλυφθῇ Θεβαῖος). ἐκ δεδορκότος ἐντονώτερον τοῦ: βλέποντος. σκήπτρῳ προδεικνύς—τῇ βακτηρίᾳ δεικνύς ἑαυτῷ τὴν ὁδόν. ἐμπορεύομαι—πορεύομαι, μεταβαίνω. αὐτὸς—ὁ ἴδιος. ὁμοσπόρος—ὁμόγαμος. ἰὼν εἴσω—εἰσερχόμενος εἰς τὸ ἀνάκτορόν σου. κἄν λάβῃς ἐνν. ἐμέ. φάσκειν ἀντὶ προστακτ. (προβλ. ἀγγέλλειν κτλ.). μαντικῆς μηδὲν φρονῶ—οὐδεμίαν γνώωσιν (ιδέαν) ἔχω μαντικῆς. Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Τειρεσίας ἀπέρχεται ἐκ δεξιῶν.

Πραγματικά: Λοξίᾳ τοιοιτοτρόπως ἐπεκαλεῖτο ὁ Ἀπόλλων διὰ τὸ σκοτεινὸν καὶ διφορούμενον τῶν χρησμῶν του. προστάτου ἐν ταῖς ἀρχαίαις Ἀθήναις πᾶς μέτοικος εἶχεν ἓνα πολίτην, ὁ ὁποῖος ἀνελάμβανε τὴν προστασίαν καὶ κηδεμονίαν τοῦ ἐνώπιον τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν δικαστηρίων, τὸ ὄνομα δὲ τοῦ μετοίκου κατεγράφετο εἰς τοὺς καταλόγους τῆς πόλεως ὁμοῦ μετὰ τοῦ προστάτου αὐτοῦ· τοῦτο ἐλέγετο γράφομαι προστάτου. Ἀρά, ἢ Ἀρὰ προσωποποιηθεῖσα, ἄλλοτε μὲν διακρίνεται ὡς ἀνθύπαρκτος καὶ ἄλλοτε ταυτίζεται πρὸς Ἐρινύν. ὄρμον ἄνορμον ὁ γάμος τοῦ Οἰδίποδος, ὑπὸ εὐτυχεῖς κατὰ τὸ φαινόμενον περιστάσεις συναφθεῖς, παραβάλλεται πρὸς εἰσπλουν ἄνορμον, τ.ἔ. πρὸς λιμένα ἀλίμενον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐνανάγησεν. εἰπὼν ἄπειμι οὐ τὸ σὸν δείσας... ὁ Τειρεσίας ἐρεθισθεῖς ἐκ τῶν περιφρονητικῶν δι' αὐτὸν λόγων τοῦ Οἰδίποδος, ἀποκαλύπτει τὰ κατ' αὐτὸν τώρα σαφέστερον, ἀποφεύγων τὰς ἐπιφυλάξεις. Φαίνεται δὲ ὅτι ὁ Οἰδίπους εἶχεν ἀπέλθει τῆς σκηνῆς, καθ' ἣν ὥραν ἔλεγε τὰ τοιαῦτα ὁ μάντις, καὶ δὲν ἤκουσεν

αὐτά, ἢ δὲ φράσις «οὐ τὸ σὸν δείσας πρόσωπον» δὲν ἀντιμάχεται εἰς τὸ γεγονός τῆς ἀπουσίας τοῦ Οἰδίποδος, ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ Τειρεσίας ἦτο τυφλὸς καὶ δὲν ἀντελήφθη τὴν ἀπουσίαν του.

Α' Στάσιμον.

Στίχ. 463 - 512. **θεσπιέπεια** (θέσπις=θεὸς ἔσπον)=ἡ ἐκπέμ-
πουσα θεῖα ἔπη, ἢ προφητικὴ. **Δελφίς**=Δελφική. **πέτρα**=βράχος·
ἐτέθη ὁ τόπος ἀντὶ τοῦ θεοῦ Ἀπόλλωνος. **ἄρρητ' ἄρρητων** τίθεται
ἀντὶ ὑπερθετικοῦ=δεινότητα. **τελέσαντα** κατηγορ. μετοχή, καίτοι
ἐξαορτάται ἐκ ῥήματος λεκτικοῦ· ἢ σειρά τῶν λέξεων: **τίς** (ἔστιν)
ἐκεῖνος, ὄντιν' ἄ θεσπιέπεια Δελφίς πέτρα εἶπε τελέσαντ' ἄρ-
ρητ' ἄρρητων φονίαισι (φονικαῖς) χερσίν; ὥρα (ἔνν. ἔστιν)=
εἶναι καιρός. **ἀελλάς**, -δος=ταχεῖα, λέγεται περὶ ἵππων τρεχόντων,
ὅπως ἢ θύλλα (ἄελλα). **σθεναρώτερον**=ἰσχυρότερον· ἐδῶ σημ. τα-
χύτερον. **ἐπενθρόσκω**=ἐφορῶ (τὸ ἀπλοῦν ῥῆμα θρόσκω ἀόρ. β'
ἔθορον, ἔξ οὗ θούριος, σημ. πηδῶ). **πυρὶ καὶ στεροπαῖς** σχῆμα ἐν
διὰ δυοῖν=κεραυνίῳ πυρὶ, πυρφόρῳ κεραυνῶ, προσδιορίζει ὡς ὄργα-
νικ. δοτ. τὸ ἔνοπλος. **γενέτας** σημ. πατὴρ καὶ υἱός· ἐδῶ σημ. τὸ
δεύτερον. **Κῆρες**=μοῖραι τοῦ θανάτου· ἐδῶ εἶναι αἱ Ἐρινύες, ἐπι-
ζητοῦσαι τὴν τιμωρίαν τοῦ φονέως τοῦ Λαῖου. **ἀναπλάκητοι**=ἀναμ-
πλάκητοι (παρελείφθη τὸ μ λόγῳ τοῦ μέτρον· γίνεται ἐκ τοῦ α στε-
ρητικοῦ καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἀόρ. β' ἀμπλακεῖν=ἀμαρτήσαι)=αἱ οὐ-
δέποτε ἀποτυγχάνουσαι τοῦ σκοποῦ τῶν. **δειναὶ** κατηγοροῦμ. τοῦ
Κῆρες.

Ἀντιστροφή **ἀ' ἔλαμψεν**=ἐφώτισεν, ἐδήλωσεν ἢ ἤχησε λαμ-
πῶς καὶ εὐκρινῶς. **γὰρ** ἐπεξηγεῖ τὸν τρόπον τῆς διώξεως ὑπὸ τοῦ
Ἀπόλλωνος. **νιφόμεναι**=χιονοσκεπής. **φάμα**=ὁ χρησμός· ἢ σειρά τῶν
λέξεων: ἔλαμψε γὰρ φάμα (ἀπὸ) τοῦ νιφόμεντος Παρν. πάντα (Θη-
βαῖον) ἰχνεύει τὸν ἄδηλον (τὸν ἄγνωστον) ἄνδρα. **φοιτᾷ** ἔνν. ὁ ἄδη-
λος ἀνὴρ, ὁ φονεὺς. **γὰρ** αἰτιολ. τὸ ἰχνεύειν. **ὑπ' ἀγρίαν ὕλαν**=εἰς
τὰ ἄγρια δάση. **ἄτε**=ὅπως. **μελέω ποδὶ**=μὲ τὸν δυστυχῆ του πόδα
(ἔνεκα τῆς διαρκoῦς διώξεώς του). **χηρεύω**=ζῶ εἰς τὴν μοναξίαν,
στεροῦμαι τῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων. **μεσόμφαλα**=εὐρισκόμενα
εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς (τὸν ὀμφαλὸν τῆς γῆς)· καθ' ὑπαλλαγὴν εἶπε
τὰ μαντεῖα μεσόμφαλα ἀντὶ τοῦ τόπου, ὅστις εὕρισκετο εἰς τὸν ὀμφα-

λὸν τῆς γῆς. **ἀπονοσφίζων**=ἀπομακρύνων ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀποφεύγων. **ἀεὶ ζῶντα**=πάντοτε ἰσχύοντα, ἔχοντα αἰώνιον κῦρος. **περιποτῶμαι**=περιίπαμαι. Ἐν ὅλῃ τῇ ἀντιστροφῇ γίνεται παρομοίωσις τοῦ φωνέως πρὸς ταῦρον, ὑπὸ οἴστρου κεντούμενον καὶ φεύγοντα, ἵνα κρυφθῇ· ὁ οἴστρος παρομοιάζεται πρὸς τὸν χρησμὸν καὶ τὰ μαντεύματα.

Πραγματικά: Ὁ χορὸς ἀκούσας εἰς τὸ τέλος τὸν διάλογον καὶ τὴν στιχομυθίαν τοῦ Οἰδίποδος καὶ Τειρεσίου, δὲν κάμνει λόγον περὶ τοῦ μάντεως, ἀλλὰ προτιμᾷ ἐν τῇ α' στροφῇ καὶ ἀντιστροφῇ νὰ κάμῃ μνείαν περὶ τοῦ χρησμοῦ καὶ μόλις ἐν τῇ β' στροφῇ καὶ ἀντιστροφῇ ὁμιλεῖ περὶ τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ Τειρεσίου. **Δελφίς πέτρα** εἶναι ὁ ὑπεράνω τῶν Δελφῶν ἀπότομος βράχος, αἱ Φαιδριάδες πέτραι, παρὰ τὰς ὁποίας ἔκειτο ἡ Κασταλία πηγὴ καὶ τὸ μαντεῖον. **πυρὶ καὶ στεροπαῖς** λέγει κεραῦνιον πῦρ, ἐπειδὴ ὁ Ἄπολλων ἐρμηνεύει τὴν θέλησιν τοῦ Διὸς καὶ ἐκτελεῖ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ κατ' ἀκολουθίαν ὀπλίζεται μὲ τὸ ὄπλον τοῦ πατρὸς, τὸν κεραυνόν. **Κῆρες** αἱ μοῖραι τοῦ θανάτου παρίστανται ἐδῶ ὡς θεοστέτες τιμωροί, ὡς Ἐρινύες, αἱ ὁποῖαι ζητοῦν νὰ τιμωρήσουν τὸν φονεὰ τοῦ Λαῖου. **μεσόμφαλα μαντεῖα** ἐπιστεύετο ὅτι τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν ἔκειτο εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς καὶ ὅτι ὁ Ζεὺς ἀπέλυσεν ἐξ Ἄνατολῆς καὶ Δύσεως δύο ἀετοὺς κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν, οὔτοι δὲ πετάξαντες συνηγήθησαν εἰς τοὺς Δελφούς, ὅπου μνημεῖον ἐκ λευκοῦ λίθου σχήματος ἡμισφαιρίου, ἐντὸς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἄπολλωνος, ἐδείκνυε τὴν θέσιν τῆς συναντήσεως. Τοῦτο ἔλέγετο ὀμφαλός.

Στροφή β' **δεινὰ ταρασσει**=φοβεράς σκέψεις ἐν τῇ ψυχῇ του ἀνακινεῖ, ἐξεγείρει. **οἰωνοθέτης**=ὁ ὀρίζων τὴν σημασίαν τῶν οἰωνῶν, ὁ οἰωνοσκόπος. **οὔτε δοκοῦντα οὔτ' ἀποφάσκοντα**=οὔτε πιθανὰ (πιστευτὰ) οὔτε ἀπίθανα (ἀπίστευτα). **ὀρῶν μετ. αἰτιολ.** **ἐνθάδε**=ἐν τῷ παρόντι. **ὀπίσω**=ἐν τῷ παρελθόντι. **νεῖκος**=φιλονικία. **ἔκειτο**=ὑπῆρχε. **τὰ νῦν**=τώρα, μετὰ τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ Τειρεσίου. **πρὸς ὅτου δὴ** (ἐνν. νείκους)=ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἀκριβῶς ἐκκινῶν (ἐρμώμενος). **βασάνῳ πίστιν ἔχων**=ἀποδίδων εἰς αὐτό, ὡς εἰς ἀπόδειξιν, πίστιν. **ἐπίδαμος φάτις Οἰδιπόδα**=ἡ ὑπάρχουσα παρὰ τῷ λαῷ φήμη περὶ τοῦ Οἰδίποδος. **εἶμι ἐπί...** νὰ ἐπέλθω κατὰ. **Λαβδακίδαις** δοτ. χαριστική. **ἀδήλων θανάτων** γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ ἐπίκουρος. **θανάτων** ποιητ. πληθ. ἀντὶ τοῦ ἐνικ. θανάτου.

Ἀντιστροφὴ β' Ξυνητὸς=σοφός. πλέον φέρομαι=ὑπερέχω, ὑπερβάλλω· ἢ φράσις πλέον φέρο. ἐλήφθη κατὰ μεταφορὰν ἐκ τῶν ἀγώνων. σοφία δοτ. ὄργαν. παραμείβω=ὑπερτεροῦ. μέμφομαι=κατηγοροῦ. κατάφημι=λέγω ναί, ἐπιδοκιμάζω. ἐπ' αὐτῷ, ἀντί: ἐπὶ τοῖς Θηβαίοις, ἀλλ' ἐπειδὴ οὗτος προσῆλθεν, ἵνα λύσῃ τὸ αἶνιγμα, ὁ κίνδυνος ἐκ μέρους αὐτῆς κατ' αὐτοῦ κυρίως ἐστρέφετο. βασάνω=ἐν τῇ δοκιμασίᾳ του. ἡδύπολις=εὐχάριστος εἰς τὴν πόλιν. τῷ=διὰ ταῦτα. ὀφλισκάνω κακίαν=ὀφλισκάνω δίκην κακίας=θεωροῦμαι κακός· οὕτω λέγεται ὀφλισκάνω μοῖραν, δυσσέβειαν, αἰσχύνην κτλ.

- Στίχ. 513-531. Ὁ Κρέων ἔρχεται ἐκ τῆς δεξιᾶς παρόδου, διότι δὲν ἦτο σύννοικος τοῦ Οἰδίποδος, ὡς διαφαίνεται καὶ κατωτέρω ἐν τῷ στίχῳ 533. πολῖται=συμπολῖται. πεπυσμένος (πυνθάνομαι) αἰτιολ. μετοχ. κατηγορεῖν=κατηγοροῦντα λέγειν. ἀτλητῷ ἐκ τοῦ ἀτλητος (ἀ-τλάω=ὑπομένω)=ἀδυνατῷ νὰ ὑπομείνω, δυσανασχετῷ. μακροαῖων=μακροχρόνιος. φέροντι μετ. ὑποθ. βάξις (ἐκ ρ. βάζω=λέγω, ὀμιλῶ)=λόγος, κατηγορία. εἰς ἀπλοῦν=εἰς μικρόν, πρὸς ἀντίθεσιν τοῦ κατωτέρω εἰς μέγιστον. τῇ πόλει=ἐνώπιον τῶν πολιτῶν. μὲν δὴ=μὴν δὴ=ἀλλὰ βεβαίως. ἦλθε=ἔξεφράσθη. ὄργῃ βιασθὲν ἂν μᾶλλον ἢ γνώμῃ φρενῶν=τὸ ὁποῖον θὰ προεκλήθη μᾶλλον ἐκ σιγμιαίας ὀργῆς παρὰ ἐξ ἐνδομύχου πεποιθήσεως. ἐφάνθη=ἦλθεν εἰς φῶς. τοὺς λόγους ἔθηκε τὸ ἄρθρον, διὰ νὰ δηλώσῃ τοὺς γνωστούς λόγους τοῦ Τειρεσίου, τοὺς λεχθέντας ἀνωτέρω ὑπ' αὐτοῦ. οἶδα δ' οὐ, ἐτέθη ἢ ἄρνησις μετὰ τὸ ρῆμα πρὸς ἔξαρσιν τῆς ἀντιθέσεως. τίνι γνώμῃ=μὲ ποίαν πρόθεσιν· ὁ χορὸς ὡμολόγησε μὲν ὅτι ἐλέγοντο, ἀλλὰ προσέθηκε τὸ οἶδα δ' οὐ γνώμῃ τίνι, διὰ νὰ μετριάσῃ τὴν κακὴν ἐντύπωσιν τοῦ Κρέωντος καὶ τὴν ὀργὴν αὐτοῦ. ἐξ ὀμμ. ὀρθῶν=μὲ ἀνοικτὰ (μὴ ταραγμένα) μάτια. ἐξ ὀρθῆς φρενὸς=μὲ ἤρεμον νοῦν. ἐπίκλημα (ἐπικαλέω)=κατηγορία. ὄδε=ἰδοῦ.

Πραγματικαί: τύραννος ἐνέχει ἢ λέξις αὕτη προσβλητικὴν ἐννοίαν διὰ τὸν Οἰδίποδα, ὑποδηλοῦσα, ὅτι οὗτος δὲν εἶναι κληρονομικῶ δικαίωματι βασιλεὺς. τάχ' ἂν βιασθὲν... ὁ χορὸς πάντοτε ἀποβλέπει εἰς συμβιβασμοὺς καὶ καταπραΰνσιν τῶν ὀργιζομένων. ἂ γὰρ δρῶσιν οἱ κρατοῦντες οὐχ ὀρῶ· τοῦτο εἶναι πολὺ δουλοπρεπές. ἐξ ὀμμάτων ὀρθῶν· ἐπειδὴ δὲν δύναται νὰ τὸν διαφωτίσῃ ὁ χορὸς περὶ τῶν προθέσεων τοῦ Οἰδίποδος, ὁ Κρέων προσπαθεῖ νὰ μαν-

τεύση αὐτὰς ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς ὄψεώς του, καὶ διὰ τοῦτο ἐρωτᾷ περὶ τοῦ βλέμματός του, διότι ἐν αὐτῷ κατοπτρίζεται ἡ ψυχὴ.

Στίχ. 532-633. **οὗτος σὺ**—ἔ σὺ (διαφαίνεται τὸ ὄργιλον ὕφος τοῦ Οἰδίποδος, διὰ τοιούτων δὲ προσφωνήσεων ἐξεδηλοῦτο παρ' ἀρχαίοις ἐχθρότης καὶ ἐρεθισμὸς τοῦ λέγοντος). **τόλμης**—θράσους καὶ ἀναιδείας. **φονεὺς ἀπ' οὗ** ὁ Κρέων κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Οἰδίποδος ὑπέβαλεν εἰς τὸν Τειρεσίαν νὰ τὸν θεωρήσῃ φονέα τοῦ Λαῖου, ἄρα κατ' αὐτὸν εἶναι φονεὺς του, διότι ὁ φονεὺς τοῦ Λαῖου θὰ ἐφονεύετο. **τοῦδε τ' ἀνδρὸς**—ἐμοῦ. **ἐναργῆς**—ὀλοφάνερος. **ὥς οὐ γνωριοῖμι**—ὅτι δὲν θὰ ἀποκαλύψω· ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀπὸ τῆς προηγ. μετ. ἰδὼν ὑπονοουμένης κατὰ ζεῦγμα συνωνύμου μετ. ὑπολαβὼν, νομίσας. **προσέρπω**—δολίως πλησιάζω, ἔρχομαι ὑπούλως (μεταφορ. ἀπὸ τῶν ὄψεων). **ἀλέξομαι μέλ.** τοῦ ἀλέξομαι—ἀποκρούω. **ὥς οὐ γνωριοῖμι ἢ οὐκ ἀλεξοίμην ἀναπτύσσουσι κατ' ἀντίστροφον τάξιν**, ἦτοι κατὰ σχῆμα χιαστόν, τὰ προηγούμενα δεξιάν ἢ μοριάν. **ἐγχείρημα**—ἐπιχείρημα. **ὄ—ἦ. οἷσθ' ὄ ποιήσον;**—οἷσθ' ὄ χρῆσε ποιεῖν; τίθεται δηλ. παρὰ τοῖς τραγικοῖς ποιηταῖς μετὰ τὴν ἐρώτησιν, οἷσθ' ὄ, ἢ προσστακτικὴ ποίησον πρὸς δῆλωση συμβουλῆς. **ἀντί**—ἐναντι, εἰς ἀπόκρισιν. **αὐτὸς**—ὁ ἴδιος, μόνος σου. **βαρὺν**—ἀντιπαθητικόν, φορτικόν· ἢ σειρά τῶν λέξεων: **ἄκουσόν μου, νῦν πρῶτ' ὥς ἐρῶ** (πῶς θὰ ἐξηγήσω). **τοῦτ' αὐτὸ** ἐπαναλαμβάνονται αἱ αὐταὶ λέξεις τοῦ Κρέοντος, διὰ νὰ σκόψῃ αὐτόν. **ἀνθαδία**—ἀνταρέσκεια, ἀνθαιρεσία. **κακῶς δρῶ** σημαίνει ὅτι καὶ τὸ κακῶς ποιῶ· παθητ. τὸ κακῶς πάσχω. **ὑπέχω δίκην**—δίδωμι δίκην—τιμωροῦμαι. **τὴν δ.**—τὴν προσήκουσαν, τὴν ἐπιβεβλημένην. **σοὶ ποιητ. αἴτ.** τοῦ εἰρησθαι. **ἔνδικα**—δικαία, ὀρθά. **σεμνόμαντις**—σεμνός, σοβαρὸς μάντις (εἰρων.). **ἐπὶ τὸν**—ἵνα καλέσῃ αὐτόν. **τῷ βουλευμάτι**—τῇ συμβουλῇ (προσδιορ. τοῦ κατὰ τι). **χρόνον'** διακόψαντος τοῦ Κρέοντος, ὁ Οἰδίπους δὲν προσέθηκε τὸ ρῆμα, ὅπερ θὰ ἦτο παθητικόν. **ἔρρει** (ἴστορ. ἐνεστώς)—ἔγινεν ἄφαντος. **θανασίμῳ χειρῶματι**—μὲ βίαιον θάνατον. **μακροὶ παλαιοὶ τε** (ἀντὶ ἐνικου ἄριθ.)—ἀπὸ πολλοῦ ἀρχίσαντες καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐκπαθέντες· ἐδῶ εἶναι σύμπτυξις δύο προτάσεων. ἀντί: **μακρὸς παλαιὸς τ' ἂν χρόνος εἴη, εἰ μετρηθείη. τότε**, ὅτε δηλ. ἐφονεύθη ὁ Λαῖος. **εἰμὶ ἐν τινι**—ἀσχολοῦμαι εἰς τι (ὁμοίως λέγεται: ἐν φιλοσοφίᾳ, ἐν λόγοις εἰμί). **σοφός γε** (τὸ γὰρ βεβαιωτ.). **οὔκουν...** ἢ σειρά τῶν

λέξεων: οὐδαμοῦ ἐμνήσατό σου ἐμοῦ γε (=τοῦλάχιστον) πέλας ἐστῶτος (=παρόντος ἐμοῦ). παρέσχομεν=ἐκάμαμεν τὴν ὀφειλομένην ἔρηναν (ἢ πρόθεσις παρὰ ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ ῥήματος). σοφὸς εἰρωνεύεται τὸ ἀνωτέρω λεχθὲν ἐν στίχ. 563 σοφὸς γ' ὁμοίως κτλ. τάδε δηλ. τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐρεῦνης, περὶ τοῦ ποῖος ἦτο ὁ φρονεὺς. ἐφ' οἷς=ἐπὶ τούτοις, δι' ἃ. φρονῶ=γνωρίζω. φιλῶ=συνηθίζω. ὀθούνεκα=ὄτι. ξυνέρχομαι=ἔρχομαι εἰς συνεννόησιν (τί λόγος εἶναι ἐδῶ;). τὰς ἐμὰς (ἀντὶ γεν. ὑποκειμ.). Λαΐου γεν. ἀντικειμ. διαφθοραὶ=φόνος· ἢ ἐρημνεία: ὅτι ἐὰν δὲν εἶχεν ἔλθει εἰς συνεννόησιν μὲ σέ, οὐδέποτε ἦθελεν ὁμιλήσει περὶ τοῦ φόνου τοῦ Λαΐου, ὅτι ἔγινεν ἀπὸ ἐμέ. αὐτὸς=μόνος σου. ταῦθ' =κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. ἄπερ=καθ' ὃν ἀκριβῶς. ἐκμανθάνω (ἢ προθ. ἐκ ἔχει ἐπιτακτικὴν σημασίαν). γήμας ἔχεις εἶναι περίφρ. παρακειμένου, συνήθης παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς καὶ σιμ. διάρκειαν ἐνεργείας=ἔχει σύζυγον. ἀνιστορῶ=ἔρωτῶ νὰ μάθω. ἄρχεις δ' ἐκείνη ταῦτά, γῆς ἴσον νέμων; = ἄρχεις δὲ ἐπὶ τῆς χώρας τὴν αὐτὴν ἀρχὴν μὲ ἐκείνην, ἀποδίδων ἴσας τιμὰς καὶ εἰς αὐτήν; ἄν=ἃ ἄν. κομίζομαι=λαμβάνω. ἰσοῦμαι=εἶμαι ἴσος ὡς πρὸς τὴν τιμὴν. σφῶν=ὑμῖν (δοτ. προσ. ἀντων. β' προσ.). τρίτος ἐτέθη κατὰ πλεονασμόν. ἐνταῦθα γὰρ δὴ =εἰς αὐτὸ ἀκριβῶς (δηλ. ἂν καὶ ἐτιμᾶσο ἐξ ἴσου μὲ ἡμᾶς, ὅμως ἐπιβουλεύεσαι τὴν ἐξουσίαν μου). κακὸς ἄπιστος. οὐκ, ἔνν. φαίνομαι κακὸς φίλος. εἰ διδοίης γε σαυτῷ λόγον=ἐὰν βέβαια σκεφθῆς κατὰ σεαυτόν. εἴ τινα· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: εἰ δοκεῖς ἐλέσθαι ἂν τιν' ἄρχειν ξὺν φόβοισι μᾶλλον ἢ ἄρχειν ἄτρεστον εὐδοντα. ἄτρεστος (ἄ-τρέω=φοβοῦμαι)=ἄβοφος. εὐδω=κοιμῶμαι. ἐγὼ μὲν οὐτ' αὐτὸς ἰμείρων ἔφυν εἶναι μᾶλλον τύραννος ἢ τύραννα δρᾶν=ἐγὼ τοῦλάχιστον οὔτε ὁ ἴδιος ἐπόθησα ἐκ φύσεως νὰ εἶμαι μᾶλλον τύραννος παρὰ νὰ ἔχω βασιλικὴν ἐξουσίαν. ἔχειν προσδιορ. ἀναφορᾶς. πᾶσι χαίρω=ὅλοι μοῦ λέγουν χαίρει. ἀσπάζομαι=χαίρειζω, ὅλοι μοῦ εἶναι ἀντικείμενον χαρᾶς. νῦν τρεῖς φορὰς ἐπαλαμβανόμενον ἐξαίρει τὴν λόγῳ τῆς ἐξαίρετικῆς θέσεώς του συσσωρεύουσιν τόσων ἀγαθῶν. ἐκκαλῶ=καλῶ ἔξω, προσκαλῶ (παραστατικώτερον καὶ ὅπως θὰ ἐλέγομεν σήμερον εἶναι τὸ ἐκκαλοῦσι=ἔρχονται καὶ κτυποῦν τὴν πόρτα μου καὶ μὲ καλοῦν). ἅπαντα (ἔνν. ὧν ἔχουσι χρεῖαν). ἐνταῦθα (ἐν τῷ ἐκκαλεῖν ἐμέ). ἔνι=ἔγκειται. ἐκείνα τὴν ἐξουσίαν μετὰ τῶν δυσαρέστων συνθηκῶν

αὐτῆς. **τάδε** σημ. τὴν παροῦσαν θέσιν μου μετὰ τῶν εὐεργετημάτων αὐτῆς. **οὐκ ἄν. . .** ἡ σειρά τῶν λέξεων: **νοῦς καλῶς φρονῶν οὐκ ἄν ἐγένετο νοῦς κακός**=νοῦς ὑγιῶς κρίνων τὰ πράγματα δὲν δύναται νὰ γίνῃ κακός (μοχθηρός), νὰ ἐνεργήσῃ δηλ. ἐναντίον τοῦ συμφέροντός του. **τῆσδε τῆς γνώμης** (δηλ. τοῦ λαβεῖν ἐκεῖνα ἀφείς τάδε). **ἄν τλαίην**=ἤθελον τολμήσει, ἔνν. ἀντικείμεν. δρᾶν ἐκ τοῦ δρῶντος. **καὶ ἔλεγχον τῶνδε** προεξαγγελ. παράθεσις εἰς τὴν ἐπομένην πρότασιν πεύθου κτλ.=καὶ πρὸς ἔλεγχον αὐτῶν δὲ (ποῦ λέγω). **πεύθομαι**=πληροφοροῦμαι· ἐδῶ: ζητῶ νὰ μάθω ποιητ. τύπος τοῦ παρὰ τοῖς πεζοῖς πυνθάνομαι. **Πυθῶδε πεύθου** παρήχησις. **τὰ χρησθέντα**=τὰ χρησιμοδοτηθέντα, πρόληψις. **τοῦτ' ἄλλο** ἀντὶ τοῦτο δὲ=ἀφ' ἑτέρου δέ. **τερασκόπος**=τερατοσκόπος=ὁ μάντις. **λαβῶν**=ἀφ' οὗ μὲ πιάσης· ἡ δὲ φρ. **κτάνης λαβῶν** ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ παρ' ἡμῖν: πιάσε με καὶ σκότωσέ με. **γνώμη δ' ἀδήλω**=ἐπὶ τῇ βάσει δὲ γνώμης ἀναποδείκτου. **χωρὶς**=αὐθαίρετως (χωρὶς νὰ ἐρωτήσῃς ἄλλους). **αἰτιῶ** προστακτ. **μάτην**=ἄβασανίστως, ἀνεξετάστως. **ἴσον καὶ**=ἴσον πρὸς. **ἐκβαλεῖν**=ἀπολέσαι. **χρόνος**=μακρὸς χρόνος. **εὐλαβουμένῳ** (δοτ. τῆς κρίσεως) =κατὰ τὴν κρίσιν ἐκείνου, ὅστις προσέχει. **φρονεῖν** προσδιορ. ἀναφορ. εἰς τὰ: ταχεῖς καὶ ἀσφαλεῖς· ἡ ἔννοια εἶναι: διότι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι εἶναι ταχεῖς εἰς τὰς ἀποφάσεις τῶν, δὲν εἶναι ἀσφαλεῖς (ἀλάθητοι) εἰς τὰς σκέψεις τῶν. **ταχύς τις** κατηγορηματικῶς λαμβάν. τοῦτο=ταχέως πως. **ταχὺν δεῖ κάμει βουλευεῖν πάλιν** (=ἀντεπιβουλευεῖν)=ἀντιθέτως πρέπει ταχέως καὶ ἐγὼ νὰ λαμβάνω ἐναντίον τοῦ τὰ ἐπιβαλλόμενα πρὸς ἄμυνάν μου μέτρα. **ἡσυχάζων**=ἀδρανῶν, μὴ λαμβάνων τὰ προσήκοντα μέτρα. **τὰ τοῦδε**=τὰ σχέδια, οἱ σκοποὶ αὐτοῦ ἐδῶ. ἢ (ἔνν. χρῆσεις). **ἥμιστα**=οὐδόλως. **ὅταν προδείξῃς**=ὅταν πρότερον (πρὸ τοῦ θανάτου μου)... **οἷόν ἐστι τὸ φθονεῖν**=ὁποῖον εἶδους εἶναι, εἰς τί συνίσταται ὁ ἐναντίον σου φθόνος μου. **οὐ πιστεύω**=δὲν ὑπακούω. **οὐ γὰρ** ἔνν. τὸ οὐχ ὑπέξω... **τὸ γοῦν ἐμὸν** (ἔνν. εὐ φρονῶ)=ὅσον ἀφορᾷ τοῦλάχιστον εἰς τὸν ἑαυτὸν μου σκέπτομαι ὀρθῶς=τοῦλάχιστον τὸ συμφέρον μου γνωρίζω καλῶς. **ἀλλ' ἐξ ἴσου δεῖ κάμει**=δεῖ σε καὶ τὸ ἐμὸν εὐ φρονεῖν (δηλ. ὁ Οἰδίπους ὄφειλεν ὡς δίκαιος βασιλεὺς καὶ ὡς συγγενὴς νὰ σκεφθῇ καὶ διὰ τὸ ἰδικόν του συμφέρον). **εἰ δὲ ξυνίης μηδέν;**=ἄν δὲ δὲν ἐνοῶς τίποτε, ἄν πλανᾶσαι; **ἀρκιτέον**=δεῖ σε ἄρχεσθαι. **καιρίαν** ἐπιρ-

ρημ. κατηγορ.=ἐν καιρῷ, εἰς κατάλληλον περίστασιν. κάμοι πόλεως μέτεστι=καὶ ἐγὼ μετέχω τῆς πόλεως, καὶ ἐγὼ ἔχω δικαίωμα ἐπὶ τῆς πόλεως. εὖ τίθεμαι=διευθετῶ, τακτοποιῶ.

Πραγματικά : ἄνευ πλήθους καὶ φίλων διὰ μὲν τοῦ πλήθους ἐννοεῖται ὁ στρατός, διὰ δὲ τῶν φίλων οἱ πολιτικοὶ φίλοι, τὸ πολιτικὸν κόμμα. ἄνδρα συγγενῆ κακῶς δρῶν . . . τραγ. εἰρωνεῖα· χωρὶς γὰρ θέλη ὁ Οἰδίπους προλέγει ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θὰ πάθῃ βραδύτερον ὁ ἴδιος, στίχ. 614. χρόνος δίκαιον ἄνδρα . . . καὶ ἀληθῶς ὁ κακὸς δύναται νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς τοιοῦτος καὶ ἐκ μᾶς μόνον κακῆς πράξεως, ἀλλὰ διὰ νὰ σχηματίσωμεν ἀντίληψιν, ὅτι εἶναι τις ἀγαθός, ἀπαιτεῖται μακρὰ παρακολούθησις καὶ δοκιμασία πρὸς διάγνωσιν αὐτοῦ. ὦ πόλις, πόλις. Νομίσας ὁ Κρέων, ὅτι ὁ Οἰδίπους καλεῖ τὴν πόλιν εἰς βοήθειαν, ἀποκρίνεται, ὅτι καὶ αὐτὸς εἶναι πολίτης καὶ ἔχει δικαιώματα νὰ προστατευθῆ ὑπὸ τῆς πόλεως.

Στίχ. 634-649. στάσις γλώσσης=ἔρις γλώσσης, γλωσσομαχία. ἄβουλος=ἀλόγιστος, ἀπερίσκεπτος. ἐπαίρομαι=ἐγείρω. κινῶ=ἀνακινῶ. νοσοῦσης μετ. ἐνδοτ. ἴδια κακὰ=ἀτομικὰ πάθη. οὐκ εἶ; (μέλ. τοῦ εἶμι)=δὲν θὰ ὑπάγῃς;=πήγαινε, διότι ἡ ὄριστ. μέλλ. ἐν ἀποφατικῇ ἐρωτήσει τίθεται ἀντὶ προστακτ. καὶ σημαίνει ἔντονον προσταγὴν. μηδὲν=μηδαμινόν, ἀσήμαντόν· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: καὶ οὐ μὴ τὸ μηδὲν ἐς μέγ' ἄλλος οἴσετε; ἀποκρίνω=ἀποχωρίζω, ἐκλέγω. ἢ γῆς ἀπῶσαι κτλ. Ἐνωτέρω ὁ Οἰδίπους ἠξίωσε τὸν θάνατον τοῦ Κρέοντος, ἤδη δὲ ὁ τελευταῖος οὗτος προσπαθεῖ νὰ ἐπιτύχῃ μετριασμόν τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ, διὰ νὰ προδιαθέσῃ τὸν Οἰδίποδα εἰς ὑποχώρησιν ὑπὲρ τῆς ἐξορίας του, ὅπερ δέχεται ὁ Οἰδίπους, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ ξύμφημι. τούμῳν σώμα=ἐμέ. σὺν τέχνῃ κακῇ=μὲ δόλια τεχνάσματα. ὀναίμην (εὐκτ. ἀορ. τοῦ ρῆμ. ὀνίναμαι=ὠφελουῖμαι)=νὰ μὴ χαρῶ (ἐνν. τὴν ζωὴν μου), νὰ μὴ σώσω. νῦν ἀντὶ τοῦ συλλογιστικοῦ νύν. ἀραῖος=ἐπικατάρατος· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: ἀλλ' ὀλοίμην ἀραῖος, εἴ σε δέδρακά τι, ὧν ἐπαίτιᾶ με δρᾶν. τὸν δ' ὄρκον τὸν ὁμοθέντα ἀνωτέρω, διότι οἱ ὄρκοι εἴτε ὠμνύοντο ἐν ὀνόματι τῶν θεῶν, εἴτε μὴ, ἔπρεπε νὰ τηροῦνται, ἐφ' ὅσον ἐτέλουν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν θεῶν, οἱ δὲ ἐπίορκοι ἐτιμωροῦντο ὑπ' αὐτῶν. πιθοῦ=πέισθητι· αἱ μετγ. θελήσας...φρονήσας συναφθεῖσαι μετὰ τῆς προστακτικῆς πιθοῦ ἔχουν καὶ αὐταὶ προσ-

τακτικὴν ἔννοιαν· σημ.: δεῖξον καλὴν θέλησιν καὶ ὀρθὴν σκέψιν. **εἰκάθω** ὑποτ. τοῦ ἄορ. εἰκαθον, ἐκτενεστέρου τύπου τοῦ εἰκω= ὑποχωρῶ· τίνος εἴδους ὑποτακτικὴ εἶναι; **νήπιος** (νήπιον ἔπος)= μικρός, ἀνάξιος λόγου. **ἐν ὄρκῳ** προσδορ. τοῦ ὄργανου=δι' ὄρκου (δεδεμένον), ὥστε νὰ εἶναι ἰσχυρός. **καταιδοῦμαι**=σέβομαι. **τί φής;** =τί ἔννοεῖς; **ἐναγῆς**=ὁ διατελῶν ὑπὸ τὸ βάρος ἄγους· (μαροῦ ἐγκλήματος) καὶ ἐπομένως ἀνόσιος· ἐνταῦθα ὅμως ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ ἀνωτέρω ἀραιός=δεδεσμευμένος δι' ὄρκου, ἄγνος. **ἐν αἰτία βάλλω** αἰτιῶμαι, ἐνοχοποιῶ· τὸ ἀπαρέμφ. βαλεῖν ἔξαοτ. ἐκ τοῦ ἐννοουμ. **φημὶ** καὶ διὰ τοῦτο τίθεται ἀντὶ προστακτ. **αἰτία ἀφανῆς λόγων** =κατηγορία ἀσαφῆς, στηριζομένη εἰς λόγους (καὶ ὄχι εἰς τὰ πράγματα). **νῦν**=νύν. **ἐπίσταμαι**=γνωρίζω καλῶς, τὸ δὲ εὖ πλεοναστικῶς κεῖται· ἡ ἔννοια τῶν λεγομένων ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος εἶναι: ὅταν ὁ χορὸς θεωρήσῃ ἀθῶνον τὸν Κρέοντα ὡς πρὸς τὰς εἰσηγήσεις του εἰς τὸν Τειρεσίαν περὶ ἐνοχῆς τοῦ Οἰδίποδος, εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς ἐὰν θεωρῇ τὸν Οἰδίποδα φονέα καὶ θέλῃ τὴν καταστροφὴν του, διότι κατὰ τὸν χρῆσμον ἦτο ἀνάγκη ὁ τὸν Λάϊον φονεύσας ἢ νὰ φονευθῇ ἢ νὰ ἐξορισθῇ πρὸς σωτηρίαν τῆς πόλεως ἀπὸ τοῦ λοιμοῦ. **οὐ τόν,** πολλὰκις ἐπὶ ὄρκων παραλείπ. τὸ **μά.** **πρόμος**=πρῶτος. **ἄθεος, ἄφιλος**=ἐγκαταλελειμμένος ὑπὸ τῶν θεῶν καὶ τῶν φίλων. **ὅ,τι πύματον** σύστ. ἀντικ. τοῦ ὀλοΐμαν=εἶθε νὰ ὑποστῶ τὸν χειρίστον τῶν θανάτων. **φρόνησις**=ιδέα. **φθίνουσα** (ὑπὸ τοῦ λοιμοῦ). **τρέχω**=κατατρέχω, βασανίζω. **προσάψει** (προσάπτω) ἀμεταβ.=θὰ προστεθοῦν. **ἴτω**=ἀπελθέτω ἐλεύθερος. **τὸ σὸν στόμα**=σέ, κατόπιν τῶν λεχθέντων σου. **ἐλεεινός**=ἀξιολύπητος. **στυγήσεται, παθ.**=στυγηθῆσεται=μισηθῆσεται. **στυγνός,** ἔχει ἐνεργ. σημασ.=θὰ φέρῃς βαρέως τὸ πρᾶγμα ἐν τῇ ψυχῇ σου. **φύσις**=χαρακτήρ, ἰδιοσυγκρασία. **ἄλγιστα ἐαυταῖς**=αἰσθάνονται μέσα των μεγίστην λύπην. **ἐκτὸς εἰ**=θὰ ἀπέλθῃς ἐκτὸς τῆς περιφερείας τῶν ἀνακτόρων. **τυχῶν σου**=ἄφ' οὗ σέ εὖρον. **τυχῶν σου ἄγν.**=ὑπὸ σοῦ παραγνωρισθεῖς. **ἐν δὲ τοῖσδ' ἴσος**=κατὰ τὴν κρίσιν δὲ τούτων ἐδῶ ὁ αὐτὸς κατὰ τὸν χαρακτήρα, ὅπως καὶ πρῶτύτερα. Μετὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς ὁ Κρέων ἀπέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου, ὁ δὲ Οἰδίπους παραμένει μόνος σύννοος.

Ἄντιστρ. **μέλλω**=βραδύνω. ἥτις ἡ τύχη (πλαγ. ἐρωτ.)=

ποιον ἦτο τὸ συμβάν (ποία ἡ αἰτία τῆς ἔριδος). Τοῦτο θέλει νὰ μάθη ἡ Ἰοκάστη καὶ λόγῳ τῆς γυναικείας περιεργείας καὶ διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν κατάπαυσιν τῆς ἔριδος. **δόκησις λόγων** = ὑπόνοια στηριζομένη εἰς λόγους (προκύψασα ἐκ τῆς συζητήσεως). **ἀγνώως** = παραγνωρίζουσα τὴν ἀλήθειαν, τὰ πράγματα ἐπομένως = ἀβάσιμος (δηλ. ἐπῆλθε παρανόησις). **ἤλθεν** = ἐξεφράσθη. **δάπτω** = πειράζω, βλάπτω. **τὸ μὴ ἴνδικον** = ἡ μὴ δικαία κατηγορία. **ναίχι** = ἐκτεταμένος τύπος τοῦ ναί, ὅπως παρ' ἡμῖν ναῖσκε. **ἄλις** ἐπίρρ. = ἀρκετά. **γὰς προπονουμένας** = ἐνώπ ταλαιπωρεῖται ἡ χώρα ἐκ προηγουμένων δεινῶν ἢ σειρᾶ τῶν λέξ. **ἄλις, ἄλις ἔμοιγε φαίνεται (τὸν λόγον) αὐτοῦ μένειν, ἔνθα ἔληξεν γὰς προπονουμένας** ἢ ἐπανάληψις τοῦ ἄλις δηλοῖ τὴν μεγάλην ἐπιθυμίαν τοῦ χοροῦ νὰ λήξῃ ἡ φιλονικία. **ἴν' ἦκεις** = ποῦ ἔφθασες, εἰς ποῖον σημεῖον κατήντησες (πλαγ. ἐρώτ., ἐξαρωτημένη ἐκ τοῦ ὀρέξ). **παρήμι** = παραμελῶ, ἀδιαφορῶ. **τοῦμόν** = τὸ δικαίόν μου, τὸ ἰδικόν μου συμφέρον. **καταμβλύνω** = ἐξασθενῶ. **κέαρ** (τὸ) κῆρ = καρδία = τὴν πρὸς σε ἀγάπην μου. **παράφρονιμος** = παράφρων. **ἄπειρος ἐπὶ φρόνιμα** = ἀνίκανος (ἀκατάλληλος) εἰς πᾶν φρόνιμον. **πεφάνθαι μ' ἄν** = ὅτι πεφασμένος ἄν εἴην = ὅτι ἠθέλον φανῆ, δειχθῆ. **εἴ σε νοσφίζομαι** (ἢ ὑπόθ. καθ' ὄριστ. ἀντι εὐκτ.) = ἄν σὲ ἀπομακρύνω ἀπ' ἑμαυτοῦ, ἄν σὲ ἐγκαταλείπω. **ἐν πόνοις** = ἐν μέσῳ τῶν βασάνων, τῶν δοκιμασιῶν τῆς. **ὅς τ' οὖρισας** ἀναφ. αἰτιολ. πρὸτ. **ἄλύω καὶ ἄλύω** = εἶμαι ταραγμένος ἐκ λύπης, εἶμαι ἐκτὸς ἑμαυτοῦ. **οὐρίζω** (ἐκ τοῦ οὖρος = οὖριος ἄνεμος) = φέρω εἰς οὖριον ἄνεμον, διευθύνω καλῶς. **κατ' ὄρθον** = αἰσίως, ἀσφαλῶς. **εὐπομπος** ἔχει ἐνεργ. σημ. = ἀγαθὸς ὁδηγός, κυβερνήτης (ἐνταῦθα ὁ χορὸς προσπαθεῖ νὰ πραινῇ τὸν Οἰδίποδα καὶ νὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν του εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως).

Πραγματικαί: "Ἄλιον. Οἱ ἀρχαῖοι δοκιζόμενοι ἐπεκαλοῦντο συνήθως τρεῖς θεοὺς, τὸν Δία, τὴν Ἀθηναίαν καὶ τὸν Ἀπόλλωνα διὰ τοῦτο παρ' Ὀμήρῳ συχνὰ ἀπαντῶμεν τό: **αἴ γὰρ Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίῃ καὶ Ἀπολλῶνι** ἐνταῦθα δ' ἐπικαλεῖται τὸν Ἀπόλλωνα, ὁ ὁποῖος ἐποπτεῖ καὶ πάντα γινώσκει, ἐπειδὴ καὶ ὁ χορὸς ἐξωτερικεῖ ἐνδόμυχον ψυχικὴν διάθεσιν. **τοῖς πάλοι κακοῖς** αὐτὰ εἶναι ὁ λοιμὸς καὶ αἱ ἐκ τούτου συμφοραὶ τῆς πόλεως.

Στίχ. 698-725. **καμὲ** ὅπως γνωρίζουν καὶ οἱ ἄλλοι πολῖται. **ἴτου**

ποτέ πράγματος=διά τίνα ἄρα γε αἰτίαν. μήνιν στήσας ἔχεις= ἔχεις μηνίσει, ἔχεις ὀργισθῆ. Κρέοντος (ἢ γεν. ἐκ τοῦ λεκτ. ἐρωῶ)=διά τὸν Κρέοντα ἢ μήνιν Κρ.=διά τὴν μήνιν πρὸς τὸν Κρέοντα. οἶα βεβ. ἔχει καὶ εἰ σαφῶς ἔρεις (πλάγμαι ἐρωτ. προτ.). ἐγκαλῶν Κρέοντι τὸ νεῖκος (=τὴν αἰτίαν τῆς φιλονικίας)=(διά τὰ ἴδω ἂν ἀκριβῶς θὰ ἐξηγήσῃ; τὸ πρᾶγμα), ἀποδίδων τὴν αἰτίαν τῆς φιλονικίας εἰς τὸν Κρέοντα. καθεστάναι=εἶναι. αὐτὸς ξυνειδῶς (ἐνν. τὸ ρ. φησὶ) ἐξ ἰδίας πεποιθήσεως. μὲν οὖν τοῦναντίον (ἐνν. ἐκ τῶν προηγ. οὐ μόνον δὲν εἶπεν, ἐὰν γνωρίζῃ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως, ... ἀλλὰ καί). εἰσπέμψας=ἀποστείλας ἐκ μέρους τοῦ πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ του. κακοῦργον, ἐπὶ τῆς σημ. τοῦ ἀπατηλοῦ. τό γ' εἰς ἑαυτὸν (προσδιόρ. ἀναφορᾶς). ἐλευθεροῖ στόμα πᾶν (κατηγορ.)=παρουσιάζει τὸ στόμα τοῦ παντελῶς ἐλευθέρου (καθαρόν) ἀπὸ τὴν κατηγορίαν. οὐδὲν βρότειον=οὐδὲν ἀνθρώπινον, οὐδεὶς ἀνθρώπος. μαντ. τεχν. γεν. μεριστ. σημεία=τεκμήρια, ἀποδείξεις. γάρ, διασαφ. ἤξι μοῖρα αὐτὸν θανεῖν=θὰ ὀδηγήσῃ αὐτὸν τὸ μοιραῖον (θὰ συμβῆ νά...). γένοιτο εὖκτ. τοῦ πλαγ. λόγου. καὶ τὸν μὲν=καίτοι τοῦτον μὲν. ὥσπερ γ' ἢ φάτις (ἔστι)=ὅπως βεβαίως εἶναι ἢ φήμη, ὅπως λέγουν. ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς (ἐνν. ὁδοῖς)=ἐν τῇ συναντήσει τριῶν ἀμαξιτῶν ὁδῶν. βλάστας=τὴν γέννησιν. διέχω=διαχωρίζω. οὐ διέσχον καί· ἀντὶ τῆς καθ' ὑπόταξιν ἔθηκε κατὰ παρτάξιν σύντ. ἐνζεύγνυμι=συνδέω. ἄβατον ὄρος (ἐνν. τὸν Κιθαιρῶνα). κάνταῦθα=καὶ ἐν τῇ προκειμένη περιπτώσει (δηλ. τοῦ παιδὸς κατὰ τοιοῦτον τρόπον καθέντος). ἀνύω καὶ ἀνύτω=κατορθώνω. διορίζω=καθορίζω. τοιαῦτα (τοῦτο λέγει μετὰ τινος περιφρονήσεως). ὦν=τούτων δὲ τῶν φημῶν. ἐντρέπομαί τινος=φροντίζω περὶ τινος.

Πραγματικά : οὐδὲν βρότειον μαντικῆς ἔχον τεχν.· προσπαθεῖ διὰ τούτων νὰ ταπεινώσῃ τὰς μαντείας τοῦ Τειρεσίου. λησταί· ἀναφέρονται πολλοὶ λησταί, διότι ὁ δραπετεύσας ἀκόλουθος τοῦ Λαίου πολλοὺς εἶχεν ἀναφέρει, εἴτε πλανηθεὶς ἕνεκα τοῦ φόβου του, εἴτε διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν φυγὴν του. τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς· ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τούτων ὁ Οἰδίπους ἐταράχθη, ἐνθυμηθεὶς τὸν τόπον, ἔνθα ἐφόνευσεν ἀνθρώπον καί, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τοῦ μῆκαν, ὡς λέγει ὁ λαός, φύλλοι στ' αὐτιά ἀπὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἤκουσε τοῦτο. Τοιοῦτοτρόπως ἐδῶ ἔχομεν περιπέτειαν. ἐνζεύξας ἄρθρα ποδοῖν· ὁ Λαῖος διὰ

νά κρεμάση τὸ νήπιον, ἐτρούπησεν ἀμφοτέρους τοὺς πόδας αὐτοῦ μεταξὺ τῶν σφυρῶν καὶ τῶν τενόντων, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομά Οἰδίπους. Ὅμιλεῖ δ' ἐπίτηδες ἀορίστως ἐνζευξας ἄρθρα, διὰ νὰ μὴ ὑποπτευθῆ δι' ἑαυτὸν ὁ Οἰδίπους· ἄλλωστε ὁ Οἰδίπους ἀκούσας τὸ κεραυνοβόλον δι' αὐτὸν ἐν τριπλαίς ἀμαξιτοῖς ἔχει καταληφθῆ ὑπὸ τῆς σκέψεως αὐτῆς καὶ δὲν προσέχει πλέον εἰς τοὺς ὑπολοίπους λόγους τῆς Ἰοκάστης.

Στίχ. 726-833. **πλάνημα** ψυχῆς=σύγχυσις ψυχῆς. **ἀνακίνησις φρενῶν**=ταραχὴ τοῦ νοῦ. **στραφεῖς**=ταραχθεῖς, συγκινηθεῖς· ἢ σειρὰ τῶν λέξε· λέγεις τοῦτ' ὑπὸ ποίας μερίμνης στραφεῖς; **ἔδος' ἀκούσαι**=μου ἐφάνη ὅτι ἤκουσα (εἶναι τόσον φοβερόν, ὥστε δὲν θέλει νὰ πιστεύσῃ ὅ,τι ἤκουσε), (ἐννοεῖ τὸ ἄκουσμα: ἐν τριπλαίς ἀμαξιτοῖς). **ἠὺδάτο γάρ·** ναὶ εἶναι ἀληθὲς τοῦτο, ἐπειδὴ ἐλέγοντο ταῦτα. **τόδε πάθος**=αὐτὸ δὲ τὸ συμβᾶν (τοῦ θανάτου τοῦ Λαίου). **σχιστὴ**=χωριζομένη, ἐσχισμένη (ὑπ' ἄλλης ὁδοῦ), ὥστε νὰ ἀποτελεσθῆ τριστατον. **Δελφῶν**, ἐνν. καὶ εἰς αὐτὸ ἢ πρόθ. ἀπό. **τοῖσδε** (δοτ. ἀναφορᾶς)=ὡς πρὸς τὰ γεγονότα αὐτὰ ἐδῶ, ἀφ' οἷου ἔγινεν ἡ πράξις αὕτη, περὶ τῆς ὁποίας τώρα ὁμιλεῖς; **ἔξερχομαι**=παρέρχομαι. **ἐκηρύχθη**=ἔγινε γνωστόν. **σχεδόν τι**=ὀλίγον περίπου. **τί δ' ἐστί σοι τοῦτ', Οἰδίπους, ἐνθύμιον;** ἀλλὰ διατί τοῦτο, ὦ Οἰδίπου, σοῦ προξενεῖ βάρος (ἀνησυχίαν) εἰς τὴν ψυχὴν; **Λαῖον** προληπτικῶς ἀντί: τίνα φύσιν Λαῖος. **φύσις** ἐξωτερικὴ μορφή, τὸ παράστημα· τοῦτο λέγεται καὶ **φυή**. **ἀκμὴ ἥβης**=ἀκμὴ τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας. **μέγας**=μεγαλόσωμος. **χνοᾶζω**=ἔχω τὸ πρῶτο χνοῦδι μύστακος ἢ γενείου, ἐδῶ =βγάζω τὸ πρῶτον πολὺν τρίχωμα. **λευκανθές**, τίθεται κατὰ πρόληψιν=ὥστε ἔγινε λευκανθές, ὥστε εἶχε λευκὰς τρίχας. **ἀποστατῶ**=ἀπέχω· τοῦτο ἦτο μία ἱκανὴ ἀπόδειξις, ὅτι ὁ φονευθεὶς ἦτο ὁ πατήρ του, ἀφ' οὗ πολὺ ὁμοιάζον πρὸς ἀλλήλους· τοῦτο βεβαίως δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ὑποπτευθῆ ὁ Οἰδίπους, ταράσσεται ὅμως ὑπερβολικὰ καὶ ἀναφωγεῖ οἱμοί, διότι ὁ περιγραφόμενος ὑπὸ τῆς Ἰοκάστης ὁμοιάζει πρὸς ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἐνθυμεῖται, ὅτι ἐφόνευσε. **οὐκ εἰδέναι**=ὅτι δὲν ἀντελαμβάνομην, ὅτι δὲν ἐνόουν· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: ἔοικα οὐκ εἰδέναι προβάλλων ἀρτίως ἑμαυτὸν εἰς ἀρὰς δεινὰς. **ὄκνώ**=αἰσθάνομαι φόβον. **ἀποσκοπῶ**=προσβλέπω. **δεινῶς ἀθυμῶ**=ὑπερβολικὰ φοβοῦμαι. **μὴ βλέπων ὁ μάντις ἦ'** ἀναιρεῖ διὰ τῶν ἐνταῦθα λεγομέ-

νων του τὰ ἐν στίχ. 371 λεχθέντα: τυφλὸς τὰ τ' ὄτα... ἐξείπησ (τοῦ ῥήμ. ἐξαγορεύω)=εἶπες ἀκριβῶς, διαλευκάνης. **βαίος**=μικρός, ὀλίγος· ἐδῶ σημ.: μὲ ὀλίγην συνοδείαν, μόνος. **λοχίτης**=σύντροφος, ἀκόλουθος. **οἶα**=ὅπως. **ἀπήνη**=ἄμαξα. **μία**, καὶ οὐχὶ ἄλλαι, πρὸς χρῆσιν θεραπόντων, ἢ μεταφορὰν σκευῶν κτλ. **διαφανῆ**=ὀλοφάνερα. **οἰκευς**=οἰκογενὴς δοῦλος. **ἀφ' οὗ**=ἀφ' ὅτου. **κράτη σέ τε**, σχῆμα ὑπερβατὸν=σέ τε ἔχοντα κράτη Λαίον τε ὀλωλότα. **νομαί**=τόποι βοσκῆς· ἢ ἐπὶ πρόθ. ἀρμόζει καὶ εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ τὰς νομάς. **ὡς πλείστον εἶη τοῦδ' ἄποτος** (ἐνεργητ. διάθ.) **ἄστεως**=ἵνα εἶναι ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον μακρὰν τῆς ὄψεως ταύτης τῆς πόλεως. **οἶα**=σὰν (ὅσον ἀξίζει ἓνας δοῦλος, διὰ τὸ νὰ γίνεταί λόγος περὶ αὐτοῦ). **πῶς ἂν μόλοι**=πῶς δύναται νὰ ἔλθῃ (σημ. ζῶηράν ἐπιθυμίαν), ἃς ἔλθῃ. **πάρεστιν**=εἶναι παρὼν, ἀμέσως θὰ ἔλθῃ. **ἐμαυτόν**, πρόληψις, καθόσον τὸ ἀντικείμενον τῆς δευτερευούσης προτίσσεως, μὴ εἰρηκῶς ὦ, ἢ ὁποῖα ἐξυπακούεται ἐκ τῆς παθητ. ἐκπεφρασμένης μὴ εἰρηκῶς μοι, κεῖται ὡς ἀντικείμεν. ἢ ἀναγκαστικὸν αἴτιον τῆς κυρίας δέδοικα. **ἴξεται** (ἰκνοῦμαι). **τὰ ἐν σοί**=τὰ ἐν τῇ ψυχῇ σου. **κοῦ** (φόβος ἐστὶ) μὴ στερηθῆς (ἐνν. τοῦ μαθεῖν). **ἐλπιδων**=κακῶν φόβων. **ἐμοῦ βεβῶτος** (βεβηκότος). **τῶ**=τίνι. **μειζονι**=ἄξιωτέρω. **διὰ τύχης τοιάσδ' ἰὼν**=διὰ τοιαύτης τύχης διελθὼν, περιπεσὼν εἰς τοιαύτην δὲ τύχην. **Δωρίς**, καταγομένη ἐκ τῆς Δωρίδος χώρας. **ἄγομαι**=νομίζομαι, θεωροῦμαι. **μέγιστος**=κατέχων ἐπισημοτάτην θέσιν. **τύχη**=τυχαῖον ἐπεισόδιον. **ἐπέστη**=παρουσιάσθη πρὸς δυστυχίαν μου. **ἀξία—ἀξία** σχ. ὁμοιοτέλετον. **σπουδῆς**=τῆς προσοχῆς μου, τοῦ ζήλου, μεθ' οὗ τὴν ἐξήτασα (ἐπειδὴ ὀφείλετο εἰς τὴν μέθην τοῦ εἰπόντος). **ὑπερπίμπλαμαι** (συντάσ. γεν. ἐνν. οἴνου)=ὑπερπληροῦμαι. **μέθη**=λόγῳ τῆς μέθης του. **ἐν δεῖπνοις**, ποιητικῶς ἐτέθη ὁ πληθ. ἀντὶ ἐνικοῦ. **παρ' οἴνω**=κατὰ τὴν διάρκειαν οἰνοποσίας (τῆς ἐπακολουθούσης τὸ συμπόσιον)· διὰ τῶν πολλῶν συνωνύμων **ἐν δεῖπνοις**, **μέθη**, **παρ' οἴνω** θέλει ὁ Οἰδίπους νὰ δηλώσῃ τὸ ἀνυπόστατον τοῦ λεχθέντος ὑπὸ τοῦ μεθυσθέντος νέου. **πλαστός**=ὑποβολιμαῖον τέκνον, νόθος. **βαρύνομαι**=δυσφορῶ. **τὴν οὔσαν**=τὴν παροῦσαν. **κατέσχον** (ἐνν. ἐμαυτὸν)=ἐκρατήθη. **ἐλέγχω**=ζητῶ τὰ μάθω, ζητῶ ἐξηγήσεις. **μεθίμημι**=ἀπερισκέπτως ἐκφράζομαι. **τὰ μὲν κείνιν ἕτεροπόμην**=ἠὺχαριστούμην διὰ τὰ ἐκείνων, διὰ τὴν στάσιν ἐκείνων (τ.ἔ. διότι ἔβλεπον, ὅτι ἠγανά-

κτουν οἱ γονεῖς μου διὰ τὴν γενομένην εἰς βάρος μου προσβολήν). **κνίζω**=ξύνω, γαργαλίζω καὶ μεταφ. ἐκ τοῦ ἔρωτος=ἐρεθίζω, ἐνοχλῶ, πειράζω. **ὑφεῖρπέ με**=εἰσεχώρει βαθέως εἰς τὴν ψυχὴν μου. **ὧν ἰκόμην**=ἐκείνων, ἃ (αἰτ. τοῦ σκοποῦ=δι' ἃ). **ἄτιμον ἐκείνων**=μὴ ἀξιωθέντα, χωρὶς νὰ μὲ κρίνῃ ἄξιον ἐκείνων. **προῦφάνη**=ἐφανερῶθη. **δύστηνος**=δυστυχής. **μειχθῆναι**=νὰ συννευρεθῶ. (ὡς) **δηλώσοιμι**=ὅτι ἔμελλον νὰ φέρω εἰς φῶς. **ἄτλητον ὄραν**=ἀφόρητον ὡς πρὸς τὴν ὕψιν. **ἐκμετροῦμαι ἄστροις** (μεταφ. ἐκ τῆς ναυτικῆς ζῶης)=ὑπολογίζω μὲ ὀδηγούς τὰ ἄστρα (παροιμιώδης φράσις, τιθεμένη κυρίως ἐπὶ τῶν ἀποφευγόντων ἓνα τόπον). **ἔνθα μὴ ποτ' ὀφείμην**, ἀναφορ. τελ. πρὸτ. **τῶν ἐμῶν**=τῶν δοθέντων εἰς ἐμέ. **κέλευθος**=ὁδός· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: ὅτε ὁδοιπορῶν ἦν πέλας τῆσδε κελεύθου. **πωλική**=ἡ διὰ γεαρῶν ἵππων συρομένη. **ξυναντιάζω**=συναντῶ. **ἡγεμῶν**=ὁ ἡνίοχος, ὡς ὀδηγῶν τὴν ἄμαξαν. **πρὸς βίαν**=βιαιῶς. **ἠλανυέτην**, παρατατ. ἀποπειρατικός. **ἐκτρέπω**=προσπαθῶ νὰ βγάλω ἀπὸ τὴν ὁδόν. **τροχηλάτης**, ὁ αὐτὸς πρὸς τὸν ἀνωτέρω ἡνίοχον. **δι' ὀργῆς**=μετ' ὀργῆς, μετὰ θυμοῦ. **παραστείχω**=διέρχομαι πλησίον. **ὄχους** (ἐτέθη ποιητικῶς κατὰ πληθ. ἀριθ.)=τὴν ἄμαξαν. **τηρῶ**=παραφυλάττω. **καθίκετό μου διπλοῖς κέντροις**=μὲ ἐκτύπησε μὲ ράβδον ἀπολήγουσαν εἰς δύο κέντρα. **οὐ μὴν ἴσῃν** (τίσιν συστ. ἀντικ.) **γ' ἔτισεν**=ἀλλ' ὅμως τὸ κτύπημά του δὲν τὸ ἐπληρωσε μὲ ἴσῃν τιμασίαν (ἐνν. ἀλλὰ μὲ μεγαλυτέραν). **συντόμως**=παρευθύς. **τύπτω**=κτυπῶ. **ἐκ τῆσδε χειρός**, προσδ. ὀργ. μέσης (κατηγορούμ.) **ἀπήνης**=ἐκ τοῦ μέσου τῆς ἄμαξης. **ἐκκυλίνδεται** (ἡ γεν. ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐκ)=κυλίεται ἔξω. **εἰ δὲ τῷ ξένῳ τούτῳ προσήκει Λαίῳ τι συγγενές**=εἰάν δὲ ὑπάρχῃ (ἀνήκει) κάποια συγγένεια εἰς τὸν ξένον τοῦτον (τὸν φονευθέντα ὑπ' ἐμοῦ) πρὸς τὸν Λαίον· ἢ μὲν δοτ. ξένῳ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ προσήκει, ἢ δὲ Λαίῳ ἐκ τοῦ συγγενές. **τοῦδ' ἀνδρός** ἀντὶ ἐμοῦ. **ἐχθροδαίμων**=ἐχθρὸς τοῖς θεοῖς; θεομίσητος. **ὄν μὴ ἔξεστι**, ἀναφ. ὑποθ. πρὸτ. **ὠθεῖν**, ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἐκ τοῦ ἔξεστι κατὰ ζευγμα ρήματος δεῖ· τὸ **τάδε**, ὅπερ εἶναι ἀντικ. τοῦ προστιθείς, ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τοῦ τάσδε ἀράς· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: **καὶ οὔτις ἄλλος ἦν ὁ τάδε τάσδ' ἀράς προστιθείς ἢ ἐγὼ 'π' ἐμαυτῷ**. **λέχη**=τὴν κλίνην, τὴν σύζυγον. **ἐν χ. ἐ. ὄργαν. χραίνω**=μολύνω. **ἄρ' ἔφυν;** ἀντὶ τοῦ ἄρ' οὐκ ἔφυν; **πᾶς ἄναγος**=ὅλος ἀκάθαρτος, μεμιασμένος. **μῆστι**=μὴ

ἔστι=δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον. **ἐμβατεύω τινός**=ἄπτομαί τινος=ἐπισκέπτομαι, πατῶ τὸν πόδα εἰς τινα τόπον. ἦ=εἰ δὲ μὴ (δηλ. ἐὰν τολμήσω νὰ μεταβῶ εἰς τὴν πατρίδα μου). **ὄρθῶ λόγον**=ὀμιλῶ ὀρθῶς· ἢ σειρά τῶν λέξεων: ἄρ' οὐκ ἂν ὀρθοίη τις λόγον κρίνων ταῦτα (προελθεῖν) ἐπ' ἐμοὶ (ἀπὸ) δαίμονός τινος; **θεῶν σέβας**=σεβαστοὶ θεοί. **ταύτην τὴν ἡμέραν**, καθ' ἣν πρόκειται νὰ γίνωσιν αὐτά. **πρόσθεν ἦ**=πρὶν ἢ. **κηλῖδα συμφορᾶς**=ἐπινοεῖδιστον συμφορᾶν.

Πραγματικαί: **σχιστὴ ὁδὸς ἀπὸ Δελφῶν κατὰ Δαυλίας.** Ἐπὶ τῆς μακρᾶς χαράδρας, τῆς εὐρισκομένης μεταξὺ τοῦ ἀποτόμου ὄρους Κίρφυος καὶ τοῦ Παρνασσοῦ, εἰς ἀπόστασιν τριῶν περιπυ ὡρῶν ἀπὸ τῶν Δελφῶν, συναντῶνται δύο ὁδοί, ἡ ὁδὸς ἡ ἄγουσα ἀπὸ Δελφῶν εἰς Θήβας καὶ ἡ ὁδὸς ἡ ἄγουσα ἀπὸ Δαυλίας εἰς Δελφούς· τοιουτοτρόπως διασταυροῦνται εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον τρεῖς ὁδοί. Ἐκεῖ λοιπὸν ἔγινεν ἡ συνάντησις Λαίτου καὶ Οἰδίποδος. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Πανσανίου ἐδεικνύοντο εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο οἱ τάφοι τοῦ Λαίτου καὶ τῶν οἰκετῶν. Σήμερον ἡ χαράδρα λέγεται Ζιμηνός, τὸ δὲ σημεῖον τῆς τριόδου καλεῖται σταυροδρόμι τοῦ Μέγα, διότι ὑπάρχει καὶ τάφος τοῦ Μέγα, ὁ ὁποῖος ἦτο ἀνὴρ ἐξ Ἀραχώβης πεσὼν εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο κατόπιν συγκρούσεως πρὸς ληστάς. **κήρυξ.** Ὁ βασιλεὺς σχεδὸν πάντοτε συνωδεύετο ὑπὸ κήρυκος, ὅστις διεκρίνετο ἐκ τῆς στολῆς καὶ τοῦ κηρυκείου. **ἄποπτος ἄστεως.** Ὁ δοῦλος δὲν ἠνείχετο νὰ βλέπῃ τὴν ἔδραν τοῦ κυρίου του κατεχομένην ἤδη ὑπὸ τοῦ φονέως αὐτοῦ. Μὴ τολμήσας δὲ νὰ καταγγείλῃ τὴν πρᾶξιν, ἐζήτησεν ἐπιμόνος νὰ φύγῃ ἐκ Θηβῶν, ὅπερ ἀπῆτει καὶ ἡ οἰκονομία τοῦ δράματος, διὰ νὰ βραδύνη ἡ παρουσία αὐτοῦ. **ἀπήνης:** ἀπήνη ἦτο κυρίως τετρατόροχος ἄμαξα, ἐπὶ τῆς ὁποίας πολλοὶ ἠδύνατο νὰ καθίσωσι. **τοὺς σύμπαντας.** Ὁ Οἰδίπους ἐνόμισεν ὅτι τοὺς ἐφόνευσεν ὅλους, ἐνῶ διέφυγεν ὁ εἷς, τὴν φυγὴν τοῦ ὁποίου δὲν ἀντελήφθη.

Στίχ. 834-862. **ὀκνηρὰ** (ἐνεργ.) διεγείροντα φόβον: φοβερά. **πρὸς τοῦ παρόντος**=παρ' ἐκείνου, ὃς ἦν παρών, παρὰ τοῦ αὐτόπλου μάρτυρος. **τοσοῦτόν ἐστὶ μοι τῆς ἐλπίδος**=τόσην μόνον ἐλπίδα διατηρῶ. **πεφασμένον**, ἐνν. αὐτοῦ (τοῦ βοσκοῦ)=ἐὰν δὲ οὗτος φανερωθῇ, ἔλθῃ. **προθυμία**=τὸ θάρρος, ἢ ἐλπίς. **ταῦτ'**=ταῦτά. **ἐκπεφευγοίην**=ἤθελον εἶναι ἀπηλλαγμένοι ἀπὸ τοῦ πάθους=τὸ ἐκ

τοῦ φόνου δυστύχημα, μίασμα. **περισσὸν**=τὸ ὑπερβαῖνον τὸ σύννηθες, τὸ ἔκτακτον, τὸ παράδοξον. **ληστιάς**, πρόληψις, ἀντὶ ὡς λησταί νιν (τὸν Λαίον) κατακτείνειαν. **αὐτὸν**=τὸν βοτῆρα. **ἐννέπω**=λέγω, διηγοῦμαι. **τὸν αὐτὸν ἀριθμόν**, δηλ. πολλοὺς καὶ ὄχι ἓνα. Εἰς τὴν μαρτυρίαν αὐτὴν τοῦ βοσκοῦ στηρίζει ὁ Οἰδίπους μεγίστας ἐλπίδας, διότι, καὶ ἂν ὑπῆρχεν ἡ ἄμαξα καὶ ἂν ἦτο ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος τοῦ φόνου τοῦ Λαίου, ὡς ἐδηλώθη ἀνωτέρω, καὶ ἂν ἦτο ἡ ἀναφερθεῖσα μορφή καὶ ἡλικία τοῦ Λαίου, παρὰ πάντα ταῦτα ὁ Οἰδίπους θὰ ἦτο ἀμέτοχος τοῦ φόνου, ἂν ἐξηκριβοῦτο ἐκ τῆς μαρτυρίας τοῦ βοσκοῦ, ὅτι εἶναι πολλοὶ οἱ φονεύσαντες καὶ ὄχι εἷς. **οἰόζωνος**=μονόζωνος (ἐξωσμένος μόνος αὐτὸς πρὸς ὁδοιορίαν, μόνος ὁδοιορῶν), μόνος (διότι οἱ ὁδοιπόροι συνήθως ἦσαν ἐξωσμένοι· τὸ οἰόζωνος ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ οἴος ἐτέθη πρὸς δῆλωσιν μείζονος ἑναργείας). **ἐς ἐμέ ῥέπον ἐστίν**=εἰς ἐμὲ κλίνει, ἀφορᾷ· μεταφορ. ἐκ τοῦ ζυγοῦ). **ὡς φανὲν ὧδε τοῦπος**=ὡς ἀνακοινωθέντα (ὑπὸ τοῦ βοσκοῦ) κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸν λόγον (περὶ πολλῶν ληστῶν). **ἐκβαλεῖν πάλιν**=ν' ἀνακαλέσῃ πάλιν. **κάκτρεπτοιο τοῦ πρόσθεν λόγου**=καὶ ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἤθελεν ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὸ προηγουμένως λεχθὲν (ὑπ' αὐτοῦ). **φανεῖ δικαίως ὀρθόν**=θὰ φανερώσῃ, ὅπως εἶναι δίκαιον, πραγματοποιηθέντα (τὸν φόνον τοῦ Λαίου). **ὄν γε διείπεε**, ἀναφορ. αἰτιολ. πρῶτ.=διότι δι' αὐτὸν ρητῶς εἶπε. **μαντείας γ' ἔνεκα**=ἔνεκα μαντείας τοῦλάχιστον, ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς μαντείας. **οὔτ' ἂν τῆδε βλέψαιμ' ἂν οὔτε τῆδ'**=οὔτε ἐδῶ ἤθελον στρέφει τὴν προσοχὴν, οὔτε ἐκεῖ, δηλ. οὔτε εἰς τοὺς λόγους(τοὺς χρησιμοδοτηθέντας ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος) οὔτε ἐδῶ, εἰς τοὺς τελευταίως λεχθέντας ὑπὸ τοῦ θεράποντος αὐτοῦ, δηλ. τοῦ Τειρεσίου (ἡ Ἰοκάστη προφανῶς ἀσεβεῖ εἰς τὸν θεόν).

Πραγματικά: καίτοι νιν οὐ καϊνός γ' ὁ δύστηνος κατέκταν', ἀλλ' αὐτὸς πάροιθεν ὤλετο· ἐν τούτοις καὶ τοῖς ἀμέσως ἐπομένοις ἐνυπάρχει τὸ ἐξῆς δίλημμα: ἢ ὁ Ἀπόλλων εἶπε τὴν ἀλήθειαν, ἢ ἐψεύσθη. Ἄν μὲν συνέβη τὸ πρῶτον, δὲν εἶναι παραδεκτὸν τοῦτο, διότι ὁ Λαῖος δὲν ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του, (ἐπειδὴ ὁ τελευταῖος οὗτος ἐξετέθη εἰς τὸ ὄρος καὶ ἀπέθανεν)· ἂν πάλιν ἐψεύσθη, ἐψεύσθη καὶ ὁ εἰπὼν αὐτὸ ὑπηρέτης του ἐν τῷ μαντεῖ· ἄρα καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις ὁ Λαῖος δὲν ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος. Τὸ δίλημμα ὅμως προφανῶς εἶναι ἀστήρικτον, διότι λαμβάνεται ὡς βᾶσις, ὅτι τὸ

τέκνον τοῦ Λαίου εἶχεν ἀποθάνει, ὅπερ δὲν συνέβη.

Στίχ. 863-910. **εἰ γάρ**, τὸ εἰ ποιητικῶς ἀντὶ εἴθε. **φέροντι**=ἔχοντι=ἔχουν. **τάν**=τὴν γνωστὴν εἰς ὅλους. **εὐσεπτος**=σεπτός, σεβαστός. **λόγ. τε ἔργων**=ἐν λόγοις καὶ ἔργοις. **ὦν**=περὶ ὧν (λόγων καὶ ἔργων). **πρόκεινται**=δημοσίᾳ εἶναι ἐκτεθειμένοι, ἐκ τῶν προτέρων εἶναι τεθειμένοι, καθιερωμένοι. **δι' οὐρανίαν αἰθέρα**=εἰς τὰ στρώματα τοῦ οὐρανοῦ αἰθέρος. **ὑψίποδες**=ὑψηλοί, εὐρισκόμενοι ὑψηλά. **νῖν**=αὐτοὺς (τοὺς νόμους). **θνατὰ φύσις ἀνέρον**=ἡ φύσις τῶν θνητῶν ἀνθρώπων (οἱ θνητοὶ ἄνθρωποι). **οὐδὲ μήποτε**=οὐδέποτε. **λάθα**=ἡ λήθη. **κατακοιμῶ**=βάλλω τινὰ νὰ κοιμηθῇ καὶ μεταφορικῶς: ἀχρηστεύω. **θεός**=θεῖα δύναμις. **γηράσκω**=χάινω τὴν ἰσχύν μου, μαραίνομαι· ἀντὶ νὰ εἴπῃ, γηράσκων, ἔθηκε κατὰ παράταξιν: οὐδὲ γηράσκει. **ἕβρις**=ἀσέβεια, ἀλαζονεία. **φυτεύει τύρ.**=γεννᾷ τὴν τυρανν. ἐξουσίαν. **εἰ** (συντάσσεται ἐνίοτε μεθ' ὑποτακτικῆς) **ὑπερπλησθῆ**=ἐὰν ὑπερπληρωθῆ. **μάτην**=ματαιῶς, χωρὶς νὰ κορσεθῆ. **μὴ πίκαιρα**=μὴ σύμφωνα πρὸς τὸν καιρὸν, πρὸς τὸ δίκαιον=ἄδικα. **μηδὲ σύμφ.**=ἀσύμφορα. **ἀκροτάταν εἰσαναβάσα ἄκραν**=ἀναβάσα εἰς τὸ ὑψηλότετον ὕψωμα. **ἀπότομος**=ἀπόκορημος. **ἀνάγκα**=μοιραία ἀνάγκη, ὄλεθρος. **ὄρουσεν εἰς ἀπότομον ἀνάγκαν**=συνήθως καταπίπτει αἰφνιδίως εἰς τὴν ὑπὸ τῆς μοίρας ἐπιβαλλομένην σκληρὰν ἀνάγκην. **οὐ ποδὶ χρησ. χρῆται**=δὲν χρησιμοποιεῖ τὸν πόδα, ὥστε νὰ εἶναι οὗτος εὐχρηστος, ἀσφαλής, ὥστε νὰ πατῇ στερεῶς· **χρησίμω**, προληπτ. κατηγορ. **τὸ καλῶς ἔχον πάλαισμα**=τὴν εὐγενῆ πάλην, τὸν εὐγενῆ ἀγῶνα (τῆς πόλεως πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ φονέως)· ἡ σειρά τῶν λέξεων: **αἰτοῦμαι δὲ θεὸν μὴ ποτε λῦσαι τὸ καλῶς ἔχον τῆ πόλει πάλαισμα. ὑτέροπτα**=ὑπεροπτικῶς, περιφρονητικῶς. **δίκας**, γεν. ἀντικειμ. τοῦ ἀφόβητος =χωρὶς νὰ φοβῆται τὴν θεῖαν δικαιοσύνην. **ἔδη δαιμόνων**=τάς ἔδρας, τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν. **κακά νιν ἔλοιτο μοῖρα**=εἴθε νὰ τὸν καταλάβῃ ἡ κακὴ μοῖρα. **δύσποτμος**=δυστυχής, ἀνόσιος, ἀσεβής. **χλιδᾶ**=χλιδή, αὐθάδεια, ὑπερηφάνεια. **χάριν δυσπότμου χλιδᾶς**=λόγῳ τῆς ἀνοσίου ὑπερηφανεῖας του. **εἰ μὴ**, ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἐν ἀρχῇ τῆς β'. **στροφῆς τεθεῖσα ὑπόθεσις. τὸ κέρδος**, τὸ ἄρθρον σημ. τὸ ἐπιζητούμενον (κέρδος). **καὶ ἔρξεται**, ἐνν. πρὸ τοῦ ῥήματος ἡ ὑπόθεσις εἰ μὴ=καὶ δὲν ἀπομακρύνῃ (δὲν ἀπόσχῃ). **τῶν**

ἀσέπτων=τῶν ἀσεβῶν πράξεων. **ἔχομαι τινος**=ἄπτομαί τινος, ἐγγίζω, ψαύω τι. **ἄθικτα**=ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα δὲν δυνάμεθα νὰ ἐγγίσωμεν, τὰ ἱερά· εἰς τὸ ρῆμα ἔξεται ὑπονοεῖται ἐκ τῶν προηγουμένων τὸ **εἰ**, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ **μή**. **ματάζω** (καὶ ὀρθότερον **ματάζω**, ἐκ τοῦ μάτην)=φέρωμαι ματαίως, ἀνοήτως. **ἐν τοῖσδε**=ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας (δηλ. ἐὰν δὲν τιμωρῶνται οἱ ἀσεβεῖς). **ἔρξεται**, ἐπικ. τύπος ἀντὶ τοῦ εἴρξεται=θὰ ἀποστῆ, θὰ εἶναι ἐπιφυλακτικός. **ἀμύνειν ψυχᾶς βέλη θυμοῦ**=ὥστε νὰ ἀπομακρύνῃ (ν' ἀποκρούσῃ) ἀπὸ τῆς ψυχῆς τὰς κακὰς ὁρμὰς τοῦ θυμοῦ. **τίμιαι**=ἐντιμοί. **αἱ τοιαίδε**=αἱ τοιαῦται ἀσεβεῖς πράξεις. **χορεύω**=μετέχω τῶν (θρησκευτικῶν) χορῶν, λατρεύω τὸν θεὸν μὲ χορούς. **ὀμφαλὸν γᾶς**, ἴδε στίχ. 480. **Ἄβαισι** δοτ. τοπ.=ἐν Ἄβαις. **τάδε**, ἐννοεῖ τοὺς χρησμοὺς καὶ τὰς ἐκβάσεις αὐτῶν. **χειρόδεικτος**=ὁ δεικνυόμενος διὰ τῶν δακτύλων τῶν χειρῶν, ὀλοφάνερος. **εἴπερ ὄρθ' ἀκούεις**=ἐὰν ὀρθῶς ἀκούῃς, ἐὰν ὀρθῶς καλῆσαι. **πάντ' ἀνάσσω**=ὡς ὢν παντάναξ, (χρησμι. ὡς κατηγορ. τοῦ ὑποκειμ. τοῦ ὄρθ' ἀκούεις). **μὴ λάθοι** (ὑποκ. ἢ πρὸς τὸ θεῖον ἀσέβεια ἢ τὸ προηγ. τάδε). **σέ τε ἀρχάν** (ἢ ἰδιότης ἀρχάν προσετέθη εἰς τὸ ὅλον **σέ**)=εἴθε νὰ μὴ διαφυγῇ τὴν προσοχὴν σου καὶ τῆς αἰωνίως ἀθανάτου ἐξουσίας σου. **ἔξαιρώ**=ἐξαφανίζω, δὲν δέχομαι ὡς ἔγκυρα. **ἔξαιροῦσιν** (οἱ ἄνθρωποι, ἀλλ' ὁ χορὸς ἐννοεῖ τὴν Ἰοκάστην). **φθίνοντα Λαῖου θέσφατα**=τὰ περὶ Λαῖου μαντεύματα, ὥστε νὰ φθίνουν, ὥστε νὰ εἶναι ἄκυρα (τὸ φθίνοντα εἶναι κατηγορ. κατὰ πρόληψιν). **οὐδαμοῦ τιμαῖς Ἀπόλλων ἐμφανῆς**=καὶ οὐδαμοῦ φανερὰ τιμᾶται ὁ Ἀπόλλων (διότι ἀμφιβάλλουσιν οἱ ἄνθρωποι περὶ τῆς ἀληθείας τῶν χρησμῶν). **ἔρρει δὲ τὰ θεῖα**=ἢ δὲ θρησκεία (ἢ δὲ λατρεία τοῦ θεοῦ) ἐξαφανίζεται.

Πραγματικά : νόμοι πρόκεινται δι' αἰθέρα τεκνωθέντες· ἐννοοῦνται οἱ ἄγραφοι καὶ θεῖοι νόμοι, οἱ ὁποῖοι εἶναι αἰώνιοι καὶ ἀμετάβλητοι καὶ οὐδέποτε χάνουν τὸ κύρος αὐτῶν, ἐνῶ οἱ γραπτοί, ὑπ' ἀνθρώπων νομοθετηθέντες, συχνὰ μεταβάλλονται. Περὶ τῶν πρώτων, ἤτοι περὶ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ φυσικοῦ δικαίου, φύσει ἐδρεύοντος εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, ὁ Σοφοκλῆς λέγει ἐν τῇ Ἀντιγόνη **«οὐ γάρ τοι νῦν γε κάχθῆς ἀλλ' αἰεὶ ποτε ζῆ ταῦτα, κούδεις οἶδεν, ἐξ ὄτου φάνη»**. Ὀλυμπος· ποιητικῶς ἐτέθη ἢ ἔδρα τῶν θεῶν ἀντὶ αὐτῶν τῶν θεῶν. **οὐκέτι τὸν ἄθικτον...** ἀναφέρει τραεῖς

τόπους λατρείας τῶν προφητικῶν θεῶν (διότι περὶ χορησιῶν ἐνταῦθα πρόκειται) δύο τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἓνα τοῦ Διός. "Αβαιοι" εἰς τὰς Ἀβας, πόλιν τῆς Φωκίδος, ὑπῆρχε ναὸς καὶ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἐν δὲ τῇ Ὀλυμπίᾳ ὑπῆρχεν ἀρχαῖον μαντεῖον τοῦ Διός, τῶν ἐν αὐτῷ ἱερέων Ἰαμιδῶν μαντευομένων δι' ἐμπύρων θυσιαῶν.

Στίχ. 911-1085. **χώρας ἄνακτες**· ἡ Ἰοκάστη ἔρχεται διὰ τῆς μέσης θύρας τῶν ἀνακτόρων, συνοδευομένη ὑπὸ δύο θερααινίδων καὶ κρατοῦσα στέφανον καὶ θυμιάματα. **δόξα μοι παρεστάθη**=μοῦ ἦλθεν ἡ ἰδέα. **στέφη**=ἰκετευτικοὶ κλάδοι. **ἐπιθυμιάματα**=θυμιάματα. **ὑψοῦ θυμὸν αἶρει**=μετεωρίζεται τὴν ψυχὴν (διατελεῖ ἐν ὑπερβολικῇ διεγέρσει), λυπούμενος ὑπερβολικὰ (μεταφορ. ἐκ τῶν ὑψουμένων κυμάτων τῆς θαλάσσης). **οὐδ' ὅποι' ἀνὴρ ἔννοους τεκμαίρεται τὰ καινὰ τοῖς πάλαι**=καὶ δὲν κρίνει ὡς συνετὸς ἀνὴρ τὰ νέα ἐκ τῶν παλαιῶν (δηλ. ματαιωθέντος τοῦ πρὸ πολλοῦ δοθέντος χρησιμοῦ εἰς τὸν Λαίον, εἶναι αὐτονόητον ὅτι καὶ τὰ τοῦ Τειρεσίου σημερινὰ μαντεύματα εἶναι ψευδῆ). **φόβους**=πράγματα διεγείροντα φόβους. **ἄγχιςτος** (ἄγχι)=πλησιέστατος (διότι ὁ βωμός του ἦτο ἔμπροσθεν τῶν ἀνακτόρων). **κάτευγμα** (ἐκ τοῦ κατεύχομαι)=ἀφιέρωμα, ἀνάθημα. **λύσις**=ἀπαλλαγὴ τοῦ Οιδίποδος ἀπὸ τῶν φόβων του περὶ τοῦ γενομένου ἐγκλήματος. **εὐαγὴ** προλ. κατηγορ.=ὥστε εὐαγῆ γενέσθαι τὸν Οιδίποδα, ὥστε ν^ο ἀπαλλαγῆ τῆς κατηγορίας, ποῦ τοῦ ἀπέδωσαν. **ὡς κυβερνήτην νεῶς**=ὡς ὀκνοῦσιν οἱ ναῦται, βλέποντες ἐκπεπληγμένον τὸν κυβερνήτην νεῶς. **ἄρ' ἂν μάθοιμι**, ἐν αὐτοῖς ἐνυπάρχει παρακλήσις (παρατηρητέον ὅτι καὶ οἱ τρεῖς κατὰ σειράν στίχοι λήγουσιν εἰς τὴν αὐτὴν συλλαβήν). **αὐτὸν εἶπατε**, τὸ αὐτὸν ἐτέθη κατὰ πρόληψιν ἀντί: εἶπατε, ὅπου αὐτὸς ἐστίν. **γυνὴ δ'...** ἡ κατὰ. σειρά τῶν λέξεων: γυνὴ δὲ μήτηρ τῶν κείνου τέκνων ἐστὶν ἥδε· αἱ λέξεις δὲ **γυνὴ μήτηρ** παρατιθέμεναι φανερόνουσι τὴν ἀληθῆ σχέσιν τοῦ Οιδίποδος πρὸς αὐτήν. **ὄλβιος**=εὐτυχής. **παντελής δάμαρ**=τελεία ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν σύζυγος. **αὐτῶς**=ὡσαύτως, ἐνν. εἴης. **ἄξιος εἶ**, ἐνν. τοῦ ὄλβιος εἶναι. **εὐέπεια**=εὐφημία, καλὴ εὐχή. **ὄτου χρῆζων ἀφίξει**, πλαγ. ἔρωτ. πρὸτ.=τίνος ἔχων ἀνάγκην ἦλθες; **χῶτι**=καὶ ὅ,τι. **πρὸς τίνος δ' ἀφιγμένος**; ἐνν. ἀγαθὰ θέλεις σημεῖναι; **ἐκ τῆς Κορίνθου**· ἀντὶ ν^ο ἀπαντήσῃ παρὰ τίνος ἦλθε, ἀναφέρει τὸν τόπον, ἐξ οὗ ἦλθεν, ἐπειδὴ μόνος του, χωρὶς ν^ο ἀπο-

σταλή παρ' ἄλλου, ἤλθε. τὸ δ' ἔπος, αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς. ἡδουο—ἀσχάλλοις, ἐνν. τούτω=τῷ ἔπει· ὁ ἄν ἀνήκει καὶ εἰς τὰς δύο εὐκτικὰς. ἀσχάλλω=λυποῦμαι. διπλήν=διπλήν δύναμιν (ἐνέργειαν) τοῦ ἡδουο καὶ ἀσχάλλειν, δηλ. χαρᾶς καὶ λύπης. Ἰσθμίας=Κορινθίας. Ἰστημι=ἀνακηρύττω, ἐκ τῆς φράσεως δὲ στήσουσι τύραννον φανερόνεται, ὅτι ὁ Οἰδίπους δὲν ἦτο νόμιμος κληρονόμος τοῦ θρόνου τῆς Κορινθίας. ἐγκρατῆς ἔστιν=εἶναι ἐν τῷ κράτει, ἐν τῇ ἐξουσίᾳ. οὐ δῆτα (ἐνν. ἐγκρατῆς ἔστι)· τοῦτο μετὰ τινος δημιώδους χαριτολογίας λέγεται ὑπ' ἀνθρώπου τοῦ λαοῦ, δηλαδή δὲν ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἐξουσιάζεται ὑπὸ τοῦ θανάτου. ἀξίω θανεῖν=ἀπαιτῶ νὰ θανατωθῶ (ὅπως ὁ λαὸς λέγει πολλάκις πρὸς διαβεβαίωσιν: νὰ μοῦ κόψουν τὸ κεφάλι, νὰ πεθάνω). ὦ πρόσπολε, ἀποστέλλει μίαν τῶν θερααινίδων, διὰ νὰ ἀναγγεῖλῃ καὶ καλέσῃ τὸν Οἰδίποδα. ἴν' ἔστέ=ποῦ εἴσθε. τοῦτον Οἰδίπους... ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: τοῦτον τὸν ἄνδρα Οἰδίπους πάλαι ἔφευγε, τρέμων, μὴ κτίνοι (αὐτόν). πρὸς τῆς τύχης=ἀπὸ φυσικὸν θάνατον. τοῦδε, τοῦ Οἰδίποδος, ὁ ὁποῖος αὐτὴν τὴν στιγμήν ἤρχετο ἐκ τῶν ἀνακτόρων. ἐκπέμπομαι=στέλλω καὶ προσκαλῶ ἐκτός. ἴν' ἤκει=τοῦ κατήγησαν. τὰ σεμνὰ (εἰρων.). ἀγγελῶν, τί μετοχὴ εἶναι; σημήνας γενοῦ περιφρ.=σήμηνον, ἀνάγγελον. θανάσιμον βεβηκότα=ὅτι ἀπῆλθεν εἰς τὸν θάνατον, ὅτι ἀπέθανεν. δόλοισιν=διὰ δολοφονίας, διὰ δολοφονικῆς ἐπιβουλῆς. ἡ ξυναλλαγῇ νόσου;=ἡ ἐκ συντυχίας νόσου, ἡ ἀπὸ ἀσθενείαν; σμικρὰ ῥοπή=πολὺ μικρά, ἀσήμαντος ἀφορομὴ (ῥοπή=κλίσις· ἡ μεταφ. ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ). εὐνάζω=ρίπτω εἰς τὴν εὐνήν(κλίνην), καταβάλλω. συμμετροῦμαι, ἴδε στίχ. 73. συμμετροῦμενος τῷ μακρῷ χρόνῳ=συμφώνως μὲ τὴν μακρὰν ἡλικίαν του, σύμφωνα μὲ τὸ βαθὺ γῆράς του. πυθόμαντις ἔστια=ἡ μαντικὴ ἔστια τῆς Πυθοῦς (προσωποπ.). κλάζω=κράζω. τοὺς ἄνω (εἰς τὸν ἀέρα) κλάζ. ὄρνευεις, περιφρονητικῶς ὁμιλεῖ διὰ τοὺς λόγους τοῦ Τειρεσίου. ὦν ὑφηγητῶν (ὄντων)=κατὰ τὴν ὑφήγησιν, ὁδηγίαν τῶν ὁποίων. κεῦθει, ἔχει παθ. σημ.=κοῦπτεται, ἔχει ταφῆ. ἄψαυστος (ἐνεργ.) ἔγχους=χωρὶς νὰ ἐγγίσω δόρυ ἢ ξίφος. εἴ τι μὴ=ἐκτός ἐὰν ἴσως. τῶμῳ πόθῳ, ἀντί: τῷ πόθῳ ἐμοῦ=ἐξ αἰτίας τοῦ πόθου του πρὸς ἐμέ. οὔτω=ὑπὸ τοιούτους ὄρους. ἄν θανῶν εἴη=θάνοι (ἀντὶ ὀριστ.). τὰ δ' οὖν=ἐν πάσῃ ὁμῶς περιπτώσει. θέσπισμα=χρησμός. τὰ παρόντα, τὰ ὁποῖα τώρα μᾶς ἐμβάλλουν εἰς σκέψεις, εἰς φόβους. συλ-

λαβὼν=λαβὼν μαζί του. ἄξια (κατηγορ.) οὐδενὸς=ἄνευ οὐδενὸς κύρους. παράγομαι=παρασύρομαι. εἰς θυμὸν βάλλω=ἐνθυμοῦμαι, βάλλω εἰς τὸν νοῦν μου. τὸ λέχος τῆς μητρὸς=τὸν μετὰ τῆς μητρὸς μου γάμον. ᾧ τὰ τῆς τύχης κρατεῖ=ἐν τῷ βίῳ τοῦ ὁποίου κρατεῖ ἡ τύχη (ἡ τυφλὴ τύχη καὶ οὐχὶ ἡ θεὰ Τύχη, ἣτις ἐπιστεύετο παρὰ πάντων): ὁμιλεῖ γενικῶς ἐνταῦθα καὶ μόνον κατωτέρω ἐν στίχῳ 980 εἰδικεύει διὰ τὸν Οἰδίποδα: σὺ δέ... πρόνοια δ' οὐδενὸς σαφῆς=δὲν ὑπάρχει δὲ ἀσφαλῆς πρόγνωσις διὰ κανὲν πρᾶγμα. εἰκῆ=ὅπως τύχη, ὅπως ἔτυχεν (ἄνευ σκέψεων): ταῦτα καὶ τὰ κατωτέρω λέγει ἡ Ἰοκάστη πρὸς παρηγορίαν τοῦ Οἰδίποδος. εἰς τὰ νυμφεύματα (προσδιορ. ἀναφορ.)=ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς μετὰ τῆς μητρὸς σου γάμους. ἀλλ' ὅτω ταῦτα παρ' οὐδὲν ἔστι (ἀναφορ. ὑποθ. πρότ.)=ἀλλ' ἐάν τις οὐδεμιᾶς προσοχῆς ἄξια θεωρῇ ταῦτα. ῥᾶστα=εὐκολώτατα, ἀλυπότατα. μέγας ὀφθαλμὸς=ἰσχυρὸς ὀδηγός, τρανὴ ἀπόδειξις. ξυνίημι=τὸ ἐννοῶ. τῆς ζώσης γεν. ὑποκ.=ἡ ζῶσα. καὶ ὑπὲρ ποίας γυν.=καὶ διὰ ποίαν γυναῖκα (ἀναγκ. αἴτιον). τί ἐκείνης=τί πρᾶγμα ἐκείνης. ἧ ῥήτόν;=ἄραγε δύναται νὰ ἀνακοινωθῇ; τό τε πατρῶον.. ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: ἐλεῖν τε τὸ πατρῶον αἶμα ταῖς ἐμαῖς χερσὶ=καὶ νὰ φονεύσω τὸν πατέρα μου διὰ τῶν ἰδίων μου χειρῶν. ἐξ ἐμοῦ, ἀντὶ ὑπ' ἐμοῦ. εὐτυχῶς, διότι μὴ μεταβάς εἰς Κ. ἀλλ' εἰς Θήβας, ἀπέφυγε τοὺς κινδύνους τῶν ἐγκλημάτων πρὸς τοὺς γονεῖς του καὶ ἀπέβη εὐτυχίης, ὡς ἀναλαβὼν τὴν βασιλείαν τῶν Θηβῶν (τραγ. εἰρωνεία, διότι αὐτὸ ἀκριβῶς ἐπέφερε τὸν ὄλεθρόν του). ἀλλ' ὅμως ἥδιστον=ἀλλ' ὅμως ἦτο παρὰ πολὺ εὐχάριστον (πρβλ. τὸ ἐν Ὀδυσσεΐα ι 34 «οὐδὲν γλύκιον ἦς πατρίδος οὐδὲ τοκῆον». ἧ γὰρ τάδ' ὀκνῶν ἦσθ' ἀπόπολις;=ἀλήθεια λοιπὸν εὐρίσκεισο μακρὰν τῆς πατρίδος σου, ἐπειδὴ αὐτὰ δὰ ἐφοβεῖσο; πατρός τε χρῆζων=ἐκτὸς τοῦ λόγου, ποὺ ἐξέστηκα, καὶ διότι ἐπειθύμουν... τί δῆτ' ἐγὼ οὐχὶ ἀπελυσάμην σε=διατί λοιπὸν δὲν σὲ ἀπῆλλαξα ἀμέσως, τί κάθημαι καὶ δὲν σὲ ἀπαλλάττω ἀμέσως; δύναμαι ἀμέσως νὰ σὲ ἀπαλλάξω. χάριν=ἀνταμοιβήν, δῶρον. τοῦτ' ἀφικόμην=πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον... πρὸς δόμους, ἐνν. εἰς Κόρινθον. εὖ πράττω τι=εὐτυχῶ κάπως, λαμβάνω κάποιαν εὐεργεσίαν. ὁμοῦ, ἀντὶ ὁμοσε=εἰς τὸ αὐτὸ μέρος. φυτεύσαντας, ἐνν. ἐδῶ τὴν μητέρα, ἐνῶ ἡ λέξις λέγεται μᾶλλον περὶ πατρός. εἰ τῶνδε φεύγεις οὐνεκα=ἐάν ἔνεκεν αὐτῶν τῶν αἰτίων (τὰ ὁποῖα ἀνεφέρθησαν ἀνωτέρω)

ἀποφεύγης. **μὴ ἐξέλθῃ σαφῆς**—μὴ ἀποδειχθῆ (βγῆ) ἀληθῆς. **μίασμα τῶν φυτευσάντων** (γεν. ὑποκ.)—μόλυσμα ἀπὸ τοὺς γονεῖς σου. **τοῦτ' αὐτό, τοῦτο**, ἢ ἐπανάληψις τοῦ τοῦτο πρὸς δήλωσιν τῆς μεγάλης προσδοκίας τοῦ Οἰδίποδος περὶ τοῦ λεχθέντος ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου. **οὐδὲν πρὸς δίκης**—οὐδόλως δικαίως. **πῶς δ' οὐχί;** ἔνν. πρὸς δίκης τρέμω; **γεννητῆς**—ὁ γεννήτωρ, ὁ γονεὺς, ἐνῶ **γεννήτης**—ὁ εἰς τὸ αὐτὸ γένος ἀνήκων. **ὄθούνεκα**—διότι. **οὐδὲν ἐν γένει σοι ἦν**—οὐδεμίαν συγγένειαν εἶχε πρὸς σέ. **οὐ μᾶλλον οὐδὲν** ἐπαναλαμβάνει τὴν προηγηθεῖσαν ἄρνησιν πρὸς μείζονα ἔμφασιν. **τοῦδ' ἀνδρὸς** (=ἐμοῦ) **ἀλλ' ἴσον**—δὲν σὲ ἐγέννησε περισσότερον ἀπὸ ἐμέ, ἀλλ' ἐξ ἴσου, δηλ. τόσον εἶναι πατήρ σου ὁ Πόλυβος, ὅσον ἐγὼ (τοῦτο εἶναι ἀπὸ τὰς συνήθειαις εὐφυολογίας τῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ). **ἐξ ἴσου**, ἔνν. τὸ ἐξέφυσα. **τῷ μηδενί** (ἔνν. ὄντι)—τῷ μὴ φύσαντι. **ἐγείνατο**—ἐγέννησε. **ἀντὶ τοῦ διη παῖδα μ' ὠνομάζετο;** —ἐνεκα τίνος λόγου λοιπὸν μὲ ἀνόμαζεν ὡς ἰδικόν του παιδί; **λαβών**, αἰτιολ. μετ. **κάθ'**—καὶ εἶτα—καὶ μ' ὅλα ταῦτα. **ὧδε μέγα**—τόσον μεγάλως. **στέργω**—ἀγαπῶ. **ἀπ' ἄλλης χειρὸς**, ἔνν. ἢ ἐναντιομ. μετ. λαβών. **ἐκπέιθω**—πειθαναγκάζω. **ἐμπολάω**—ἀγοράζω **δίδως**, ἴστορ. ἐνεστ. **ναπαῖαι πτυχαὶ**—δασώδεις χαράδραι. **ἐπιστατῶ**—εἶμαι βοσκὸς (εἰς τὰ ποίμνια), **διότι ὁ ποιμὴν ἐλέγετο καὶ ἐπιστάτης**. **ἐπιθητεία**—ἐπὶ ἐμμίσθῳ ὑπηρεσία· **θῆς** δὲ ἐλέγετο ὁ ἐλεύθερος ἐργάτης ὑπηρετῶν ἐπὶ μισθῷ (ὑποτίθεται ὅτι εἶναι τοῦ Πολύβου, ἀφοῦ εἰς αὐτὸν τὸ ἔκθετον παρέδωκε). **σοῦ δὲ σωτήρ γε**—(ναὶ ὑπηρετῆς ὡς περιπλανώμενος ἐμμισθὸς ἐργάτης,) ἀλλὰ γενόμενος σωτήρ σου (λέγει τοῦτο μετὰ τίνος ὑπερηφανείας). **τί ἄλλος ἴσχοντα;**—ἀπὸ ποῖον κακὸν ὑποφέροντα; (κάνει τὴν ἐρώτησιν ταύτην ὁ Οἰδίπους, ἐπειδὴ ἤκουσε τὴν λέξιν, **σωτήρ**, δηλ. ἀπὸ τί κακὸν μὲ ἔσωσες;). **μαρτυρήσειαν ἄν**—δύνανται νὰ μαρτυρήσουν, νὰ τὸ ἀποδείξουν (ὅτι ἐν κακοῖς ὄντα σὲ ἔλαβον). **ποδῶν ἄρθρα τὰ σά**—τὰ ἄρθρα τῶν σῶν ποδῶν. **τί τοῦτ' ἀρχαῖον ἐννέπεις κακόν;**—τί ἐστι τοῦτο τὸ ἀρχαῖον κακόν, ὃ ἐννέπεις; **διάτορος**—διατρυνπυμένος, διαπεπερονημένος. **ἀκμαὶ ποδοῖν**—αἱ ἐξοχαὶ τῶν ἀστραγάλων, τὰ σφυρά. **δεινόν γ' ὄνειδος σπαργάνων ἀνειλόμην**—φοβεράν αἰσχύνην βεβαίως ἀνέλαβον ἐκ νηπιακῆς ἡλικίας (καθ' ἣν γίνεται ἡ σπαργάνωσις τῶν παιδιῶν). **ἐκ τύχης ταύτης**—ἐκ τοῦ γεγονότος αὐτοῦ. **ὅς εἶ**—ποῖος εἶσαι (οἷος πράγματι εἶσαι, δηλ. Οἰδίπους—οἰδῶ).

οιδέω καὶ πούς). πρὸς πατρός ἢ μηρός, ἔνν. ἔπαθον τὸ πάθημα τοῦτο. **λφον φρονεῖ** = ἀκριβέστερον γνωρίζει. **τυχῶν** = εὐρὼν κατὰ τύχην. **οὐκ**, ἔνν. οὐκ ἔλαβον αὐτὸς τυχῶν. **τῶν Λαῖου τις** = κάποιος ἐκ τῶν ἀνθρώπων (ὑπηρετῶν) τοῦ Λαίου. **δήπου** = ὡς ἐνθυμοῦμαι. **εἴτ' οὖν ἐπ' ἀγρῶν εἶτε κἀνθάδ' εἰσιδῶν;** = εἶτε γνωρίσας τοῦτον ἐδῶ προσωπικῶς, εἶτε εἰς τοὺς ἀγρούς; **σημήνατε** = καταστήσατέ μου αὐτὸν γνωστόν. **καιρός** = κατάλληλος εὐκαιρία. **οὐδέν' ἄλλον**, ἀντικ. τοῦ ἔννοουμ. ἀπαρεμφ. ἐννέπειν, οὐ ὑποκ. τό: αὐτὸν (τὸν ἄγγελον). **τὸν ἐξ ἀγρῶν** = τὸν ἐν ἀγροῖς ὄντα καὶ προσκληθέντα ἐξ αὐτῶν ὑπὸ σοῦ. **ματεύω** = ζητῶ. **ἐφιέμεσθα μολεῖν** = ἐπεθυμοῦμεν νὰ ἔλθῃ. **τὸν** = ὄν. **τί δ' ὄντιν' εἶπε** = πλήρης θὰ ἦτο ἡ φράσις: τί δ' ἐρωτᾶς, ὄντιν' εἶπε. **μηδὲν ἐντραπίης** = νὰ μὴ φροντίξῃς (νὰ μὴ ἐνδιαφέρεσαι καθόλου). **οὐκ ἂν γένοιτο τοῦτο, ὅπως ἐγὼ οὐ φανῶ** = δὲν δύναται νὰ γίνῃ τοῦτο, ἵνα ἐγὼ μὴ φανερώσω (ὁ Οἰδίπους φαντάζεται ὅτι τὸν ἐμποδίζει ἡ Ἰοκάστη νὰ εὕρῃ τὸ γένος του, διὰ νὰ μὴ ἀποδειχθῇ ἡ ταπεινὴ καταγωγὴ του). **ἄλις (εἰμί) νοσοῦσ'** ἐγὼ, προσ. σύνταξ. ἀντὶ τῆς ἀπροσ. ἄλις ἐστὶ νοσεῖν (πάσχειν, ὑποφέρειν) ἐμέ. **τρίδουλος τρίτης μητρός** = δοῦλος καταγόμενος ἐκ δούλης μητρός μέχρι τρίτης γενεᾶς. **ἐκφανῆ κακῆ** = θὰ ἀποκαλυφθῆς ἔχουσα ταπεινὴν καταγωγὴν. **μὴ οὐ** = ὥστε μὴ οὐ. **τάδε** = τὴν ἀναζήτησιν τῆς καταγωγῆς σου. **φρονοῦσα εὖ** = κρίνουσα ὀρθῶς, ἀποβλέπουσα εἰς τὸ καλόν σου. **τὰ λῶστα** = τὰ ὀφελιμώτατα. **τὰ λῶστα** (ἡ ἐπανάληψις τούτου ὑποδηλοῖ ἀγανάκτησιν) = τὰ συμφερότατα αὐτὰ (δηλ. ἡ μὴ ἀνεύρεσις τῆς καταγωγῆς μου). **πάλαι** (ἀφ' ἧς τὸ πρῶτον ἤκουσεν ἐν Κορίνθῳ, ὅτι εἶναι νόθος). **δύσποτμος** = δυστυχής. **ἄξει τις**, ἀποστέλλεται δεύτερος πομπὸς νὰ φέρῃ τὸν ποιμένα τὸ ταχύτερον μετὰ τὸν ἐν στίχ. 861 ἀποσταλέντα πρῶτον. **χαίρειν** = νὰ ἐναβρύνεται, νὰ καμαρώνῃ. **προσεπειν** = νὰ προσαγορεύσω (δηλ. ὅτι εἶσαι δύστηνος = δυστυχής). **ἄλλο δ' οὐποθ' ὕστερον** μετὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς ἡ Ἰοκάστη ἀπέρχεται ἀποτόμως διὰ τῆς μεσαίας πύλης εἰς τὰ ἀνάκτορα. **ἄξασα** (τοῦ ρ. αἴσσω) = ὀρμήσασα ταχέως. **ὅπως μὴ** (μετὰ φόβου σημαντ. ρῆμ. τίθεται τὸ ὅπως μὴ μεθ' ὀριστ. μέλλοντος) **ἀναρρήξει** (ἀμεταβ.) = μήπως ξεσπᾶσουν. **σιωπῆς**, ἐννοεῖ τὴν σιωπὴν τῆς Ἰοκάστης, ἀποφυγούσης νὰ ἐξηγήσῃ τοὺς λόγους τῆς αἰφνιδίας φυγῆς της καὶ ἀρκεσθείσης νὰ εἶπῃ μόνον τὸ **λοῦ, λοῦ. ὅποια χρῆζει ῥηγνύτω** = ἄς ξεσπᾶσουν

ὅσα θέλουν. φρονῶ μέγα=μεγαλοφρονῶ. δυσγένεια=ταπεινή καταγωγή. νέμω=θεωρῶ. τῆς εὖ διδούσης=τῆς ἀγαθοποιοῦ, τῆς παρεχούσης μοι εὐτυχίαν (ἐνν. τὴν προηγ. πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν τῆς τύχης). οὐκ ἀτιμασθήσομαι=δὲν θὰ προσβληθῶ. τῆς γὰρ=διότι ἔξ αὐτῆς (τῆς τύχης). οἱ συγγενεῖς μῆνες=οἱ χρόνοι, ποὺ μὲ ἐσυντρόφευσαν εἰς τὴν ζωὴν, ποὺ παρηκολούθησαν τὸν βίον μου ἀπὸ τῆς γεννήσεώς μου μέχρι σήμερον (ἐννοεῖ τὸν χρόνον τῆς ζωῆς καθόλου, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῶν ἀρχαίων συγγεννάται τῷ ἀνθρώπῳ, διέσχεται μαζί τὸν βίον καὶ συγγηράσκει μετ' αὐτοῦ). διώρισαν μικρὸν καὶ μέγαν=ὄρισαν (προόρισαν, ἔταξαν) νὰ γίνω κατ' ἀρχὰς μὲν μικρός, ἔπειτα δὲ μέγας. τοιοῦδ' ἐκφύς=τοιαύτην ἀφ' οὗ ἔσχον καταγωγὴν, ἀφ' οὗ τοιοῦτος ἐγεννήθην. οὐκ ἂν ἐξέλθοιμ' ἔτι ποτ' ἄλλος, ὥστε μὴ ἐκμαθεῖν τοῦμὸν γένος=δὲν εἶναι δυνατόν ν' ἀποδειχθῶ ποτε ἄλλος, ὥστε νὰ μὴ μάθω τὴν καταγωγὴν μου (ἐν ἄλλοις λόγοις θέλει νὰ εἴπῃ, ὅτι τὴν καταγωγὴν μου τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ μεταβάλλῃ καὶ ἐπομένως δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ μὴ μάθω τὰ κατ' αὐτήν).

Πραγματικά: ἰκέτις ἀφίγμαι· τελειώσασα τοὺς λόγους αὐτοὺς ἡ Ἰοκάστη στέφει τὸ ἄγαλμα τοῦ θεοῦ, αἱ δὲ θεραπευνίδες ἀνάπτουν τὸ πῦρ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ διὰ τὰ θυμιάματα. **ἄρ' ἂν παρ' ὑμῶν, ὧ ξένοι...** ὁ ἄγγελος ἔρχεται ἔξ ἀριστερῶν, ἡ δὲ ἐμφάνισις αὐτοῦ φαίνεται ὡς ἄμεσον ἐπακολούθημα τῆν προσευχῆς τῆς βασιλίσσης. **παντελῆς δάμαρ**· ὁ γάμος παρ' ἀρχαίοις ἐθεωρεῖτο ἀτελής, ἐὰν δὲν ἀπεκτῶντο τέκνα· διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὰ προικοσύμφωνα συνηθίζετο ν' ἀναγράφηται «ἐπ' ἀρότῳ παίδων ἄγομαι γαμετήν» τ. Ἐ. νυμφεύομαι, διὰ νὰ τεκνοποιήσω. Κατ' ἀκολουθίαν ἐλέγετο παντελῆς δάμαρ ἡ σύζυγος ἐκείνη, ἣτις εἶχε καὶ τέκνα. **ὡς ἠὺδάτ' ἐκεῖ**, πρὶν ἀποφασισθῆ ἑπισήμως ἡ ἀνακηρύξις τοῦ βασιλέως. **ᾧ τὰ τῆς τύχης κρατεῖ**. Ἀφ' οὗ ἐν στίχ. 724 ἡ Ἰοκάστη ἐξέφρασεν ἀμφιβολίας περὶ τοῦ ἄξιπίστου τῶν ἀνθρωπίνων μαντειῶν, ἐν δὲ τῷ στίχ. 853 δὲν ἐφείσθη οὐδὲ τοῦ Ἀπόλλωνος, τώρα θεωρεῖ ὡς κυρίαρχον τοῦ κόσμου τὸ μοιραῖον καὶ τυχαῖον «τύχη κυβερνᾷ πάντα». **ἐπέειπερ εὐνοὺς ἤλθον...** ὁ ἄγγελος νομίζει ὅτι θὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Οἰδίποδα, ἂν τοῦ ἀναγγεῖλῃ ὅτι αὐτὸς τὸν ἔσωσεν ἐκθετημένον ἀνάπηρον παιδίον εἰς τὸν Κιθαιρῶνα· ποῖον ὅμως ἄλλο ἀποτέ-

λεσμα ἐπῆλθεν; Ἐπομένως ἔχομεν ἐδῶ ἄλλην περιπέτειαν. **εὐρῶν ναπαίαις ἐν Κιθαιρώνας πτυχαίς**: τοῦτο ἦτο τὸ πρῶτον κεραυνοβόλον πληγα τῆς Ἰοκάστης, ἣτις ἤρρισε νὰ ὑποπτεύῃ τὴν ἀλήθειαν, διὰ νὰ πεισθῇ κατωτέρω ἀπολύτως ἐν τοῖς στίχ. 1032 καὶ 1042. **μικρὸν καὶ μέγαν διώρισαν**: ἀληθῶς ἦτο οὗτος ἐν ἀρχῇ ἔκθετον ἀνάπηρον παιδίον καὶ ἔγινε διάδοχος καὶ ἔπειτα βασιλεὺς τοῦ θρόνου τῆς Κορίνθου καὶ ἐξ ἄλλου ἄπελπις ὀδοιπόρος καὶ βασιλεὺς τῶν Θηβῶν.

Στίχ. 1083-1108. **εἴπερ ἐγὼ μάντις**. Καθ' ὃν χρόνον ὁ Οἰδῖπος μένει μόνος ἐν τῇ σκηνῇ σύννου; καὶ στρέφει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸ βλέμμα, μήπως ἴδῃ ἐρχόμενον τὸν ποιμένα, ὁ χορὸς περιχαρῆς ἄδει τὸ τρίτον στάσιμον, διὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἐλπίδα, ὅτι ὁ βασιλεὺς, ὁ ὁποῖος ἐθεωρεῖτο ξένος (Κορίνθιος), συντόμως θὰ ἀποδειχθῇ Θηβαῖος τὴν καταγωγὴν. **μάντις**, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ἀνθρωπίνης μαντικῆς. **ἴδρις**=σοφός. **κατὰ γνώμαν**=κατὰ νοῦν. **οὐκ ἔσει ἀπείρων**=δὲν θὰ εἶσαι ἄπειρος, θὰ εἶσαι μέτοχος· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: **οὐκ ἔσει ἀπείρων μὴ οὐ σέ γε αὖξειν**=δὲν θὰ εἶσαι ἐστερημένος τοῦ νὰ σὲ μεγαλύνωμεν, θὰ μάθῃς ὅτι σέ... **πατριώτης**=συμπατριώτης· διὰ τῶν τριῶν ἐπιθέτων: **πατριώτην, τροφὸν καὶ μητέρα**, ὁ ποιητὴς ἐσχημάτισε κλιμακωτὸν σχῆμα ἐκ τῶν μικροτέρων εἰς τὰ μεγαλύτερα. **χορεύομαι**=τιμῶμαι διὰ χορῶν. **ἐπίηρα φέρω** (Ὁμηρ. φράσις)=φέρω εὐχάριστα. **τυράννοις**=τῷ Οἰδίποδι (ὁ πληθ. τῆ βασιλικῆ οἰκογενείᾳ τοῦ Οἰδίποδος). **ἰήτε Φοῖβε**, ἴδε στίχ. 154. **μακραιῶν**=μακρόβιος. **μακραιῶνων** (ἐνν. κορῶν). **ἔτι κτε** (μεταφέρεται εἰς τὸν χρόνον τῆς εὐρέσεως τοῦ Οἰδίποδος). **πελασθεῖσα Πανός**=συννευρεθεῖσα μετὰ τοῦ Πανός. **εὐνάτειρα**=σύννευρος. **πλάκες ἀγρονόμοι**=πλάκες ἀγρῶν νεμομένων=δρῆναι πεδιάδες ἀγρῶν (δπου βόσκουσι κτήνη). **Κυλλάνας**=Κυλλήνης. **Βακχεῖος**=ὁ Διόνυσος. **εὖρημα**=ὡς λαμπρὸν δῶρον, ὡς εὐφρόσυνον κέρδος, καὶ ἐπομένως τέκνον του (δηλ. νύμφη τις ἔτεκεν αὐτῷ).

Πραγματικά: τὸ χορικὸν ἄσμα εἶναι μεστὸν χαρᾶς καὶ ἐλπίδων, συνηθίζοντο δὲ τοιαῦτα ἐν τοῖς ἀρχαίοις δράμασιν, ἰδίᾳ τότε, ὅταν προβλέπηται μεταβολὴ ἐπὶ τὰ χεῖρω καὶ καταστροφῇ. **τὰν αὔριον πανσέληνον**: ὁ χορὸς ἀναμένει αὔριον νὰ διαλευκανθῇ πλήρως τὸ μυστήριον τῆς καταγωγῆς τοῦ Οἰδίποδος, ὅτε θὰ ἦτο πανσέληνος,

συμπίπτουσα μὲ τὴν ἐπαύριον τῆς ἐορτῆς τῶν Μεγάλων Διονυσίων, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐδιδάσκοντο τὰ δράματα. Ὡς δὲ διὰ τῆς πανσελήνου ἠθέλησε νὰ δείξῃ, ὅτι ἡ ἀνακάλυψις τοῦ πράγματος γενήσεται ἐν πλήρη φωτί. **μακροαιώνων**, ἐννοεῖ τὰς νύμφας, αἱ ὁποῖαι ἦσαν παρθενικαὶ θεότητες, προσωποποιήσεις τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως. Κατόφκουν εἰς ὄρη, δάση, πεδιάδας, κοιλάδας, σπήλαια, κρήνας καὶ ποταμοὺς καὶ ἔζων ἐπὶ μακρὸν τρώγουσαι ἀμβροσίαν. Ἐξελαμβάνοντο ὁμοίως ὡς τροφοὶ καὶ παιδαγωγοὶ τοῦ Διὸς καὶ τοῦ Διονύσου καὶ τοῦτον παρακολουθοῦσι συνεχῶς μετὰ τοῦ Πανὸς καὶ τῶν Σατύρων. **Πάν** ἦτο ὁ ἐν Ἀρκαδίᾳ κατ' ἐξοχὴν τιμώμενος ποιμενικὸς θεός, υἱὸς τοῦ Ἑρμοῦ, γεννηθεὶς ἐπὶ τοῦ Ἀρκαδικοῦ ὄρους Λυκαίου. Ἦτο οὗτος ἐκ γενετῆς κερασφόρος, τραγόπους, γενειῶν καὶ σιμὸς τὴν ρῖνα, δασὺς καὶ ἔχων οὐράν, ἔπαιζε τὴν σύριγγα καὶ συνέπαιζε πάντοτε ἐπὶ τῶν ὄρέων καὶ τῶν δασῶν μετὰ τῶν νυμφῶν. **Ἑρμῆς** ἦτο καὶ οὗτος προστάτης τῶν ποιμνίων, λεγόμενος νόμιος, ἐπιμήλιος, κριοφόρος κτλ. καὶ συμπαίκτης τῶν Νυμφῶν. **Βακχεῖος** ἦτο ὁ θεὸς Διόνυσος, ὅστις παρίσταται πολλάκις συνοδευόμενος ὑπὸ παρονοῦντος θιάσου Σατύρων, Σειληνῶν, Νυμφῶν καὶ Μουσῶν, ἤρεμος καὶ γαλήνιος αὐτὸς ἐν τῷ μέσῳ. **ναίων ἐπ' ὄρέων**, εἰς τὸν Κιθαιρώνα, τὸν Παρνασσὸν καὶ εἰς ἄλλα ὄρη ἐτελοῦντο νυκτεριναὶ ἐορταί. **Ἐλικωνιάδων** ἦσαν αἱ Ἐλικωνιάδες μοῦσαι, ἀποκληθεῖσαι οὕτως, ἐπειδὴ διέμενον μετὰ τοῦ Ἀπόλλωνος εἰς τὸ ὄρος Ἐλικῶνα τῆς Βοιωτίας 1570 μ. ὕψους, κατὰφυτον καὶ συσκίους ἔχον καὶ τερπνάς πεδιάδας.

Στίχ. 1100 - 1185. **συναλλάσσω** = συντυγχάνω, συναντῶ ἢ μετοχ. ἐναντιωμ. **σταθμῶμαι** = εἰκάζω, συμπεραίνω. **πρέσβεις** = πρεσβῦται. **ξυνάδει** = συμφωνεῖ. **σύμμετρος** = ἰσόχρονος, ὁμηλιξ (δηλ. καὶ αὐτὸς γέρον) πλεονάζ. μετὰ τὸ ξυνάδει. **ἐν μακρῷ γῆρα**, ἀντὶ ἀπλῆς δοτ., προσδιορ. ἀναφορ. **τῷδε τάνδρῳ** = τῷ Κορινθίῳ ἀγγέλῳ. **σύ**, τοῦτο λέγει ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν κορυφαῖον τοῦ χοροῦ, ἐνῶ ἀνωτέρω διὰ τοῦ: πρέσβεις προσεφώνησεν ὅλον τὸν χορόν. **προύχοις ἄν μου τῇ ἐπιστήμῃ** = δύνασαι νὰ εἶσαι ὑπέρτερος ἐμοῦ κατὰ τὴν γνώσιν: τὸ ἐπιστήμη ἐνέχει ἀντίθεσιν πρὸς τὸ σταθμᾶσθαι. **γάρ**, αἰτιολ. τὸ ἐννοούμενον ἐκ τοῦ προηγ. στίχου: προῦχω τῇ ἐπιστήμῃ. **εἶπερ τις ἄλλος**, ἐπιτείνει τὴν ἐννοίαν τοῦ πιστός, ἐνῶ διὰ τοῦ ὡς νομεὺς ἀνῆρ περιορίζει τὴν προηγουμένην ἐπίτασιν (ὡς δύναται

νά είναι πιστὸς ἕνας ἀνὴρ βοσκός). **δευρό μοι βλέπων**—στρέφω τὰ βλέμματά σου ἐδῶ πρὸς ἐμὲ (ἵνα καὶ ἐκ τῶν βλεμμάτων καὶ τῆς ὅλης στάσεώς του ἀνεύρη τὴν ἀλήθειαν, διότι ὁ δοῦλος ἰδὼν τὸν Κορίνθιον ἄγγελον καὶ ἀναγνωρίσας αὐτὸν καὶ φοβούμενος, ὅτι θὰ ἐρωτηθῆ ὑπὸ τοῦ φονέως τοῦ Λαΐου, εἶναι περιδεῆς καὶ βλέπει κάτω). **ἦ=ἦν. οἴκοι τραφεῖς**—οἰκοτραφεῖς (τοῦτο λέγει μετὰ τινος ὑπερηφανεῖας ὁ δοῦλος, διότι οἱ οἰκογενεῖς δοῦλοι ἀπέλαυον ἰδιαίτερας ἐμπιστοσύνης παρὰ τῶν κυρίων των). **μεριμνῶν**—ἐπιδιδόμενος. **ἦ βίον τίνα** (ἔχων)—πῶς ζῶν. **ξύναυλός εἰμι**—συγκαταυλίζομαι, συνδιανυκτερεύω. **ἦν μὲν Κιθαιρῶν** (ἔνν. οὐ ἦν ξύναυλος). **πρόσχωρος** (τῶ Κιθαιρῶνι)—πλησιόχωρος, γειτονικός. **τόνδε** (τὸν Κορίνθιον ἄγγελον). **τῆδέ που**—ἐκεῖ κάπου. **μαθῶν**—γνωρίσας αὐτόν. **καὶ λέγεις**—λοιπὸν ἐννοεῖς. **ἦ συναλλάξας**, ἔξαρχ. ἐκ τοῦ οἶσθα, ὅπως καὶ τὸ μαθῶν, διαφέρει δὲ τοῦ μαθῶν κατὰ τὸ ὅτι τὸ μὲν μαθῶν ἐννοεῖ, ὅτι τὸν ἐγνώρισε καλῶς, τὸ δὲ συναλλάξας δηλοῖ ἀπλήρην ἐκ συναντήσεως γνωριμίαν. **οὐχ ὥστε**—οὐκ οἶδ' ὥστε. **κουδέν γε θαῦμα**—καὶ οὐδὲν βέβαια παράδοξον εἶναι τοῦτο (τὸ μὴ δύνασθαι εἰπεῖν ἐν τάχει...). **ἦμος**—ὅτε..., χρόν. πρότασις ἀντι εἰδικῆς. **τῷδε τάνδρῳ**, ἐνν. τὸν Θηβαῖον ποιμένα. **ἐξ ἦρος εἰς ἀρκτοῦρον**—ἀπὸ τῆς ἀνοιξέως μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ φθινοπώρου. **τρεις ὅλους ἐκμήνους χρόνους**—ἐπὶ τρία ὁλόκληρα ἑξάμηνα. **τάμα ἔπαυλα**—εἰς τὰ μανδριά μου. **σταθμά**, ταυτόσημον πρὸς τὸ ἔπαυλα. **πεπραγμένον**—πραγματικόν, ἀληθές (κατηγ. τοῦ τι). **ἐκ μακροῦ χρόνου**, ἐνν. ἡ ἐναντιομ. μετοχ. ὄντα. **ὡς ἐμαυτῷ θρέμμα θρεψαίμην ἐγῶ**—ἵνα ἀναθρέψω αὐτὸν ἰδιὸν μου τέκνον. **ἱστορῶ**—ἐρευνῶ, ἐρωτῶ νὰ μάθω. **ὦ τᾶν**—ὦ φίλε, φίλε μου' (λέγει μετὰ τινος ὑπερηφανεῖας, ὅτι τὸ παραδοθὲν εἰς αὐτὸν βρέφος κατέλαβε βασιλικὸν ἀξίωμα). **οὐκ εἰς ὄλεθρον;** ἐνν. ἄπει. **ᾶ**, ἐπιφώνημα ἐν χρήσει πρὸς ἔκφρασιν ποικίλων συγκινήσεων. **ἐδῶ εἶναι ἐφεκτικόν. κολάζω**—τιμωρῶ (πρὸς σφρονισμόν)· ἐδῶ σημ. ἐπιπλήττω· ἐνέχει δὲ εἰρωνείαν, διότι ἐπὶ δούλου δὲν δύναται νὰ λεχθῆ κολάζει, ἀλλὰ μόνον κολάζεται. Παρατηρητέα ἡ διάφορος αἰσθητικὴ κατάστασις τῶν διαλεγόμενων προσώπων. **ὦ φέριστε**, (Ὀμηρ. ὑπερθετ., λέγεται καὶ φέρτατος=ἄριστος, κράτιστος. **τί ἀμαρτάνω;**—ποῖαν παρεκτροπὴν κάμνω; **οὐκ ἐννέπων** (ἐνν. τὸ ρ. ἀμαρτάνεις), μετχ. αἰτιολ.=διότι δὲν ἀναφέρεις... **ἄλλως**—ματαίως, ἀνωφελῶς (ἐνν. διὰ τοῦ ἄλλως ὅτι, ἀντὶ νὰ φέρῃ καλὸν εἰς τὸν Οἰδίποδα, τοῦ-

ναντίον συντελεῖ εἰς τὸν ὄλεθρόν του). **πρὸς χάριν**=ἄνευ τιμωρίας, μὲ τὸ καλό. **κλαίων**=τιμωρούμενος, κατόπιν τιμωρίας. **αἰκίζομαι** (ὡς καὶ τὸ ἐνεργητικὸν αἰκίζω)=μεταχειρίζομαι βλαβερῶς, βασανίζω (παρατηρητέα ἢ μεγάλη δειλία τοῦ ποιμένος διὰ τὴν καλύτεραν πλοκὴν τῆς ὑποθέσεως τοῦ δράματος). **οὐχ ὡς τάχος τις τοῦδ' ἀποστρέψει χεῖρας;** (ἐτέθη ἀντὶ προστακτικῆς)=δὲν θὰ γυρίσῃ τις ὀπίσω ταχέως τὰς χεῖρας τούτου; **δύστηνος**, ἔνν. ἐγώ. **ἀντὶ τοῦ;** (ἔνν. κελεύεις στρέψαι χεῖρας)=ἔνεκα ποίας αἰτίας; **ὄν οὗτος ἱστορεῖ**=διὰ τὸν ὁποῖον οὗτος σὲ ἐρωτᾷ. **ὀλέσθαι δ' ὄφελον τῆδ' ἡμέρα**=εἶθε νὰ εἶχα χαθῆ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν (καθ' ἣν τὸν ἔδωσα). **εἰς τόδε**, εἰς τὸ ὀλέσθαι. **τοῦνδικιον**=τὸ ἀληθές, ἐκεῖνο ποὺ ἐπιβάλλει τὸ δίκαιον. **διόλλυμαι**, ἀντὶ μέλλοντος. **τριβῆ**=βραδύτης, ἀναβολή. **εἰς τριβὰς ἐλῶ** (μέλλ. τοῦ ἐλαύνω)=θὰ προβῆ διὰ χρονοτριβῶν εἰς ἀναβολάς. **οὐ δῆτ' ἔγωγε** (εἰς διατριβὰς ἐλῶ). **ἔμὸν μὲν** (ἔνν. οὐκ ὄντα). **τις**, ἀντὶ τι κατὰ σύνεσιν. **ἐγγενῆς**=συγγενῆς. **λέγειν**, ἔξαρι. ἐκ τοῦ δεινῶ. **πρὸς αὐτῷ τῷ δεινῷ**=ἐπ' αὐτοῦ ἀναμφισβητήτως τοῦ φοβεροῦ. **ἐκλήζετο**, λέγει οὕτως ἀντὶ ἧν, διὰ νὰ μετριάσῃ τὸ φοβερὸν τοῦ πράγματος. **ἦ γὰρ**=ἀλήθεια λοιπόν. **ὡς πρὸς τί χρείας;**=πρὸς ποίαν ἀνάγκην, πρὸς ποῖον σκοπὸν; **ὡς ἀναλώσοιμι νιν** (ἔξαρι. ἐκ τοῦ δίδωσιν, ὅπερ εἶναι ἱστορ. ἐνεστώς)=ἵνα τὸν θανατώσω. **τεκοῦσα**, ἐναντιωμ. μετχ. **τλήμων**=ἡ σκληρά. **θεσφάτων** (γεν. ἀντικ.) **ὄκνῳ**=φοβουμένη τοὺς δυσωϊόνους χρησμούς. **τοὺς τεκόντας**, ἔνν. τὸν πατέρα, διότι τοῦτον ἔλεγεν ὁ χρησμός. **κατοικτίζω**=αἰσθάνομαι μεγάλην συμπάθειαν. **γεγῶς** (κατηγορ. μετχ.)=ὅτι ἔχεις γίνεи (ἔδω ἢ ἀνάγνως ἐπῆλθε πλήρης). **ἄρα**=λοιπόν, ὡς βλέπω ἐκ τῶν ὑστέρων. **ἐξήκοι ἂν σαφῆ**=θέλουσιν ἐκδηλωθῆ, ἐκπληρωθῆ σαφῶς. **προσβλέψαιμι**=δύναμαι νὰ σὲ προσβλέψω. **φύς, ὀμιλῶν, κτανῶν** (ἔξαριτῶνται ἐν τοῦ προηγ. ρήμ. τίνους εἶδους μετοχαὶ εἶναι). **ἀφ' ὧν**, ἔνν. τὴν μητέρα. **οὓς τε**, ἔνν. τὸν πατέρα. **ὀμιλῶ**=συνενυρίσκομαι.

Πραγματικά: στίχ. 1123 κ.ε. **δοῦλος**: ἀξιόπιστοι δοῦλοι, καὶ ἰδίᾳ οἰκογενεῖς, ὅπως ὁ παρῶν δοῦλος τοῦ Λαίτου, ἀνελάμβανον πολλάκις τὴν ἐπίβλεψιν μεγάλης ἐκτάσεως κτημάτων ἢ πολλῶν ποιμνίων, ὁμοίως δὲ τοιαῦται δοῦλαι ἀνελάμβανον τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ πραγμάτων καὶ ἀπέλανον ἰδιαιτέρας ὑπολήψεως παρὰ τῶν δεσποτῶν

αὐτῶν. εἰς ἀρκτοῦρον· οἱ ἀρχαῖοι πολλάκις ἐκονόντιζον τὸν χρόνον ἐκ τῶν ἀστερισμῶν· ἡ ἐπιτολή δὲ τοῦ ἀρκτούρου γίνεται κατὰ τὰς ἀρχὰς Σ)βρίου, ὅτε ἀρχεται καὶ τὸ φθινόπωρον. ἐκμήνους χρόνους· καὶ κατὰ τοὺς σημερινοὺς χρόνους οἱ χωρικοὶ καὶ οἱ ποιμένες κανονίζουσι τὰς συμφωνίας τῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐξαμήνων, π. χ. ἀπὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου μέχρι τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, καθ' ὃ δηλ. διάστημα, λόγῳ τοῦ καλοῦ καιροῦ, τὰ ποιμνία ὀδηγοῦνται εἰς βοσκὰς. οὐκ εἰς ὄλεθρον κλπ.· ὁ θεράπων ἀρχίζει ν' ἀναγνωρίζῃ ὅτι ὁ Οἰδίπους εἶναι υἱὸς τοῦ Λαίου, καὶ ἐπομένως πατροκτόνος, ἐνῶ μέχρι τοῦδε ἐγνώριζεν αὐτὸν μόνον ὡς φονέα τοῦ κυρίου του, καὶ διὰ τοῦτο ἀποτρέπει τὸν Κορίνθιον νὰ προχωρήσῃ εἰς περαιτέρω ἀποκαλύψεις. **κλαίων δ' ἔρεϊς**· οἱ δοῦλοι ὑπεβάλλοντο εἰς φοβερὰς βασάνους καὶ τιμωρίας ἐν περιπτώσει σοβαρῶν παραπτωμάτων, κλοπῆς, ἀνυπακοῆς κλπ., ὅσακις δὲ προσήρχοντο ὡς μηνυταὶ ἢ ὡς μάρτυρες πρὸ τοῦ δικαστηρίου, καὶ εἰς μαστιγώσεις ἀκόμη ὑπεβάλλοντο, διὰ νὰ διακριθῶν ἢ τὸ ἀξίωπι στον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, ὅπως καὶ κατωτέρω ἐν στίχῳ 1154 δηλοῦται. **στίχ. 1185**, μετὰ τοὺς τελευταίους λόγους τοῦ Οἰδίποδος, οὗτος μὲν εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ τῆς μέσης θύρας, ὁ δὲ Κορίνθιος ἄγγελος ἀπέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου, ἵνα μεταβῇ εἰς Κόρινθον.

Στίχ. 1186 - 1225. ὡς=πόσον. ἴσα, ἐπίρρ.=ἐξ ἴσου. καὶ=ὅπως (πολλάκις ὁ καὶ ἔχει σημ. ὁμοιωματικὴν μετὰ τὰ ὁμοιότητος σημαντικά, ὅπως εἶναι ἐδῶ τὸ ἴσα). **ἐναριθμῶ**=λογαριάζω, θεωρῶ. **τῆς εὐδαιμονίας**, τὸ ἄρθρ. σημ. τῆς πολυμνήτου, τῆς πολυποθῆτου. **τοσοῦτον ὅσον**=τόσον μόνον ὥστε. **δοκεῖν**, ἐνν. ἀντικ. εὐδαιμονεῖν = ὥστε νὰ φαίνεται (δηλ. νὰ νομίζῃ καὶ νὰ νομίζεται παρὰ τῶν ἄλλων) ὅτι εὐτυχεῖ. **καὶ δόξαντα**=καὶ εὐθὺς ὡς φανῆ (θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν ταχείαν μετάβασιν ἀπὸ τῆς εὐτυχίας εἰς τὴν δυστυχίαν). **ἀποκλίνειν**=ν' ἀποκλίνῃ, νὰ καταπέσῃ ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς εὐτυχίας εἰς τὸ ἀντίθετον (εἰς τὴν δυστυχίαν). **Οιδιπόδα**, δωρικὸς τύπος ἀντι Οἰδίπου, χρησιμοποιούμενος ὑπὸ τῶν τραγικῶν εἰς τὰ μελικά μέρη. **τὸν σὸν δαίμονα**=τὴν ἰδικήν σου τύχην· ἡ ἀναφορὰ τοῦ: **τὸν σὸν** ἐξαιρεῖ τὸ παράδειγμα τῆς τύχης τοῦ Οἰδίποδος. **ὅστις ἐκράτησας**, ἀναφορ. αἰτιολ. πρῶτ.=διότι σὺ ἔγινες κύριος. **καθ' ὑπερβολὴν** (ποσοτ. προσδιορ. τοῦ) **τοξεύσας**=ὑπερβολικὰ ἐπιτυχῶν εἰς τοὺς ἀγῶνάς σου (μεταφ. ἀπὸ τοῦ τοξότου, προσπαθοῦντος νὰ ἐπιτύχῃ

τόν στόχον του). τοῦ πάντ' εὐδαίμονος ὄλβου=τῆς κατὰ πάντα εὐτυχοῦς μακαριότητος. **κατά...φθίσας** (τιμῆσις)=ἐξολοθρεύσας, καταστρέψας. **γαμψώνυξ**, προσδιορ. τό: παρθένον χρησιμωδόν· ὀνομάζεται δὲ χρησιμωδός, λόγῳ τοῦ ἀκαταλήπτου αἰνίγματος, ἔχοντας ἀνάγκην μαντείας πρὸς λύσιν, ἦτοι αἰνιγματώδης. **ἀνέστας**=ἠγέρθη, ἠνωρθώθη. **πύργος θανάτων**=προπύργιον κατὰ τῶν θανάτων (ἢ γεν. εἶναι ἀντικείμεν.), θανάτους δὲ ἐννοεῖ τοὺς προελθόντας ἐκ τῆς μὴ ἐπιτυχοῦς λύσεως τοῦ αἰνίγματος τῆς Σφιγγός.

Στίχ. 1208. κ. ε. **ἀκούειν**, προσδιορ. ἀναφορᾶς, ἔξααρτ. ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀθλιώτερος· ἐνν. ἢ γεν. σου ἀντικ. τοῦ ἀκούειν=ὡς πρὸς τὸ νὰ ἀκούῃ τίς σε (τοὺς θρήνους σου). **ἄται**=ἄγρια, σκληραὶ δυστυχίαι. **ἐν πόνοις**=ἐν βασάνοις· προσωποποιοῦνται ἀμφοτέρω, λόγῳ τοῦ ξύνουικος. **ξύνουικος**, ἐνν. ἐκ τοῦ ἀθλιώτερος τὸ μᾶλλον=συνοικεῖ, κατέχεται περισσότερον ἀπὸ σέ κτλ., ἀντικείμενα δὲ τοῦ ξύνουικος εἶναι ἢ ἀπλῆ δοτ. **ἄταις** καὶ ἢ ἐμπρόθ. **ἐν πόνοις**. **ἀλλαγῆ** (δοτ. ὄργαν.) =διὰ τῆς μεταβολῆς. **αὐτός**=ὁ αὐτός. **λιμήν**, ἐννοεῖ τὸν γαμήλιον λιμένα. **θαλαμηπόλος**=ὁ πελόμενος, ὁ ἀναστρεφόμενος ἐν τῷ θαλάμῳ (ὡς σύζυγος). **πεσεῖν**=ὥστε νὰ πέσῃ. **ἄλοξ**=αὔλαξ, κοίτη, γυνὴ (μεταφορ. ἐκ τοῦ γεωργ. βίου). **πατρῶαι ἄλοκες**=ἡ πατρικὴ κλίνη. **εἰς τοσόνδε** (ἐνν. χρόνον)=ἐπὶ τόνσον πολὺ χρονικὸν διάστημα. **φέρειν**=νὰ σὲ ἀγεχθῆ. **σίγα**=σιωπηλῶς, ἄδιαμαρτυρήτως.

Στίχ. 1217. κ. ε. **ἐφεῦρε**=ἔφερεν εἰς φῶς, ἀπεκάλυψε. **πάνθ' ὄρων χρόνος**=ὁ πάντα βλέπων (καὶ ἐπομένως ἀποκαλύπτων) χρ.· προσωποποίησις τοῦ χρόνου. **ἄγαμον γάμον**=κακόγαμον γάμον· σχ. δξύμωρον. **τεκνοῦντα καὶ τεκνούμενον**, καθ' ὅπαλλαγὴν αἰ μετοχὰι ἀπεδόθησαν εἰς τὸν γάμον ἀντὶ εἰς τὸν Οἰδίποδα, ἔπρεπεν ἄρα νὰ λεχθῆ κατὰ γεν. τεκνοῦντος καὶ τεκνουμένου (τοῦ Οἰδίποδος). **εἶδομεν**=εἶδον. **περιᾶλλα**=ὑπερβολικά, σφοδρότατα· διὰ τοῦ μορ. ὡς ἐπιτείνει τὴν ἐννοίαν αὐτοῦ. **ἰαχέω**=θρηγῶ, ἐκβάλλω κραυγὴν. **τὸ δ' ὄρθον εἶπειν**=διὰ νὰ εἶπω ὅμως τὴν ἀλήθειαν. **ἀνέπνευσα**=ἔλαβον ἀναπνοήν, ἀναφυγὴν. **κατεκοίμασα**=ἔκλεισα τοὺς ὀφθαλμούς μου παραδοθεὶς εἰς ἦσυχον ὕπνον.

Πραγματικά: ἰὼ γενεαί· ὁ χορὸς ἐν τῷ τετάρτῳ τούτῳ σασιμφ οἰκτεῖρει τὸ εὐμετάβλητον τῆς ἀνθρωπίνης τύχης· πρβλ. τὸ τοῦ

ἀγγέλου ἐν τῇ Ἀντιγόῃ «οὐκ αἰνέσαιμ' ἂν οὔτε μεμψαίμην ποτέ, τύχη γὰρ θεοῦ καὶ τύχη καταρρέπει τὸν εὐτυχοῦντα τὸν τε δυστυχοῦντα αἰεί...» ὁμοίως τὸ τοῦ Πινδάρου «τί δέ τις; τί δ' οὐ τις; σκιᾶς ὄναρ ἀνθρώπου...». **χρησμοφδός**· λόγῳ τῆς ἀσφαλείας τοῦ αἰνιγματος καὶ διότι τοῦτο ἀπηγγέλλετο ἐμμέτρως ἐν ἑξαμέτρῳ. **ἀνέπνευσα -κατεκοίμασα**· ἐνν. τὴν παλαιὰν εὐεργεσίαν τοῦ Οἰδίποδος, δι' ἧς ἡ πόλις ἀπηλλάγη τῆς Σφιγγός.

Στίχ. 1226 - 1299. **Ἐξάγγελος**, ὀνομάζεται οὕτω, διότι ἡ ἀγγελία γίνεται ἐκ τῶν ἔνδον τῶν ἀνακτόρων πρὸς τὰ ἔξω, εἶναι δ' ἴδιος ὁ ὑποκριτής, ὁ ὁποῖος ὑπεδύετο τὸ πρόσωπον τοῦ ποιμένου, ἐξέροχεται δὲ ἐκ τῶν ἀνακτόρων διὰ τῆς δεξιᾶς πλαγίας θύρας. **ἀρεῖσθε** (ῥῆμ. ἄρνηται) = θὰ λάβητε, θὰ αἰσθανθῆτε. **ἐγγενῶς** = συγγενικῶς, καὶ ἐπομένως: εἰλικρινῶς. **νίψαι ἂν** (ῥ. νίζω) **καθαροῦ** = ἤθελον καθαρῶσαι διὰ καθαριστηρίου λουτροῦ. **στέγην** (συνεκδ.) = ἀνάκτορα. **τὰ δ' αὐτίκα...** τὸ πλήρες θὰ ἦτο: **κακὰ τοσαῦτα, ὅσα τὰ μὲν κεῦθει, τὰ δ' αὐτίκα εἰς φῶς φανεῖ**. **κεῦθω** = κρύπτω. **ἐκόντα κοῦκ ἄκοντα** (σχ. ἐκ παραλλήλου). **πημονή** = δυστυχία. **αὐθαίρετοι** = προελθοῦσαι ὑπὸ τοῦ ἴδιου. **βαρυστόνος** = ὁ βαρῶς πενθούμενος, λυπηρότατος, θλιβερότατος. **ὁ μὲν τάχιστος τῶν λόγων** κτλ., προεξαγγελτικὴ παράθεσις τῆς ἀκολούθου προτάσεως: τέθνηκε θεῖον Ἰοκάστης κάρα. **εἰπεῖν**, ὑποκ. ἐμέ, **μαθεῖν** ὑποκ. ὑμᾶς. **τάχιστος εἰπεῖν** = συντομώτατος. **θεῖον Ἰοκάστης κάρα**, περίφρασις (θεῖον διὰ τὴν βασιλικὴν ιδιότητα, ἧτις θεοῦθεν προήρχετο). **οὐ πάρα** = πάρεστι (ἐνν. ἡμῶν). **ἡ γὰρ ὄψις οὐ πάρα** = διότι δὲν τὰ εἶδομεν. **ἔνι** = ἐνεστι. **πεύση**, β'. ἐν. πρὸς. ὄριστ. μέλλ. τοῦ πυνθάνομαι. **θυρῶν** = προπυλῶν, ἡ ἐξωτερικὴ πρὸς τὴν ὁδὸν θύρα. **ἴετο** = μετὰ σπουδῆς ἐφέρετο. **λέχη** (διότι ἐξ αὐτῶν ἐχάθη). **ἄκμαι** = ἄκρα· ἐδῶ σημ. χεῖρες, ἀλλαγῶ πόδες. **κόμην σπῶσα** = βιαίως μαδῶσα τὴν κόμην. **ἀμφιδεξίοις**, ἀντι ἀμφοῖν = δι' ἀμφοτέρων (δηλ. ὅσον ἐνήργει ἡ δεξιὰ, τοσοῦτον καὶ ἡ ἀριστερά· τὸ ἐπίθ. πρὸς ἕξαρσιν τῆς μανίας, μεθ' ἧς ἐκτύπα τὴν κόμην τῆς). **ἐπιρράσσω** = κλείω μεθ' ὁρμῆς (μετὰ πατάγου). **τῶν παλαιῶν σπερμάτων** = τῶν παλαιῶν γάμων μετὰ τοῦ Λαῖου. **δύστεκνον παιδουργίαν** (τὸ ἄφηρ. ἀντὶ τοῦ συγκεκρ. παιδοποιόν) = γεννήσασαν παρὰ φύσιν. **γοᾶτο δ' εὐνάς** = ἐθρήνει δὲ γοερῶς διὰ τὴν συζυγικὴν κλίνην. **διπλοῦς**, ἀντὶ διπλοῦν κακόν, οὐ ἔπεξ. εἶναι τὰ ἐπόμενα (ἐν-

νοεῖ δὲ ἐκ τοῦ Λαΐου τὸν Οἰδίποδα καὶ ἐκ τοῦ Οἰδίποδος τὰ τέκνα του). **ἐκ τῶνδε** = μετὰ ταῦτα. **ὅπως ἀπόλλυται** (πλαγ. ἐρωτ. πρότ.) = πῶς ἀπέθανε. **εἰσπαίω** = μετὰ βίας εἰσορμῶ, εἰσπηδῶ. **ὑφ' οὗ**, ἀναγκ. αἴτ. **οὐκ ἦν** (ἡμῖν) = δὲν ἦτο δυνατόν εἰς ἡμᾶς. **ἐκθνεῶμαι** = προσέχω, παρακολουθῶ μέχρι τέλους. **λεύσσω** = παρατηρῶ. **περιπολῶ** = περιφέρωμαι ὡσάν κατεχόμενος ὑπὸ ματίας. **πορεῖν**, ἀόρ. β'. τοῦ καθ' ὑπόθ. λαμβανομένου ὡς ἐνεστῶτος **πόρω** = προσφέρω, παρέχω. **γυναϊκά τ' οὐ γυναϊκα**, σχ. ὀξύμ. **ὄπου κίχοι** (ρ. κιχάνω = εὐρίσκω), πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ ἐρευνηῶν, ὅπερ ἐξυπακούεται κατὰ ζεῦγμα ἐκ τοῦ ἐξαιτῶν. **διπλὴν ἄρουραν** = διπλοῦν ἄγρον (ἐν ᾧ ἐσπάρη καὶ ἔσπειρε), διπλὴν μητέρα. **οὖ** = ἑαυτοῦ. **αὔω** = φωνάζω. **δεινόν**, σύστ. ἀντικ. = φοβερῶν κραυγῆν. **ὡς ὑφηγητοῦ** (ἐνν. ἡ ἀπόλ. μετχ. ὄντος) ὡς εἰ ὑφηγεῖτο = ὑπεδείκνυε τις τὴν ὁδόν. **ἐνάλλομαι** = ἐφορμῶ, ἐπιπίπτω. **διπλαῖ πύλαι** = δίφυλλος θύρα. **κλειῖθρα** = τοὺς μοχλοὺς (τοὺς μανδάλους). **πυθμένων** = τῶν στηριγμάτων τοῦ μοχλοῦ ἐπὶ τῶν παραστάδων. **κοῖλα**, προληπτ. κατηγορ. = ὥστε γὰ γίνουσι κοῖλοι, γὰ καμφοῦν. **κάμπιπτει στέγη** = καὶ εἰσώρησεν εἰς τὸ δωμάτιον. **ἑώρα** (μόνον ἔδω ἀπαντᾷ, ἀλλαχοῦ αἰώρω) = τὸ ὄργανον, δι' οὗ τις μετεωρίζεται, ὁ βρόχος. **πλεκταῖς ἑώραις** = με πλεκτὸν σχοινίον. **ὅπως** = μόλις. **δεινὰ βρυχηθεῖς** = βρυχησάμενος (βρυχάομαι) (μεταφ. ἐκ τοῦ λέοντος) = ἀφ' οὗ ἐξέβαλε φοβερὸν βρυχηθμόν. **ἀρτάνη** (ἀρτάω = κρεμῶ) = τὸ σχοινίον, δι' οὗ τις ἀρτᾷ ἢ ἀρτάται = ἀγγόνη. **χαλάω - ῶ** = χαλαρῶνω, λύω. **δεινὰ δ' ἦν τάνθένδ' ὄραν** = φοβερὰ ἦσαν τὰ μετὰ ταῦτα ὡς πρὸς τὴν ὄψιν. **εἵματα** = ἐνδύματα. **χρυσήλατος** = ὁ κατειργασμένος ἐκ σφυρηλάτου χρυσοῦ. **ἐκστέλλω** = κουμβῶνω ἢ καρφῶνω διὰ πόρπης τὸ ἐνδυμα πρὸς συγκράτησιν αὐτοῦ ἢ πρὸς στολισμόν. **ἄρας** = σηκῶσας (ὑπεράνω τῶν ὀφθαλμῶν, ἵνα τὸ κτύπημα εἶναι ἰσχυρότερον), ἀντικ. τὰς περόνας. **ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων**, περίφρ. = τοὺς ὀφθαλμούς του. **ὀθούνεκα** = ὄτι. **οὐκ ὄψοιντο** = δὲν θέλουσι βλέπει ἐν τῷ μέλλοντι. **ἔπασχε...** ἔδρα, διὰ τοῦ α' ἐνν. τὸν μετὰ τῆς μητρὸς του ἀνόσιον γάμον, διὰ δὲ τοῦ β' τὸν φόνον τοῦ πατρὸς. **ἐν σκότῳ** = μέσα εἰς σκοτάδι. **ὀψοίαιτο ἐν σκότῳ** (ὀξύμωρ.) = δὲν θὰ ἔβλεπε καθόλου. **οὓς μὲν οὐκ ἔδει (ἰδεῖν)**, ἐνν. τοὺς παιδᾶς του. **οὓς δ' ἔχρηξεν** (ἐνν. ἰδεῖν), ἐνν. τοὺς γονεῖς. **ἐφυμνῶν** = ἀνοιμῶζων, καταρῶμενος. **ἀράσσω** = κτυπῶ ἰσχυρῶς· μετὰ τούτου συναπτέον τὸ πολλὰκις τε κοῦχ ἄπαξ. **φοίνιος** = αἰμόφυρτος.

γλήνη=κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ. ὁμοῦ=ὁμοῦ τῷ ἀράσειν=συγχρό-
 νως μὲ τὸ πτύπημα τῶν ὀφθαλμῶν. τέγγω=βρέχω, ὑγραίνω. ἀνίημι
 =ἐκβάλλω, ἐκχύνω. οὐδ' ἀνίεσαν φόνου μυδώσας (μυδώ=εἶμαι
 ὑγρός, διαβροχός) σταγόνας=καὶ δὲν ἐξέχυναν ἀπλῶς σταγόνας
 διαβρόχους ἐξ αἵματος. ἀλλ' ὁμοῦ=ἀλλ' εὐθύς. μέλας ὄμβρος χα-
 λάξης αἱματοῦς (αἱματοῦς=αἱματηρός)=μαύρη αἱματηρὰ βροχὴ
 χαλάξης. τέγγω=χύνω. ἔρωγεν (ῥήγγνυμι)=ἔχουν ξεσπάσει. οὐ
 μόνου κάτα=οὐχὶ μόνον κατὰ τοῦ ἐνός (τοῦ Οιδίποδος). συμμιγῆ
 =ἀνάμεικτα. ὀνόματα=εἶδη. ἐν τίνι σχολῇ κακοῦ=εἰς ποίαν
 παῦσιν κακοῦ, ποῦ ἐσταμάτησεν ἡ συμφορὰ του. βοᾶ=μετὰ βοῆς
 παραγγέλλει. διοίγω=ἀνοίγω. δηλοῦν τινα=νὰ φανερώσῃ τις. τὸν
 μητρός, ἐνν. μιάστορα (ἢ ἄλλην παρεμφερῆ πρὸς αὐτὴν λέξιν)· σχῆμ.
 ἀποσιωπήσεως, ἐπειδὴ ὁ ἄγγελος ἀποφεύγει νὰ εἴπῃ λέξιν ἀνάρμο-
 στον νὰ λεχθῆ. ὡς ῥίψων' αἰτιολ. μετοχ. καὶ οὐχὶ τελ.=διότι θέ-
 λει νὰ ῥίψῃ. ἀραῖος (ἐνν. ὄν)=ὑπὸ τὸ βάρος τῶν καταρῶν διατε-
 λῶν (τὰς ὁποίας καθ' ἑαυτοῦ κατηράσθη). ῥώμης=ἰσχυρᾶς βοη-
 θείας (ἐνν. καὶ εἰς αὐτὴν τό: τινός). νόσημα=πάθημα. ἢ ὥστε φέ-
 ρειν=ἢ ὥστε δύνασθαι φέρειν. δείξει δὲ καὶ σοί, ἐνν. ὁ Οιδίπους
 ταῦτα. στυγῶ=μισῶ. ἐποικίτζω=οἰκτεῖρω, αἰσθάνομαι συμπάθειαν.
 στυγοῦντα=καὶ μισῶν τις.

Πραγματικά : ἔγγενῶς ἔτι· διὰ τοῦ ἔτι θέλει νὰ δηλώσῃ ὅτι
 πιθανῶς τὰ ἀποκαλυφθέντα τελευταῖα αἴσχη ἐμείωσαν τὴν ἀγάπην
 καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀρχόντων πρὸς τὴν οἰκογένειαν τῶν Λαβδα-
 κιδῶν. οὐτ' Ἴστρον οὐτε Φᾶσιν· θέλει νὰ δηλώσῃ ὅτι οὐτε τὰ
 νερὰ τῶν μεγίστων ποταμῶν τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης (Φᾶσις
 διαρρέων τὴν Κολχίδα καὶ ἐκβάλλων εἰς τὰ ἀνατολικά τοῦ Εὐξεινίου
 Πόντου, Ἴστρος ὁ σημερινὸς Δούναβις), δὲν δύνανται ν' ἀποπλύ-
 νουν τὰ αἴσχη τοῦ οἴκου τῶν Λαβδακιδῶν. ἐκόντα ἁμαρτήματα·
 ἐκούσια ἁμαρτήματα θεωρεῖ τὴν αὐτοκτονίαν τῆς Ἰοκάστης καὶ τὴν
 τύφλωσιν τοῦ Οιδίποδος. χρυσηλάτους περόνας· αἱ Ἀθηναῖαι κατὰ
 τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Σοφοκλέους ἔφερον
 χιτῶνα δωρικόν, συγκρατούμενον περὶ τοὺς ὤμους διὰ περονῶν, ἀλλὰ
 βραδυτέρον, καὶ κατ' αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς χρόνους τοῦ Σοφοκλέους,
 ἔφερον τὸν Ἰωνικὸν χιτῶνα μετὰ χειρίδων, συνήθιζον δὲ αὐταὶ νὰ
 συνάπτωσι τὰ ἐνδύματά των δι' ὠραίων καὶ μὲ πολυτίμους λίθους

κεκοσμημένων περονῶν, αἱ ὁποῖαι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπέληγον εἰς κεφαλὴν ἔχουσαν τύπον ἀνθρώπου, ζῶου ἢ καὶ πραγμάτων.

Στίχ. 1300 - 1366. ὦ δεινόν... ὁ Οἰδίπους ἐξέροχεται διὰ τῆς μέσης θύρας, ὀδηγούμενος ὑπὸ ὑπηρέτου καὶ προκαλῶν τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν φρίκην τοῦ χοροῦ. **προσκυρέω-ῶ**=συναντῶ. **προσέβη σε**=ἔβη ἐπὶ σέ, προσέβαλέ σε. **τίς** (ἐνν. ἦν) ὁ πηδήσας **μείζονα τῶν μακίστων**=ποῖος ἦτο, ὅστις ἔκαμε μεγαλύτερα ἐχθρικά πηδήματα ἀπὸ τὰ μέγιστα. **πρὸς σῆ δυσδ. μοίρα** (ἢ πρὸς σημ. προσθήκην)=ἐκτὸς τῆς ἰδικῆς σου βαρυδαίμονος (δυστυχοῦς) μοίρας· ἡ ἔννοια τῶν λόγων του εἶναι: ἐκτὸς τῆς δυστυχοῦς μοίρας σου, νὰ φονέουσης τὸν πατέρα καὶ νὰ νυμφευθῆς τὴν μητέρα, ἐπῆλθε καὶ ἡ ἄλλη, νὰ στερηθῆς τὴν ὄρασίν σου. **θέλων**, ἐναντιωμ. μετχ. **ἀθρέω-ῶ**=παρατηρῶ μετὰ προσοχῆς. **τοίαν**=διότι τοιαύτην. **ποι γὰς** (γεν. διαιο.)=εἰς ποῖον μέρος τῆς γῆς (δι' αὐτοῦ φαίνεται ἡ ἀστάθεια τῶν βηματισμῶν τοῦ Οἰδίποδος). **φθογγά**=ἡ φωνή μου. **διαπεπόταται**, δωρ. ἀντὶ διαπεπότῃται (διαποτάομαι)=ἔχει μὲ ταχύτητα πετάξει, ἔχει πετάξει μακρὰν (καὶ ὄντως διὰ τοὺς τυφλοὺς ἡ φωνή φαίνεται ὅτι ἀκούεται μακρὰν καὶ σβέννυται ἐκτὸς τοῦ περιβάλλοντος αὐτοῦ σκοτεινοῦ χώρου). **φοράδην**=ὀρμητικῶς. **ἔν' ἐνήλω;** (ἀόρ. τοῦ ἐνάλλομαι)=εἰς ποῖον βαθμὸν πηδήσας ἐπροχώρησες; **εἰς δεινόν**=εἰς φοβερὸν βαθμὸν (ἐνν. ἐνήλατο). **οὐδ' ἀκουστὸν**=καὶ εἰς ἀνήκουστον. **οὐδ' ἐπόψιμον**=οὔτε καὶ προσεῖτον εἰς θεάν (ἐκείνον, ποῦ δὲν βασταῖ ἢ καρδιά μας νὰ ἴδωμεν).

Στρο. α' **σκότου νέφος**=σκοτεινὸν νέφος. **ἀπότροπον**=ἐκείνο ἀπὸ τοῦ ὁποίου τις ἀποστρέφεται, φρικῶδες. **ἐπιπλόμενον** (ἐπιπελόμενον)=ἐπελθόν. **ἄφατον**=μὴ δυνάμενον νὰ ἐκφρασθῆ, ὑπερβολικόν. **ἀδάματον**=ἀκαταδάμαστον. **δυσούριστον**=τὸ ὁποῖον ὑπὸ δυσμενοῦς ἀνέμου προσήχθη. **εἰσέδου**=βαθῶς εἰσέδυσεν. **οἴστρημα κέντρων**=κεντήματα τῶν περονῶν ἐμβάλλοντα μακρὰν. **οἶον οἴστρημα κέντρων καὶ μνήμη κακῶν εἰσέδου με**=ὁποῖα μακρῶς ὀδύνη ἐκ τῶν περονῶν καὶ ὑπόμνησις τῶν ἀνοσιουργημάτων μου εἰσεχώρησε βαθῶς εἰς τὴν ψυχὴν μου. **ἐν τοσοῖσδε πήμασιν**=ἐν μέσῳ τόσων πολλῶν συμφορῶν σου. **πενθεῖν... φορεῖν** (σχήμα πρωθυστερον)=νὰ ὑποφέρῃς τὸ βῆρος διπλῆς δυστυχίας (σωματικῆς καὶ ψυχικῆς) καὶ νὰ ἔχῃς διπλοῦν πένθος. **μὲν**=τοῦλάχιστον. **ἐπίπολος**

=βοηθός, σύντροφος. ἔτι μόνιμος (εἶ)=παραμένεις ἀκόμη. κηδεύω =θεραπεύω, ἐνδιαφέρομαι. οὐ γάρ με λήθεις=διότι δὲν διαφεύγεις τὴν προσοχὴν μου. καίπερ σκοτεινός (ὄν)=ἂν καὶ περιβάλλομαι ἀπὸ σκότος, ἂν καὶ εἶμαι τυφλός. πῶς ἔτλης=πῶς ἐτόλμησες, πῶς βίασταξεν ἡ καρδιά σου. τοιαῦτα, ἐπιρρημ. προσδιορ.=μὲ τοιοῦτον (σκληρὸν) τρόπον. σὰς ὄψεις μαρᾶναι=νὰ μαράνης τοὺς ὀφθαλμούς σου (τὸ μαρᾶναι ἐπὶ τῆς σημασίας κυρίως: ν' ἀποξηράνης τὴν πηγὴν τῆς ὀράσεώς σου). ἐπαίρω=παρακινῶ, πείθω.

Στροφὴ β' ὁ κακὰ τελῶν... ἡ σειρὰ τῶν λέξε.: ὁ τελῶν ἔμοι τάδ' ἔμὰ κακὰ πάθεα. νιν, τὰς ὄψεις. οὐ τις ἄλλ' =οὐ τις ἄλλος ἢ. ὄρωντι (ὑποθ.) βλέπτον ἢ στεροκτὸν=εἶναι δυνατὸν νὰ βλέπω ἢ νὰ ἀγαπῶ. προσήγορον=ἄξιον προσαγορεύσεως. ἐκτόπιον, προληπτ. κατηγορ. ἀπάγετε ἐκτόπιον=ἀπομακρύνάτε με μακρὰν τῶν τόπων αὐτῶν ἐδῶ. μέγ' ὀλέθριον, τὸ μέγα μετὰ τοῦ ἐπιθ. ἐπιτείνει τὴν σημασίαν αὐτοῦ εἰς τὸν ὑπερθετικὸν βαθμὸν. δειλαιοσ=δυστυχισμένος· αἱ γεν. νοῦ—συμφορᾶς εἶναι τοῦ αἰτίου.

Ἀντιστροφὴ β' ὅστις=ὅστισδήποτε (ἂν καὶ γνωρίζει τὸν σωτήρη, δηλ. τὸν Κορίνθιον ἄγγελον, ὁμιλεῖ ἀορίστως, ἀδιαφορῶν διὰ τὸν σώσαντα). ἀγρία=σκληρά. πέδη=δέσμη τῶν ποδῶν. νομάς, ἐπίθ. (ἐκ τοῦ νομός, νόμομαι=βόσκω)=ἐκτεθειμένος εἰς τὰς νομάς (βοσκὰς) τοῦ Κιθαιρῶνος. ἐπιπόδιος=ὁ ἐπὶ τῶν ποδῶν. ἔρυτο, ἀόριστ. β' (ῥύομαι)=ἀπήλλαξεν, ἀπελύτρωσεν. εἰς χάριν=πρὸς εὐχαρίστησίν μου. φίλοισιν (τῆς ἑμοῖς), δηλ. πατρί, μητρί, τέκνοις. τοσονδ' ἄχος=ἀφορητὴ τόσον μεγάλης θλίψεως. θέλοντι κάμοι τοῦτ' ἂν ἦν =καὶ μὲ τὴν ἰδικὴν μου θέλησιν θὰ ἐγίνετο τοῦτο. γ' ἂν ἦλθον=ἤθελον γίνεαι (καταντήσει). βροτοῖς ἐκλήθην, ἐννοητέος ὁ ἂν, ἡ ὑπόθεσις δὲ ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων λαμβάνεται ἐκ τοῦ ἐννοουμένου θανῶν. ἀφ' ὧν ἔφυν=ἐκείνων, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἐγεννήθην (δηλ. τῆς μητρός). ὁμογενῆς (ἐνεργ. διαθ.)=ὁμοῦ γεννήσας μὲ ἐκείνους. πρεσβύτερον=μεγαλύτερον, χειρότερον.

Πραγματικά: ἐν τῷ κομμῶ, τῷ διήκοντι ἀπὸ τοῦ στίχ. 1300-1366, ὁ Οἰδίπους ἐξέρχεται τῶν ἀνακτόρων ὀδηγούμενος καὶ στηριζόμενος ὑπὸ δύο ὑπηρετῶν, ἡ θεὰ δὲ αὐτοῦ ἦτο τόσον οἰκτρὰ, ὥστε οἱ ἀποτελοῦντες τὸν χορὸν ἀπέστρεψαν τὰ βλέματα, ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τῶν κατωτέρω.

Στίχ. 1367-1415. ὅπως σε φῶ, πλαγ. ἐρωτ. πρότ. κρείσσων ἦσθα, ἀντί ἀπροσ. συντ.: κρείσσον γάρ ἦν μηκέτ' εἶναι σε ἢ ζῆν τυφλόν. προσείδον ἄν=ἤθελον προσβλέψει. οἶν δυοῖν ἔργα ἐστὶν εἰργασμένα μοι=εἰς τοὺς ὁποίους καὶ τοὺς δύο (γονεῖς μου) ἔχουσι γίνει ὑπ' ἐμοῦ ἔργα. . . κρείσσονα ἀγχόνης=μεῖζονος (σκληροτέρας) τιμωρίας ἄξια ἢ ἀγχόνης. ἐφίμερος=ποθητός. βλαστούσα, ὑπαλλαγή, ἀντί βλαστόντων=γεννηθέντων. προσλεύσσειν ἔξαοτ. ἐκ τοῦ ἐφίμερος. οὐ δῆτα (ἦν ἐφίμερος). πύργος=τείχη (μετὰ πύργων, οἱ ὅποιοι ἦσαν περίφημοι ἐν Θήβαις). τῶν=ῶν (πάντων τῶν προηγουμένων). κάλλιστα τραφεῖς (ἐναντιωμ. μετχ.=ἄν καὶ διήλθον τὸν βίον μου ἄριστα. εἷς=μόνος ἐγώ. ἀπεστέρησα, ποῖα τὰ ἀντικείμενά του; καὶ γένους τοῦ Λαΐου, ἐνν. ἢ μετχ. ὄντα=τὸν ἀνήκοντα εἰς τὸ γένος τοῦ Λαΐου. κηλῖδα=στίγμα (τὸν ὑπ' αὐτοῦ γενόμενον φόνον τοῦ Λαΐου). ἐμήν, κατηγορ. ὀρθοῖς=σηκωμένοις, ἀνοικτοῖς. τούτους=τοὺς πολίτας. ἤκιστά γε=καθόλου βεβαίως. τῆς ἀκουούσης δι' ὧτων πηγῆς=τῆς ἀκουστικῆς πηγῆς. εἰ ἔτι ἦν φραγμός=ἔάν πρὸς τούτοις ἦτο δυνατὸς ὁ φραγμός, ἐὰν ἠδυνάμην ἀκόμη νὰ φράξω. οὐκ ἄν ἐσχόμην τὸ μὴ ἀποκλῆσαι=δὲν ἤθελον κρατηθῆ ἀπὸ τοῦ νὰ μὴ ἀποκλείσω. ἴν' ἦν=διὰ νὰ ἦμην (τὸ ἴνα μεθ' ὀριστικ. ἴστορ. χρόνου τίθεται, ἴνα δηλώσῃ, ὅτι ὁ σκοπὸς ἠδύνατο νὰ γίνῃ, ἂν προηγείτο ἡ ἐνέργεια ἡ δηλουμένη διὰ τῆς προτάσεως, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξαρτᾶται ἡ τελ. πρότ.). τὴν φροντίδα=τὴν συνείδησιν, τὸν νοῦν. ἰὼ Κιθαιρῶν, προσωποποιεῖ τὸν Κιθαιρῶνα, κινῶν οὕτω τὸν ἔλεον τῶν θεατῶν. ὡς μήποτ' ἔδειξα, τελ. πρότ. μεθ' ὀριστ. ἴστορ. χρόνου (ἴδε προηγουμένην). λόγῳ, ἐνν. διὰ λόγων, κατ' ὄνομα καὶ οὐχὶ πραγματικά. κάλλος ὕπουλον κακῶν=κάλλος ὠραῖον μὲν ἔξωθεν, ἀλλὰ πλήρες κακῶν ἔσωθεν, κάλλος ἀποκρύπτον κακὰ (ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν τραυμάτων, τὰ ὁποῖα φαίνονται μὲν ἔξωθεν λαμπρῶς λαθέντα, ἔσωθεν δ' ἄφθονον πύον ἐμπεριέχουσι). κάλλος κακῶν, σχῆμα δέξιμ., λεχθὲν μετὰ σαρκασμοῦ. κάκ κακῶν (γονέων). νάπη=δασώδης κοιλάς ἢ φάραγξ. τοῦμόν αἶμα, διότι τὸ ἰδικόν του ἦτο τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ τοῦ πατρός. ὕμιν, δοτ. ἢθ. γάμοι, ἐνν. τοὺς τοῦ Λαΐου καὶ Οἰδίποδος μετὰ τῆς Ἰοκάστης. ἡμᾶς=ἐμέ. ἀνίημι=ἀναδίδω. ἐπιδεικνύω=φανερῶνω. αἶμ' ἐμφύλιον=αἶμα τοῦ αὐτοῦ γένους: τὰ μὲν τρία πρῶτα πατέρας, ἀδελφούς, παῖδας, ἀφορῶσιν εἰς τὸν Οἰδίποδα, ὅστις ὄντως ἦτο πατὴρ καὶ ἀδελφὸς τῶν τέκνων καὶ υἱὸς τῆς συζύγου, τὰ

δὲ λοιπὰ τρία νύμφας κτλ. εἰς τὴν Ἰοκάστην, οὖσαν νεόνυμφον καὶ γυναῖκα καὶ μητέρα τοῦ Οἰδίποδος, διὰ πάντων δὲ τούτων ὑποδηλοῦ τὸν διπλοῦν γάμον τῆς Ἰοκάστης, μεταχειρισθεὶς πληθυντ. ἀριθμὸν ἐπὶ τὸ μεγαλορρημονέστερον· ἐτέθη δὲ μεταξὺ τούτων τὸ αἷμα ἐμφύλιον, διὰ τὴν δηλωθῆναι ὅτι πάντα ταῦτα ὀφείλοντο εἰς τὰς αἰμομειξίας. **καλύψατε**=κρύψατε. **θαλάσσιον**, κατηγορ.=εἰς τὴν θάλασσαν. **ἔνθα μήποτ' εἰσόψεσθ' ἔτι**=ἵνα μὴ με προσατενίσσητε πλέον. **ἄξιώσατε θιγεῖν**=κρίνατε ἄξιον τὴν ἐγγίσσητε.

Πραγματικά: ποίους ὄμμασι προσεῖδον ἄν' οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον ὅτι ἡ ψυχὴ ἦτο εἶδωλον τοῦ σώματος καὶ κατ' ἀκολουθίαν διετῆρει καὶ μετὰ θάνατον τὰς αἰσθητικὰς ιδιότητας αὐτῆς. **ἀγχόνης**· ἡ τιμωρία τῆς ἀγχόνης ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ὅπως καὶ ὑφ' ἡμῶν, ἢ χειροτέρα τῶν τιμωριῶν. ὦ **Κιθαιρῶν**, ὦ **Πόλυβε...** **ἐν τριπλαῖς ὁδοῖς**, ὦ **γάμοι**, τέσσαρα σπουδαιότατα σημεῖα τῆς ζωῆς του ἀναπολεῖ εἰς τὴν μνήμην του.

Στίχ. 1416 - 1477. **ἀλλ' εἰς δέον πάρεσθ' ὄδε ὃν ἐπαιτεῖς**=ἀλλ' εἰς κατάλληλον καιρὸν δι' ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ζητεῖς, ἴδου προσέρχεται ὁ Κρέων. **τὸ πράσσειν καὶ τὸ βουλευεῖν**, ἔξαρκ. ἐκ τοῦ πάρεσσι=ὥστε τὴν ἐκτελεῖν καὶ ν' ἀποφασίξῃ. **τίς μοι φανεῖται πίστις ἔνδικος;**=ποῖα ἐμπιστοσύνη θὰ δειχθῆ πρὸς ἐμὲ δικαίως; **τὸ πάρος**=κατὰ τὸν προηγούμενον χρόνον. **γελαστής**=περιφρονητής, περιγελαστής. **οὐθ' ὡς ὄνειδιῶν τι τῶν πάρος κακῶν**=οὐτε διότι σκοπεύω τὴν σοῦ ἀποδόσω ὄνειδος τι διὰ τὰ προηγούμενα κακὰ (ἐννοεῖ τὴν φιλονικίαν μεταξὺ τοῦ Οἰδίποδος καὶ ἑαυτοῦ καὶ τὰς λαβούσας χώραν ἀντεγκλήσεις). **ἀλλ' εἰ...** διακόπτων τὴν συνέχειαν ἀποτείνεται εἰς τοὺς συνοδεύοντας τὸν Οἰδίποδα θεράποντας. **γένεθλον**=τέκνον, γόνος. **τὰ θνητῶν γένεθλα**=τοὺς θνητούς. **τὴν γοῦν πάντα βόσκουσιν φλόγα ἡλίου**=τὸ φῶς τοῦ ἡλίου τοῦλάχιστον τὸ συντηροῦν τὰ πάντα. **τοιόνδ' ἄγος**=τοιοῦτον ἕνα γῆ, ἀνόσιον. **τοῖς ἐν γένει**=τοῖς συγγενέσιν. **τάγγενῆ**=τὰ τῶν συγγενῶν· ἢ σύντ.: μόνους γὰρ τοῖς ἐν γένει μάλιστα εὐσεβῶς ἔχει ὄραν τ' ἀκούειν συγγενῆ κακὰ. **εὐσεβῶς ἔχει**=εἶναι εὐσεβὲς καθῆκον, εἶναι ἐπιβεβλημένον. **ἐλπιδος**=κακῆς ἐλπίδος, τοῦ φόβου μου (ἐννοεῖ τὸν φόβον, τὸν ὁποῖον εἶχεν, ὅτι ὁ Κρέων θὰ συμπεριεφέρετο ἔναντί του κακῶς). **πρὸς σοῦ, οὐδ' ἐμοῦ**=ὑπὲρ σοῦ, πρὸς τὸ ἰδικόν σου συμ-

φέρων, καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ ἰδικόν μου. **τοῦ**;=τίνος πράγματος; ἢ σειρά τῶν λέξεων: **καὶ λιπαρεῖς**(=ἐκλιπαρεῖς) **ὧδέ με τυχεῖν τοῦ**;=καὶ μὲ θερμοπαρακαλεῖς τοιουτοτρόπως νὰ τύχης ποίου πράγματος; **ὅπου φανοῦμαι μηδενὸς τῶν θνητῶν προσήγορος**=ἐκεῖ ὅπου θὰ φαίνομαι ὅτι δὲν θὰ προσαγορεύωμαι ὑπὸ οὐδενὸς ἐκ τῶν θνητῶν. **ἔδρασα' ἄν εἰ ἔχρηζον**, τί λόγος εἶναι ἐδῶ; εἰς τὸ β' ἄν ἐννοητ. πάλιν τὸ ἔδρασα. **τί πρακτέον** (ἐννοεῖ διὰ τούτου ὅτι καὶ μὲν ὁ χρησμός εἶχεν ὀρίσει ὅτι δέον νὰ τιμωρηθῆ ὁ φονεὺς τοῦ Λαίτου, ἀλλὰ τώρα πρέπει νὰ ἐρωτηθῆ ἐκ νέου, τί δέον νὰ γίνη διὰ τὸν Οἰδίποδα, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ φονεὺς τοῦ πατρὸς του). **πατροφόντης**=πατροκτόνος. **ἀπολλύναι**, τελ. ἀπαρέμφ. ἔξαοτ. ἐκ τῆς κελουστικῆς ἐννοίας, τῆς ἐνυπαρχούσης εἰς τὸ ἐδηλώθη φάτις. **ἴν' ἔσταμεν χρεῖας**=εἰς ὁ σημεῖον ἀνάγκης περιήλθομεν. **γάρ**, αἰτιολ. τὸ ἐννοοῦμ. ἐκ τῶν προηγουμένων: πεισόμεθα. **τᾶν**=τοὶ ἄν' τὸ **τοί**=βεβαίως (ἐκ τῶν πραγμάτων πεισθεῖς). **πίστιν φέροις**=πιστεύεις (ἐνν. τὴν κακοπιστίαν του πρὸς τὸν μάντιν Τειρεσίαν καὶ πρὸς τὸν Κρέοντα). **ἐπισκήπτω**=παραγγέλλω ὁ σύνδεσμος **καὶ** ἐννοεῖ ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ δηλωθησομένων. **προστρέπομαι**=στρέφομαι πρὸς τινα, ἵνα παρακαλέσω αὐτόν, ἱκετεύω. **τῆς μὲν κατ' οἴκους**, ἦν ἀποφεύγει νὰ ὀνομάσῃ μητέρα ἢ γυναῖκα. **αὐτὸς ὃν θέλεις τάφον θοῦ**=μόνος σου κάμε τὰ τοῦ ἐνταφιασμοῦ της, καθ' ὃν τρόπον θέλεις. **καὶ γάρ**, αἰτιολ. τὸ ἐννοοῦμ.: παραλείπω νὰ εἶπω ἄλλο τι, διότι καί... **ὑπὲρ τῶν σῶν**=χάριν τῶν ἰδικῶν σου (τῆς ἀδελφῆς σου). **τελεῖς** (μέλλ.), ἐνν. τάφον. **ἀξιωθήτω**=ἄς κριθῆ ἄξιον ἢ σειρά τῶν λέξεων: **μήποτε ἀξιωθήτω πατρῶν ἄστῃ τυχεῖν ἐμοῦ ζῶντος οἰκητοῦ** (κατηγορ.). **κλήζεται**=εὐρίσκεται ὁ καλούμενος. **ζῶντε**=ὅτε ἦσαν ἀκόμη ἐν τῇ ζωῇ. **ὃν ἐθέσθην κύριον τάφον**, τὸν ὁποῖον προώρισαν ὡς τάφον μου, ἔχοντα ὅλην τὴν ἐξουσίαν ἐπ' ἐμοῦ. **ἴν' ἐξ ἐκείνων, οἱ μ' ἀπωλύτην, θάνω**=ἵνα εὐρω τὸν θάνατον ἀπὸ ἐκείνου, οἱ ὁποῖοι ἐπεθύμουν τὸν θάνατόν μου. **τοσοῦτον**=τόσον μόνον. **πέρθω**=καταστρέφω, ἀφανίζω. **θνήσκων**=ἐνῶ ἀπέθνησκον. **μή**, ἐνν. σωθεῖς = εἰ μὴ ἐσώθην. **ἐπὶ τῷ δεινῷ κακῷ**=πρὸς ἐκτέλεσιν φοβεροῦ τινος κακοῦ. **ὅποι περ εἴσι**=ὅπου ἀκριβῶς προχωρεῖ, βαδίζει. **ἴτω**=ἄς προχωρῆ. **μὴ προσθῆς μέριμναν**=μὴ ἐκτὸς τῶν ἄλλων σου μεριμνῶν ἀναλάβῃς φροντίδα. **σπάνις**=ἀνάγκη, ἔλλειψις. **ὁ βίος**=τὰ πρὸς τὸ ζῆν. **βορὰ**=φαγητόν. **αἶν χωρὶς**=χωριστὰ ἀπὸ τὰς

ὅποιας ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τοῦ: **ἄνευ τοῦδ' ἀνδρός** = χωριστὰ ἀπὸ ἐμέ. **ταῖν μοι** (δοτ. χαριστ.) **μέλεισθαι** = δι' αὐτὰς πρὸς χάριν μου νὰ ἔχῃς μέριμναν' τὸ ἀπαρέμφατον ἀντὶ προστακτ. **μάλιστα μὲν** = κυρίως μὲν ἐννοεῖται: εἰδὲ μὴ. **ἀποκλαίωμα κακὰ** = κλαίω τὰς δυστυχίας μου.

(Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὁ Κρέων παραγγέλλει εἰς δύο θεράποντας νὰ μεταβῶσι καὶ ὀδηγήσωσιν ἐνώπιόν των τὰς θυγατέρας τοῦ Οἰδίποδος). **γονῆ γενναῖος** = εὐγενῆς τὴν καταγωγὴν. **θυγῶν** (θυγγάνω), ὑποθ. μετχ.· τίς ἢ ἀπόδοσις; **που** = ὡς νομίζω, ἂν δὲν ἀπατωῖμαι. **τοῖν φίλοιν**, παρὰ τοῖς ἀττικοῖς συνήθως ὁ δυνικὸς τῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιθέτων εἶναι κοινὸς καὶ διὰ τὰ δύο γένη. **ἐκγόνων ἐμῶν** = τῶν ἐμῶν τέκνων. **λέγω τι**; = λέγω τι ἀληθές; **πορσύνω (πόρω)** = πορίζω, παρέχω, ἐτοιμάζω. **γνοῦς** = ἐπειδὴ ἀντελήφθην. **τὴν παροῦσαν τέρψιν** = τὴν ὑπάρχουσαν εἰς σὲ σφοδρὰν ἐπιθυμίαν. **πάλαι** = πρὸ δλίγου.

Πραγματικά: **χώρας λέλειπται φύλαξ**· προσφωνεῖται οὕτως ὁ Κρέων ὑπὸ τοῦ χοροῦ, διότι τὰ ἄρρενα τέκνα τοῦ Οἰδίποδος εἶναι ἀνήλικες καὶ διὰ τοῦτο ἀνέλαβεν οὗτος τὴν βασιλείαν. **ἀλλ' εἰ τὰ θνητῶν... μὴ κατασχύνεσθ' ἔτι κτλ.**· λέγει ταῦτα, ἐπειδὴ οἱ θεράποντες ἦσαν ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἐκ τῶν ἀνακτόρων ἔξοδον τοῦ Οἰδίποδος ἐν τοιαύτῃ καταστάσει. **ἄνακτος Ἥλιου**· πᾶν μιᾶρον ἐμψυχον ἢ ἄψυχον οἱ ἀρχαῖοι ἀπεμάκρυνον ἀπὸ τοῦ θεοῦ τοῦ φωτὸς Ἥλιου, διότι θὰ ἐμαινέτο ἐκ τῆς θέας αὐτοῦ. **ὄμβρος**· ὁ ὄμβρος ἦτο ἱερὸς τοῦ Διὸς.

Στίχ. 1478-1530. **τῆς ὁδοῦ** (τῶν θυγατέρων), γεν. τῆς αἰτίας = διὰ τὴν ἔλευσιν τῶν θυγατέρων μου. **φρουρήσας τύχοι** = φρουρήσειε. **ὡς τὰς ἀδελφὰς** = εἰς τὰς ἀδελφικὰς. **προὔξენησαν** = ἔγιναν αἰτιαί. **λαμπρὰ** = ἀκτινοβόλα. **φυτουργὸς** = γεννήσας, γεννήτωρ. **ὦδ' ὄραν** = νὰ βλέπουν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, νὰ εἶναι τυφλά· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: αἱ προὔξενησαν ὑμῖν ὄραν ὦδε τὰ πρόσθε λαμπρὰ ὄμματα. **ιστορῶ** = γνωρίζω. **ἔνθεν αὐτὸς ἠρόθην** = ἐκ τῆς ὁποίας ὁ ἴδιος ἐγεννήθην. **προσβλέπω** = δεικνύω συμπάθειαν διὰ τοῦ βλέμματος. **νοοῦμαι** = ἀναλογίζομαι. **τὰ λοιπὰ τοῦ πικροῦ βίου** = τὸν ὑπόλοιπον χρόνον τῆς πικραμμένης ζωῆς. **οἶον χρεῶν (ἔστιν) βιώναι σφῶ πρὸς ἀνθρώπων** = τὸν ὅποιον εἶναι ἀνάγκη σεῖς νὰ διέλθῃτε μὲ παθί-

ματα ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων. **ὀμιλία** = συναναστροφή, συγκέντρωσις. **ἴξεσθε** = θὰ ἐπανεέλθητε. **ἀντὶ τῆς θεωρίας** = ἀντὶ τῆς ἀπὸ τῆς θεωρίας τέρψεως. **ἀκμαὶ γάμων** = ἀκμή, ὠριμότης τοῦ γάμου. **παραρρίπτω** = ριψοκινδυνεύω, ἐκτίθεμαι εἰς κίνδυνον· τὸ πλήρες θὰ ἦτο· τίς ἔσται ἐκεῖνος, ὃς παραρρίψει. **τοιαῦτα ὀνειδίη λαμβάνων** = ἀναλαμβάνων τοιαῦτα αἵσχη. **γονή** (ἡ) = τέκνον, ἀπόγονοι, γενεά. **δηλήματα** (δηλέομαι = βλάβω) = βλάβαι. **ἔπεφνε**, ἄορ. τοῦ καθ' ὑπόθεσιν ρ. φένω = φονεύω. **ὄθεν περ αὐτὸς ἐσπάρη** = ἐκ τῆς ὁποίας βεβαίως αὐτὸς σπαρεῖς ἐγεννήθη. **ἐκ τῶν ἴσων** = ἐκ τῆς ἰδίας. **τοιαῦτα ὀνειδιεῖσθε** (μέσ. μέλλ. ἀντὶ παθητ.) = τοιαῦτα ὀνειδίη θὰ λάβητε. **τίς γαμεῖ;** = ποῖος θὰ σᾶς νυμφευθῆ; **χέρσος** λέγεται ὁ μὴ καλλιεργηθεὶς ἀγρός, ἐπειδὴ δὲ ἡ γυνὴ παραβάλλεται πρὸς ἀρουμένην γῆν, λέγεται· **χέρσος** = ἀνύπανδρος. **νῶ γάρ, ὦ** = διότι ἡμεῖς, οἱ ὅποιοι. **δύο ὄντε** = ἀμφοτέρω (συμπεριλαμβάνει καὶ ἑαυτὸν λόγῳ τῆς θέσεως, εἰς ἣν διατελεῖ). **παρήμι** = ἐγκαταλείπω, ἀφήνω ἀπροστατεύτους. **ἐγγενεῖς οὔσας** = ἐπειδὴ εἶναι συγγενεῖς σου. **ἀλώμαι** = πλανῶμαι. **πτωχὰς ἀνάνδρους**, κατηγορ. ἡ σειρά τῶν λέξεων· μὴ περιτίδης σφε οὔσας ἐγγενεῖς, ἀλωμένας πτωχὰς ἀνάνδρους. **τάσδε** (βραχυλ.) = τὰ κακὰ τῶνδε. **ὦδε**, συνάπτεται πρὸς τὸ ὄρων. **τηλικόσδε** = τόσον νέος τὴν ἡλικίαν. **πλήν ὅσον τὸ σὸν μέρος** = ἐκτὸς ὅσον ἀφορᾷ εἰς σέ. **ξυννεύω** = συγκατανεύω. **ψαύσας**, ἔνν. ἐμοῦ· ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ χειραψία, διότι ὁ Οἰδίπους, ὡς τυφλός, δὲν ἠδύνατο κατ' ἄλλον τρόπον νὰ ἴδῃ τὴν συγκατάνευσιν τοῦ Κρέοντος. Ἄλλως τε ἡ χειραψία προσέδιδε μείζονα πίστιν. **σφῶν** = ὑμῶν. **εἰ μὲν εἰχέτην ἤδη φρένας** = εἰ μὲν τώρα εἴχετε ὄριμον νοῦν. **πόλλ' ἂν παρήνουν** = θὰ σᾶς ἔδιδον πολλὰς συμβουλὰς. **τοῦτ' εὐχὴ 'στ' ἐμοὶ** = παρέχεται (ἐκ μέρους μου) ἡ ἐξῆς εὐχὴ πρὸς σᾶς. **οὔ καιρὸς ἐᾷ** (ἐπεξεηγ. τοῦ προηγ.) = ἐφ' ὅσον τὸ ἐπιτρέπουν αἱ περιστάσεις. **λῶνομος** = καλυτέρον· ἡ σειρά τῶν λέξεων· **κυρῆσαι δ' ὑμᾶς τοῦ βίου λῶνομος τοῦ φυτεύσαντος πατρός**. **ἵνα** = ἐκεῖ πού. **καὶ μηδὲν ἠδὲν** = ἔστω καὶ ἂν δὲν εἶναι καθόλου εὐχάριστον (δι' ἐμέ). **καιρῶ**, δοτ. χρον. = εἰς τὸν καιρὸν των. **ἐφ' οἷς;** ἐπὶ ποίοις ὄροις; **λέξεις καὶ...** ἡ σύνταξις εἶναι κατὰ παράταξιν ἀντὶ καθ' ὑπόταξιν· ὅταν λέξης, εἴσομαι (τοῦ ρ. οἶδα). **ὅπως πέμψεις**, πлаг. ἐρωτ. πρότ. ἐξαοτ. ἐκ τοῦ ἐννοουμ. **σκόπει**. **ἄποικον γῆς** = μακρὰν τῆς χώρας. **τοῦ θεοῦ δόσιν** = δῶρον

διδόμενον ὑπὸ τοῦ θεοῦ. ἀλλὰ θεοῖς γε=ἀλλὰ ἴσα ἴσα εἰς τοὺς θεοὺς. **τοιγαροῦν**=δι' αὐτὸ λοιπὸν (ἐὰν δηλ. εἶσαι μισητὸς εἰς τοὺς θεοὺς). **τεύξει** (ἐνν. τῆς τοῦ θεοῦ δόσεως)=θὰ τύχης (τοῦ δώρου τοῦ θεοῦ, δηλ. τῆς ἐξορίας). **φῆς τάδ' οὖν;** (ἐνν. ἔσσεσθαι μοι)=βεβαιώσεις λοιπὸν ὅτι ταῦτα δὰ (δηλ. ἡ ἐξορία μου) θὰ γίνουσι; **γάρ**, αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμενον: **φημὶ τάδε**=βεβαίως βεβαιῶ ταῦτα, διότι... **ἂ μὴ φρονῶ** (ἀναφορ. ὑποθ. πρότ.)=ἐὰν δὲν γνωρίζω καλῶς τινα. **φιλῶ**=συνηθίζω. **ἀφοῦ** (μέσ. ἀορ. β' προστακτ. τοῦ ρ. ἀφήμι)=ἀποχωρίσθητι ἀπὸ .. (ἐκ τούτων ἐξάγεται ὅτι ὁ Οἰδίπους ἐξηκολούθει νὰ κρατῆ τὰς θυγατέρας του). **ἔλη** (αἰροῦμαι)=ἀφαιρέσης ταύτας. **πάντα κρατεῖν**=νὰ ὑπερισχῆ ἢ γνώμη σου εἰς ὅλα. **ἀκράτησας**=ἂ ἐκράτησας=ὅσα ἐπέτυχες νικῶν. **συνέπομαι**=συμπαρακολουθῶ. **τῷ βίῳ**=μέχρι τέλους τῆς ζωῆς σου (προσωποποιία τοῦ πλούτου καὶ τῆς εὐτυχίας, τὰ ὅποια ὡς σύντροφοι παρακολουθοῦν αὐτὸν εἰς τὸν βίον του). **λεύσσω**=παρατηρῶ. **κλεινὰ**=τὰ ξακουστὰ (τὰ δοξάσαντα τὸν Οἰδίποδα). **οὐ τίς οὐ ζήλω...** ἡ σειρά τῶν λέξεων: **οὐ ταῖς τύχαις τίς τῶν πολιτῶν οὐκ ἐπέβλεπε ζήλω** τοῦ ὁποίου τὰς τύχας (τὴν εὐτυχίαν) ποῖος ἐκ τῶν πολιτῶν δὲν ἔβλεπεν μὲ εὐγενῆ πόθον (: δὲν ἐζήλευε) **εἰς ὅσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς** (πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ἔξαορ. ἐκ τοῦ λεύσσετε)=εἰς πόσον μεγάλην ἀνεμοζάλην φοβερᾶς συμφορᾶς. **ὀλβίζω**=καλοτυχίζω (ὑποκ. τοῦ ὀλβίζειν εἶναι. τὸ τινά, ἀντικ. δὲ τὸ μηδένα θνητὸν ὄντα). **ἐπισκοπῶ**=ἐξετάζω **ἐπισκοποῦντα ἰδεῖν**=ἐφ' ὅσον κοιτᾶζει νὰ ἴδῃ. **πρὶν ἂν τέρμα τοῦ βίου περάσῃ** (μεταφορ. ἐκ τοῦ σταδίου). **μηδὲν ἀλγεινὸν παθῶν**=χωρὶς νὰ πάθῃ δυσάρεστον τι' ἢ σειρά τῶν λέξεων: **ὥστε χρεῶν ἐστὶ ἐπισκοποῦντα τὴν τελευταίαν ἡμέραν ἰδεῖν μηδένα θνητὸν ὀλβίζειν πρὶν...**

Πραγματικαί : δαίμων ἄμεινον ἢ μὲ φρουρήσας τύχοι· ἐπιστεῦτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὅτι πᾶς ἄνθρωπος εἶχεν ἴδιον δαίμονα ὡς προστάτην. **ὄνειδῃ**· κατὰ τὴν ἀντίληψιν ὅτι τὰ αἴσχη τῶν γονέων βαρύνουσι τὰ τέκνα. **ἀγάμους**· τὸ ἄγαμον τῶν θυγατέρων ἐθεωροῦτο παρ' ἀρχαίοις πολὺ κακόν, διότι προορισμὸς τῆς γυναικὸς ἐνομιζέτο ἢ διὰ τοῦ γάμου ἀποκατάστασις· διὰ τοῦτο καὶ ἡ Ἀντιγόνη ἀπαγομένη εἰς τὸν θάνατον θρηνεῖ, διότι ἄγαμος, ἀνυμναιὸς κτλ. κατέχεται εἰς τὸν Ἄδην. **καὶ γὰρ ἀκράτησας... ξυνέσπετο**· μετὰ τοὺς

λόγους τούτους ὁ Κρέων, ὁ Οἰδίπους, αἱ θυγατέρες του καὶ οἱ ὑπηρέ-
ται εἰσέρχονται διὰ τῆς μεσαίας θύρας εἰς τὰ ἀνάκτορα. ὦ **πάτρας**
Θήβας ἔνοικοι... ἐπειδὴ ἡ σκηνὴ παρίσταται πρὸ τῶν ἀνακτόρων,
ὑποτίθεται ὅτι παρίσταται πλὴν τῶν ἀποτελούντων τὸν χορὸν πο-
λιτῶν καὶ ἄλλο πλῆθος, εἰς τὸ ὁποῖον ἀποτείνει ὁ χορὸς τὸν λόγον.
μηδέν' ὀλβίζειν πρὶν ἄν.. παρεμφερῆ γνώμην ἐξήνεγκε καὶ ὁ Σό-
λων εἰς τὸν Κροῖσον (Ἡροδ. 1,32) «σκοπέειν δὲ χορὴ παντὸς χρημά-
τος τὴν τελευταίην κῆ (πῆ) ἀποβήσεται...», ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Εὐριπίδης
ἐν Ἀνδρομάχῃ 102 «χορὴ δ' οὐποτ' εἰπεῖν οὐδέν' ὄλβιον βροτῶν,
πρὶν ἄν θανόντος τὴν τελευταίαν ἴδῃς, ὅπως περάσας ἡμέραν ἦξει
κάτω».

024000025299

Ἀνάδοχος ἐκτυπώσεως καὶ βιβλιοδεσίας ΔΗΜ. Κ. ΒΕΖΥΡΟΥΛΗΣ
Μακεδονίας 10 — τηλ. 51.382 Ἀθήνα

παριολύνη

$$205 \text{ } \frac{1}{2} = \frac{h \rho \omega}{\epsilon}$$

$$\frac{h \rho \omega}{\epsilon}$$

$$\frac{h}{\epsilon}$$

4